הארץ

1.65 ש"ח יום ו' ד' בטבת תשמ"ח, 25 בדצמבר 1987 VOL.68/20868 DECEMBER 25 1987

העיקשות, הקיצוניות ופירותיהן

התנגדות הליכוד למו"מ – שר אשיתו בעידה בינ"ל הקצוניות הערבית נוסח אש"ף. הגיבו הסלהה חמורה: מהומות התפרעויות מצד עים הערבים.

מצבם של החיילים החמוד בשל העדר אמצעים מתאימים לפיזור הפגנות, ללא שימוש בנשק חם.

עתה הגיעה השעה גם אל ערביי ישראל. אלה בקרבם שהוחו במי עשיהם עם אויבי מדינתם, לא שרתו את האינטרס של אזרחי ישראל – יהודים כערבים – בחיים יחד, תוך שלום ושוויון.

רק התנגדות להסדר שלום ולשוויון זכויות, תביא להשקטת הרוחות ולבידודם והקטנתם של הקיצוניים משני עברי הקו הירוק.

הגשם ייחלש רק ביום א'; מזג האוויר הקר יימשך

כמות הגשם בדצמבר כפולה מהממוצע לחודש זה ● מפלס הכנרת עלה ב־10 ס"מ ● גובה השלג בחרמון – עד מטר וחצי ● ביקוש שיא לחשמל

מאת מיכאל גרטי

מזג האוויר הגשום והקר יימשך היום ומחר, החזאי התורן בשירות המטאורולוגי צפה אמש כי גם ביום א' יימשכו הגשמים אם כי צפויות הפסקות ארוכות יותר. לקראת יום ב' צפויה הפוגה בגשמים אך מזג האוויר ימשיך להיות מעונן וקר מן הרגיל לעונה זו.

השקע הברומטרי הממוקם מעל מזרח הים התיכון נחלש אתמול אחר הצהריים והדבר התבטא בעיקר בירידה משמעותית בעוצמת הרוח ובהחלשה בסופות הרעמים אם כי

(סוף בעמוד 6)

הדי המהומות והגשם החזק העיבו על ארועי חג־המולד בבית־לחם

טכסי החג ובהם מיסת חצות בכנסיית המולד התנהלו ללא הפרעה ● הרמטכ"ל סייר באזור

מאת אורי ניר

המהומות שהתחוללו בשבועיים האחרונים בשטחים והגשם החזק שניתך אתמול במשך כל שעות היום העיבו אמש על ארועי ערב חג המולד בבית לחם. הטכסים המסור־תיים ובראשם מיסת חצות בכנסיית המולד, התנהלו כהרגלם אך ברחבה של כנסיית המולד ובחוצות בית לחם היו תיירים מעטים. החיילים והשוטרים הרבים שנייסו ככל שנה כדי לשמור על ביטחון החוגגים היו רטובים ומשועממים.

כוחות הביטחון נקטו אמצעים מיוחדים כדי להרחיק גורמים שעלולים ליצור מתיחות במהלך החגיגות ולהקנות לחוגגים תחושה נינוחה וחגיגית. לשם כך, למשל, הוצבו מחסומי דרכים על הכביש שבין חברון לבית לחם וצעירים שבאו מדרום הגדה ומרצועת עזה, ושבשנים קודמות הורשו להיכנס לבית לחם, נאלצו הפעם לחזור.

התיירים שיצאו בקבוצות מאורגנות באוטובוסים מבתי מלון בירושלים עברו בדיקה ביטחונית טרם צאתם לבית לחם ובכך נמנעה מהם הבדיקה הביטחונית בקור ובגשם. קצין המטה של המינהל האזרחי לענייני תיירות, צבי נבו, אמר אמש במרכז התיירות בבית לחם, כי להערכתו יפקדו במשך היום תיירים רבים את העיר. לדבריו מרבית התיירים העדיפו להישאר אמש בבתי המלון שלהם בגלל הגשם. "השנה כולה בהשוואה לשנה שעברה מתאפיינת בפעילות תיירות כמעט במגמת עלייה, אף כי בשבוע האחרון היתה אכן ירידה גדולה בתנועת התיירות לבית לחם" אמר נבו, "אך ההשפעה הישירה היא על התושבים עצמם. הם זורקים אבנים ובסופו של דבר הם הנפגעים הישירים מן המעשים האלה".

(סוף בעמוד 2)

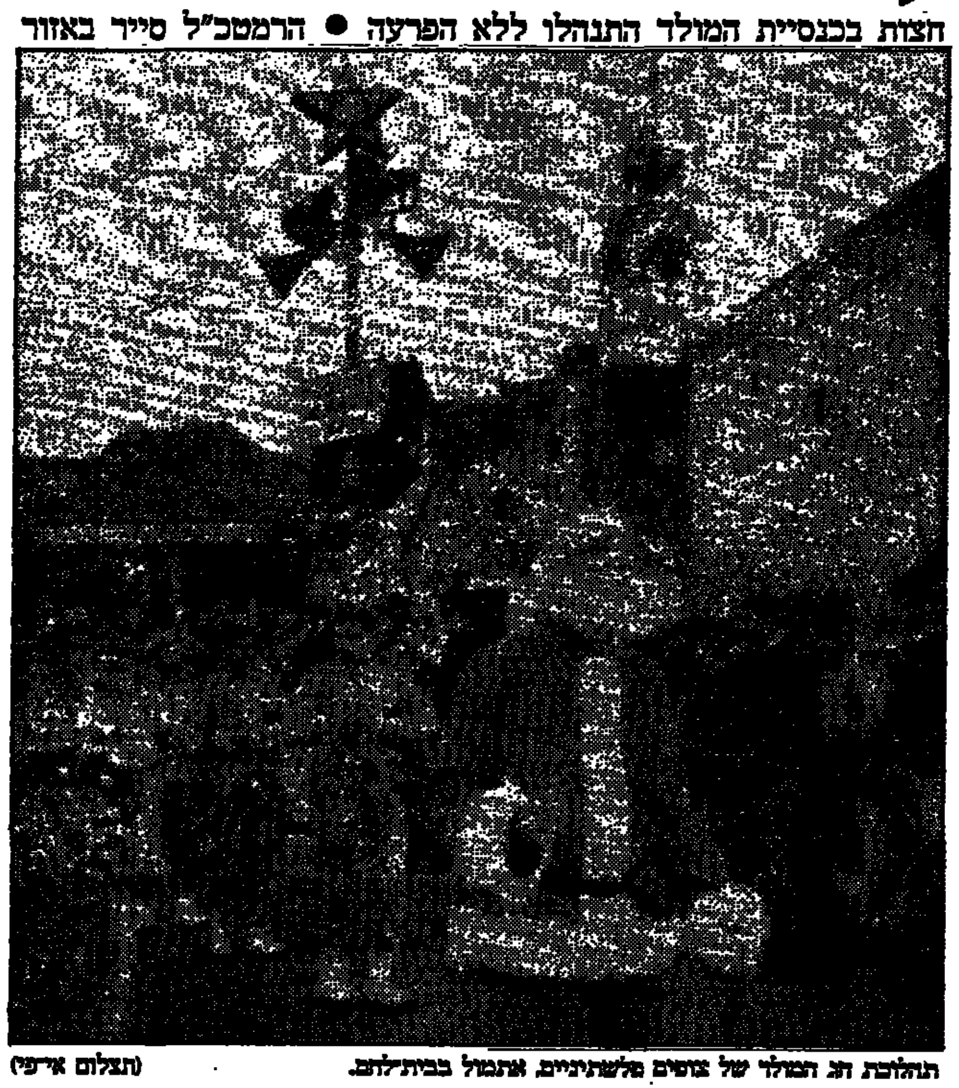

תהלוכת חג המולד של צופים פלשתינאים, אתמול בבית־לחם. (תצלום איפי)

עדיין אין רוב להצעת התקציב עקב התנגדות המערך והשרים לוי, שרון, קצב ומודעי

מרכז העבודה קבע: נצביע נגד התקציב אם נסים לא יבצע שינויים כדרישתנו

נסים ופרס ייפגשו הבוקר עם ארבלי, נבון ונחמקין; נסים ושמיר ייפגשו עם שרון

מאת אילן שחורי וערגה אבידור סופרי "הארץ"

מרכז מפלגת העבודה החליט אמש כי שרי מפלגת העבודה וסיעתה בכנסת יצביעו נגד הצעת שר האוצר משה נסים לתקציב המדינה, אם לא יבוצעו בו השינויים אותם דורשת המפלגה.

בישיבת מרכז מפלגת העבודה שכונסה במיוחד כדי להעניק גיבוי לדרישת שרי העבודה לשנות את סעיפי התקציב, נמתחה ביקורת חריפה ביותר על הליכוד, והכלכלה מנוהלת על ממשלות בגין ושמיר בעבר. את הדיון פתח שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי. הוא אמר כי למפלגת העבודה אין ויכוח יסודי על כך שצריך לנהל מדיניות כלכלית אחראית, שתקיים יציבות למשק. "לא הליכוד יטיף לנו על אחריות בניהול מדיניות לאומית, לא בכלכלה ולא בבטחון. אחרי שבע שנים, מעט טעוות לא תזיק לכל שרי הליכוד", אמר יעקבי. הוא הסביר כי המחלוקת בין העבודה לליכוד היא על 5 תחומים: חינוך, השכלה גבוהה וחינוך גבוה, בריאות, חקלאות והתיישבות.

בהחלטת מרכז מפלגת העבודה נאמר כי מרכז המפלגה מציין את היציבות הכלכלית שהושגה בעקבות הדברת האינפלציה – פרי הבאתם של ממשלות הליכוד. "ההצעה לקצץ מתקציבי הבריאות, החינוך והרווחה מבוססים ניכרים זאת לאחר שנשחקו אלה קודם, מעמיקה עוד יותר את הפער בחברה הישראלית. המרכז קובע, כי יש להגדיל את תקציב משרד החקלאות וכי הצעת האוצר להטיל תשלומים על המבוטחים, מערערת את הרפואה הציבורית השיוויונית בארץ".

(סוף בעמוד 2)

צ'יץ', אייבי ונציגת הליכוד הכריעו הכף: אין נשים בגוף הבוחר רב לת"א

להט: אני תומך בשילוב נשים בגוף הבוחר, אולם ביטלתי רצוני בפני רצון חברי למפלגה ● נתן: אני בעד הרב לאו שחיתן אותי ויהיה רב טוב לת"א ● שרית גרינברג מהליברלים: לאו יסייע לשמור על ציביונה של העיר ● העבודה, רצ, שינוי, ל"ע, מפ"ם ונעמת לבג"ץ

מאת חיים הנדרוזקי מסופר "הארץ" בתל אביב

שלמה להט, אייבי נתן ושרית גרינברג הכריעו אתמול במהלך ישיבת מועצת עיריית תל אביב כי נשים לא ייכללו בגוף שיבחר את הרב הראשי האשכנזי לעיר.

היה זה בסיומה של ישיבה סוערת שנמשכה כארבע שעות במהלכה התחלפו האשמות חריפות בין אנשי הליכוד הדתיים שאליהם הצטרף אייבי נתן מול אנשי מפלגת העבודה, מפ"ם, שינוי ול"ע.

בעקבות ההחלטה לא לצרף נשים לגוף הבוחר את הרב תותח זאת להעריך רשימה על טהרת הגברים, יעתרו מפלגת העבודה, רצ, שינוי, ל"ע, מפ"ם ונעמת לבג"ץ. עו"ד חביבה אבי גיא חברת הנהלת המועצה אומרת כי פסילת נשים כנציגות המועצה היא בבחינת אפליה. כמו כן כלל לא הועלתה להצבעה הצעה של אריה צוקר ממפ"ם כי כל סיעה תבחר בעצמה את נציגיה וגם עניין זה יובא להכרעת בג"ץ.

כל עת ישיבת מועצת העירייה המועמד הרב ישראל לאו הוחשב כמועמד בעל הסיכויים הגדולים במרוץ לכהונת הרב במקום שהותו בירושלים כאשר הוא מסוחח עם חברי מועצת העירייה. בסופו של דבר ברוב של 16 קולות מול 14 הוחלט כי רשימת הבוחרים ברב תכלול גברים בלבד.

רצונם של חבריו

לפני פתיחת הישיבה הפגינו לפני בניין העירייה כמה עשרות נשים מרכיזתן חברות בנעמת. את הישיבה

(סוף בעמוד 2)

ישראלית חצתה כביש בקהיר בהכוונת שוטר – ואוטובוס החליק והרג אותה

ההרוגה: יפה ענבי, בת 50, מורה למתמטיקה מחיפה, אם ל־4 ● 4 ישראליות נפצעו: דליה מרדוך, צפירה טל, מרים בדארי ומרים דשא ● התאונה אירעה בערב האחרון לחופשתן בקהיר

(ע). יפה ענבי, בת 50, מרחוב שער הגיא בחיפה, נהרגה שלשום אחה"צ במרכז קהיר. הארבע ישראליות אחרות נפצעו כאשר אוטובוס החליק ברחוב שהוצף ברוך ופגע בהן בשעה שעברו במעבר־חציה.

נפצעו דליה מרדוך, צפירה טל, מרים בדארי ומרים דשא. מנב"ל חברת הנסיעות "ביצא כורס", בני ארמוני, מסר כי בקבוצה שיצאה לסיור במצרים כטעם חברתו היו כ־40 איש. התאונה אירעה כאשר הקבוצה טיילה בקהיר, ועברה במעבר־חציה ליד המלון "שרתון" בהכוונת שוטר תנועה. משני צדי

(סוף בעמוד 6)

יפה ענבי, שנהרגה בקהיר. (צילום: שחר עזרן, "הרשות")

שוק ההון

ביקוש לאג"ח

מאת יהודה שרוני

הנפקות שתי סדרות חדשות של בנק ישראל, בהיקף של 65 מיליון שקל, זכו אתמול לביקוש של 183 מיליון שקל, הם נמכרו מעל למחירי המינימום. היצעים לאגרות החוב ארוכות המועד הנסחרות בבורסה נקלטו בדרך כלל ללא שינוי שער. בשוק המניות נרשמה מגמה מעורבת עם נטיה לירידות שערים. הירידות נרשמו בעיקר במניות הערך הנסחרים במסגרת "הרשימה המקבילה".

ערך את העמוד: בועז שפירא

בצעד חסר תקדים

נעצר כתב גל"צ בגדה

מאת ראובן פדהצור

בצעד חסר תקדים עצרה המשטרה הצבאית אתמול את כתב גלי צה"ל בשטחים, זוהר מלמד. הכתב נעצר בהוראת גורמים בכירים בפיקוד המרכז. נראה כי הרקע למעצר הוא אי שביעות הרצון בפיקוד מאופן סיקורו את הארועים באזור.

כתב גלי צה"ל נעצר באזור בית לחם לכמה שעות לאחר שהמשטרה הצבאית חיפשה אחריו רק בהתערבות גורמים בכירים בגלי צה"ל שוחרר. מיד כששוחרר יצא הכתב לחופשה.

בתשובה לשאלה הגיב דובר צה"ל: "אין תגובה".

ויכוח בטונים גבוהים בקבינט: המערך ימנע הצעת מילוא להחרים ועד הרשויות הערביות

קרוב לאלף נעצרו בשטחים; ירדן: נכשיל נסיון לגרש

המעצרים יימשכו ● בפרקליטות הצבאית מכינים כתבי־אישום ● יתכן שיוקם בית משפט מיוחד לשפיטת העצורים ● מרבית החשודים שוכנו במחנה מעצר חדש דרומית לחברון

מאת אורי ניר ואיתן רבין סופרי "הארץ"

תוך אוירה של שקט בשטחים, המשיכו אתמול כוחות הביטחון במסע מעצרים נרחב. קרוב לאלף חשודים בפעילות של הפרת הסדר הציבורי כבר נעצרו בגדה וברצועה.

מקורות צבאיים מסרו כי מסע המעצרים בגדה יימשך גם בימים הקרובים. אלוף פיקוד המרכז, עמרם מיצנע, אמר אתמול כי מספר העצורים מהאיזור נמדד במאות. מקורות צבאיים מסרו כי חלק מהעצורים משתחררים מהמעצר אחרי החקירה. משפטם של רבים אחרים ייפתח בקרוב.

ירדן הודיעה אתמול כי תכשיל כל נסיון של ישראל לגרש לגבולה עצורים מהשטחים. דובר רשמי מטעם המשרד הירדני לאיחוד הגבושות הוקיע אתמול את "הריכבי הישראלי בשטחים הכבושים" והבהיר שרבת עמון "תנקוט את הצעדים הדרושים כדי למנוע גירושים" של פלשתינאים מן השטחים לירדן.

"ירדן תורת ומצווידה על זכותו של כל אזרח בשטחים הערביים הכבושים להישאר על אדמתו, ולהתגונן מפני נסיונות לגרשו", הוסיף הדובר בשיחה עם עתונאים ברבת עמון.

מלך ירדן החליט לשלם קיצבה חודשית למשפחות של הפלשתינאים "הקדושים" שנהרגו בשבועיים האחרונים במהומות בשטחים, נמסר ממקור רשמי. משרד הרווחה הירדני קיבל הוראה לנקוט את הצעדים הדרושים כדי ליישם הנחיות אלה.

מכינים כתבי אישום

בפרקליטות הצבאית מכינים כתבי־אישום נגד חלק מהעצורים ובודקים אמצעים לפישוט הליכים המינהליים סביב השיפוט, בלי לפגוע בתקינות המשפט ובעקרונות הצדק. ייתכן שיוקם בית משפט מיוחד לשפיטת העצורים החדשים.

מקורות צבאיים מסרו כי הראיות שישמשו נגד רבים מהעצורים החשודים בהשתתפות בהפגנות אלימות הן צילומי וידאו שלוקטו בידי צוותי צילום מיד

(סוף בעמוד 6)

פרשנות / זאב שיף

ישראל לא מקבלת את הרגיעה כסוף פסוק; צעדי הרתעה יימשכו

הרגיעה ששבה ביומיים האחרונים לשטחים אינה סוף פסוק, מבחינת ישראל. לאחר שישראל הופתעה מעוצמת המהומות והמרתן, ומביאה בחשבון אפשרות של אירועים דומים בעתיד, אין ספק כי צפויים עוד צעדי מניעה וענישה נרחבים במגמה להרתיע.

הדיונים על הנושא מלווים בטעם רב, והברור כי השקט היחסי אינו מספק את הממשל הישראלי, שינסה עתה להחזיר לעצמו את מעמדו בשטחים ואת כוח הרתעתו. הקיצונים המסיתים הם עתה על הכוונת. לא רק מנהיגי הצעירים המפגינים, אלא גם אישים שנים הנחשבים כמנהיגים רוחניים של זרמי אש"ף הקיצוניים.

מספר העצורים בשטחים מתקרב לאלף, אתמול בבוקר כבר הוגבר על כשבע מאות עצורים. חלק מהם הועברו לכלא צבאי בישראל ששימש בעבר את השבויים השיעים בטרם הוחזרו ללבנון. צעירים צעירים, שאין הכוונה כי פגעו בכוחות הביטחון, משוחררים לאחר

(סוף בעמוד 6)

אש"ף החליט להסיר בשלב זה את רעיון כינון "ממשלה פלשתינית בגולה"

ראשי יהדות ארה"ב לא שיכנעו המימשל להפסיק לבקר את ישראל

סגן שר החוץ וייטהד: הביקורת מופנית נגד האמצעים הקטלניים שבהם משתמשת ישראל והקפאון בתהליך השלום ● תאצ'ר: חיוני להימנע מהפעלת כוח מופרז בשטחים

מאת צבי בראל שליח "הארץ" בארה"ב

האשתגרות נמיתור ליהודים בכירים של ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים לא הצליחו אתמול לשכנע את סגן שר החוץ של ארה"ב שהמימשל יחזור מן הביקורת על ישראל בשאלת השטחים. בפגישה בת שעה שקיימו עם וייטהד ביקשו ראשי ועידת הנשיאים את יחסו הטוב של מימשל רייגן לישראל ואת קשריה ההדוקים של ארה"ב עמה. אך הכינו תרעומת על לשון התגובות המתואמות בגון השתמש המימשל כלפי ישראל. "איננו יכול להשוות בין בציני ממשלת ישראל שתפקידים לשמור על החוק והסדר לבין פורעים המבקשים לשבש חוק וסדר", אמר נשיא הועידה, מוריס אייברם. ויטהד ענה כי הביקורת מופנית נגד האמצעים הקטלניים שבהם משתמשת ישראל והבעיה האמיתית היא הקפאון בתהליך השלום. עם זאת הדגיש כי הקשרים

(סוף בעמוד 6)

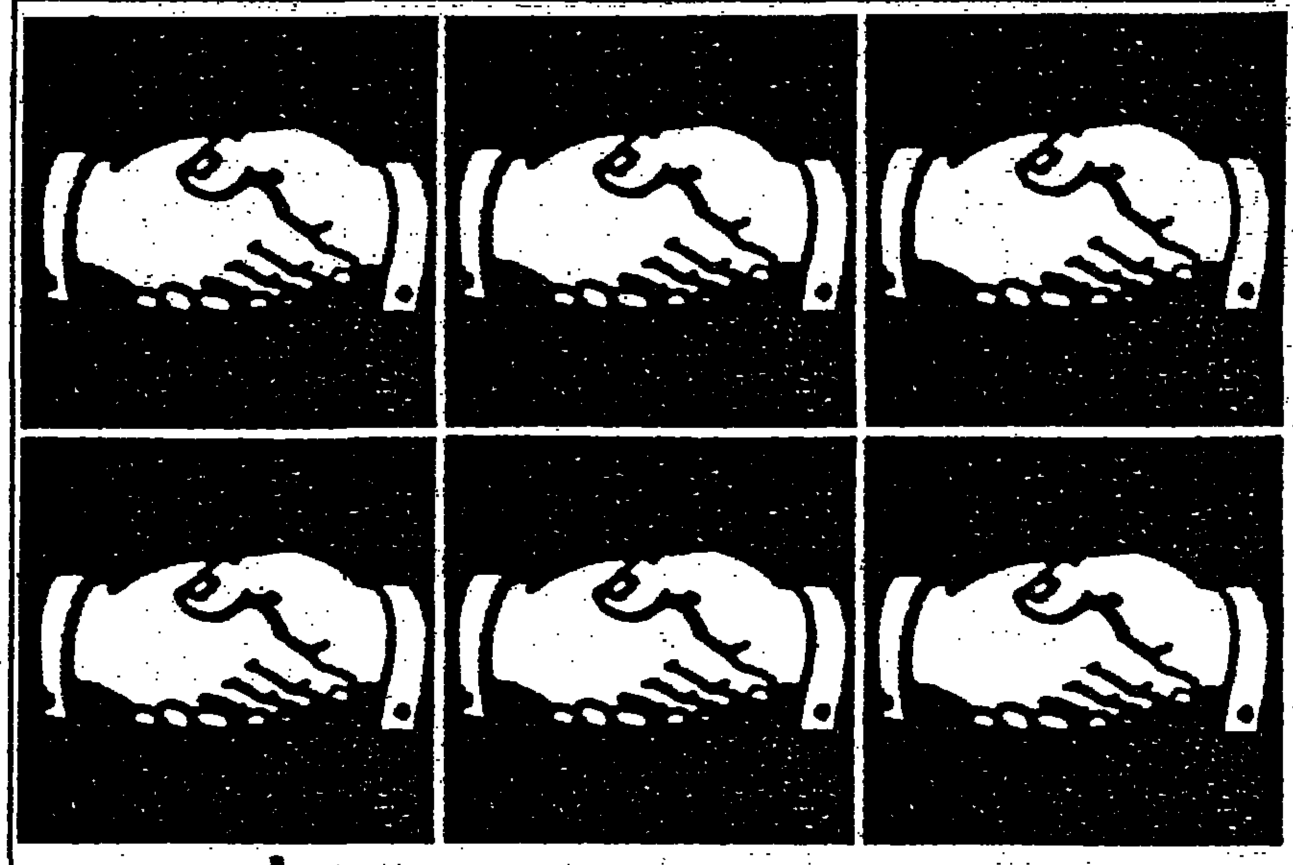

יותר ויותר אנשי עסקים מצליחים קונים דירה למגורים ונופש ב"אזורי־ים"

ההשקעה הכלכלית המוצלחת והבטוחה של השנה

אפיק ההשקעה בנדליין היה תמיד האפיק הכדאי ביותר עם תשואה מובטחת. לכן, אין זה מפתיע שרבים מבין רוכשי הדירות ב"אזורי־ים" הם אנשי עסקים רציניים, ומקבלי החלטות בכירים בתחום הפיננסי.

כידוע, אנשי עסקים מצליחים הם בדרך כלל אלה המזדרזים להיכנס לפרוייקטים חדשים לאחר שהם בטוחים בפוטנציאל הסמוי בהם. גם כאן, מי שהבטיח לעצמו מקום ב"אזורי־ים" עשה עסק מוצלח ביותר, כי עקב הביקוש הגובר המחירים יכולים רק לעלות.

דירה ב"אזורי־ים" – בנוסף להיותה השקעה כלכלית מומלצת, מבטיחה לך מגורים ונופש בלב אזור תיירותי חדש ומבוקש, עם שירותים צמודים בתוכנות מלון בן ארבעה כוכבים על חוף הים בבת־ים.

דירתך בפרוייקט, הרשומה על שמך בטאבו, תוכל לשמש אותך כרצונך – לעסקים, למגורים או לנופש. עכשיו מוצעות לך הדירות בתנאים אטרקטיביים ונוחים, המאפשרים גם לך להצטרף לפרוייקט.

אבן הפינה ל"אזורי־ים" כבר הונחה, והפרוייקט הולך ומוקם בימים אלה. עשה גם אתה עסק מוצלח והצטרף להשקעה הבטוחה של השנה.

משרד המכירות באתר הבניה בבת־ים –

אנשי המכירות של אזורים – מחכים לכם באתר הבניה על חוף הים בבת־ים (ליד מלון מרינה) בימים: א'-ה' 10.00–18.00, ו' 10.00–13.00, שבת 10.00–18.00. טלפונים: 03-5523781/2/3

ירושלים –

משרד המכירות: טלפון 02-247653 ומכשיר קשר 050-24983 בכל שעות היום והערב.

אזורים – משרד מכירות ראשי, רח' דרויאנוב 5 (בית כלל), ת"א טלפון: 03-5120388/9

הבניה מעשית באיטונג – הבלוק המבודד.

אזורים – חברה הבנה של קבוצת כלל

החלה מכירת שלב ג'

- מחיר החל מ־$50,000
- תנאי תשלום מיוחדים.
- $16,000 עם חתימת החוזה. משכנתא עד 40% ממחיר הדירה.
- היתרה ב־46 תשלומים צמודים ללא ריבית.
- ערבות בנקאית לכל קונה.

אזורי־ים

מלון דירות ונופש על חוף הים בבת־ים

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:

יצחק יצחק את שמעון – יואל מרקוס

אחרי הבעירה – זאב שיף

עודף הדולרים – א. שווייצר

המס האחיד היורד למעלה – אברהם טל

עמ' ב'2:

מקורות מדיניים – עקיבא אלדר

זעזועים משני עברי הקו – אורי ניר, עטאללה מנצור

עמ' ב'3:

שתיקת דגי הזהב – רומן פריסטר

החינוך המתחדד – דן כספי

כפר חסידים בצרפת – יואב סוקר

עם לובה בניצנה – מרדכי ארציאלי

עמ' ב'4:

הבחירות בדרום־קוריאה – ניוזוויק

סרט על המפולת בוול־סטריט – שפיגל

הדילמה היהודית – ניוזוויק

עמ' ב'5:

כתב זר – תום שגב

כספת – נחמיה שטרסלר, אריה לביא, יונתן שרמן

עמ' ב'6־7:

תרבות וספרות

עמ' ב'8:

הטלוויזיה של השבוע – הדה בושס

החייגן המדבר PCphone מערכת ממוחשבת לניהול שיחות יוצאות 03-7517324 .טל

מזג האוויר

- ירושלים: 5–8.
- תל־אביב: 11–15.
- חיפה: 10–15.
- באר־שבע: 7–15.

הגולן 5–8, צפת 4–7, טבריה 11–15, שומרון 7–10, נתב"ג 9–13, יריחו 11–17, אילת 9–19.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5517	−0.0002
מסחרים	1.8443	−0.0002
שחור	1.6800	–

שער הסל

יציג	1.7083	+0.0010

בגליון זה 32 עמודים בצירוף 56 עמ' מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

הכוונה האמיתית: הארץ חדשות

מתפרסם היום בעמודים

חלק א' 10.

חלק ג' 1 – 12

صحفنا من الداخل

ועידת מפד"ל החליטה לקבוע במצע שישראל תתבע ריבונות ביו"ש ועזה

השר שפירא: מי מבין הערבים שאינו מוכן לחיות תחת שלטון יהודי – "שיקח את החבילות וילך" ● הח"כ לשעבר אונא: זו לא הדרך ההסטורית של המפלגה; הימין הקיצוני השתלט

מאת אילן שחורי

ועידת המפד"ל אימצה אמש את העמדות הניציות של אנשי מצ"ד. במצעה המדיני ביטחוני נקבע כי בעת הסדר לחוזה שלום עם ירדן יש לתבוע את החלת הריבונות הישראלית על יהודה שומרון ועזה. כן הוחלט שלא להכיר את הסכמי קמפ דיוויד בפרק הדן בתהודה לשלום. עמדות אלו נקבעו באישור הסתייגויות להצעת הוועדה המתמדת של הועידה שהוגשו על ידי ח"כ חיים דרוקמן והנן פורת למורת התנגדותם של השר זבולון המר וד"ר יוסף בורג, שקראו למשתתפי הועידה לנהוג במתינות. יתר ההסתייגויות הקיצוניות לא נתקבלו. הח"כ לשעבר משה אונא, העומד בראש סיעת "עוז ושלום" במפלגה אמר אתמול כי עמדות המפד"ל כפי שנקבעו במצעה, אינן האני מאמין ההסטורי של התנועה ולו אין בה יותר מקום.

ועידת המפד"ל נתכנסה אתמול למושב אידאולוגי שלישי שנך בנושאי המדיני, ביטחון והתיישבות. במשך כל שעות היום התלהט הוויכוח הפנימי בין אנשי מצ"ד במפד"ל לבין המתונים במפלגה על אופי מצעה של התנועה. אנשי מצ"ד הגישו עשרות הסתייגויות להצעתה של הועדה המתמדת בראשותו של ד"ר יהודה בן מאיר.

"שיקח את החבילות"

הרב חיים דרוקמן תקף את השמאל הקיצוני, הצבוע לדבריו שכן הוא בעצמו יושב על אדמות הערבים, בקיבוצי השומר הצעיר.

השר יוסף שפירא אמר כי לא יתמוך בתקציב המדינה אם לא יועבר כסף להתיישבות ביו"ש ובעזה. בהקשר לאירועי הימים האחרונים בקרב ציבור ערביי ישראל אמר שפירא כי מי מבין הערבים שאינו מוכן לחיות תחת שלטון יהודי בארץ ישראל, "שיקח את החבילות שלו וילך".

השר לשעבר ד"ר יוסף בורג קרא למתינות במפד"ל ולחיפוש שביל הזהב. שר הדתות זבולון המר אמר כי תקוות המפד"ל היא בייחודיות שלה, ורק על ידי כך ניתן יהיה להביא לתקומתה של המפלגה. "המחוייבות שלנו לומר הדברים ברורים. אנו חייבים לומר לאימהות ולחייליהם שאנו שולחים כי נעשה הכל כדי שלא תהיה מלחמה", אמר המר.

ועידת המפד"ל פרט לשלושת ההסתייגויות שהצליחו להעביר אנשי מצ"ד אישרה את רוב הצעת הועדה המתמדת בה נקבע בין היתר כי בין הים ובין הירדן תתקיים מדינה אחת והיא מדינת ארץ ישראל, ירושלים המאוחדת הינה ותשאר בירת הנצח של עם ישראל, ולא ימסר חלק מחלקי ארץ ישראל לשלטון שר או לריבונות זרה ולא יעקר אף ישוב יהודי ממקומו.

במהלך דיוני הועידה שלח משה אונא הנחשב לאחד העסקנים המסורים במפד"ל, מי ששימש בעבר כיו"ר ועדת החוקה של הכנסת, מכתב לד"ר יהודה בן מאיר שניהל את הישיבה. במכתב כתב אונא: "הצעת המצע כפי שחולקה לצירים מלמדת שזו לא הדרך ההסטורית של המפלגה, בה השתלט הימין הקיצוני, ובה אין מתחשבים בקבוצות נוספות. בדרך זאת לא אוכל למצוא את דרכי במפלגה".

זהו: סירת-התותחים איראנית, אשר צולמה אתמול במיפרץ הפרסי. התמונה צולמה ממסוק אשר בו היו עיתונאים אמריקאיים, ובעת הצילום ירתה הסירה על המסוק – מבלי לפגוע. (תצלום איפי)

ח"כ דראושה: מובארק גינה באזני את אמצעי הדיכוי ו"הרג הילדים"

הנשיא המצרי: אין בכוחי לכפות על "אל אזהר" לקבל סטודנטים מערביי ישראל כי איגודי הסטודנטים והמרצים מתנגדים לכך

(ע). ח"כ עבדול והב דראושה, שנפגש עם נשיא מצרים בקהיר, מסר כי הנשיא מובארק אמר לו, כי המשך המצב הנוכחי בשטחים ישפיע על מערכת היחסים בין ישראל למצרים. מובארק גינה את התנהגות כוחות צה"ל בשטחים ומתח ביקורת על אמצעי הדיכוי ומה שתיאר "הרג ילדים".

ח"כ דראושה מסר לכתב הטלויזיה הישראלית לענייני ערבים, כי מובארק קיבל אותו בשיקות וכבוד מימות מודגשת. בין היתר מתח נשיא מצרים ביקורת על הצהרותיו האחרונות של שר הבטחון יצחק רבין. הוא אמר, כי לא ציפה לשמוע כדברים האלה מאיש מפלגת העבודה וקיווה שרבין יתבטא בשפה שונה מזו של יצחק שמיר.

מובארק שיבח את המפגנות ליד ביתו של השר שרון בעיר העתיקה ואת הפגנת שלום עכשיו בתל אביב.

הוא הדגיש כי מצרים לא תוכל לקבל בשיוויון נפש מצב שבו נמשך הכיבוש ואין התקדמות להסכמי שלום. זה מצב מוליך אמר שלא יוכל להימשך לאורך זמן.

איש אינו יכול לצפות, אמר מובארק, שהשלום יוגש לו על מגש של זהב אלא יש לפעול מיד ולא להמתין לאלימות נוספת. מובארק הסביר, כי אין בכוחו לכפות על מכללת "אל אזהר" להסכים לקבלת סטודנטים מערביי ישראל הואיל ואיגודי הסטודנטים והמרצים מתנגדים לכך. הוא מוכן לשקול הקמת מסגרת מיוחדת ללימודי דת של ערבים מישראל.

כמו כן הביע מובארק עניין בהצעת דראושה לכנס באפריל בקהיר מיפגש שם אישים ישראלים פלשתינאים ובכללם חברי אש"פ ומצרים לדו שיח על בעיות השלום.

חג המולד בבית לחם

(סוף מעמוד 1)

המקהלות זימרו

שעה לפני תחילת המיסה אמש זימרו מקהלות מרחבי העולם מול רחבה כמעט ריקה במרכז בית לחם; כ־2000 התיירים שהיו במקום הצטופפו מתחת לסככות של בתי הקפה והמסעדות ובפתחי הבתים.

בשעות הצהריים התקיימה התהלוכה המסורתית של פטריארך הכנסייה הלטינית מירושלים אל כנסיית המולד. השנה, בניגוד לשנים קודמות ליוותה את הפטריארך קבוצה של כ־50 ילדים מתנועת צופים מקומית בעוד שבשנים קודמות, ליוו את הפטריארך אלפי צופים.

הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון ערך אמש סיור ברחבת כנסיית המולד שבבית לחם.

האירועים שהיו במיגזר הערבי בשבוע האחרון לא פגמו באווירת חג המולד בנצרת ומספר התיירים והאורחים שפקדו את העיר בערב החג לא נפל מזה של שנים עברו.

בית-לחם, אתמול: קצין מנ"ב מברך את ראש העיריה אליאס פריג' (באמצע) ואישתו, לרגל חג המולד. (צילום: ירון קמינסקי, "חדשות")

הגוף הבוחר רב

(סוף מעמוד 1)

פתח ראש עיריית תל אביב שלמה להט שטען כי הוא תומך בשילוב נשים בגוף הבוחר את הרב ואולם הוא מבטל את רצונו בפני רצונם של חבריו למפלגה. "יש לנו מספיק בעיות במדינה ואינני חושב שזה נושא שצריך לקרוע עליו מלחמה. לא יתכן ששומרי המצוות תמיד יוותרו ולכן זהו לא נושא שצריך להתעקש עליו".

אחת ההפתעות הגדולות היתה הולכתו של אייבי נתן להצבע עם להט נגד מינויין של נשים לגוף הבוחר. נתן, העומד בראש רשימה עצמאית, הסביר בתשובה לשאלת סופר "הארץ" כי הוא בראש ובראשונה בעד הרב לאו שיתמנה ואותו הוא מכיר היטב והוא יהיה טוב לתל אביב. אם תהיה אשה לאו לא יהיה הרב.

בחירת רב הולם

שרית גרינברג מהליברלים שהצביעה נגד שילוב הנשים אמרה כי הנושא העומד על הפרק אינו שילוב נשים בגוף הבוחר את הרב אלא בחירת רב הולם לעיר שיסייע לשמור על צביונה של העיר. "לומר שהליכוד הוא נגד נשים זה שקר".

סגן ראש עיריית תל אביב, פרופ' אפרים מורטנביק מהעבודה, האשים את להט והליכוד בקונספירציה נגד הנשים. הוא הטיח כלפי להט כי נכנע לרבנים הראשיים.

אריה צוקר ממפ"ם אמר כי לא־ הרבנות לא היו מוותרים על עבודה של תפקיד של רב ראשי בתל אביב ואם היו מתעקשים החילוניים הרי שהדתיים היו מוותרים.

ח"כ מרדכי וירשובסקי מרץ הטיח בלהט "כולנו יודעים שראש העיריה אוהב פסטיבלים. היום הוא מנצח על פסטיבל צביעות מאין כמוהו. ברגל גסה דורסים את מגילת העצמאות. רב שרודש שרק גברים יבחרו בו לא יהיה שונה מהקו האורתודוכסי הקשה הקיים. התקיפות של להט נעצרת כשהוא נתקל באנשים חזקים ממנו במקרה זה שלושת השרים שמיר, שרון ושפירא.

מרים מור מהליכוד שנמנעה מהצבעה אמרה כי התנהלה נגדה הסתה מצד הדתיים והיא משוכנעת שאילוצים פוליטיים גרמו לראש העיר לשנות את עמדתו הקודמת בנושא.

שיחת היום / אורית גלילי

עם: אלי סגרון, מנהל אתר החרמון
על: פתיחת עונת הסקי

מסלול הגלישה כבר הודק; הוא עשוי להפתח ביום א'

מה עומק השלג ומתי תפתחו את האתר?

גובה השלג במורדות חצי מטר ובפסגות יותר ממטר וחצי. באתר הגבוה (2020 מ') עומק השלג 1.80 מ' ובמצבר החרמון, בגובה 2076 מ', קרוב לשני מ'. נפתח את האתר ברגע שיתבהר ויפסיק לרדת שלג. זה צפוי לקרות ביום א' משום שהחזוי צופה שבשבת יימשך מזג האוויר הסוער. המסלול עושה רושם טוב, הידקנו אותו היום ב"חתול השלג" והכל מוכן לגלישה.

איזה עונה אתה צופה?

בשנה שעברה פתחנו את האתר למבקרים עוד ב־15 בנובמבר ובאותו מועד כבר הגיעו לאתר 40 אלף מבקרים. השנה לא היו עוד מבקרי שלג, אבל לפי סטטיסטיקה רב־שנתית זה תאריך נורמלי לפתיחת העונה.

מהו הפרופיל של הגולש הישראלי?

הם מכל שכבות הגיל, עירונים, קיבוצניקים ומושבניקים. בעיקר מגיעים מאזור ת"א וחיפה. כיום ישנם כ־40 אלף גולשים לעומת 150 בשנת 1971 כשפתחנו את האתר. הספורט הוא לא עממי כמו כדורסל וכדורגל משום שצריך לרכוש עבורו ציוד ב־300 דולר. האנשים שבאים לגלוש בחרמון הם מהשכבה הבינונית ומעלה, כאלה שנוסעים גם פעם בשנה לחו"ל. כשהם נוסעים לסקי בחוץ לארץ, מתנהגים הישראלים בחוץ כמו ילדים טובים. בארץ הם מתנהגים כמי שכבשו ונלחמו והכל שייך להם.

יש טענה שהגולשים נרתעים מלבוא לאתר בגלל השירותים הגרועים ובגלל הפולקלור של שקיות הניילון?

נכון שהיו שנים שהאתר סבל מבעיות ואפילו עמד להיסגר. אנחנו עושים מאמצים לשפר את השירות והשקענו השנה מיליון דולר בתשתית לנוחות המבקרים: בתי שימוש חדשים, קופות, חניה, "חתול שלג", מעלית לגולשים מתחילים, מסלולי סקי ומעבר מקורה באתר. שלא כבשום מקום בעולם, אנו מחזירים כסף למבקרים אם הוחלט על סגירת האתר בגלל סופה. פעמים רבות אנו מחליטים לפתוח אבל הצבא מחליט לסגור. הגלישה על שקיות ניילון היא המציאות ישראלית. זה מסוכן כיוון שלא תמיד רואים את הסלעים בתחתית לשלג. חילצנו הרבה אנשים עם פציעות חמורות כתוצאה מהשעשוע.

יותר מתמיד, ישראלים נוסעים לחבילות סקי נופש בחו"ל. איך אתם מתגוננים בזה?

מי שנוסע לחו"ל מגיע לבסוף גם לחרמון. לעשות סקי בחו"ל זה אופנה בגלל הגודל והאווירה. במועדוני הסקי בחוץ לארץ כל תוכנית היום מסתובבת סביב הסקי. באירופה זה קיים מאות שנים אבל גם אצלנו זה עוד יתפתח. גולשים יכולים לקנות כרטיס עונתי ב־200 דולר לחמישים ימי סקי בעוד שחבילה של שהיית סקי למשך שבוע בחו"ל עולה יותר מאלף דולר.

שופט בית המשפט העליון בחנוכת הקתדרה לזכויות האדם בת"א

ברק: זכויות יסוד של אדם אינן מוחלטות אלא יחסיות

מאת נורית אמיתי

ישראל צריכה לשאוף לחוקה שתקבע את האיזון הראוי בין כוחו של הרוב לבין חירותו של היחיד, אמר אמש פרופ' אהרון ברק שופט בית המשפט העליון בחנוכת הקתדרה לזכויות האדם על שם ראול ולנברג באוניברסיטת תל אביב.

השופט הדגיש כי זכויות היסוד של האדם אינן צריכות להיות מרשם לכליון לאומי וכי אין דמוקרטיה חייבת לאבד עצמה לדעת כדי להוכיח את היותה. חופש, הדגיש, אינו הפקרות.

זכויות היסוד של האדם אינן מוחלטות אלא יחסיות. בהעדר חוקה, נעשה האיזון על פי הסקלה הלאומית הנקבעת על ידי הרוב הפוליטי. הרוב הוא שקובע את המידה שבה יוגבל כוחו של הרוב. זהו מצב לא בריא, ומכאן השאיפה שישים כימי המדינה לחוקה שתקבע את האיזון הראוי בין כוחו של הרוב לבין חירותו של היחיד.

הקתדרה לזכויות האדם הוקמה ביוזמתו של פרופ' ארווין קוטלר מאוניברסיטת מק גיל במונטריאול קנדה.

פרופ' קוטלר אמור לצאת בשבועות הקרובים לברית המועצות כשהוא נושא עמו עדויות מאנשים שראו את ראול ולנברג. עדויות אלו יגיש לתובע הכללי של ברית המועצות.

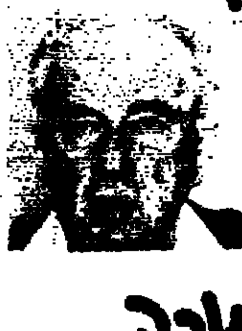

בקרוב: 15 מכרזים לנספחים כלכליים

מאת צבי זרחיה

משרד התעשיה והמסחר יפרסם בקרוב 15 מכרזים למשרות של נספחים כלכליים בעולם.

מדובר במכרזים פנימיים שאליהם יוכלו לפנות רק עובדי המשרד.

המכרזים יפורסמו לאחר שהמשרד הודיע באחרונה על שינויים במערך השליחים הכלכליים בחו"ל, בעת עתירה שהגישו העובדים לבג"ץ בעניין כוונתו של שר התעשיה אריאל שרון לשגר לארה"ב ולגרמניה שני נספחים כלכליים.

המכרזים הללו נועדו למנות נספחים מקצועיים במקום הנספחים המסיימים השנה את תפקידיהם. במסגרת הערכות משרד התעשיה והמסחר נקבע כי תקופת שהותו של נספח כלכלי בחו"ל לא תעלה על 4 שנים.

נציב שרות המדינה, מאיר גבאי, אמר אמש כי איוש משרותיהם של הנספחים הכלכליים של משרד התעשיה והמסחר הוקפא בחודשים שחלפו, על פי החלטתה של ועדת השרות הפועלת ליד נציבות שרות המדינה, ועם פרסום המכרזים הם יאויישו בהתאם לכללי התקשי"ר.

עורך את העמוד: בועז שפירא

קבלת מודעות משפחתיות
03-738707
03-735588 – 9

קרא במדור המחשבים במוסף "הארץ"

יהושע מאור, יו"ר ב"מ ישראל –
על מדיניות התיקשוב הלאומית

פרופ' משה בן בסט, אונ' ת"א –
על בינה מלאכותית

בנימין יוחננוף, יפראי ואבי גבריליביץ, לרגו, –
על תחרות חופשית וסוכנויות בלעדיות

אל על

	מכס' מינימום	טמפ' מכס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	2	5	מעונן	8	4
אתונה	6	10	גשום	5	8
בוקרשט	−4	0	ב"ח	—	—
בריסל	4	7	מעונן	3	8
וינה	−3	1	ב"ח	1	5
ז'נבה	0	6	מעונן	2	7
לונדון	3	7	מעונן	4	9
ליסבון	9	14	מעונן	9	13
מדריד	5	8	מ"ח	5	12
ניו־יורק	3	8	מ"ח	3	8
פאריס	4	8	מעונן	4	6
פרנקפורט	−2	6	מעונן	−3	4
ציריך	2	6	מעונן	—	—
קהיר	12	17	מעונן	9	15
קופנהאגן	5	6	גשום	7	8
רומא	10	15	מ"ח	6	17
שטוקהולם	−8	−3	מעונן	−3	1

ELAL אל על

ראיתי שמעתי

קירקפטריק ושמיר: פגישה בצל המתיחות

פגישתה אתמול של השגרירה לשעבר של ארצות־הברית באו"ם, ג'ין קירקפטריק, עם ראש הממשלה, יצחק שמיר, נערכה בצל המתיחות ביחסים בין ארה"ב לישראל. שמיר יצא מעודד מהפגישה לאחר ששמע שהאורחת שומרת על אהדתה לישראל.

קירקפטריק הביעה פליאה על האזהרה שפירסם משרד החוץ האמריקאי לאזרחי ארה"ב המבקשים לבקר בירושלים ובשטחים. היא סיפרה כי ביקרה שם ומצאה שהכל שקט. קירקפטריק אמרה כי האזהרה גרמה עוול לישראל בעיקר מכיוון שפורסמה בעונת החגים, כאשר צליינים רבים מתכוונים לעלות לרגל למקומות הקדושים והבטיחה להפנות את תשומת לבו של הממשל לנושא זה.

שמיר הביע את בטחונו כי הנשיא רייגן, הנחשב לידיד־אמת של ישראל, לא ישנה את המדיניות שנקט כלפי ישראל וקשרי שתי המדינות ישארו חזקים כתמיד.

א. לם

יהושע שגיא הצטרף לתנועת החרות

"יהושע, אנו תולים בך תקוות רבות", אמר אתמול יצחק שמיר לראש אמ"ן לשעבר, האלוף (מיל') יהושע שגיא, במעמד הצטרפותו של לשורות תנועת החרות. שמיר חתם על הטופס בלשכתו בנוכחותם של שגיא ובני משפחתו

יהושע שגיא: ירוץ לעיריית בת-ים

ואיחל לו הצלחה במערכת הבחירות המוניציפאליות הקרובות. שגיא יעמוד בראש רשימת הליכוד בבחירות לעיריית בת־ים.

אילן שחורי

מה היה עושה חריש אילו היה יכול להתפטר?

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, אמר בפגישה שקיים עם משלחת של ועד הרבנים כי "אילו יכול להתפטר מתפקידו, היה מתמסר כולו לגשר בין דתיים לחילוניים". השבועון החרדי "יום השישי", המספר על כך בגליון שיופיע היום, מציין כי משלחת הרבנים, בהם הרבנים שילה רפאל, שמחה קוק, וחיים פרידמן, נועדו עם חריש כדי לדון במתחים הקיימים בין הציבור הדתי והחילוני. לדברי השבועון, ביקשו הרבנים מחריש לפעול למניעת קיטוב ולהגן על בתי הדין הרבניים.

אגב, שום דבר לא מונע מחריש להתפטר מתפקידו. הוא רשאי לפרוש מכהונתו בכל שעה.

נ.אים

תמונות מישיבת מועצת עיריית ת"א

ישיבת מועצת עיריית תל־אביב, שבחרה אתמול גברים בלבד כנציגים בגוף הבוחר את הרב הראשי האשכנזי, לוותה בסערות, עלבונות וקריאות ביניים למכביר. לאריה קרמר, איש הליכוד, שלא הפסיק להעיר הערות אמר ראש העיר, שלמה להט: "כל מה שקרמר אומר, אני עושה ההיפך ואף פעם אני לא טועה". דב בן מאיר קרא בקריאת ביניים כי בא לו להקיא ממה שמתרחש באולם. להט שאל אם יש רופא בקהל שיחוש לעזרת בן מאיר. חברה אביריא אמרה בכעס כי "אותנו אוהבים רק יפות ומקשטות את הבית". לילי מכנוב שיגרה פתק לאייבי נתן וביקשה שיקשיב למצפונו ויצביע בעד הנשים. אך נתן סירב לפתוח את הפתק והנוחם נעלבה עד עמקי נשמתה. הח"כ מרדכי וירשובסקי, פלט בתגובה לדפיקותיו המרוכזות של להט בפטיש: "אני אגנוב לו פעם את הפטיש".

חיים הנדוורקר

הרוסים שעשו כותרות ב־1978

במוסיקה, כמו בפוליטיקה, מי שעשו את הכותרות הגדולות ביותר בוואשינגטון בשנת 1987 היו הרוסים: הפסנתרן ולאדימיר פלצמן, והצ'לן־מנצח מסטיסלאב רוסטרופוביץ'. למעשה, שני רוסטרופוביציים ושלושה פלצמנים. ברוח הגלסנוסט התיר הממשל הסובייטי לרודניביץ', אחותו של רוסטרופוביץ', להצטרף אליו למשך חודשיים, לא רק לניו יורק ולוואשינגטון אלא גם לפאריס, מילאנו וטוקיו לחגיגות יום הולדתו ה־60.

שמונה שנים המתין פלצמן לאשרת יציאה, וכשזו הגיעה לבסוף, היא כללה גם את אשתו אנה ובנו הפעוט.

היה זה הנשיא רייגן שהשתדל אישית למען ותיקה רוסטרופוביץ' ומשפחת פלצמן אצל מיכאיל גורבצ'וב, בעת ביקורו בוואשינגטון. לכן חשה עצמה ננסי מחוייבת כשניצחה על מקהלת "יום הולדת שמח" שערכה לרוסטרופוביץ' בקונצרט האילן ולאדימיר פלצמן ערך את קונצרט הבכורה שלו ב"חדר המזרחי" בבית הלבן.

באותו חדר ניגן לפני גורבצ'וב, בעת ביקורו, פסנתרן עם "קשר רוסי" – ואן קליבורן, שזכה ב־1958 בפרס צ'ייקובסקי במוסקווה, וחזר לרגל אירוע זה מפרישתו והצלחתו מפתיעה. עתה שוקל קליבורן לחדש את הקריירה שלו.

שרות הניו יורק טיימס

בעריכת עירית רוזנבלום

אלוף (מיל') גדרון ימונה למבקר מערכת הבטחון

מאת ראובן פדהצור
סופר הצבאי של "הארץ"

האלוף (מיל') משה גדרון ימונה לתפקיד מבקר מערכת הבטחון במקומו של האלוף (מיל') שלמה אראל המסיים ב־1 בינואר את תפקידו. האלוף גדרון בן 62 שימש בתפקיד האחרון בצה"ל כראש אגף כוח אדם במטכ"ל.

את עיקר דרכו המקצועית בצה"ל עבר האלוף גדרון בחיל הקשר. ב־1966 מונה לקצין קשר ואלקטרוניקה ראשי. בתפקיד זה שירת במלחמת ששת הימים.

השתחרר ב־1972 בדרגת תת אלוף ומונה כמנכ"ל חברת "סלורד". באפריל 1974 חזר לשירות פעיל ומונה לראש אכ"א, בדרגת אלוף. בנו של האלוף גדרון נפל במלחמת יום הכיפורים.

למעלה מ־100 חיילי מיל': נסרב להשתתף בדיכוי מהומות בשטחים

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

למעלה מ־100 חיילי מילואים הבהירו כי לא יציתו לפקודה שתקרא להם לקחת חלק בדיכוי ההתקוממות הערבית, אם יקראו לשרות מילואים בשטחים.

בהתאם על עצומה המופצת בימים האחרונים מטעם תנועת "יש גבול", קובעים חיילי המילואים, ביניהם קצינים רבים, כי "לא יוכלו יותר לשאת בנטל השותפות והאחריות להידרדרות המוסרית והפוליטית".

קבוצת החותמים אינה זהה לקבוצת אנשי "יש גבול" המסרבים בעיקרון לשרת בשטחים.

משטרת ירושלים מסרבת לאשר לשלום עכשיו לעבור ליד ביתו של ראש הממשלה, יצחק שמיר, במהלך מצעד מחאה המתוכנן למוצאי שבת. פעילי התנועה הודיעו כי אין בכוונתם להיכנע למה שהגדירו כ"משחקי הטיה" קבועים שמנהלת עמם המשטרה.

המצעד בשבת, בשיתוף תנועות נוער שביקשו להצטרף, יקרא להתפטרותו של שמיר עקב "מדיניות כושלת שאינה מצליחה לפרוץ דרך לשלום".

נציגי התנועה ביקשו מן המשטרה לנקוט יד קשה נגד פעילי "כך" המנסים לאחרונה להפריע לכל אירוע מטעם התנועה.

נעצרו 12 מדריכי נוער שהפגינו נגד תמיכת תלמידים בכהנא

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

המשטרה עצרה אתמול 12 מדריכים מתנועת "הנוער העובד והלומד", שהתפרצו לבי"ס במירון כדי למחות על תוצאות משאל המלמד כי רוב התלמידים תומכים ברב כהנא.

הנהלת בית הספר ביקשה מחברי הקבוצה לצאת מהמקום, אך הם סירבו. הם התיישבו במזכירות והניפו שלטים: "כהנא = נאציזם".

משטרת צפת הוזעקה למקום, עצרה את המדריכים, והם יואשמו בהסגת גבול.

"כך" – שוב לשפרעם

חברי "כך" הודיעו לחזור אל בית הכנסת העתיק בשפרעם, כדי לעסוק בשיפוץ המקום.

בתחילת השבוע ניסו מאות מפגינים ערבים לפגוע באנשי כהנא, בעת שהללו חדרו לבית הכנסת.

המחלוקת על התקציב

(סוף מעמוד 1)

ראש הממשלה יצחק שמיר ושר האוצר משה נסים פותחים במאמץ מיוחד לשכנע את כל שרי הליכוד לתמוך בהצעת התקציב שהגיש האוצר לממשלה. יתכן שיתקיימו מגעים עם ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס, עד לישיבת הממשלה ביום א', על מנת להקטין את התנגדות שרי המערך לתקציב. נסים ופרס יקיימו פגישות נפרדות גם עם השרים, נכון תהומק על מנת להסיר התנגדותם לתקציב.

האוצר מוכן לסגת מהצעותיו לגבות דמי אישפוז, תשלום עבור ביקור אצל רופא ושכר לימוד מרוכז בבתי הספר התיכוניים על מנת להשיג את תמיכת שרי המערך בתקציב, ובלבד שבמשרדים אלו יבוצעו קיצוצים חלופיים. אחת ההצעות היא לבטל את הכוונה לגבות תשלום עבור ביקור אצל רופא ובגין יום אישפוז תמורת הטלת תשלומים אחרים במערכת הבריאות כמו בדיקות אלטרא־סאונד, בקשות אישורי מחלה. גם מוצע לסגור את אחד מבתי הספר לרפואה.

גם בתחום החינוך עשוי האוצר להסכים לוויתורים ויתכן כי יאות להגיע להסכמה עם שר החקלאות על הפעלה מיידית של הסדר הסיוע למושבים החקלאיים במצוקה. עניינים אלו יוכרעו ככל הנראה במהלך סדרת הפגישות הצפויה היום לנסים.

גורמים ממשלתיים בכירים אמרו אמש כי יש להביא במהרה לאישור התקציב בממשלה, שכן, דחייה נוספת בהצבעה על התקציב תהווה פגיעה ביוקרתם של ראש הממשלה ושר האוצר גם יחד, שאינם מצליחים זה 4 שבועות להשיג את תמיכת השרים בהצעת תקציב 88'.

על פי המצב המסתמן כעת אין רוב בממשלה להצעתו של שר האוצר, עקב התנגדותם של שרי המערך והתנגדותם של השרים לוי, שרון, קצב ומודעי לאחדות מהצעות התקציב. עתה טרם ידוע אם תבוצע מחרתיים ההצבעה על התקציב, וראש הממשלה יכריע בעניין עד לישיבת הממשלה או במהלכה.

הבוקר יפגשו ראש הממשלה ושר האוצר להרגיע את שר התעשיה והמסחר אריאל שרון מהתנגדות להצעת התקציב. שרון הודיע על התנגדותו לתקציב מאוחר ולדבריו אין בו תשובה הולמת לבעיות היצוא. שמיר יכנס הבוקר דיון מיוחד בנושא רווחיות היצוא על פי דרישתו של שרון הנראה כי יוצגו פתרונות לעידוד היצוא על מנת להביא את דעתו של שרון.

פגישה עם ארבלי

שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו ושר האוצר משה נסים יפגשו הבוקר עם ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס לדיון בתקציב מערכת הבריאות לשנת 1988. פגישה זו היא נסיון אחרון להגיע לידי הבנה על מבנה תקציב מערכת הבריאות בשנה הבאה, לפני הדיון על תקציב המדינה הצפוי בממשלה ביום ראשון הקרוב. שרת הבריאות דוחה על נסיון של האוצר לכפות על מערכת הבריאות להטיל תשלומים על חולים. מערכת הבריאות בנויה, לדבריה, מספיק מהציבור. עוד דוחה שרת הבריאות כל הצעה חלופית להמיר את הדרישה לגבית תשלומים מציבור החולים בקיצוץ תקציב שמתנה בהכנסה.

לאור העובדה כי בתי החולים סיימו את תקציבם לשנת 1987 ויש קשיים בהמשך התפקוד דורשת שרת הבריאות מהאוצר לאשר לה תוספת תקציב של 23 מליון שקלים כדי להמשיך ולהפעיל את מערכת האשפוז הממשלתית.

בפגישה שקיימו אתמול מנהלי בתי החולים הממשלתיים־עירוניים עם שרת הבריאות והנהלת משרד הבריאות, התריעו מנהלי בתי החולים על המצב הקשה השורר במוסדותיהם.

ועדת המעקב הערבית: הרצוג, שמיר ורבין נתקפו היסטריה אנטי—ערבית

הוועד יטיל בקרוב איסור על רשויות ערביות לפנות לסגן השר רוני מילוא: "איננו זקוקים לאפוטרופוס" • נדחתה דרישת ח"כ מוחמד ותד (מפ"ם) לנקוט צעדים משמעתיים נגד "קבוצת הבלתי אחראים" שהפרו את ההחלטה על קיום שביתה במסגרת החוק • ח"כ טובי: לא אנחנו ביטלנו את הקו הירוק, אלא ראש הממשלה

מאת עטאללה מנצור, סופר "הארץ" בגליל

"דברי נשיא המדינה חיים הרצוג, ראש הממשלה ושר הביטחון, המזהירים את האזרחים הערבים מפני "פרק חדש" בטרגדיה הפלשתינית, מהווים איום וסיכון להפחיד אותנו בפעולות טרנספר וכן כניעה והיגררות אחרי מאיר כהנא" - זאת אמר אתמול ח"כ תופיק טובי (חד"ש), שהיה הנואם העיקרי בישיבת "ועדת המעקב העליונה לענייני הציבור הערבי", שנערכה בשפרעם לסיכום השביתה הכללית בישובים הערביים.

הישיבה נערכה באווירה קשה בהיעדרם של חברי הכנסת מוחמד מיעארי (המתקדמת) ועבד אל והאב דראושה (עבודה).

ראשון המתווכחים היה ח"כ מוחמד ותד (מפ"ם), אשר הקדיש חלק ניכר מדבריו להיכתת עם "קבוצת הבלתי אחראים", אשר הפרו את ההחלטה על קיום שביתה במסגרת החוק ותיסור לחסום כבישים ולנהל עימות עם המשטרה. הוא לא נקט בשמות, אבל טען כי נציג של "הנערים קלי הדעת" השתתף בקבלת ההחלטה על קיום שביתה חוקית וקרא לנקיטת צעדים משמעתיים נגדם. במיוחד לאור העובדה שהציבור הערבי עומד בפני מאבק חריף יותר, המחייב רמה גבוהה יותר של משמעת.

חברי הכנסת טובי וזיאד (חד"ש) דחו דרישה זאת והטילו את כל האחריות להתגוששות על המשטרה. עם זאת הצטרפו לותד בטענות ביקורת על דוברים שונים של הליכוד והמערך - כולל הנשיא וראש הממשלה ושר הביטחון - "אשר נתקפו היסטריה אנטי ערבית". כל הדוברים הסכימו כי אין הם זקוקים להכרה של סגן השר רוני מילוא, וכי הם יזמינו בקרוב ישיבה של מליאת ראשי הרשויות הערביות, כדי להטיל איסור על פניה אליו.

יו"ר הועד, אברהים נמר חוסין, הדגיש כי אזרחי המדינה הערבים הם מבוגרים ואינם זקוקים ליועץ או אפוטרופוס, כדי לנהל את ענייניהם במשרדי הממשלה השונים.

ח"כ טובי דחה את הטענה כי הערבים בישראל ביטלו את הקו הירוק. לדבריו, רק ראש הממשלה, יצחק שמיר, וח"כ גאולה כהן ביטלו אותו. הוא קרא להקמת מדינה פלשתינית מעבר לקו הירוק. "אנו אזרחי המדינה ובדעתנו להמשיך להאבק לשוויון הערבים במדינה בכשר לשלום ולמען הכרה בזכויות הלאומיות של אחינו בשטחים".

לשכת סגן השר, רוני מילוא, מסרה אתמול כי מילוא קבל אתמול ארבעה ראשי מועצות ערביים מהכפרים מעליא, שעב, בענה, ועראבה. ראשי המועצות, נמסר, הוזמנו במסגרת הנסיון לעודד ראשי מועצות "מתונים". יו"ר הוועד של הרשויות הערביות, אברהים נמר חוסין, אמר כי לא יעשה דבר נגד משתתפי פגישה זאת, מאחר והיא התנהלה לפני קבלת ההחלטה ברשא.

"חיי בנך נגזלו מהבנים שלנו"

כתב אב שכול מליל הגלשונים לאבי השג"ג

מאת נורית אמיתי

"האם בנך לא מבין שחייו לא ניתנו לו במתנה, אלא נגזלו מבנינו שלנו - כתב אביו של החייל ניב חזן ז"ל, שנהרג בליל הגלשונים לאביו של השג"ג במחנה שבו אירעה ההתקפה. המכתב מתפרסם הבוקר במקומון הפתחתיקואי "מלבס", יומיים לפני טקס האזכרה במלאת 30 למותו של החייל ניב ז"ל.

האב, שמואל חזן, איש חינוך ותיק, כתב לאביו של השג"ג "על בנך להבין שהוא נהג לפי מוסר מעוות שהצלת עצמו קודמת לכל חובה אחרת. הוא ברח כפחדן ללא תקנה". עוד כותב האב השכול לאביו של שומר המחנה "גיבור" בצפון: "עליך להביאו לכך שמצפונו לא יניח לו. גם אם הוא מבקש לברוח וגם אם ינוס למעי דג כיונה הנביא הייתי מעכב בעדו עד קץ הימים".

אל תניחו לו, כותב האב, על מנת שתמונות חבריו תהיינה לנגד עיניו והבא אותו לכך שיהיה בו הכוח להישאר בארץ ולהיות פה.

שר החוץ שמעון פרס אתמול בישיבת מפלגת העבודה:

"נגד אבנים אפשר להתגונן, אך נגד תביעות לשוויון זכויות קשה יותר"

רבין: "מימשל צבאי משולב במינהל אזרחי בשטחים הן האלטרנטיבה היחידה, לא נאפשר לתושבי השטחים שום הישג אם ימשיכו לדגול בדרך האלימה"

מאת אילן שחורי

שר הביטחון, יצחק רבין, הבהיר אתמול בישיבת מרכז מפלגת העבודה שהתכנסה בירושלים, כי "המימשל הצבאי המשולב במינהל האזרחי ביהודה שומרון ועזה הן האלטרנטיבה היחידה באיזור, עד להשגתו של ההסדר המדיני הקבוע". הוא ציין כי חשוב שתושבי השטחים וערביי ישראל ידעו כי שום דבר לא יושג באלימות, והוא לא יאופשר להם כל הישג אם ימשיכו לדגול בדרך האלימה.

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, אמר כי מדינת ישראל וצה"ל מסוגלים להתגונן מול השלכת האבנים על תושבי עזה ותושבי השטחים, אולם קשה יהיה יותר להתגונן מול הדרישה לשוויון זכויות. לדברי פרס, בשעה זו צה"ל וכוחות הביטחון מתמודדים בשטחים עם האלימות. הוא חייב לעמוד לימינם, אך יחד עם זאת המצב שנוצר טומן בחובו שאלות נוקבות לגבי העם היהודי: "מה יקרה אם תושבי עזה יבקשו זכות הצבעה? נגד אבנים אפשר להתגונן, נגד דרישה לשוויון זכויות, יותר קשה. אי אפשר לגלגל הכל מתחת לשטיח. אולי הרכב דמוגרפי כזה או אחר מסכן את המדינה לא פחות מכל שיורה עליה", הדגיש פרס.

מ"מ ראש הממשלה ליגלג על ראש הממשלה, יצחק שמיר, ועל הדברים שאמר בהקשר לדוד בן גוריון שלשום בערב בתוכנית "מוקד" בטלוויזיה: "כואב לי השר מה שעושים בבן גוריון, פתאום כולם התחילו לצטט אותו. האם בן גוריון היה שולח את צה"ל ללבנון, והאם בן גוריון היה מתנגד להסכמי קאמפ דיוויד. אלה שהתנגדו להסכם השלום עם מצריים ולהסכמי קאמפ דיוויד, מה להם כי יצטטו אותו, מה להם כי ישוו עצמם אליו או לדרכו", אמר פרס.

סופר "הארץ" מציין כי ישיבת מרכז מפלגת העבודה נתכנסה באולם מיצ"ל בירושלים לדיון כלכלי, לקראת הדיון והצבעה על התקציב בישיבת הממשלה ביום ראשון בשבוע הבא. בעקבות האירועים בשטחים הוחלט כי לפני הדיון ימסרו פרס ורבין הודעות מדיניות. השר עזר ויצמן שדרש גם הוא לשאת את דבריו בנושא זה, נתקל בהתנגדותו של מזכ"ל המפלגה, ח"כ עוזי ברעם.

שר הביטחון, יצחק רבין, אמר כי הוא יודע היטב שהשבועיים האחרונים לא היו קלים. "התמונות היו קשות, חלק מהן היו מעוותות, אני יודע זאת", אמר רבין. שר הביטחון אמר כי יכולים להיות שלושה פתרונות אפשריים: "אפשרות קיצונית אחת היא להחיל את החוק והמשפט על יו"ש ועזה כהחלטה חד צדדית. זאת יחד עם מתן מלוא הזכויות לתושבים הערביים. מפלגת העבודה מתנגדת למהלך זה ותתנגד לכך גם בעתיד. פתרון קיצוני שני, הוא לצאת מכל השטחים באופן חד צדדי. דבר זה, לא יכול להיות אסון גדול למדינת ישראל. זה יהיה בבחינת חיזוק הסורר והגברת איומי המלחמה. האפשרות השלישית היא האפשרות שנבקשה ונבקשת כיום. מימשל צבאי המשולב במינהל אזרחי. כל זאת עד שיושג הפתרון".

לדברי רבין, בשעה שמתרחשים אירועים קשים, אין מנוס וחייבים לזכור דבר אחד בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי לא יתאפשר המשך הדרך האלימה. "לא להיכנע לטירור ולהוכיח לאלה שמסיתים כי הם יצאו מכך וידם על התחתונה. יש לנו תוקף מוסרי לעשות זאת. אם מצד שני אנו משיטים יד לשלום" - אמר רבין. שר הביטחון הוסיף: "מו"מ יתקיים רק עם ירדן, תוך שיתוף גורמים פלשתינאים שאינם אש"פ. עם אש"פ לא ננהל מו"מ. אני מאמין שבאורח רוח אפשר להביא להרגעה. כמו שצריך לדעת לעמוד מול איומי מלחמה ואיומי הטרור, כן צריך להמשיך ולחפש נתיבים ומסגרת לקיום מו"מ לשלום, מאלה שרוצים שלום ומוכנים להגיע עימנו לשלום", אמר רבין.

שמעון פרס, שדיבר לפני רבין אמר כי הוא מאמין שלסכסוך לא יכול להיות פתרון אחר מפתרון מדיני. "אני יודע כמה צריך להיזהר שלא לתת לשריפה להשתלט על כל השטח ולכבות כל זיק. היינו רוצים להגיע בהקדם למו"מ לשלום ועד אז לקיים דו קיום מכובד בין הישוב היהודי והערבי והוי בתוכה.

רפול: לשים 10 ראשי בתי־אב על אוטובוס — וישר ללבנון

"אם זורקים אבנים, אסור לבוא עם רובים. יש ללכת לבית הזורק, לשים 10 ראשי בתי אב על אוטובוס — וישר ללבנון. אחר כך לא יזרקו בדרך". דברים אלו אמר אתמול ח"כ רפאל איתן, שהופיע באוניברסיטת תל אביב באחד הסמינרים של "צומת", בפקולטה למשפטים. (כיתוב: נורית אמיתי, צילום: שאול רחמים).

פרופ' זמיר בכנס על "חופש הביטוי וביטחון המדינה":

"למושג 'ביטחון לאומי' יש להתייחס ב'כבדהו וחשדהו'"

מאת לילי גליל, סופרת "הארץ"

"בעיתונות הזרה נופלת ישראל לעיתים קורבן לגישה פשטנית, לא אחראית ומעוותת, כמו בסיקור מלחמת לבנון והאירועים בשטחים עכשיו" — כך אמר דובר צה"ל, תא"ל אפרים לפיד, בכנס על "חופש הביטוי וביטחון המדינה" באוניברסיטה העברית בירושלים. לעומת זאת, ציין לפיד כי העיתונאי הישראלי, "הגדל בהוויה הישראלית ובוגר צה"ל, אחראי ורגיש יותר, מטבע הדברים". בהתייחסו לתפקידה של הצנזורה הצבאית, אמר לפיד כי ישראל היא אמנם הדמוקרטיה היחידה בה מופעלת צנזורה קבועה, אך צנזורה זו נעדרת שיקולים פוליטיים, ומתפקדת כמנגנון המבטיח אי פגיעה של עיתונות חופשית בבטחון המדינה.

בהתייחסו לאותו נושא, אמר בכנס היועץ המשפטי לממשלה לשעבר, הפרופ' יצחק זמיר, כי "ערך חופש הביטוי שווה שישלמו עבורו גם מחיר גבוה". עוד אמר זמיר, כי לשימוש שעושה הממסד הפוליטי והבטחוני במושג "בטחון לאומי" יש להתייחס במידה של "כבדהו וחשדהו". משום המיסטיפיקציה של המונח, קל לעשות בו שימוש לרעה, ביחוד כאשר יוצרים משוואה מטעית של בטחון לאומי = קיום לאומי, שהיא נדירה מאד. בכל מקרה, יש לבחון את המושג בכל מקום לגופו. על פי המצב המשפטי, בכל מקרה של נסיון להרחיק את התקשורת, חלה חובת ההוכחה על הממשלה והצבא, המוציאים את ההוראות.

מנהל הטלוויזיה, חיים יבין, נשא בכנס הרצאה מקיפה, בה בחן את תפקידה של הטלוויזיה כגורם מאחד מצד אחד ומתסיס ומלבה מצד שני ביחסים בין יהודים לערבים. להערכתו, התוספת ההקצנה היא לטווח קצר, בעוד לטווח רחוק פעולת הטלוויזיה דווקא בכיוון השני. בהתייחסו לטענה על נוכחות מצלמות כגורם המעודד התפרעויות, הבהיר יבין כי אחד מאמצעי הבקרה הוא לעכב את כניסת צוות הטלוויזיה לאיזור של מתח, עד אשר מתחילים האירועים באופן אותנטי. בסקרו סקירה הסטורית ממצה את יחסי הטלוויזיה עם הממסד הפוליטי, ובמיוחד את התקופה הקשה תחת הרשות המבול שמונה עם המהפך של '77, אמר יבין כי עם הזמן למד הממסד הפוליטי לחיות עם הטלוויזיה וגם הכתבים ערים יותר היום לכוחו של המדיום, ומגלים יותר אחריות.

הרצוג: האו"ם פסל עצמו מזמן מלהיות שופט צדק

מאת גדעון אלון

"האו"ם פסל את עצמו מזמן מלהיות שופט צדק. הרוב האוטומטי באו"ם פועל נגדנו בכל מקרה" — אמר אמש נשיא המדינה, חיים הרצוג, בתגובה ראשונה להחלטת מועצת הביטחון של האו"ם לגנות את ישראל בשל המהומות בשטחים.

בראיון שהעניק לתוכנית הטלוויזיה בערבית "מפגש", הביע הנשיא צער על החלטתה של ארה"ב להימנע בהצבעה ולא להטיל וטו על קבלת ההחלטה בגנות ישראל. עם זאת הוא הביע את בטחונו, כי הדבר לא יעיב על היחסים האיתנים בין ישראל לארה"ב.

הרצוג גם תקף בחריפות רבה את המנהיגים הערבים המתונים בישראל. לדבריו, "ההנהגה הערבית המתונה לא גילתה אומץ ולא מילאה את תפקידה לייצג את הרוב הרגוע, אלא נגררה אחרי הגורמים הקיצוניים במגזר הערבי". הנשיא הדגיש, כי הוא אינו מוכן לקבל את ההזדהות של ערביי ישראל עם תושבי השטחים כעילה למהומות. "לא שמעתי שום הזדהות עם אחיהם כשאלפים מהם נטבחו ב־1970 בירדן וב־1976 ע"י הסורים בתל־אל־זעתר".

הנשיא גם גינה את "הצביעות והציניות הערבית בכל הנוגע לבעיית הפליטים הפלשתיניים". לדבריו, "אחרי מלחמת העצמאות נוצרה בעיית 800 אלף פליטים פלשתינאים ו־800 אלף פליטים יהודיים מארצות ערב. אולם בעוד העם היהודי עשה רבות למען הפליטים היהודיים, שכולם הגיעו לעמדות הנהגה בישראל, לא עשה העולם הערבי דבר לשיקום הפליטים הערביים, למרות שיכול לפתור את בעייתם על ידי הקצאת תפוקת נפט של שבוע אחד בלבד".

ערכה את העמוד: עירה ארשסקי

הופיע ספר ראשון בתחומו — בעברית

מקלטי מס בעולם

TAX HAVENS and Their Uses

מהדורה עברית — 1988 בשיתוף עם מערכת The Economist

הקדמה למהדורה העברית: ד"ר אמנון רפאל

אירלנד • אנגווילה • אנדורה • אנטיגואה • אנטילים הולנדיים • ארובה • איי בהמה • בחריין • ברבדוס • ברבודה • ברוני • ברמודה • איי הבתולה הבריטיים • ג'יבוטי • גיברלטר • ג'מייקה • גרנדה • דומיניקה • הונג־קונג • ונואטו • טונגה • איי טרק וקיקוס • כווית • לוכסמבורג • ליבריה • ליכטנשטיין • מונטסרט • מונקו • מינרוה • איי מלדיו • האי מן • מקאו • איי מרשל • נאורו • נוויס • האי נורפוק • איי סוולבר • סינגפור • סינט הלינה • סינט וינסנט • סינט לושה • סינט קיטס • סיסקי • איי סישל • סן מרינו • פוג'ירה • איי פיטקרן • פלאו • פנמה • איי פרה • איי קוק • איי קיימן • קפריסין • שווייץ • איי שלמה • איי ההעלה.

ש"ח. הזמנות בדואר בצירוף המחאה לת"ד 16096 תל־אביב 61160

§ הוצאת סדן שדרות דוד המלך 1 תל־אביב 64953 טל' 03-267543

אלרם בונה לכולם

גני הרצליה
הרצליה הצעירה
First Class
למכירה מגרשים מפותחים אחרונים לבניה שלושה קוטג'ים במגרש
קוטג'ים עם מרתף ודירות 4, 5 חדרים, פנטהאוזים בגדלים שונים.
בואו לבקר באתר הבניה
בימים א', ד', ו' 10.00-13.00
ביום ג', 16.00-18.00 בשבת 11.00-14.00
טלפון באתר 052-574517

נוה הדרים
ראשון לציון
רח' ירושלים פינת ברנשטיין
החלה מכירת דירות בבנין 204 א'
דירות 4 חדרים 125 מ"ר דגם S
דירות 5 חדרים 146 מ"ר דגם D, D1
דירות 5 חדרים 150 מ"ר דגם L
החלה הרשמה לקוטג'ים ברח' ברנשטיין, 5 חדרים 170 מ"ר בנוי על מגרש 250 מ"ר
בואו לבקר באתר הבניה
בימים א', ג', ה', ו' בשעות 9.00-13.00
בימים ב', ד' בשעות 14.00-18.00
ובשבת 11.00-14.00
טלפון באתר 03-9659556

רמת השרון
רחוב ההגנה (פינת שד' ביאליק)
במקום המרכזי ביותר ברמת-השרון מוצעות דירות 4, 5 חדרים. בסטנדרט בניה גבוה.
פרטים ומכירה במשרדי אלרם בת"א ובמשרד המכירות בגני-הרצליה רח' יהודה-הנשיא, טלפון 052-574517

נוה אלרם
רח' בית שמאי, רח' המלכים ופינת הרחובות שמואל הנגיד - עבדת
דירות 3½, 4 חדרים ודירות גג.
בבנינים בני 5, 6, 7 קומות עם מעליות.
הבניינים מצופים אבן.

נאות ים
בת-ים
בקרו בדירה לדוגמא בתאום טלפוני
דירות בנות 4½ חדרים בבנינים מצופים אבן עם מעלית.

אלרם
מיסודה של החברה לישראל ואשטרום
בית טוב מביא טוב!
אלרם - משרד ראשי - שד' רוטשילד 133 ת"א (ליד כיכר הבימה) טל. 03-203341
פתוח בימים א'-ה' 8.30-18.00, ו' 8.30-13.00

אסלינגר דנאיגר

صكنا من الاجل

שערי המניות 24.12.87

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אבגה ש	23600	שב				
הספנות 0.1	1465		1190			
הספנות 0.5 א	869		500			-573
כללי לא בהסדר	15600		51			-56
פיבי 0.5	8355		598			
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
אידיבי רג 100.0	102500		337			+34
אידיבי ב 100.0	103003		7	+2000	+2	+75
אידיבי בב א	616000	שב				
אגוד 0.1	75955		102	+50	+0.1	+82
דיסקונט ב	131040		6	+1440	+1.1	+22
דיסקונט א	130800		89			-22
דיסקונט שה ב	15160	שב				
המזרחי ש	42100		263	+120	+0.3	+658
המזרחי מ	42480			-600	-1.4	-138
הפועלים מבב	90000	שב				
הפועלים ש	69500		950			
הפועלים ב	68800		116	-700	-1	-58
כללי א 1.0	176540			+40		+5
כללי שה 7	8460			+12	+0.1	+59
בלל 0.1	44050		739	-220	-0.5	-1226
בלל שה 11	16350		85	+100	+0.6	+257
מימון ומשכ 1.0	58440		80	-10		-320
מימון ומשכ 5.0	29550		200			-150
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89						
אידיבי רג 100.0	123300		51	+50		+115
אידיבי ב 100.0	122210	לנ				
אידיבי בב א	740570	לנ				
איגוד 1 ש"ח	91738		25			+27
דיסקונט ב'	156000	לנ				
דיסקונט א'	160500		1			+24
מזרחי ש'	51000		55	+300	+0.6	+289
מזרחי מ'	50100	לנ				
הפועלים ש'	83900		162			+134
הפועלים מ'	83600		9			-9
כללי א'	213000		7			+43
בל"ל סטוק	53500		276			+225
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	25401		31			+4
לאומישכן ש	8960		16			-85
לאומישכן מ	8800	שב				
כרמל ש	5450		250			-50
כרמל שה 1	4280		25			
פת משכ ש	2358		477			-5
משכן ב ש	5660			+20	+0.6	+30
טפחות 0.1	28250		1	-150	-0.7	-55
טפחות מבכ ש	22400	שב				
טפחות רג ש	23500	שב				
טפחות שה 1			—	הפסקת	מסחר	—
טפחות שה 2	5480		20	-20	-0.4	-20
יעשור 1.0	2976		491			+3
יעשור 5.0	2090	בו	750	+190	+10	+3279
מרב 1.0	7830		17	-70	-0.9	-85
מוסדות מימון						
שלמון אופ	871		1470	-5	-0.6	-1470
החקלאות מבב א	309996	לנ				
החקלאות מבב ג	204001	לנ				
לאומי תעש א ש	12700		23	-2		-35
פתוח תעש מבב	126069	לנ				
פת תעש בב ג	472000	לנ				
פת תעש בב גג	283000	לנ				
פת תעש בב גגג	278000	לנ				
פת תעש בב ד	285000	לנ				
פת תעש בב דד	66894	לנ				
מרכז קבלנים 5.0	921		989	+15	+1.7	+1276
תיירות בב	228500	לנ				
כלל ליסינג 0.1א	26000		62			-62
כלל ליסינג 0.5ב	22680		107			+39
ביטוח						
איילון	120.5					-2000
אינן	145		6452	+2	+1.4	+5201
אריה 0.1	1535		3217	-45	-2.9	-2951
אריה 0.5 א	1051		5475	-30	-2.8	-5883
ביטוח משנה 0.1	542		205	-14	-3.9	-2050
ביטוח משנה 0.5	225		1900			
משנה אופ	250		250	+1	+0.4	+1750
משנה הש	105.5		15800			
הדר 1.0	162.5		1	-5	-1.5	-2115
הדר 5.0	125.5		1000	-5	-2	-5676
הדר אופ סד 2	150			-1	-0.7	-423
הסניקס 0.1	752		1700			-684
הסניקס 0.5	592	שב				
המשמר-הראל 1.0	5330		90	-70	-1.3	-100
המשמר-הראל 5.0	4280		200	-120	-2.7	-887
מנורה 1.0	1390	בו	12	+14	+1	+24
מנורה 5.0	915	שב				
סהר ג 1.0	888		1400	-5	-0.8	-2365
סקורים 0.1	1016		108	-4	-0.4	-352
צור ש	320		3360	-10	-3	-8290
ציון החזקות 1.0	4446		20	-150	-3.3	-70
ציון החזקות 5.0	7150		100			-100
מסחר						
אינטר גאמא 1 ש	800	שב				
אינטר גאמא 5 ש	585		1500			-1250
מאיר עזרא 1.0	800		2506	+10	+1.3	+887
מאיר עזרא אופ	415		1000			+599
כלל אופ 4	399		6991			-5811
כלל אגח 2	171		1578			+377
קריסטל 1.0	785		2962	+1	+0.1	+1074
רבק 0.1	18500					
רבק 0.5	19000					-1
שופרסל 2.0 א	11369		400	-20	-0.2	-138
שופרסל אופ	5510		290			-184
שופרסל אגח	108.5		28250			+6750
שירותים						
אמנוע	362		4289	-8	-2.2	-4289
מפעות הספקה 0.1	730		457	-15	-2	-298
מפעות הספקה 0.5	257		7563	+7	+2.8	+6487
קידר 0.1	840		236	-10	-1.2	-542
קידר 1.0	247		11785			-7933
מוס' שיכה 0.1	1635		79	-25	-1.5	-274
מוס' שיכה 0.5	965		100			
מלונות ושירותי תיירות						
גלי זהר 1.0	2450	לנ				
גלי זהר 5.0	1580	לנ				
מלונות דן 1.0	1675		78			-53
מלונות דן 5.0	1490		618			-618
חוף האלמוג 1.0	7510		50	+44	+0.6	+25
מלונות הירדן	2928		6			-6
מחשבים ושירותי מחשבים						
תילקן 1.0	243		2331	+8	+3.4	+1549
תילקן אפ'	105		14200	+5	+4.6	+12200
תילקן אג"ח	102		17077			
יטגא 1.0	5701		130			+63
כ.ל.ל. 1.0	11700	שב				
כ.ל.ל. 5.0	2565		100	-15	-0.6	-100
ניקוב במחשבים 1	1130		2034			-37
ניקוב במחשב 5	433	תב	8140	-32	-6.9	-14177
ניקוב אפ סד 2	1170		1266	-80	-6.4	-2791
תים מחשבים 1.0	857		7402	+27	+3.5	+3820
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אזורים אפ	779		3735	-20	-2.5	-9596
אזורים אגח	146			-1	-0.7	-8000
אילין 1.0	283		5120			+480
אל-רוב 1.0	327		3150	+7	+2.2	+3536
אפריקה 0.1	44000		7	+100	+0.2	+5
אפריקה אפ	24899		16	-1		-8
ארזים	5070		84			
אורלין 0.1	2902		223			+273
אורלין 0.5	2123		460	+1	+0.1	+280
ברנוביץ 1.0	2840		235			-62
ברנוביץ 5.0	2194		220			-80
הבקר 1.0	6450		125			-125
הדר 0.1	169.5		607			-607
הדר 0.5	141.5	שב				
הכשלול 1.0	900	תב	101	+70	+8.4	+349
הכשלול 5.0	450		630	+15	+3.5	+671
תלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	309		7000	-5	-1.6	-6577
ירושלים אפ	101.5		16620	-1	-1	-8270
גבים 0.1	4525		90			-190
גבים 0.5	3630		600	-130	-3.2	-1348
ישפרו 0.1	3651		88	-79	-2.1	-582
ישראלום 1.0	1199		973	-1	-0.1	-473
ישרס 10.0	18700		112			-123
בנק פיתוח 1.0	8560		40	-100	-1.2	-70
לומיר 1.0	8866	תב	1578	-4200	-32.1	-3742
לומיר 5.0	2517	תב	2022	-650	-20.5	-5502
מ.ת.ב 1.0	309	לנ				
מ.ת.ב אפ 2	162	לנ				
מ.ת.ב אגח	115	לנ				
מגורי בניה 1.0	516	לנ				-50
מיכטאל 5.0	153		1805	-5	-2.9	-1153
מיכטאל אפ	135		2320			-2520
מבנק 5.0	1200		83			
מרילו 1.0	1855		500	-40	-2.1	-547
ליבנשטין 1.0	435		103			-103
ליבנשטין 5.0	177		8830	-1	-0.6	-15498
ליפשיץ 1.0	361		4327	-1	-0.3	-8205
ליפשיץ 5.0	202		21588			-16024
ליפשיץ אפ 1	126		5922			
ליפשיץ אגח	99.5		32250	+5	+0.5	+111250
בית אביב 0.5	3590		270			+226
בוני אזורים	335		7900			+6600
בני החזקות 1.0	743		193	-1	-0.1	-193
סקי 1.0	6050	שב				
עמי ופלע סד 1 ש			—	הפסקת	מסחר	—
קוסיה 0.1	3415	תב	476	+250	+7.9	+437
קוסיה 0.5	1630		4083	+30	+1.9	+3075
הצובין 1.0	350		3098			-1098

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
רגובין 5.0	193		1000			-700
רגובין אפ'	960		30			-30
רגובין אג"ח	128		25913	+2	+1.6	+26832
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2575	שב				
מטעי הדר 0.5	2280			+25	+1	+150
מהדרין 0.1	6690		489	-40	-0.6	-381
מהדרין אפ'	3800		88	-80	-2.1	-88
נכסי הדרים 1.0	1790		500	-10	-0.6	-114
פרי-אור 0.5	2490		250	-10	-0.4	-290
מזון וטבק						
דובק מב ש	3690		115	+90	+2.5	+64
דובק מב מ	3710		542	+40	+1.1	+663
תעלל 1.0	339		1300			-156
תעלל 5.0	322	תב	380	-20	-5.9	-380
תעלל אגח	105	שב				
טמפו בירה 1.0	30600	תב	31	-2500	-7.6	-53
טמפו בירה 5.0	26300	תב		-1600	-5.7	-30
יצהר 1.0	920			-28	-3	-200
יצהר 5.0 א	684		225	-2	-0.3	-375
יצהר אופ 2	359					
מן 1.0	476		300			
מן 5.0	365		860			
מגנדסט 1.0	16000		30	-200	-1.2	-30
עסיס 0.5 ב	340		2506	-8	-2.3	-3006
אגול שקל 1	2226	תב	143	-150	-6.3	-143
שמן מבב א	1680		736			+450
טכסטיל והלבשה						
ארגמן מר 1 ש	517		1693	-7	-1.3	-2312
ארגמן אפ	295		1236			-236
ארגמן אגח	107.5			+5	+1.4	+28000
אופיס 1.0	536		500			
אתא ברוק 1.0	382		700			-700
אתא ברוק 5.0	259		856	-6	-2.3	-2886
אתא א	315		2000	-7	-2.2	-4000
ארגמן רג ש	10400		136			+156
רלוזא-גליל 1.0	1730		2178			-1355
רלוזא-גליל 3.0 א	1385		1650			+50
מפויות מאוחד 1	1600	שב				
מפויות מאוחד 5	825					
וישלבו 1.0	301		1000			-565
וישלבו 5.0	210		500	-9	-4.1	-500
חדיינן 1.0	4970		113	-100	-2	-143
דיקה 1.0	2016		232			
דיקה 5.0	1665		1431	-40	-2.4	-2031
דיקה אופ	780		1463	+20	+2.6	+1424
מוטר	200		4580	+5	+2.6	+5500
מוטר אופ	115		544	+4	+3.6	+760
לודזיה 0.1	896		785	+6	+0.7	+300
לודזיה 0.4	585		750			
ליגת 1.0	224		14260			
עיט 1.0	346		608			-228
עיט 5.0	195		1000			-231
עיט אפ	165		909			
עיט אגח	116		6666			
עמק פריגה 1 ש	260		3347	-6	-2.5	-12105
עמק אפ	143		8845	-2	-1.4	-7845
פולגת א	1040		2794	+10	+1	+2094
פלימן 0.5 א	9800	תב	150	+500	+5.4	+156
פרוד	830		391	+10	+1.2	+609
גיבור סברינה	8553	תב	842	+650	+8.3	+1658

שף נאמנות
בטחה
קבוצת כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל.

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מתכת ומוצריה						
אורדן 0.1	8000		90	-250	-3	-115
אורדן 0.5	6870		50	-100	-1.4	-50
אלומית 1.0	6350		60	+150	+2.4	+60
אלומית 5.0	4970	שב				
כבלים ש	351		3050	-8	-2.2	-3086
כבלים אפ	95.5		16089	-5	-1.6	-16975
0690073	99		87000			
כבלים אגח	100		12175	+5	+1.5	+12825
התכוף 1.0	600		737	-5	-0.8	-437
התכוף 5.0	331		3036	-14	-4.1	-3036
התכוף אפ	3100		17	+100	+3.3	+22
וקה 1.0	2925		15.8	+80	+2.8	+84
וקה 5.0	1515		75.8	-45	-2.9	-42.5
קופסאות פח 5.0	3690					
כבלי ציון 1.0	2500		451	+22	+0.9	+269
כבלי ציון 5.0	1285		970	-30	-2.5	-1720
קרונר 1.0	217		2922			
קרונר 5.0	151		4838			
נחושתן 0.1	37800		108			+29
נחושתן 0.5	13200		41	+200	+1.5	+17
פקר פלדה 1.0	2060		247	-40	-1.9	-197
קינג 1.0	746		467	+30	+4.2	+447
קינג 5.0	437		200	+5	+1.2	+200
קליל 1.0	2500		756	-50	-2	-1797
קליל 5.0	1980		276	-19	-1	-976
קליל אפ	988		801			-106
קליל אגח	120.5		7659	-2	-1.6	-7659
שלוות 5.0	5670		116	-100	-1.7	-164
תעשיות לכיש 1.0	815	בו	300	-15	-1.8	-1325
תעשיות לכיש 5.0	446		494	-4	-0.9	-444
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 5.0	274000		40	-5500	-2	-27
אלקו 0.1	7050		23			-33
אלקו 0.25 ש	4200		200	+80	+1.9	+226
אלקו 0.25 מ	4220		90			+181
אלקטרה 0.1	1950		1385	-51	-2.6	-1545
אלקטרה 0.5 א	1480		716	-28	-1.9	-1966
אמ 5 אפ	1020		97			-347
אמ 5 אגח	146.5		10150	-4	-2.7	-18150
ארית 1.0	15700		65	-350	-2.2	-75
כלל תעש אלק'	2267		2329	-60	-2.6	-2468
כלל אלקטרוניקה	373		38237	+7	+1.9	+37798
כלל אלק' אפ'	96		426345			+108027
ספקטרוניקס 1.0	1250		1245			+645
ספקטרוניקס 5.0	1080		2061			-2881
סיבונטנגר 1.0	489		1048	-4	-0.8	-1048
סיבונטנגר 5.0	410		1420	-15	-3.1	-2020
ציקלון 1.0	2220		602			
ציקלון 5.0	1130		969	+45	+4.2	+455
קונטרין אילד 1.	4580		35	+70	+1.6	+85
קונטרין אילד 5.	3100	שב				
ת.א.ת 1.0	965		1399	-10	-1	-482
ת.א.ת 5.0	450		4700			+5396
תדיראן	848		4640	-1	-0.1	-5162
מוצרי בניה						
אי.פ. תעשיות 1	200		21584	-2	-1	-17998
אי.פ. אפ	702	תב	4234	-32	-4.4	-5234
אי.פ. אגח	154		12750	-1	-0.7	-12750
אקרשטיין 1.0	585		249			-304
אקרשטיין 5.0	348		2000	+5	+1.5	+1530
אקרשטיין אפ'	515		810			-33
אקרשטיין אגח	127		8235			-4765
אחים בלום	142		4700			+2378
בלום אפ	87		19000	-3	-3.3	-26361
מחזיל השק מבעט	529		305			
מוזאיקה ולפמן 1	21668	לנ				
מוזאיקה ולפמן 5	16625					
נגב קרמיקה	484		5250	-11	-2.2	-6815
נגב קרמיקה אפ	252		5884			-799
כימיה, גומי ופלסטיק						
אבן 5.0	1800		827			-299
אליאנס ב	1650		58	+20	+1.2	+65
גל תעשיות 1.0	425		361	-12	-2.8	-361
גל תעשיות 5.0	298		1187	-11	-3.7	-1167
גל אפ	124		6664	-5	-2	-8471
גל אגח	97.5		16500			-6500
דשנים 0.1	4400		259			-207
דשנים 0.5	1770		896	+20	+1.1	+696
חיפה כימ' 10.0	892		2248	-6	-0.9	-2863
ליפסקי 1.0	2480		40			
מקסימה 1.0	901	שב				
מקסימה 5.0	638	שב				
סנו 1.0	22600		55			-23
סנו 5.0	19089		62			-24
פריקלאס	551		2788	-4	-0.7	-2488
פריקלאס אפ'	159		5011	+4	+2.6	+15781
קרס כימיקל 1.0	4744		109			
קרס אפ	2528		407			-315
קרס אגח	108		2500			-2500
תיא 5.0	4690		189			+61
פרוטרום 10.0	55800		120			-84
עץ, נייר ודפוס						
כתר	185		4649			-6269
דפוזן 1.0	6735	שב				
דפוזן 5.0	4123	שב				
חב.ן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
יהא 1.0	1660		280	+24	+1.5	+134
לבידי אשקלון 1	810		2120			-898
מלט ב 0.5	33813		4	-500	-1.5	-4
קרגל	905		5147	+6	+0.7	+8844
0217315	568		1846			-2169
רים 0.1	545		1260	+15	+2.8	+1453
רים 0.4	227		97	+2	+0.9	+203
תעל ב 0.2	18550		118			-118
תעשיות שונות						
אורין 1.0	370		1000			-110
אורין 5.0	155		5080			+4431
הגינה יוד	2690		212			-194
הנשלק 1.0	1419		175	-1	-0.1	-160
הנשלק 5.0	1024		350	+10	+1	+770

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כור בבי ש	8200		90.9	+50	+0.6	+49.2
תעשיות אפ	180		15132	-3	-1.6	-24647
תעשיות אגח	112		4000			-7000
חברות השקעה						
אמיקו ש	6200		56			-5
אלגד ש	1190		643			-278
גולת 1.0	1065	שב				
גולת אפ	735	שב				
גולת אגח	104.5			+5	+0.5	+5000
דנבאר 1.0	451	בו	399	+11	+2.5	+929
דנבאר 5.0	404		199			
חברה לישראל 5.0	3800	תב	1430	-250	-6.2	-2877
חלפטן 0.1	116000	שב				
חלפטן 1.0 ש	22800	שב				
אמפא 0.5 א	21000		2	+680	+3.4	+25
פועלים השק ש	852		1570	-8	-1	-3602
דיסקונט השק אפ	1050		2867	-30	-2.8	-6407
דיסקונט השק אגח	107.5		8866	-5	-0.5	-8866
מזרחי השק ש	31450		20			+20
מור השקע.124.07.0	18435	שב				
חירון 1.0	2180		400	+88	+3.8	+249
חירון 5.0	939		731			-731
יצוא ש	12450		25			-10
ידין א 0.1	1375		59	+26	+1.9	+54
כלל 50.0	1245		622	-15	-1.2	-722
מטר 0.1	470		270			+130
מטר 0.5 א	422		33			-33
מטר אפ	170		1000	+5	+0.9	+2039
אגוז 1	125	שב				
פז השק ש	2865	תב	598	+168	+5.9	+860
פמה א 0.1	8295		224	-5	-0.1	-273
פמה 0.5	5600		142			-162
פריון ב 2.5	13700		399	-281	-2	-702
קרדן 1.0	109		6540			-7470
קרדן 5.0	70		11573			-10991
קרדן אפ	53		28982	+1	+1.9	+25828
קרדן אגח	105		6400			-500
נסחרות במט"ח						
בית מ	210	לנ				
בנין ב' 5.0	18707		10	+312	+3	+30

רשימה מקבילה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מסחר שרותים מלונאות מחשבים						
הדאל 1.0	1390	לנ				
יסקל	227		600	-10	-4.2	-600
קונטרוסים 0.1	1185		542	+38	+3.3	+1826
קונטרוסים 0.5	332		2300			-1001
קונטרוסים אפ	123		1425	+3	+2.5	+575
קוקל 1.0	730	שב				
תבל	258		1469	-2	-0.8	-1551
בני הדר	140		9160			-1970
בני הדר אפ 1	102		5870	-5	-1.5	-7556
החדיה הישראלית	67		11650			-11285
כגם מר 1 ש	2490	תב	474	+226	+10	+408
איכות מחשבים	544		2960	-17	-3	-2805
רשה מיכון 1.0	4608	תב	339	-250	-5.2	-487
כלל מחשבים 1.0	5925	תב	28	-600	-9.2	-88
משב מחשבים 1.0	285		580	-15	-5	-580
רקפי	488		1000	-7	-1.4	-1750
נדל"ן בינוי חקלאות						
אורן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
אבנתים 1.0	800		802	-5	-0.6	-345
בן-יקר גת 1.0	3710		64			+24
רווקר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רווקר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
עד 3.0	1701		164	-24	-1.4	-314
רסקו מבל'	2096		130	-1	-0.1	-70
רסקו רג	1702	בו	165	-50	-2.9	-387
שבור 5.0	1245		820	-15	-1.2	-1185
שבור אפ	419		150			-109
אכזם			—	הפסקת	מסחר	—
גולדפרוסט 1.0	1430		241	-11	-0.8	-387
גולדפרוסט 5.0	760		100			
תעשיה						
מים גליקו			—	הפסקת		
מקס 0.1	4183	בו	265	-128	-2.8	-531
מקס 0.5	1983		1011	-47	-2.4	-877
תעש הגנין 1.0	2651		489	+40	+1.5	+472
אקסטין 5.0	1030	לנ				-2
מודק 1.0	649	לנ				
משאבות טלע	129		2500	+5	+0.4	+900
מתכת פרום 1.0	98		19524			-12139
מתכת פרום אפ	36.5		49178			-26541
אלקול	139		2500	-1	-0.7	-1252
אלקול אפ 2	40		16972	-5	-1.2	-15972
בר-כון 1.0	2050		483			
בר-כון 5.0	1230		897			-697
מוזהפסט 1.0	6000	שב				
מוזהפסט 5.0	1795		215			
ת.ל.ב. 1.0	1028		376	-4	-0.4	-376
ת.ל.ב. 5.0	572					
אורן-טק	185		1868	-6	-6.2	-8242
דקסטר 1.0	2310	בו	100	+200	+9.5	+375
נגה בביקל 1.0	4750		4			-4
ת.ג.ל 1.0	2908		450			-23
ת.ג.ל 5.0	2898		250			
חרד א 5.0	6804		40			
אורדע פרינט	690		1750			-528
סקבריה 1.0	3380		178			+128
מלק	550		200			
ש' וק	399		250	+6	+1.5	+250
מאורי טכנולוגיה	155		6000	+2	+1.5	+15892
השקעה						
אינקו 0.1	53		8800	-1	-1.9	-9923
איזום	278		2500	-5	-1.8	-2427
איזום אפ	90.5		400			
אינטר בב'	1101		750			+750
אפיק 1.0	546	לנ				-1500
אפיק 5.0	292	לנ				
ישום החזקות	144		10274	-5	-3	-13274
ישום אגח-אפ	105		8800			+2260
לנדקו 0.1	1303	לנ				
לנדקו 0.5	486	לנ				
עין השק ב 0.1	1880		285	-10	-0.6	-309
עין השק ב 0.5	1099		130	-1	-0.1	-125
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	2650		369	-110	-4	-447
דלק נפט 5	1605		400	+5	+0.3	+630
דלק חיפ' אפ 2	700		1039			+612
פז חיפושי נפט	18900		7			-6
יואל 5.0	380		5699			
יואל אפ	113.5		18852			+6802
מ.ג.ן 1.0	4900		134	-50	-1	-160
מ.ג.ן 5.0	2250		68	-60	-2.6	-405
סראיל ב 0.3	6850		100	+40	+0.6	+100
נפטא ש	510		4850			-988

משתנים

שם נייר ערך	מחזור עד נעילה	שער קובע משתנים נקודות	שער מרב. נקודות	שינוי יומי כלל %	מס' עסק כלל במשתנים
בנק בינלאומי 05	3914	7616	7616	-1.99	7
הסנה ש	28000	265	268	-2.21	7
כלל סחר	32619	480	487	-1.84	10
שופרסל ב 10.0	315	9958	9938	-2	2
דלק ג ש	3706	2456	2481	-1.01	7
אפריקה 1.0	113	36685	36966	-2.25	2
אמרים 1.0	12190	1095	1116	-2.76	9
נכסים ובנין	458	2913	2913	-1.49	
הנבחרת השוב	175	69195	69901	-2	6
כלל מלק	18418	846	857	-1.51	11
עלית	364	13839	14050	-2	5
פלגות ב 4	3828	768	772	-1.79	3
קופסאות פח 1.0	684	4134	4166	-1.76	3
אלרון 5.0	128	213422	215035	-0.75	28
סבע ש	2902	8938	9074	-1.75	19
ים המלח	4504	2651	2678	-2	10
פטרוכימים 10.0	34721	892	902	-2.3	14
מפעלי נייר 10.0	36	311711	316482	-2	8
מרכזית ב 0.1	643	15345	15581	-1.5	5
כלל תעש' 1.0	288287	243	246	-2.02	14
אידיבי פתוח 2.8	1380	7786	7806	-1.75	6
אלוין ש	2803	986	991	-2.47	1
חברה לישראל 1.0	3612	4262	4295	-2	11
דיסקונט השק ש	3290	2124	2135	-2.25	8
כלל 10.0	9442	1324	1344	-2.5	6

שערים בין-בנקאיים

אתמול, צהריים, 24.12.1987 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

$ ארצות הברית	לי"ש שטרלינג	1.8250/1.8260
מרקים גרמניים	ל-1$ ארה"ב	1.6305/1.6315
פלורינים הולנדיים	"	1.8385/1.8395
פרנקים שוויצריים	"	1.3235/1.3245
פרנקים בלגיים	"	34.14/34.16
פרנקים צרפתיים	"	5.5220/1.5250
לירטות איטלקיות	"	1198.00/1199.00
ינים יפאניים	"	126.05/126.15
$ ארצות הברית	ל-ס.ד.ר.	1.3555/1.3558

שער הזהב $ ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג 483.75

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$/לי"ש	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.8244/1.8255	1.3185/1.3250	1.6244/1.6257
3 ח'	1.8209/1.8222	1.3096/1.3111	1.6137/1.6150
6 ח'	1.8145/1.8160	1.2962/1.2982	1.5977/1.5992

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

ירידות שערים

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול במגמה מעורבת עם נטייה לירידות שערים.

הירידות נגרמו בעיקר בעטיים של היצעים שהוזרמו מנהלי תיקים ומקורבים אחרים, שהתאכזבו מהתנהגות השוק. בתחילת השבוע גילו מקורבי השוק אופטימיות מסויימת, הדבר ניכר בעליות שערים מתונות. בהמשך, כשהתברר כי הציבור הרחב אינו מצטרף למעגל המשקיעים, חלה תפנית שלילית, שהסתיימה אתמול בירידות.

המסחר אתמול התחלק לשניים: במניות הכבדות, הנסחרות בשיטת המשתנים, ובניירות האחרים. במניות המשתנים נרשמו ירידות של 2 אחוזים בממוצע. ההיצעים לניירות־הערך המזוהים עם קונצרן כלל (כמו כלל־תעשיות, אחזים וכלל־סחר) נקלטו באמצעות חברת הברוקרים "בטוחה". ניירות־ערך אחרים נקלטו על ידי הגופים המוסדיים, כמו קרנות "הפועלים" ו"פיא" (פעילה באחרונה בבשנים5).

בניירות האחרים היה היקף הפעילות מצומצם יחסית. ההיצעים נקלטו ללא שינוי שער. הביקושים סופקו בעליות מתונות. בקבוצת "הרשימה המקבילה", נטו השערים בדרך כלל לרדת. פעילות חריגה מורגשת בימים האחרונים במניית ברמן, על רקע ציפיות להתפתחויות עיסקיות שיחולו בחברה בקרוב.

מחזור המסחר במניות ההמפשיות המשיך לרדת גם אתמול, והסתכם ב־7.8 מיליוני שקלים.

מחזורים גדולים באריה

המסחר במניות חברת הביטוח אריה חודש אתמול, לאחר שש־לשום הפסק בעקבות הגשת טיוטת תשקיף לגיוס הון על ידי חברת כלל־אחזקות ביטוח. העובדה שלצורך המיזוג הוערכה אריה־במחיר גבוה משערי השוק של מניותיה, לא הביאה אתמול לביקושים. ההיצעים גדולים יחסית, נקלטו בירידות של 2.9 אחוזים, במחזורים גדולים.

פעילות נוספת הראויה לציון היא ירידת השער התלולה, 32.1 אחוז, במניית לומיר־1, ו־20.5 אחוז, במניית לומיר־5.

	מדד	שינוי יומי ב-%
מדד מניות כללי	122.28	-0.58
כללי ללא בנקים	122.58	-1.22
מדד אג"ח כללי	124.17	+0.15
אג"ח צמוד מדד	124.53	+0.12
אג"ח צמוד מט"ח	117.90	+0.26

יציבות בבנקאיות

ההערכות כי בינואר צפוי פיחות חד־פעמי של השקל לעומת הדולר, הביאו לגידול קל בלבד בהיקף הפעילות בבנקאיות שבהסדר. ראוי לציין הביקוש שהורגש למניית איי.די.בי. ב', שסופק בעלייה של 2 אחוזים.

המחזור בבנקאיות היה מצומצם למדי, והסתכם ב־2.2 מיליון שקלים.

תשואה שנתית הולית ב-%	פריון אוק' 88	פריון אוק' 89
בל"ל 0.1	11.98	8.98
הפועלים ש	11.66	8.97
אי.די.בי. רג	11.40	9.06
דיסקונט א	11.44	7.99
המזרחי ש	11.67	8.75

גדלה הפעילות באג"ח

היקף הפעילות בשוק אגרות החוב גדל בימים האחרונים, וזאת על רקע סיומה הקרוב של שנת הכספים, שהיא גם סיומה של שנת המס.

לאגרות החוב קצרות־המועד הוזרמו ביקושים על ידי תכניות החיסכון (המחפשות "כיסוי" לעודפי הכספים שברשותן).

לאגרות החוב ארוכות־המועד, מסוג גליל ושגיא, נרשמו עודפי היצע בהיקף של 8 מיליוני שקלים. אך אלה נקלטו בדרך כלל ללא שינוי. בנק ישראל גייס אתמול 65 מיליון שקל, באגרות שגיא וגליל. לאגרות שגיא, בהיקף של 25 מיליון שקל, נרשם ביקוש של 97 מיליון שקל, והן נמכרו לפי 100 נק'.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
1257	5	99.80	15.40
118	12	99.53	15.40
128	19	99.26	15.35
138	26	98.98	15.40
148	33	98.71	15.40
218	40	98.43	15.50
228	47	98.15	15.60
238	54	97.84	15.90
248	61	97.45	16.70
318	68	97.19	16.50

לאגרות גליל, בהיקף של 40 מיליון שקל, נרשם ביקוש של 86 מיליון שקל, והיא נמכרה לפי מחיר של 96 נק'.

ביום ב' בשבוע הבא, מבקש הבנק המרכזי לגייס 75 מיליון שקל נוספים, באמצעות שלוש סדרות אג"ח.

ידיעות בורסה

● אמאאס הפסידה, במחצית הראשונה של 1987, 285 אלף שקל, לעומת הפסד של 12 אלף שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

● ועדת המעקב החליטה להחזיר את המסחר במניות "בשלב הפתיחה" בשעה ורבע. תחילת המסחר בברץ ומשתנים תידחה בחצי שעה. תחילת המסחר באג"ח תוקדם בחצי שעה.

● אלביט מחשבים החליטה לפנות בהצעת רכש ליתרת יחידות הבר"פ שבידי הציבור.

● ליפשיץ חתמה על הסכם להקמת שותפות מוגבלת, להקמת שכונת מגורים בת 500 יחידות דיור.

● אהוד שני מונה כמנכ"ל צור.

הרווח של חברת הביטוח שמיר למחצית הראשונה של 1987 הסתכם ב־924 אלף שקל. הפרמיה נטו הסתכמה ב־19 מיליון שקל.

● פסח בלקין, משה שפירא ומרדכי אייזנברג, מכרו לחברת איי.בי.אן 14 אחוז ממניות החברה.

30 שנות ידע בצביעה אלקטרוסטטית של אלומיניום תוך 24 שעות מעכשיו גם בברזל.
תריסול
באישור מכון התקנים
ת.ד. 104, רמת השרון 47100 טל. 477151-5

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	5558.36	5479.24	-25.38	-0.46
אבוקה	482.44	473.00	-3.90	-0.82
אגוז	261.31	256.35	0.25	0.10
אגם	102.94	100.94	-0.08	-0.08
אודי	1752.83	1718.61	0.25	0.01
אודם	2441.54	2394.32	-21.05	-0.87
אופיר	2085.39	2045.41	4.88	0.24
אור	433.00	423.96	0.18	0.04
אוריון	138.83	136.12	-0.04	-0.03
אורלי	288.88	286.83	-0.31	-0.11
אורן	824.28	808.38	-2.35	-0.29
אייל	5231.32	5130.40	5.66	0.11
אירים	5541.23	5419.65	-5.30	-0.10
איתן	782.77	767.31	-2.42	-0.31
אלון	640.91	627.97	0.04	0.01
אלמוג	687.02	673.55	-0.36	-0.05
אלפים	102.06	99.63	-0.05	-0.05
ארז	354.41	347.56	-3.85	-1.10
אש	163.88	160.33	-2.62	-1.61
אשל	188.23	184.58	0.11	0.06
אתגר	99.75	97.85	-1.11	-1.12
אתרוג	257.10	254.63	-0.44	-0.17
ברכה	2311.55	2267.36	-15.63	-0.68
ברוש	547.01	536.51	-4.02	-0.74
ברק	514.01	503.84	-3.27	-0.64
ברקת	311.15	309.67	0.21	0.07
גביש	1583.06	1553.09	-4.37	-0.28
גבע	113.44	114.76	0.13	0.12
גורן	456.34	447.75	-0.63	-0.14
גיא	102.81	101.29	0.02	0.02
גיל	3487.74	3420.38	-6.94	-0.20
גלית	641.20	633.69	0.33	0.05
דגן	373.72	370.11	-2.23	-0.60
דוכיפת	521.39	511.19	-1.82	-0.35
דולב	248.26	243.19	0.08	0.03
דורון	1566.92	1537.78	1.47	0.10
דותן	268.94	263.76	-0.17	-0.06
דליה	612.11	601.77	-2.12	-0.35
דרור	358.07	351.73	-0.64	-0.18
דקל	412.23	404.51	-4.30	-1.05
הדס	409.25	405.31	-1.45	-0.36
הילה	413.84	410.02	-0.79	-0.19
ורד	562.18	552.70	-0.90	-0.16
זהבית	2706.21	2640.24	-44.23	-1.65
זוהר	108.34	106.74	0.06	0.06
זיו	133.49	131.53	0.08	0.06
זמיר	518.34	508.28	-4.34	-0.85
חוחית	160.47	158.31	0.16	0.10
חליפין	142.38	141.77	0.20	0.14
חלמיש	216.20	215.28	0.40	0.19
חן	149.50	148.90	-0.13	-0.09
טופז	1480.73	1449.06	-0.40	-0.03
טל	6574.14	6491.05	2.31	0.04
יובל	463.03	454.12	-0.80	-0.18
יהלום	2434.24	2388.10	-18.42	-0.77
ימית	406.13	402.55	-3.56	-0.88
יערה	450.30	440.65	0.06	0.01
כוכב	344.23	340.09	-3.89	-1.13
כחל	134.00	131.37	-0.17	-0.13
כלנית	675.15	663.65	-2.04	-0.31
כספית	262.14	260.91	0.37	0.14
כרמל	149.43	147.07	-0.03	-0.02
כתר	1239.80	1222.08	-0.63	-0.05
להב	5014.85	4918.51	-1.64	-0.03
למשקיע	127.78	126.31	0.07	0.06
לפיד	399.73	391.91	-3.36	-0.85
לקט	1900.22	1862.30	1.12	0.06
לשם	371.28	369.74	0.00	0.00
מבחר	1356.64	1330.85	0.90	0.07
מגמה	3936.15	3901.41	2.10	0.05
מגן	254.09	250.45	0.36	0.14
מגוון	3768.07	3734.77	-5.64	-0.15
מור	1826.49	1800.68	-17.79	-0.98
מורן	898.08	889.62	-2.38	-0.27
מטה	26032.41	25637.30	-76.71	-0.30
מיטב	1027.96	1008.39	0.29	0.03
מעוף	4766.64	4676.89	-15.85	-0.34
מעיין	772.41	758.09	0.51	0.07
מפרש	377.72	376.16	0.62	0.17
מרגלית	1395.47	1368.42	-8.37	-0.61
מרווה	124.24	123.75	0.21	0.17
מרום	1347.38	1322.21	1.78	0.13
נגה	147.25	145.57	-0.06	-0.04
נטיף	312.71	311.46	-3.02	-0.96
נופר	507.72	499.87	-1.78	-0.35
נילי	156.61	154.34	-0.93	-0.60
נעמן	695.26	683.28	-3.50	-0.51
נגוהה	140.42	137.65	-0.03	-0.02
ניצן	367.98	366.44	0.39	0.11
סביונית	535.76	525.25	0.03	0.01
סער	407.02	399.32	-2.71	-0.67
ספיר	177.50	177.49	0.12	0.07
עדיף	387.51	380.22	-2.85	-0.74
עידית	799.06	795.69	-1.80	-0.23
עירון	492.41	485.20	-0.46	-0.09
ענבר	1260.59	1234.35	1.13	0.09
ענת	2632.34	2603.05	-12.97	-0.50
עפרוני	498.71	492.03	-0.08	-0.02
ערמון	132.33	129.89	-5.18	-3.84
פאר	1700.38	1667.60	-7.55	-0.45
צבר	558.38	547.35	-0.75	-0.14
צופית	500.56	490.72	-1.50	-0.30
צוק	134.98	124.98	0.04	0.05
צמיד	1123.56	1100.83	1.11	0.10
צפורה	552.16	544.25	-2.40	-0.44
צברה	1398.81	1362.50	1.13	0.06
קלע	2297.06	2285.60	-12.22	-0.53
קשת	104.73	102.72	-0.20	-0.19
רוזית	19578.44	19421.01	-115.98	-0.58
רימון	132.81	132.61	-0.16	-0.12
רקפת	901.85	886.06	-6.53	-0.73
רשף	419.79	411.28	-0.76	-0.18
שביט	456.96	448.11	-0.30	-0.07
שחם	341.58	339.35	0.64	0.19
שחף	103.45	101.46	0.09	0.09
שירה	461.87	458.67	-1.71	-0.37
שמיר	409.71	401.74	0.21	0.05
שנהב	785.95	774.71	5.80	0.68
שקד	844.54	824.20	-10.37	-1.24
שחר	186.75	183.14	0.04	0.02
תאנה	264.69	259.32	-2.18	-0.83
תבור	554.22	551.46	-4.51	-0.81
תדהר	545.14	538.71	0.34	0.06
תהלה	104.49	102.46	-0.07	-0.07
תמר	246.54	241.82	-0.45	-0.19
תפוח	198.53	197.16	-0.06	-0.03
תרשיש	1513.42	1484.41	0.31	0.02
תשרי	538.57	530.95	-0.83	-0.16

שערי אגרות החוב

סדרה	שער	שינוי בנק'
4.25% שגיא		
4101	398.1	+3.8
4102	160	+1
4103	153.7	+1
4104	149	+1.1
4301	149	+1.1
4302	141	+0.9
4303	140	+0.8
4304	138	+0.8
4105	123.2	+0.1
4106	120	— —
4107	116.4	— —
4108	114.3	— —
4109	114.7	— —
4110	113.4	-0.1
4201	141.3	-0.1
4204	131.8	-0.1
4205	129.4	-0.1
4206	127.1	-0.1
4207	126.8	-0.1
4208	125.2	-0.1
4209	122.5	-0.1
4210	119.4	-0.1
4211	115.8	-0.1
4212	115.1	+1.6
4213	115.5	+1.6
3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)		
3601	42888	+115
3602	39543	+106
3603	36787	+102
3604	33008	-338
3605	30128	-318
3606	28352	-309
3607	26221	-112
3608	25505	-106
3609	24094	-105
3610	21887	+131
3611	21142	+129
3612	20528	+129
3613	19515	+151
3614	18739	+149
3615	17384	+140
3616	15676	+52
3617	14790	+66
3618	14088	+43
3619	12918	+19
3620	12499	+30
3621	11847	+24
3622	10625	+13
3623	9969	+5
3624	9409	+45
3625	8649	+4
3626	8015	+4
3627	7435	+3
3628	6877	+4
3629	6445	+3
3630	6095	+3
3631	5589	+2
3632	5369	+3
3633	5073	+2
3634	4468	+4
3635	4226	+4
3636	4071	+4
3637	3852	+5
3638	3569	+5
3639	3269	+5
3640	2694	+5
3641	2335	+3
3642	2091	+7
3643	1815	+6
3644	1657	+19
3645	1495	+17
4.25% גליל		
3701	1219	+3
3702	939.6	+0.5
3703	851.6	+10.3
3704	729.7	+9
3751	593.9	+0.8
3752	152.1	+0.1
3753	146	+0.1
3901	143.5	— —
3902	136.8	+0.1
3903	135.8	— —
3904	133.7	— —
3754	134.6	-2.5
3755	129.7	-2.2
3756	125.2	-2.2
3757	122.8	-2.2
3758	122.2	+0.5
3759	121.8	+0.4
3760	120.2	+0.4
3761	117.6	+0.4
3762	114.6	+0.5
3763	111.1	+0.4
3764	107.7	-0.4
3765	108.2	-0.3
3766	107	-0.2
3791	110.5	-0.2
3792	108.4	-0.3
3826	134.7	+0.6
3827	132.2	+0.6
3828	127.7	+0.7
3829	125.3	+0.7
3830	124.4	+1.8
3831	124.1	+1.8
3832	122.4	+1.8
3833	119.8	+1.8
3834	116.7	+1.8
4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)		
3505	170200	— —
3521	171900	+600
3522	166000	+400
3523	156700	+300
3524	156200	+200
3525	153400	+200
3526	152900	+200
3527	149700	+200
3528	145440	+200
3529	144800	+300
3530	141300	+200
3531	140800	+100
3532	136850	+200
3533	138100	— —
3534	128900	+200
3535	129000	+100
3536	129000	+100
3537	128750	+100
3538	121100	+200
3539	121550	+300
3540	121210	+200
3541	116790	+290
3542	116948	— —
3543	111150	+400
3544	118866	+100
3545	115000	+100
3546	114850	+300
3547	114600	+100
3548	114500	+100
3549	108450	+100
3550	108250	— —
3551	108000	— —
3552	99328	— —
3553	99200	+300
3554	98491	+400
3555	99000	+300
3556	94450	+50
3557	94400	+400
3558	94200	+50
3559	91500	+500
3560	87000	— —
3561	85400	— —
3571	85471	+300
3572	86380	+300
3573	86100	+400
3574	79000	+200
3575	79637	+275
3576	79469	+780
3579	74499	+760
3577	79098	+98
3578	73111	+91
3580	68777	+988
3581	62672	+942
3582	57925	+911
3583	52844	+164
3584	52481	+166
3585	49824	+163
3586	45332	-660
3588	45317	-684
3589	41381	-626
3587	45505	+19
3591	41523	+18
3592	41486	+17
3593	41452	+18
3590	41190	+65
3595	39305	+62
3594	39433	+17
5% מלווה פיתוח (בריבית כפולה)		
2001	167100	+100
2002	166700	+1100
2003	162600	+1400
2004	160800	— —
2005	151500	+100
2006	152500	+500
2007	149900	+800
2008	147000	-1500
2009	149400	+100
2010	148500	— —
2011	145131	— —
2012	148011	+4311
2013	145301	— —
2014	142100	— —
2015	142458	— —
2016	143600	+100
2017	139000	-1400
2018	138500	— —
2019	137900	+100
2020	135900	— —
2021	134608	+100
2022	129780	+3780
2023	126900	+100
2024	118700	-200
2025	119300	+100
2026	119000	+99
2027	114201	— —
2028	115050	— —
2029	110500	— —
2030	109158	— —
2031	109700	-400
2032	110500	— —
2033	104650	+100
2034	104850	— —
2035	95200	— —
2036	96600	— —
2037	91000	+100
2038	90400	— —
2039	88300	— —
2040	87500	— —
2041	84100	— —
2051	83900	— —
2052	75500	— —
2053	80192	+2245
2055	74289	+2187
2054	73889	+25
2056	68564	+26
2057	67666	+27
2059	61639	+25
2058	64855	-1606
2060	60103	-1754
2061	45340	+1245
2062	41457	+1176
2063	39615	+1165
צמודות זהב		
יהל 5	130	+1
רמון		
7006	192.6	— —
7007	179.5	+0.2
7008	170.4	+0.3
7009	165.1	+0.3
7010	157.1	+1.5
7011	148.4	+0.8
7012	143.2	+0.8
7013	135.4	+1.5
7014	117.7	+1.6
7015	100.8	+0.1
7016	100.1	+0.1
7017	99.4	+0.2
7018	99.2	+0.2
7019	99.6	+0.2
7020	99.4	+0.2
7021	98.5	+0.2
7201	96.5	— —
גלבוע		
6101	13445	+8
6102	8119	+86
6103	7192	-11
6104	6637	+4
6105	6301	+3
6106	6095	+3
6107	5871	+3
6108	4216	+4
6109	4024	+5
6110	3955	+8
6111	3826	+35
6112	3251	+52
6113	2192	+43
6151	625.3	-23.9
6152	791.1	-23
6153	685	+2.5
6154	673.2	+2.5
6155	444.1	+2.3
6156	366.3	+0.3
6157	269.3	+0.2
6158	254.8	+0.2
6159	210.5	-2.6
6160	199.5	+0.1
6161	192.8	+0.1
6162	177.1	+1.3
6163	164	+1.2
6164	152.9	+1.1
6165	151.7	+4.5
6166	139.8	+0.4
6167	116.4	+0.5
6168	114	+0.4
6169	126	+0.5
6170	119.5	+0.1
6171	84.8	+0.4
6172	83.6	+0.3
6801	91.2	-1.2
100% מט"ח		
אל איפ	1352	— —
אלביט	225	— —
איתא	1170	+15
אלקטרה	2474	-21
פארטנר	1070	— —
חדר 84	1086.6	+0.6
חדר 85	591	— —
כלל תיים	269.2	+1.2
דים הם	191	— —
מור	109.6	— —
כלל	456	— —
ברנע ד	194.6	— —
ברנע ה	263.5	— —
ברנע ו	296.8	— —
רון	146.2	+0.5
טול בב	188	— —
חיפוש	262.6	-0.5
מדד' מט"ח		
ב.ל.ת	151.3	— —
דים הש	156.4	— —
פוד	143.3	— —
סלל	184.4	— —
פז דים	150.1	— —
מבא בז	149	— —
מבא בז	144.7	— —
מבא בז	157.4	— —
לאומי	136.6	— —

עובדים ב"תדיראן" הפגינו אתמול ליד אולמי "בני ברית" בתל־אביב, במחאה על שחיקת שכרם ועל כוונות ההנהלה לפטר כ־180 מהם. אותה שעה השתתף שר האוצר, משה נסים, בכינוס בבניין. בתמונה: השר משוחח עם ראש סיעת הליכוד בהסתדרות, ח"כ יעקב שמאי. מימינו: מפגינות.
(תצלום: ישראל סימיונסקי / יפפא)

ורטהיימר: לא רוצה במנועי בית שמש; אך האוצר לא אמר נואש, ימסור לו העתק חוזה

מאת יונתן שרמן

סטף ורטהיימר עומד בסירובו לרכוש את מפעל מנועי בית שמש. כך הבהיר אתמול לויקטור מדינה, סמנכ"ל האוצר, ולפקידי המשרד.

ורטהיימר אמר בפגישה עימם כי למפעל יש פוטנציאל, והוא מוכן לסייע לאוצר למוכרו, ולצורך כך יעמיד לרשותו את הבדיקות שהוא עצמו ערך.

ל"הארץ" אמר: אני פשוט לא רוצה לרכוש את המפעל לאחר שנה וחצי "שוויטה" שעברתי במגעים בנושא זה.

באוצר עדיין לא אמרו נואש. בתום הפגישה סוכם כי בתחילת השבוע הבא יועבר לוורטהיימר העתק של החוזה להעברת המפעל לידיו, ותיערך עוד פגישה בסוף השבוע הבא.

לצורך שיקום המפעל דרושים פיטורי 200 עובדים, מחיקת חובות המפעל, המסתכמים ב־110 מיליון דולר, והסדרת תשלומי הארנונה עם המועצה המקומית.

כמו כן יש להסדיר מחדש את מערכת היחסים עם יצרנית המנועים האמריקאית "פראט אנד ויטני", המחזיקה ב־42% ממניות החברה.

המהומות בשטחים מנעו הוזלת תעריפי ביטוח סיכוני מלחמה

חברות הביטוח מאיימות: נפסיק למכור פוליסות ביטוח חיים בראשית '88 — אם לא יאשר לנו האוצר הנפקת אג"ח מיוחדות

מאת אריה לביא

בגלל המהומות שהיו בימים שחלפו במזרח ירושלים ובשטחים, דחו חברות הביטוח הזרות המספקות ביטוח־משנה לחברות הביטוח בישראל, תביעה של החברות הישראליות להוזיל תעריפי סיכוני מלחמה. כך נמסר אתמול באסיפה הכללית של התאגדות לביטוח חיים.

יו"ר ההתאגדות לביטוח חיים, עוזי לוי, מסר אתמול במסיבת עיתונאים שאם לא ייענה האוצר בימים הקרובים לתביעת חברות הביטוח להנפיק אגרות חוב מיוחדות לביטוחי חיים, יפסיקו החברות להנפיק פוליסות אלו בראשית 1988.

המחלוקת על הפוליסות החדשות נמשכת זה זמן. ביום א' תתקיים עוד פגישה בין ראשי החברות לביטוח חיים לבין המפקח על הביטוח. לוי הודיע שאם לא תיענה תביעת החברות, תהיה עוד פניה לשר האוצר, אך אחרי 3 בינואר שהוא יום העסקים הראשון של 1987 לא ישווקו החברות ביטוח חיים.

מדובר בביטוח לעצמאים ולשכירים המבקשים, בדרך זו, לשפר את תנאי הביטחון הסוציאלי שלהם.

לוי אמר שהנהלת ההתאגדות לביטוח חיים קיבלה החלטה שחברות הביטוח יהיו מוכנות לשינוי בשערי הריבית המובטחת רק במועד שבו יחול השינוי גם על קרנות הפנסיה וכי גם שיעור השינוי יהיה שווה.

מחקר מטעם החוג לגיאוגרפיה בבר אילן:

ניצול המשאבים הפנויים בגדה יגביר התחרות הערבית־יהודית

השומרון המערבי מותיר רק מובלעות מועטות להתיישבות יהודית וכל התפשטות נוספת תחייב בניית יישובים יהודיים וערביים זה בצד זה

מאת ירח טל
סופר "הארץ"

יגברו המתחים וגורמי החיכוך בין האוכלוסיה היהודית לאוכלוסיה הערבית בגדה, בשל תחרות על ניצולם של משאבים פנויים באיזור — כך מעריך ד"ר דוד גרוסמן מהחוג לגיאוגרפיה באוניברסיטת בר־אילן בסיכום מחקר שערך על תהליך ההתיישבות היהודית ביהודה ושומרון. תמצית המחקר מתפרסמת בגיליון החדש של כתב־העת "אופקים בגיאוגרפיה", בהוצאת אוניברסיטת חיפה.

ד"ר גרוסמן מצא, כי השומרון המערבי מכיל שטחים מועטים שניתן ליישבם כמרחבים יהודיים אחידים. השטח הרצוף הנרחב ביותר מצוי בסביבות עמנואל והוא משתרע בין קרני־שומרון בצפון לאיזור אריאל בדרום. שאר השומרון המערבי מותיר רק מובלעות מועטות להתיישבות יהודית, ועל־כן כל התפשטות יישובית יהודית נוספת באיזור תחייב מה שד"ר גרוסמן מגדיר קיומו של מרחב דואלי, דהיינו בניית ישובים יהודיים בצד ישובים ערביים ללא רצף של התיישבות יהודית.

דברים אלה, מדגיש החוקר בעבודתו, אמורים במיוחד לגבי הרצועה הסמוכה לקו הירוק. רצועה זו אינה אחידה בצפיפות יישובה, אך תהליך ההתנחלות הערבית בה גרם לפיצול יישובי ניכר, המקשה על חדירה מסיבית לתחומה. באיזור זה מצויות גם שתי ערים ערביות ומעברו השני של הקו הירוק מצויה אוכלוסיה נוספת שגדלה בשיעור ניכר מאז קום המדינה. ד"ר גרוסמן מציין, כי אין אפשרות להעריך במדוייק את האוכלוסיה הערבית הכוללת או לחזות את גדלה בעתיד, אך ברור כי יהיה צורך במספר רב של מתיישבים יהודיים (אף מעבר לחצי מיליון נפש), כדי שמספר היהודים ישווה למספר הערבים.

בחינת כיווני ההתפשטות היהודית מצביעה לדעת ד"ר גרוסמן על מגמות זהות במגמות ההתפשטות המרחבית של שתי האוכלוסיות, הערבית והיהודית. בשתיהן בולטת לדבריו הצמידות לדרך הראשית. גורם הנגישות הוא המסביר, לדעת החוקר, את בחירתם של אתרי ההתיישבות הן בין היהודים והן בין הערבים. בעבר ייחס הפאלח הערבי חשיבות רבה יותר למיקום בקרבת שטחים בעלי פוטנציאל חקלאי. השינוי בגישה לבחירת המיקום מושפע, לדעת החוקר, מהחשיבות שיש כיום לפוטנציאל הכלכלי המצוי מעבר לקו הירוק. שינוי זה מצביע על סגירת הפער בין המתיישב הערבי והיהודי מבחינת הזיקה למקורות המחיה, אך משמעותו היא גם הגברת המתחים וגורמי החיכוך בתחרות על ניצולם של המשאבים הפנויים עדיין, קובע החוקר. להלן הוא קובע, כי כל עוד תימשך המגמה להעדיף את גורם הנגישות על גורם המרחב האחיד, תמשיך תופעת הדואליזם האזורי (בניית ישובים יהודיים בצד ערביים, בניגוד לרצף התיישבותי) להיות המאפיין העיקרי של האזורים הכפריים ביהודה ושומרון.

בכיר במג"ב — סגן מפקד המחוז הדרומי

מאת ראובן שפירא

קצין בכיר ממשמר הגבול, תת־ניצב דן אהוד, יתמנה בקרוב לסגן מפקד המחוז הדרומי של המשטרה. אהוד יבוא במקומו של תת־ניצב יוסף וסרמן ז"ל, שנפטר באחרונה ממחלה קשה.

"בזר שטיחים" אשר
רח' דיזינגוף 184 ת"א
המרכז לשטיחים פרסיים וסיניים
למכירה: שטיחים פרסיים וסיניים
בוכרה * בלוצ'סטן * קוקז * קשמיר
קילים * אפגן * שטיחים טורקיים וסוזנים.
שטיחים עתיקים!!
ושטיחים במחירי הזדמנות!!!
טל: 234580, 243598
ת"א דיזינגוף 184, 190

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
הוועד הפועל
איגוד העובדים הסוציאליים
איגוד העובדים הסוציאליים
הוועדה למעמד האשה
יום עיון בנושא:
"עבודה סוציאלית [illegible]"
יום העיון יתקיים ביום רביעי 30.12.87, בין השעות 9.00 — 14.00 בבית ציוני אמריקה, רחוב פריש 1 תל־אביב, בהשתתפות גב' שרה זילברשטיין — מזכ"ל איגוד העובדים הסוציאליים.
על סדר היום:
• פתיחה — ד"ר [illegible] ברנר — יו"ר הוועדה למעמד האשה
• הרצאה — ד"ר יוספה שטיינר — בנושא "הבדלים בין המינים ושיוון בתוצאות בעבודה, ברווחה, בחינוך"
גב' נורית לוי וגב' הדסה וסרמן —
• "סימולציות מצבים בחיי המשפחה והעבודה"
• דיון בקבוצות
• סיכום
* דמי השתתפות: 15 ש"ח כולל כיבוד קל
הרשמה מוגבלת

בדיון כמה פיצויים יקבל הקבלן אברהם רובינשטיין לאחר זיכויו בפרשת נאות רחל:

התובע: קבלן שבונה יותר מהמותר על פי החוק אינו ראוי לפיצויים

מאת צבי הראל

"קבלן שבנה יותר מהמותר בחוק אינו ראוי לקבל פיצויים מאוצר המדינה". כך אמר אתמול התובע, עו"ד אמנון רודה, בדיון בשאלת הפיצויים שיקבלו הקבלן אברהם רובינשטיין והחברה הקבלנית שבבעלותו ובניהולו.

הדיון, לפני שופט בית המשפט המחוזי, אורי שטרוזמן, נערך עקב זיכוים של הקבלן והחברה בפרשת בניית שכונת "נאות רחל" בחולון.

הקבלן והחברה, והאדריכל עמנואל תרסי, זוכו לפני כחודש וחצי בידי השופט שטרוזמן מכל אשמה. השופט קבע בהכרעת הדין כי לא היה כל יסוד להגשת כתב האישום נגד שלושת הנאשמים. כמו כן קבע השופט כי השלושה ראויים לקבל פיצויים מאוצר המדינה, מפני שלא היה יסוד להגשת כתב האישום.

ראשון הטוענים אתמול היה סניגור של הקבלן, עו"ד דוד ליבאי. הוא שב והדגיש כי עוד לפני הגשת כתב האישום הסב את תשומת ליבם של פרופ' יצחק זמיר ושל פרקליט המדינה יונה בלטמן כי אין מקום כלל להגיש את כתב האישום.

ליבאי הוסיף כי בפתח המשפט הצהיר כי יתבע פיצויים מאוצר המדינה כשיזוכה לקוחו. עוד אמר כי ב־26 שנותיו כעו"ד לא נתקל בהגשת כתב אישום כה לא מבוסס. לדבריו, הקבלן מוכן לתרום את הכספים שיקבל מאוצר המדינה, לאחר פסיקתו של השופט שטרוזמן, לליב"י או לבית חולים.

התובע עו"ד רודה אמר אתמול כי הערעור על זיכוים של שלושת הנאשמים נמצא בהכנה בפרקליטות המדינה, והוא מקווה כי יוגש עד יום ראשון.

עוד אמר התובע כי ממסמך שמסר הקבלן עצמו לבית המשפט עולה כי בנה 227 אלף מ"ר מרצפת לעומת 170 אלף מ"ר שהותר לו לבנות.

החלטתו של השופט שטרוזמן בשאלת גובה הפיצויים תינתן ביום שלישי.

ראש מחלקת ההתיישבות בסוכנות, נסים זווילי:

"מינהלת הסיוע למושבים עולה 150 אלף ש"ח לחודש — אבל לא פתרה בעיה אפילו למושב אחד"

מאת אבי גבאור

נסים זווילי, ראש מחלקת ההתיישבות בסוכנות, מתח ביקורת על מדיניות הממשלה בנושא המשבר בחקלאות, ועל מינהלת הסיוע למושבים — על שאינה מצליחה לפתור את בעיות החקלאים.

"עלות החזקת המינהלת למושבים", אמר, "מגיעה ל־150,000 ש"ח לחודש, ואף על פי שהיא פעלה ארבעה חודשים, לא הצליחה לפתור אפילו לא את בעייתו של מושב אחד".

בישיבת מזכירות תנועת המושבים שהתקיימה בתל־אביב שלשום, טען זווילי שאם יאושר תקציב המדינה במתכונתו כעת, לא יימצא כל פתרון לבעיות ההתיישבות.

גדליה גל, מזכ"ל תנועת המושבים, גילה אתמול כי התנועה ממליצה למושבים כי לא יילכו לשום הסדר שלא יוכלו לעמוד בו. לדבריו, בזמן שחלף מאז הוגש דו"ח ועדת רביב, החמיר מצבם של רבים מהמושבים, ולכן יהיה צורך לדון במצבו של כל מושב, ובפיתרון המתאים לו בנפרד. גל מציע למנות "איש חוק" שינהל מו"מ, ויגיע להסדר נפרד עם כל מושב ומושב.

שר החקלאות, אריה נחמקין, טען כי שרי הליכוד והמערך, כאחד, מתחמקים מנושא ההתיישבות, ומסתפקים במס שפתיים.

הוא המשיך במתקפתו על "ילדי האוצר", ובעיקר על אלה מאגף התקציבים, ובישיבת מזכירות תנועת המושבים אמר: "הילדים באוצר עושים מה שהם רוצים, הם נהנים לומר לא וזוכים בגיבוי מלא של שר האוצר".

סכסוך עבודה בחברת החשמל

מאת אלי אלעד

המזכירות הארצית של עובדי חברת החשמל הכריזה אתמול על סכסוך עבודה בגין תביעות לשיפור שכר. העובדים תבעו באחרונה שישולם להם מענק רווחיות של 1,950 שקל לעובד, כפי ששולם אשתקד בחברות הממשלתיות העסקיות, לרבות חברת החשמל.

יו"ר עובדי חברת החשמל יורם אוברקוביץ אמר אתמול: "לא מיישמים את הסכם המסגרת ל־1987/8 ואפילו לא משלמים 75 שקלים ששולמו כמעט בכל מיגזרי המשק. מאידך לא מאשרים לנו תוספת מפעליות. נענינו בשלילה על התביעה לתשלום המענק של 1950 שקל. רק בנושא תביעתנו למעבר לשבוע עבודה של 5 ימים, נמשכים המגעים.

יש לנו עובדים שהולכים הביתה עם 700־800 שקל נטו לחודש כולל שעות נוספות ופרמיות. מפוטרי התעשיה האווירית לא נקלטים אצלנו בגלל רמת השכר".

דובר חברת החשמל מסר כי המגעים עם העובדים נמשכים.

ההסתדרות תגייס בארה"ב תרומות למימון פעולות רווחה לערבים ולדרוזים

מאת יהודית וינקלר

ההסתדרות תגייס בארצות הברית תרומות למימון פעולות רווחה במיגזר הערבי־דרוזי, תטפל, זו פעם ראשונה, במוסלמים ובדרוזים במסגרת המחלקה הדתית של הוועד הפועל, ותכריז ב־1988 על כמה יישובים ערביים מועצות פועלים עצמאיות — כך הודיע מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, בישיבה מיוחדת של הוועדה המרכזת שנערכה במועצת פועלי מרכז הגליל בפקיעין.

קיסר הבטיח למיגזר הערבי־דרוזי עוד 15 משרות תקניות בתקציב 1988, בנוסף על מספר זהה של משרות שאושרו השנה, וכן הבטיח לבצע את החלטות ועידת ההסתדרות לצרף ערבי למזכירות המרכז החקלאי, שבה לא היה עד כה ייצוג לאוכלוסיה הערבית.

הבינלאומי הראשון נותן לך יותר מכל פז"ק אחר
21% ל־3 חודשים+אופציה
ריבית שנתית מתואמת 22.7%
על הפקדות מעל 100,000 ש"ח לתקופה של 3 חודשים תקבל ריבית שנתית של 21% +אופציה לחדש את הפקדון ל־3 חודשים נוספים. בריבית פריים+6%.
על הפקדות בין 50,000 ש"ח ל־100,000 ש"ח לתקופה של 3 חודשים תקבל ריבית שנתית של 20% (ריבית מתואמת 21.6%) ואופציה לחדש את הפקדון ל־3 חודשים נוספים, בריבית פריים+5%. פרטים נוספים בסניפים.
אני מעביר עסקים לבינלאומי
*המבצע לתקופה מוגבלת.
*שער הריבית נכון ליום הפרסום.
הבנק הבינלאומי הראשון

صكنا من الاهل

המשכים מעמוד 1

ארה"ב לא נענתה ליהודים

(סוף מעמוד 1)

ממשיכים להיות הדוקים ושיתוף הפעולה לא יפגע עקב האירועים האחרונים.

להכפיל המאמצים לשלום

שני הצדדים הסכימו כי הכפלת המאמצים לקידום השלום היא הדרך לפתור את המשבר. משיצאו הנצי־גים מן הפגישה אמר איירבס כי "בסך הכל מדובר במהמורה קטנה בדרך". לפני כן אמר סגן הנשיא ג'ורג' בוש כי המצב בשטחים עגום וכי יש לעשות עתה יותר מתמיד לקידום תהליך השלום. דוברת מחלקת המדינה נמנעה אתמול מלחזור על דברי הביקורת שנשמעו ביומים שחלפו אך הדגישה כי "עמדת הממשל נשארה כשהיתה".

(ע"צ). שגריר הליגה הערבית במרכז האו"ם קלוביס מאקסוד, אמר אמש כי מדינות ערב ידרשו כינוס נוסף של מועצת הביטחון אם ישראל תמשיך להתעלם מההחלטה שאושרה ביום שלישי על המצב בשטחים הכבושים.

בעקבות הימנעות ארה"ב בהצב־עה במועצת הבטחון נגד ישראל, האשימה אותה אתמול סוריה ארה"ב כי היא שותפה של ישראל בטרור מאורגן נגד הפלשתינאים.

ביום ה' ערכו אלפי פלשתינאים במחנה הפליטים הגדול בסוריה, ירמוק, שבשולי דמשק, מצעד מחאה נגד פעולות ישראל בשטחים.

לא עוד ממשלה פלשתינית גולה

סופר "הארץ" לענייני ערבים מוסר כי הוועדה המבצעת העליונה של אש"ף החליטה להסיר בשלב זה את רעיון כינון "ממשלה פלשתינית בגולה". נאיף חואתמה ראש "החזית הדמוקרטית", אמר אמש לרדיו "מונטה־קרלו" כי הנהגת אש"ף מבקשת באמצעות "ההתקוממות" בגדה וברצועה להביא לנסיגת הכו־חות הישראליים מן הערים ומחנות הפליטים וכי במקומם יתמקמו משקיפי או"ם. בן הוזר הארגון כי הא"ם, באמצעות מועצת הביטחון, ייאלצו את ישראל לבטל את התקנות לשעת חירום בשטחים ואת המסים על התושבים. שלבים אלה, לדבריו, הם הכנה למשאל עם להגדרה עצמית בגדה וברצועה.

יועצו של עדפאת האני אל־חסן נועד אתמול עם הנשיא מובארק בקאהיר. הנשיא המצרי עומד לצאת בקרוב לביקור בכווית ואולי גם בסעודיה.

(ע"ר). העיתון האיטלקי רב התפוצה "לה ריפובליקה" ערך במאמר מערכת אתמול השוואה בין המצב בארץ היום, לבין המצב לפני אלפיים שנה. והשווה את הכוחות הישראליים בשטחים ללגיונות הרו־מאיים שהרגו את ישו הנוצרי.

להימנע מכוח מופרז

לונדון (ע"צ). ראש ממשלת בריטניה, מארגרט תאצ'ר הביעה את הדעה כי "חיוני הדבר להימנע מהפעלת כוח מופרז" בסכסוך שבין שלטונות ישראל לבין הפלשתינאים בשטחים המוחזקים.

בראיון שהעניקה לשבועון הבר־יטי "ג'ואיש כרוניקל" שהופיע ביום חמישי בלונדון, חזרה ועמדה הגב' תאצ'ר על הצורך בהליך "שיחות דו־צדדיות בין המלך חוסיין, בין פלשתינאים המתנגדים לאלימות ובין ישראל" כדי לפתור את בעיית האזור.

הגב' תאצ'ר הביעה צער על כך כי מו"מ כזה לא החל לפני פרוץ המהומות בשטחים.

לבסוף ציינה שהיא "מאמינה בה־תנגדות, בדרכי שלום ובהפגנות - כמו אלה של גאנדי בהודו ושל מרטין־לותר־קינג בארה"ב, הנוקקים לדרכי שלום".

קרוב לאלף נעצרו

(סוף מעמוד 1)

מנים של צה"ל.

המצויידים במצלמות מיוחדות. למצלמות אלה עדשות מיוחדות, המאפשרות זיהוי של פני המשתת־פים גם בצילום מרחוק.

מרבית החשודים שנעצרו בימים האחרונים שוכנו במחנה המעצר החדש ליד העיירה דהריה, דרומית לחברון. המחנה שוכן בתוך בניין מצודה מתקופת המנדט, מהסוג שבו ממוקמים בניני המושל הצבאי בגדה. מקורות צבאיים מסרו כי הכשרת המבנה לשימוש כמחנה מעצר הוחלה לפני כשבוע, לאחר שבית המעצר "פארעה" בשומרון התמלא עד אפס מקום, ועצורים רבים שוכנו באוהלים. על פי דיווחים של מקורות צבאיים ולפי עדויות של ערבים באיזור, הובאו למחנה המעצר בדהריה יותר ממאה וחמישים עצירים.

בגדה לא דווח אתמול על תקריות יוצאות דופן של הפגנות או הפרת הסדר הציבורי. גורמי ביטחון שואבים עידוד מדעיכתו של גל ההתפרעויות. אך מייחסים באופן חלקי את הרגיעה היחסית למזג האוויר הסוער.

ברצועה ממשיכים שלטונות צה"ל לבצע מעצרים נרחבים של מפירי סדר ומסיתים שעמדו מאחורי הפרות הסדר בימים האחרונים בר־צועת עזה. מקורות צבאיים בכירים מסרו כי המעצרים ימשכו וצה"ל ינקוט ביד קשה נגד כל מפירי הסדר והמסיתים.

עשרות משפחות ברצועה פנו אתמול לעורכי־דין על מנת לברר להיכן לוקחים את בני המשפחות שנעצרים על ידי צה"ל. נודע כי צה"ל מעביר את העצורים הרבים למתקן הכליאה באנצר 2, לכלא עזה ולמקומות אחרים.

העוצר בג'יבליה נמשך

במחנה הפליטים ג'יבליה נמשך העוצר ועשרות חיילים מקיפים את המחנה. מקורות ערביים טענו אתמול כי החיילים נכנסים לבתיהם של התושבים במחנה מוציאים יל־דים בגילאי 13 וכן גברים עד גיל 60 חוקרים ומכים אותם, ומעבירים אותם למעצר. כן טענו המקורות הערביים כי במחנה יש מחסור חמור באוכל. בעזה עצמה היה אתמול יום שקט. כמה סוחרים שלא פתחו את חנויותיהם ברחוב הראשי אולצו ע"י חיילי צה"ל לפתחן.

סריקות בחאן יונס

3 בקבוקי תבערה נזרקו אתמול בערב על סיור צה"ל שנע בסיור שגרתי בחאן יונס. מקורות צבאיים מסרו כי הבקבוקים התפוצצו אך לא היו נפגעים בקרב חיילי צה"ל. מיד לאחר זריקת הבקבוקים פתחו כו־חות גדולים של צה"ל בסריקות אך טרם נעצרו החשודים. בעיר שורר מתח וצה"ל הזרים למקום כוחות נוספים של חיילים.

נעצרו בישראל

(ע) 14 חשודים בהשתתפות בהתפרעויות שהיו ביום ב', נעצרו אור ליום אתמול בנצרת ובאום אל־פחם והמשטרה הודיעה, כי הובאו לפני שופט שיתבקש להאריך את מעצרם. צפויים מעצרים נוספים.

בינתיים האריכו בתי משפט בחדרה ובטבריה את מעצרם של 45 חשודים אחרים שנעצרו בהתפרעויות, לתקופות מ־3 ועד 15 יום.

בדעת המשטרה להגיש את החומר לפרקליטות תוך תקופת מעצרם של החשודים והם יואשמו בהתפרעות, ברגימת שוטרים, בהפרעה לסדר הציבורי, בחסימת צירי תנועה ובהנפת דגלי אש"ף.

שרי המערך מתנגדים

עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ", מוסר כי שרי המערך מתנגדים להצעתו של סגן השר רוני מילוא להחזיר את ועד ראשי המוע־צות הערביות בישראל, ועל כן אפסו הסיכויים שהצעה זו תתקבל. בישיבת הקבינט שהתקיימה אמש השתתף אמנם מילוא, ואולם ראש הממשלה יצחק שמיר לא איפשר לו להציג את הצעתו.

בישיבה החליפו שמיר והשר עזר וייצמן דברים קשים והוויכוח עלה לטונים גבוהים. בפתח הישיבה נמסרו דיווחים של גורמי הביטחון והמשטרה על המהומות בשטחים ועל השביתה וההפגנות במגזר הערבי בישראל.

הדיון יימשך בישיבת הקבינט הבאה.

נהרגה בקהיר

(סוף מעמוד 1)

המעבר נעצרו מכוניות פרטיות. אולם אוטובוס עקף את המכוניות. הוליך על הכביש הבוצי ופגע בחלק מאנשי הקבוצה, לאחר שר חלקה הגיע לעבר הכביש. הנהג המצרי נעצר לחקירה.

קבוצת המטיילים הישראלים א־מורה היתה לשוב אמש באוטובוס התאונה שבה קופחו חייה של יפה עגבי אירעה בערב האחרון שבה יצאה הקבוצה לבילוי משותף בק־היר. במסוף רפיח הבתיק להחזירים נציג "ניצא טורס", כדי להעביר שלוש פצועות קל לבתיקן. הפצועה הרביעית, מרים בן־ארי, עמדה לשוב אמש במטוס "אל־על", עם ארונה של יפה עגבי.

יפה עגבי נולדה בהונגריה ועלתה לארץ ישראל בהיותה בת 3. סיימה את לימודיה התיכונים בבית הספר ליאו בק בחיפה, ושירתה בנח"ל. שימשה במשך שנים כמורה ל־מתמטיקה ואחר כך כמורה לחינוך מיוחד בבית הספר עמל ובבית הספר קורצ'אק.

לפני שנתיים פרשה לגימלה מוקדמת לאחר 28 שנות הוראה ושימשה כמדריכה במרכז לקידום מחשבים בחיפה וכמדריכה למורי בתי הספר היסודיים בלימודי ה־מחשב באוניברסיטת חיפה.

השאירה אחריה בעל, שני בנים, שתי בנות, ואם.

פרשנות: ההרתעה

(סוף מעמוד 1)

שבני משפחותיהם מתחייבים בכתב כי ימנעום מלהפר חוק. אחרים יועמדו לדין וחלקם צפויים לגרושים. בענין זה מגלים שלטונות הביטחון ושר הביטחון בראשם, נחרצות רבה.

את הרגיעה שחלה בימיים האחרונים אין מייחסים לאירוע אחד ולמהלך שבוצע בימים אלה. כמה סיבות לה: הגשם השוטף שמכביד על המפגינים; הלחץ של רבבות פועלים העובדים בישראל ומקבלים שכר יומי לשוב לעבודתם ולפרנסתם; המעצרים שצה"ל החל בהם עוד לפני שבוע ואשר התרחבו מיום ליום; הסגר שהוטל על כמה אזורים מועדים לפורענות כמו מחנות פליטים.

עם זאת אין אשליות רבות בקרב המומחים כי הצלחתו של אש"ף "לרכב" בהצלחה על גל המהומות הנוכחי ולצבור נקודות רבות, לא תדרבן אותו לשוב ולנסות כוחו. גם כוחות מקומיים יסיקו בוודאי כי בידם לגרום התלקחות בינלאומית במחיר נמוך יחסית. משום כך הגיעו זרועות הביטחון למסקנה כי נחוץ אקט מרתיע בשטחים.

מזג האוויר

(סוף מעמוד 1)

הגשם עצמו נמשך בעוצמות גדולות.

גשום במליים מהממוצע

בפרק הגשם הנוכחי, שהחל ביום ג' אחר הצהריים ירדו בצפון הארץ כמויות המגיעות ל־200 מ"מ גשם ואף יותר ובמרכז הארץ נמדדו עד אמש ב־8 בערב יותר מ־100 מ"מ גשם בכל התחנות. כמויות הגשם בדרום היו קטנות בהרבה ועמדו על מילימטרים אחדים באיזור באר שבע. במרבית התחנות נמדדו מתחילת דצמבר כמויות גשם הכפו־לות מן הממוצע לחודש זה.

הגשמים המתמשכים הביאו כבר לרוויה מוחלטת של הקרקע וחלק ניכר מן הגשם הופך לזרימה על פני השטח כאשר המים זורמים בואדיות בזרימות חזקות ונראה כי אם אכן תתממש התחזית לשלושה ימי גשם נוספים, עלולות להגרם הצפות ושטפונות שיזיקו לגידולי השדה.

שיבושים

גם אתמול גרמו הגשמים להפסקות חשמל ולשיבושי תנועה קשים בשל הצפות כבישים ותקלות ברמזורים. מחברת בזק נמסר כי ההכנות שעשתה החברה בקיץ לתחזוקת הקווים התת קרקעיים לקראת החורף הוכיחו את יעילותם, אך סופות הברקים פגעו מדי פעם ברשתות הטלפון, ובעיקר במרכזות הספרתיות הרגישות לשדות האלקטרומגנטיים שיוצרים הבר־קים. הרוחות העזות גרמו גם לשיבושי עבודה בנמלים. ספינות, שהמתינו על עוגן מול נמל אשדוד לתורן להיכנס לנמל, נאלצו להפליג לים הפתוח כדי למנוע סכנה של היסחפות לחוף ברוח החזקה שהד־גיעה ליותר מ־90 קמ"ש.

הצפות בת"א

חיים הנדוורקר, סופר "הארץ" בתל אביב, מוסר: הצפות וקשיי תנועה נמשכו אתמול בתל אביב עקב הגשמים שירדו בעיר וכתוצאה מכך המשיכה התנועה להתנהל בכבדות בעיר.

ראש מחלקת התנועה בעירייה שלמה פלדמן הסביר כי חלק ניכר מהתקלות נגרם כתוצאה מהפסקות חשמל וכן פגיעת ברקים המשבשת את הפעלת הכרטיסים המפעילים את הרמזורים האלקטרוניים. הפסקות החשמל במערכת הרמזורים הורגשה אתמול בעיקר בדרום תל אביב.

מהעירייה נמסר כי קשיי התנועה נגרמים גם כתוצאה מסתימות במערכות הניקוז המחוללות הצפות. גורם נוסף הוא תקלות בכלי רכב שנתקעים בצירים. מערכת התנועה בתל אביב פועלת על קצה גבול הי־כולת שלה ולכן כל תקלה ולו הקטנה ביותר בין אם ברמזור או בכלי רכב משתקת את התנועה באי־זור ומשפיעה בתוך זמן קצר על חלקים גדולים בעיר.

שיאי ביקוש לחשמל

אלי אלעד, סופר "הארץ" מוסר כי הקור העז גרם אמש לביקושי שיא לחשמל של למעלה מ־3000 מגוואט החל משעה חמש אחה"צ. חברת החשמל שלא יכלה לספק את כל הביקוש נאלצה לבצע הפסקות יזומות לסרוגין לאזורי ארץ שונים, שנמשכו עד אחרי השעה שבע בערב. אי היכולת לספק אמש את כל הביקושים קשורה לכך שש־תיים מכלל ארבע יחידות הכוח הגדולות בתחנת הכוח בחדרה מושבתות לצרכי טיפול ותיקון. אמש עמדו להתחיל בפעולות להחזרת אחת מיחידות אלה למעגל ייצור החשמל.

מפלס הכינרת עלה

מיפלס הכנרת עלה ביממה החולפת ב־5 ס"מ למינוס 210.82 מ' מתחת לפני הים ובסך הכל מגיעה העליה המצטברת של מיפלס הכנרת בימים האחרונים ל־10 ס"מ. אל מאגר נחלי מנשה, שהוא הגדול במפעלים לתפיסת מי שטפונות, זורמים כ־6000 מ"ק מים בשעה.

דובר מקורות מרדכי יעקובוביץ אמר אתמול כי גשמי הימים האחרונים הם גשמי ברכה הן למשק המים והן לחקלאות, ועברו כבר את הממוצע הרב שנתי לחודש דצמבר.

השקיית השדות בכל רחבי הארץ פסקה לחלוטין ומקורות מנצלת את המצב להחדרת עודפי מים לתת הקרקע, להעשרת מאגרי מים בת־הום. החברה שואבת כיום מהכנרת כמות של 1.1 מיליון מ"ק מים ביממה, המופנים בחלקם למיגזר העירוני ובחלקם להחדרה לתת הקרקע.

מנחם הורוביץ, סופר "הארץ" מוסר: בצפון חלה אתמול, במשך היום, הפוגה קלה בגשמים. סופות שלגים ממשיכות להשתולל לסרוגין באתר החרמון שם הגיע גובה השלג בכמה מקומות ל־1.5 מ'.

פיס

בהגרלת רב־פיס של מפעל הפיס מס' 52/87 שהתקיימה ביום 24.12.87 זכו הכרטיסים הבאים:

בוילה + וולוו" זכה המספר 845422

בסך 10,000.00 ש"ח זכו המספרים: 343884; 445488; 592711; 671014; 694417; 700088; 708663; 732107.

בסך 1,000.00 ש"ח זכו המספרים: 015837; 018141; 022040; 032019; 047325; 064847; 068672; 122082; 124348; 124498; 135361; 155850; 162947; 176557; 182905; 218016; 255756; 260273; 276840; 286652; 295714; 300800; 302455; 335645; 382330; 405190; 415825; 420597; 428717; 429537; 431882; 432609; 449756; 472102; 473116; 481150; 526396; 535575; 551776; 568099; 577305; 614437; 615631; 622147; 631260; 646985; 676422; 689119; 708500; 724000; 728889; 729659; 734895; 753516; 756805; 760908; 781324; 789731; 803428; 810240; 834904; 847854; 856849; 880551.

בסך 200.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 2991; 5862; 8495; 9367.

בסך 100.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 095; 577.

בסך 25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 085; 239; 568; 847.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיי־מים בספרה 0; 4; 5. זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

עליזה בורכרד

לבית בלומנטל

ההלויה תתקיים היום יום שישי ד' טבת תשמ"ח 25.12.87 בשעה 11.30 בבית העלמין בפרדס־חנה נפגשים בבית המנוחה

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של

אישתי, אמנו, אחותי וסבתנו היקרה

לוסי דיטקובסקי

ב"ה הרמן ז"ל

ההלויה תתקיים ביום שישי ד' בטבת תשמ"ח 25.12.87 בשעה 10.30

בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים

נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה המתאבלת

למשפחת שפלר

משתתפים בצערכם הכבד על מותו ללא עת של

יוסקה שפלר ז"ל

פרומדיקו בע"מ

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הועד המנהל, הקורטוריון ובית הטכניון

אבלים על מותו של האיש רב הפעלים

אוריאל שלון

ז"ל

ידיד ורע לטכניון

לשעבר חבר הועד המנהל

ומשנה ליו"ר הקורטוריון

ומשתתפים בצערה העמוק של

פרופ' רחל שלון והמשפחה

על מותו של נגיד לשעבר

אוריאל שלון

אנו אבלים ומביעים תנחומינו

לרעיתו ולבני המשפחה

נגיד האזור

וכל בית רוטרי בישראל

אוריאל שלון

הלך לעולמו

חלוץ התעשיה מראשי הישוב והמדינה שבדרך מותיקי ההגנה והמאבק נאמן העבודה ובית ההסתדרות, אזרח כבוד של חיפה, איש רב פעלים.

ההלויה תיערך היום יום ששי ד' בטבת תשמ"ח 25/12/87 בשעה 10.30 בבית העלמין הישן בחוף הכרמל חיפה.

אוטובוסים יעמדו לרשות המלוים בשעה 10.00 ליד בית המנוח רח' ויתקין 30 חיפה

השרויים בצער רב

רחל שלון

והמשפחה

בית ספרי

אבל וכואב עם יהודית והמשפחה על מותו טרם עת של יקירנו

אהרון ליברמן ז"ל

גזבר החברה

העובדים, ההנהלה ומועצת המנהלים

במלאת שלושים לפטירתו של

פרופ' **שלמה פאר**

ז"ל

נקיים אזכרה ביום ב' ז' בטבת תשמ"ח (28.12.87) בשעה 15.00 בבית העלמין בכפר סמיר בחיפה

המשפחה

והתחנה לחקר הבניה בטכניון

דחפון

שרות מודעות טלפוני של דחף

לבעלי כרטיס אשראי

03-611001

למשפחת שפלר

ולבית טבע

אתכם בצערכם על פטירתו ללא עת של

יוסקה ז"ל

ר.וש. בן־צור

(בטוחים) בע"מ

טקס אזכרה וגילוי מצבה

לזכרו של

ר' **רפאל ראפאלין** ז"ל

בן ר' מאיר ז"ל

יתקיים ביום א', ו' בטבת תשמ"ח (27/12/87) בשעה 15.30 בבית הקברות בקרית־שאול

נפגשים ליד השער

משפ' ראפאלין

מש' גיטלין

לאברהם הולצמן

אתך באבלך במות עליך

אמך ז"ל

מכבי תל־אביב

מחלקת הכדורסל

לאבי חממי,

מנכ"ל כור סחר פנים

קבל את תנחומינו הכנים

על מות אמך היקרה

ל א ה עליה השלום

משפחת ריסנר

קבלת מודעות אבל

24 שעות ביממה

מודעפון

03־38 38 38

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

אנו מצטערים צער רב ומשתתפים באבלה הכבד של

פרופ' רחל שלון

בהלקח ממנה בעלה

אוריאל שלון ז"ל

איש רב פעלים ויקיר העיר חיפה

החוקרים והעובדים

בתחנה לחקר הבניה

הפקולטה להנדסה אזרחית

לפרופ' אמריטוס, רחל שלון

משתתפים באבלך במות בעלך היקר

אוריאל שלון ז"ל

ומביעים תנחומים למשפחה

דיקן הפקולטה

חברי הסגל והעובדים

לשכת המהנדסים, אדריכלים ואקדמאים

במקצועות הטכנולוגים בישראל

שותפה לאבלה של

פרופ' רחל שלון והמשפחה

במות

אינג' **אוריאל שלון** ז"ל

היה מעמודי התווך של התעשיה הישראלית, לאורך עשרות שנים.

יו"ר אגודת האינג'ינרים וארכיטקטים בישראל ומהחבריה הבכירים

אנו אבלים על מותו של

אוריאל שלון

ממניחי היסוד של תעשית השמנים באר"ץ

ומשתתפים באבל המשפחה

ההנהלות והעובדים

של מפעלי "כור־מזון"

על

אוריאל שלון

חלוץ התעשיה — מנכ"ל "שמן" 28 שנה

ואיש ציבור רב־פעליב

אנו אבלים ומביעים תנחומינו למשפחה האבלה

"שמן" תעשיות בע"מ

ההנהלה והעובדים

במשפט נאשמי משלחת השמאל לרומניה הוקרא מאמר שכתב יצחק שמיר בהיותו בלח"י:

"לא מוסר ולא מסורת ישראל — לא יוכלו לשלול הטרור כאמצעי קרב"

(ע). דברים שכתב יצחק שמיר בד בת הטרור בימי פעילותו בלח"י, הוגשו אתמול לבית משפט השלום ברמלה מטעם הסניגוריה, במוצג משפטי, בהמשך משפטם של ארבעה מחברי משלחת השמאל שהשתתפו במפגש עם נציגי אש"ף ברומניה ב־1986.

"לא מוסר ולא מסורת ישראל אינם יכולים לשלול את הטרור כאמצעי קרב", כתב שמיר במאמר בשנות ה־40 בבטאון הלח"י.

קטעים מהמאמר, שהוגש במלואו, קרא הסניגור, עו"ד רב חנין, ששאל את הנאשמת יעל לוטן, עורכת הספרות בעיתון "על המשמר" וחברה במשלחת, לדעתה על הטרור.

לוטן השיבה כי יש לה בעייה עם הנושא. "אני בתו של ד"ר בנימין אליאב, שהיה עורך "המבריק". בבטאון הלח"י", אמרה, "ואני גרה ברחוב רב גרונר (ברמת גן)".

לוטן נאשמת, עם לטיף דורי, שהיה ראש המשלחת, ראובן קמינר ואליעזר פיילר, בעבירות לפי התיקון בחוק נגד הטרור, האוסר מגע עם נציגים של אירגוני המחבלים.

לוטן אמרה שהמאמר שכתב שמיר מוכר לה מבחינה היסטורית, אך לעומת זאת היא מבינה את הטרור בצורה שונה. "זהו שימוש בכוח, כדי להפחיד אנשים חסרי אונים או לפגוע בהם. על פי הגדרה זו, אני שוללת טרור מכל וכל", אמרה.

בתשובה לשאלות התובע, עו"ד רענן בן יוסף, ביקשה הנאשמת להסביר שמטרת הנסיעה היתה לקיים מפגש עם נציגים של "התנועה הלאומית הפלשתינאית". היא לא ידעה אם המשתתפים במפגש יהיו בעלי תפקידים באש"ף. "אך יצאתי בהנחה שמי שיבוא יהנה מברכת אש"ף", אמרה.

"אש"ף זה לא מילה גסה", העידה לוטן לתובע. היא אישרה שבמאמר שכתבה, ושהתפרסם ב"על המשמר" לפני הנסיעה, נאמר: "אש"ף לא נוסע למפגש כדי להדהות עם ישראל, כשם שהמשלחת הישראלית לא נוסעת כדי להדהות עם אש"ף".

העדה לא הסכימה לטענת עו"ד בן יוסף, שבדבריה אישרה למעשה כי ידעה מראש שנציגי אש"ף יהיו בכנס.

לוטן העלתה כעדת ההגנה השנייה במשפט, לאחר שלטיף דורי סיים את עדותו בחקירה הנגדית.

בתשובה לשאלה אמר דורי על החוק למניעת הטרור: "זה לא חוק נגד טרור, אלא חוק טרוריסטי נגד דיאלוג ושלום".

שלוש מרצות מאוניברסיטת ביר זית באו מהגדה לצפות במשפט, ואמרו כי עשו זאת כדי להזדהות עם ארבעת הנאשמים.

ראש הממשלה, יצחק שמיר, לוחץ את ידה של ג'ין קירקפטריק, שהיתה שגרירת ארה"ב באו"ם, בלשכתו בירושלים אתמול (צילום: מגי אילה, לע"מ)

כנפי צניחה ל־2 גששים בדואים

מאת איתן רבין

עשרות בדואים מהנגב נכחו אתמול בטכס הענקת כנפי צניחה לשני גששים בדואים המשרתים בצה"ל.

בטכס אמר השייח חסן אל גרנאוי כי הוא מגנה את כל הפרות הסדר שהיו בשטחים, וכן את הפרות הסדר במיגזרי הבדואים בנגב.

מסמכי צה"ל — בפחי זבל ליד צפת

(ע). מסמכים צבאיים מסווגים נמצאו מושלכים בפחי זבל ליד צפת.

את המסמכים מצאו תלמידי כיתה ו' בבית הספר הממלכתי ב' בצפת, ולפי עצת המורה הם העבירו אותם, בצירוף מכתב, ללשכתו של אלוף פיקוד צפון, יוסי פלד, וביקשוהו לטפל בעניין.

האלוף השיב להם במכתב כי הוא מודה להם על תשומת הלב, ועל הרצון הטוב והכן להגן על בטחון המדינה תיקונה.

דובר צה"ל מסר כי לאחר בדיקה הוברר כי המסמכים שנמצאו אינם מסווגים כסודיים, ומדובר בדו"ח על טיפול בכלי רכב.

תושב צפת לא פדה במשך שנים את השיקים של המשכורת

מאת מנחם הורוביץ

תושב צפת קיבל במשך שנים משכורת מחברת השמירה ומ"הד משקם", אך הוא לא פדה את השיקים, משום שלא ידע שהוא יכול לקבל את הכסף עבורם מיד.

האיש שמר את השיקים במגירה, ורק בימים אלה, לאחר שפגש ברב אברהם זמיר, ראש כולל מירון, הבין כי במגירתו שיקים ששווים עשרות אלפי שקלים.

הרב זמיר התעניין אצל האיש בן ה־54, הגר לבדו, מדוע הוא חי בדוחק, וכששמע כי הוא לא ידע שמדובר בכסף של ממש, פנה אל חברת השמירה ואל "המשקם", שם עבר, והם הבטיחו כי יוחזר לאיש את הכסף.

קרס בנין בירושלים; איש לא נפגע

(ע). ארבע קומות של בניין מדורג בן שבע קומות, הנמצא בשלבי בנייה, קרסו והתמוטטו אתמול בצהריים ברחוב הקבלן מספר 33, בשכונת הר נוף שבמערב ירושלים. איש לא נפגע.

סמוך ל־12.30 אתמול בצהרים התמוטט לפתע חלקו הדרומי של הבניין ברעש אדיר.

שני פועלים שהו בזמן ההתמוטטות במרתף להפסקת צהרים. המרתף לא נפגע.

המשטרה זימנה למקום את הקבלן ואת מהנדס הבניין, כדי לוודא שאין אנשים נוספים הלכודים בתוך ההריסות, וכן כדי להמשיך בחקירה לבירור סיבות ההתמוטטות.

עובדי מפעל גילשונים באופקים הפגינו על "הפרת הבטחה"

מאת א. קרן

עובדי מפעל "גל סרפ" לייצור גילשונים שבעיירה אופקים הפגינו אתמול ברמת גן לפני משרדי חברת "גל", החברה האם של המפעל. ההפגנה נערכה במחאה על "אי־קיום הבטחות".

לפני זמן מה התבצרו העובדים 50 יום במפעל, ופינו אותו לאחר שהובטח להם כי יישמרו זכויותיהם.

בהפגנה אתמול נשאו המפגינים כרזות, ובהן נאמר: "רוצים עבודה, לא מנות", "רוצים עבודה, לא דמי אבטלה".

מזכיר מועצת פועלי אופקים, סעדיה אלוס, אמר כי מועצת הפועלים תומכת במאבק העובדים. לדבריו, נקטו העובדים צעד של הפגנה "על סף יאוש", וכי אם לא יטפלו גורמים ממלכתיים בבעיות של אופקים, עלול המצב להתדרדר.

עוד אמר אלוס, כי עיסקת רכישת המפעל בידי ים חרש — "הכשלה".

ביום ג' העובדים מתכוונים להפגין ליד בית הבורסה לניירות ערך בתל אביב.

בעזה לא תופסים גנבים — השוטרים עסוקים בהשלטת סדר

מקור בכיר במשטרה: "בשבועיים שחלפו נפתחו 2 תיקים פליליים בכל הרצועה"

מאת איתן רבין

הפעילות השוטפת של המשטרה ברצועת עזה מושבתת זה כשבועיים, בגלל הפרות הסדר.

השוטרים עוזרים לצבא לדכא את המהומות, ואינם מטפלים בפעילותם הרגילה ובתיקים הנערמים בתחנות. כך מסר אתמול מקור בכיר במשטרה.

המקור אמר כי עקב הפרות הסדר כמעט לא נרשמו בשבועיים שחלפו אירועים פליליים ברצועה, חוץ ממעצר תושב שהחזיק חשיש, ותלונה שנתקבלה על פריצה לבית.

ברצועה משרתים גם שוטרים מקומיים, הם עוסקים עתה בשמירה על גגות תחנות המשטרה.

10,000 ישראלים עברו השבוע ברפיח למצרים

מאת איתן רבין

שלטונות מצרים במסוף רפיח נעתרו אתמול, באופן חריג, לבקשת ישראל, ופתחו את מסוף הגבול ברפיח עד 7 בערב, במקום עד 5.

מקורות ישראליים מסרו כי הבקשה הוגשה בלחצם של תיירים ומטיילים ישראליים שפקדו אתמול את מסוף רפיח בדרכם אל מצרים וממנה.

מקור ישראלי במסוף אמר כי אף שהמצרים כועסים על פעולות ישראל בשטחים, יחסם לישראלים במסוף הגבול ברפיח ובמסוף הגבול בטאבה — טוב.

בשבוע שחלף עברו במסוף הגבול ברפיח 10 אלפים ישראלים, כולם למצרים. אתמול עברו במסוף כ־80 אוטובוסים. בכמה מהם נסעו נוצרים מישראל לבלות את חג המולד במצרים.

בנוסעים למצרים היה גם שחקן הרכש של מכבי תל אביב, קאן בארלו.

קנס ופסילת רשיון לפנינה רוזנבלום על מהירות מופרזת

(ע). רשיון הנהיגה של פנינה רוזנבלום נפסל אתמול בבית משפט השלום לתעבורה בתל־אביב, לשלושה חודשים, על נסיעה במהירות מופרזת.

רוזנבלום האשמה כי נסעה 57 קמ"ש בעיר, ב־7 קמ"ש יותר מהמותר.

היא הודתה באשמה, לפני השופט יעקב ברדיין. בא כוחה, עו"ד צבי לידסקי, טען שיש לה 3 עסקים, והיא נוסעת בארץ, "ועכשיו זו תקופה בוערת, שתיקשה עליה בהעדר רשיון".

מאחר שפנינה רוזנבלום נענשה בשעתה בפסילת רשיון על־תנאי לשלושה חודשים, נשלל רשיונה לתקופה זו, מ־1 במארס, לאחר שהשופט התחשב בטיעונו של עו"ד לידסקי. בנוסף על כך הוטל עליה קנס כספי בסך 200 ש"ח.

עיסקת טיעון: 2 שהפגינו שלא כחוק נגד ח"כ כהנא — לפיקוחו של קצין מבחן

(ע). שניים מחברי קיבוץ פלג, רונן אברבנאל (21) ועופר ניצן (31), שהאשמו כי השתתפו בהפגנה נגד חבר־הכנסת מאיר כהנא, והכשילו בה שוטר במילוי תפקידו, נידונו אתמול בבית משפט השלום בחיפה, על פי עיקת טיעון, ל־6 חודשי פיקוח קצין מיבחן, בלא שהורשעו בעבירות המיוחסות להם.

חברי הקיבוץ הובאו לדין לפני השופט עמירם רגב.

ח"כ מוחמד מיעארי דיווח שלשום על 29 הרוגים במהומות בשטחים. בין השמות שהזכיר היה מראד אחמד אל קרונז, בן 18 מרפיח. לאחר מכן התברר כי הנער נפצע מירייה ומאושפז בבית החולים "תל השומר". בתמונה: הנער מראד במיטתו בבית החולים (צילום: אפי שריר/יפפא)

אסיר ב"מעשיהו" חשוד שרצח חבר לתא — בשל סכסוך על מקלט־רדיו

הנרצח: סלומון תורג'מן, בן 28, שנשפט לשנתיים מאסר על התפרציות וגניבות

מאת ראובן שפירא

סלומון תורג'מן, בן 28, שהיה שפוט לשנתיים מאסר על התפרציות וגניבות, נרקר למוות שלשום בערב בכלא "מעשיהו" שברמלה.

החשוד ברצח הוא שכנו לתא, עבריין בן 21, השפוט לשלוש וחצי שנות מאסר. הרקע למעשה הוא, כנראה, סכסוך פעוט בין הרוצח לקורבנו, בקשר להחזקת מכשיר רדיו.

שלשום, ב־8.30 בערב, נשמעו צעקות מאחד התאים באגף א' — אגף המתחילים — שבכלא "מעשיהו". כוח סוהרים, בראשותו של הקצין התורן, מוריס בוזגלו, חש למקום הצעקות.

לאחר שנכנסו לתא, הבחינו באסיר תורג'מן כשהוא שרוע על רצפת החדר, שותת דם. חקירה קצרה העלתה כי בעת ויכוח, שלף הצעיר חפץ חד ודקר את תורג'מן שלוש פעמים בחזהו.

תורג'מן הוחש לבית החולים, ושם נקבע מותו.

נציב שירות בתי הסוהר, לוי שאול, מינה ועדה לבדיקת הרצח. בראשה: יוחאי מרדכי, מקציני השירות. עימו יישב רופא. גם המשטרה פתחה בחקירה. החשוד ברצח הועבר לרשותה, ונעצר רשמית.

בשירות בתי הסוהר אמרו אתמול כי לא היה מידע מראש על סכסוך בין שני האסירים.

בזמן הרצח היו בתא עוד כמה אסירים.

זו פעם שלישית השנה שאסיר פלילי ישראלי נרצח בין כותלי הכלא.

בתחילת השנה נרצח בכלא איילון האסיר דוד כהן בדקירות בגרונו. רק באחרונה הצליחה המשטרה להשיג ראיות שאיפשרו הגשת כתב אישום נגד החשודים ברצח.

כמה חודשים לאחר מכן נרצח עוד אסיר באגף המעבר בכלא איילון. הוא נרצח בדקירות במכשיר חד במסדרון האגף.

בשירות בתי הסוהר מרגישים כי קשה למנוע מקרים כאלה, הנובעים בעיקר מסכסוכים מקומיים ואישיים, שלא תמיד ידוע עליהם לשלטונות הכלא.

בקו הבריאות

לשכת דובר קופת חולים הכללית והאגף הרפואי עורכים:

קו פתוח לבריאות הציבור

בעיות נפשיות אצל ילדים

מי זקוק לטיפול נפשי, מתי וכיצד לטפל בנושאים: פחדים, הרטבה, גמגום, מיצמוץ בעיניים, קשיי הסתגלות לבית הספר, התנהגות חרדה וכד'

צוות מומחים ישיב טלפונית

בטלפון: 03-433500

לפניות הציבור גם בעילום שם במבצע מיוחד, שיערך ביום שלישי 29.12.87 בין השעות 16.00-19.00

פסיכיאטרית ד"ר עליזה בלום - בי"ח גהה
פסיכיאטרית ד"ר גרסיאלה אלטוסני - בי"ח שלוותה
פסיכיאטרית ד"ר סינטיה כראל - בי"ח גהה
פסיכולוגית ורדית וייס - מרפאת הרואה
פסיכולוגית שלומית גינצבורג - בי"ח שלוותה

שיחה עם צוות הרופאים על המבצע בשידור ישיר בתכנית "אצבע על הדופק" ביום ג' בשעה 18:05 רשת ב' - קול ישראל

קופת חולים

עוד יותר בריאות!

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

לשכת הדוברת/פ"ל

אוניברסיטת תל־אביב

מרכז דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה

The Bronfman Program for the Study of Arab-Jewish Relations

דיון בנושא:

הארועים בשטחים ובקרב ערביי ישראל — משבר חולף או נקודת מפנה?

יו"ר: פרופ' איתמר רבינוביץ

משתתפים: אלוף (מיל.) שלמה גזית
תא"ל (מיל.) עמוס גלבוע
ד"ר אשר ססר
ד"ר אלי רכס

הדיון יתקיים ביום רביעי, 30 בדצמבר, בשעה 16.30, באולם 14 בנין בריטניה, קרית האוניברסיטה ברמת־אביב.

הציבור מוזמן

(מקומות ישיבה לא יישמרו)

פרסים והרשמה בכל משרדי הנסיעות

מלחי סוכנים בע"מ דיזנגוף 74 ת"א טל: 299414

החי והצומח של ארץ ישראל

החי והצומח של ארץ־ישראל
אנציקלופדיה שימושית מאוירת
בעריכת עזריה אלון

לידיעת המנויים

לקראת תלוקת הכרך הקרוב של האנציקלופדיה ("החי והצומח במשק האדם") אנו מבקשים לעדכן כתובות המנויים.

מנויים שהחליפו כתובת במשך החודשים האחרונים מתבקשים להודיע על כך ללא דיחוי לטל' 03-205 612; 03-205 605.

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

טלפן ביום ראשון לבנק המזרחי בקו הפתוח - ושאל:

"איך אני יכול לנצל את הזכויות וההטבות במס ולהרוויח הכי הרבה באמצעות קופות הגמל?"

היועצים יענו לך:

ביום א' 27.12.87 בין השעות 4.00–6.00 אחה"צ

בטלפונים: 629604,629624,629625

קופות הגמל של

בנק המזרחי

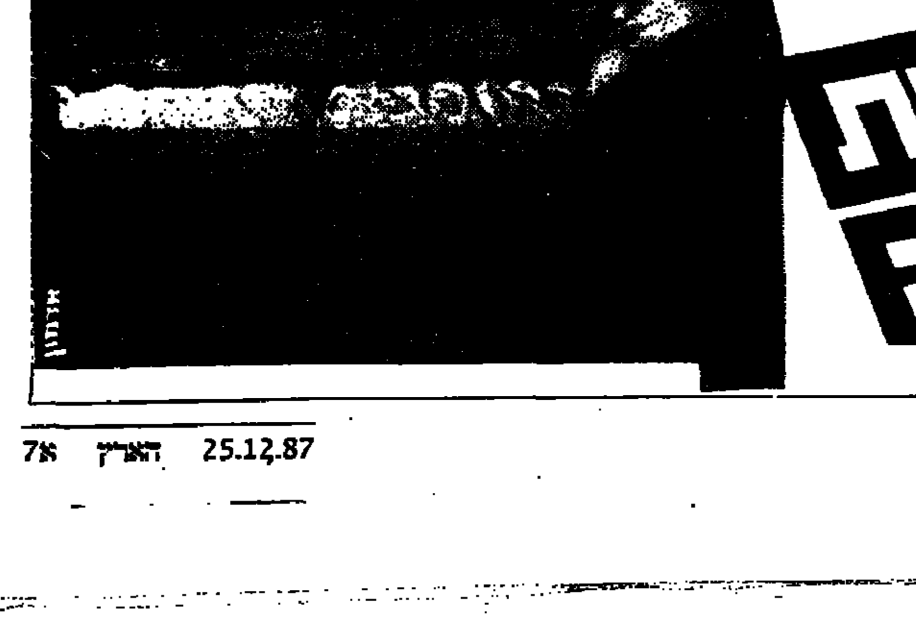

עברנו לכתובת החדשה

אולם תצוגה ענק של ריהוט אירופאי יפיפה

הנחות מיוחדות בתקופת ההרצה

רשום לפניך את הכתובת:

תרבות הדיור - רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 128 (ליד משטרת ר"ג)

صكنا من الاهل

לקוחה צעירה בוחרת קישוטים לעץ חג המולד בחנות לדברי ילדים במוסקווה. (תצלום אי־פי)

ארה"ב ביטלה העדפות סחר לצ'ילה על רקע מעצר כמה מנהיגי פועלים

ההשעיה לתקופה בלתי מוגבלת ● פקידי הבית הלבן: המעצרים בעקבות השביתה הכלל־ארצית באוקטובר מצביעות על נסיגה באקלים זכויות העובדים

ואשינגטון (אי־פי). הבית הלבן ביטל אתמול את הסטטוס המיוחד של צ'ילה בתחום הסחר עם ארה"ב בשל פגיעות באיגודים המקצועיים המופשים והפרות אחרות של זכויות מוכרות של עובדים.

סגן האחראי לסחר חוץ, אלן הולמר, אמר, כי צ'ילה תושעה מרשימת העדפות הסחר של ארה"ב 60 יום לאחר שההצהרה על כך בדבר חתימת הנשיא רייגן תפורסם ברשומות, דבר שיתרחש בעוד ימים ספורים. סחורותיהן של המדינות המופיעות ברשימה מיובאות לארה"ב ללא מכס.

פקידים אמרו, כי מעצרם של כמה מן הבולטים שבין מנהיגי הפועלים בצ'ילה בעקבות שביתה כלל ארצית בת יום אחד שהיתה באוקטובר, מצביע "על נסיגה באקלים של זכויות עובדים" במדינה זו. הולמר אמר, כי ההשעיה היא לתקופה בלתי מוגבלת.

ארה"ב ייבאה מצ'ילה בשנת 1986 סחורות פטורות ממכס בסכום של 59.4 מליון דולר.

אחד התנאים להשתתפות בתוכנית האמריקאית היא שמירה על זכויות העובדים, כפי שהן מנוסחות על ידי ארגון העבודה הבינלאומי.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

שר הפנים האוסטרי קורא להתפטרות קורט ולדהיים

— ללא קשר לתוצאות החקירה של ועדת ההיסטוריונים

וינה. (ע"צ). שר הפנים האוסטרי, קארל בלכה, קרא אתמול ביום חמישי להתפטרותו של הנשיא קורט ולדהיים, שהואשם על ידי הקונגרס היהודי העולמי בהשתתפות בפשעי מלחמה, כאשר שירת בצבא ההיטלרי בבלקנים.

בלכה אמר דברים בראיון שפורסם בעתון האוסטרי "די פרסה".

הוא אמר, כי הוא אמנם מצפה לתוצאה חיובית בעקבות החקירה של ועדת ההיסטוריונים הבין־לאומית, אולם לדעתו, על ולדהיים "להתפטר בכל זאת מרצונו, כדי לשרת את ארצו".

עם זאת אמר שר הפנים, כי אין הוא מאמין שולדהיים אכן יעשה זאת.

לכן, קרוב לוודאי שהאוסטרים יצטרכו "להשלים עם התקופה, אשר בוודאי לא ייפסק".

דבריו של שר הפנים הוקעו מיד ע"י מפלגת העם השמרנית, השותפה הזוטרה של הסוציאליס־טים בקואליציה, שתמכה במועמ־דותו של ולדהיים ב־1986.

דובר מפלגת העם, לודוויג שטיינר, אמר כי אם שר הפנים איננו מרוצה מולדהיים, עליו להתפטר מתפקידו כשר פנים.

מצפים כי ועדת החקירה של שש ההיסטוריונים תפרסם את הדו"ח שלה בפברואר.

מקורות בוועדה אמרו, כי יש להניח שהוועדה תגיע למסקנה שולדהיים, ששירת כקצין מו־דיעין בבלקנים מ־1942 עד 1945, היה בעל מידע מפורט על הגירושים של יהודים מאזור זה למחנות הריכוז, למרות שהכחיש זאת.

ולדהיים (69), אמר, כי ממצאי הוועדה לא יחייבו אותו, והוא ישלים את כהונתו ויכהן עד 1992.

בן ערובה אמריקאי בלבנון העביר מסר למשפחתו ולרייגן

לקלטת הווידיאו שנמסרה על ידי ה"ג'יהאד האיסלמי" לא צורפה כל הודעה

ביירות, (ע"ר). בן ערובה אמריקאי בלבנון העביר אתמול לרגל חג המולד מסר למשפחתו, לידידיו ולנשיא רייגן, בקלטת־וידיאו שנמסרה ע"י הארגון הפרו־איראני "ג'יהאד איסלמי" לסוכנות ידיעות בינלאומית בביירות.

"אל ממשלתי אינני יודע מה לומר. אני יודע כי ניסיתם לחלץ אותי. זהו חג המולד השלישי שאני בן ערובה", אמר העתונאי טרי אנדרסון (40) שנראה בפרט מוזק, ממושקף ולבוש אפודה בצבע חום בהיר.

"ג'יהאד איסלמי" לא צירף הודעה לסרט.

אנדרסון, ראש הכתבים של סו־כנות הידיעות האמריקאית אסושייטד פרס בביירות, נחטף ב־16 במארס 1985, במערב ביירות המוסלמית, והוא בן הערובה הוותיק ביותר מבין 23 הזרים האחרים שנעדרו וכנראה נחטפו בלבנון.

ג'יהאד איסלמי, המחזיק גם באמריקאי תומס סאתרלנד ובש־לושה בני ערובה צרפתיים, דרש את שיחרורם של 17 ערבים שנכלאו בכווית על מעשי חבלה פליליים. הארגון גם דורש שינוי במדיניות המערב במפרץ ובמזרח התיכון.

אנדרסון אמר בסרט הווידיאו, כי לא חלה התקדמות במו"מ לשיחר־רם של בני ערובה האמריקאים מאז שוחרר מנהל האוניברסיטה, דיוויד ג'ייקובסן, בנובמבר אשתקד. בין בני הערובה הזרים נמצאים 9 אמריקאים.

הוא ציין כי תנאי השבי שלו עצמו ושל בני הערובה האחרים ישופרו, אם ישופרו תנאיהם של 17 הערבים המוחזקים בכווית.

אנדרסון הוסיף, כי הוא אסיר תודה על שאיפשרו לו להעביר מסר של חג המולד למשפחתו, לבני ארצו ולממשלתו.

לאנדרסון שתי בנות, גבריאל (10), וסולומה בת השנתיים, שנולדה לאחר חטיפתו. אביו ואחד מאחיו מתו בעת שבייו.

אנדרסון פנה בקול עצוב לנשיא רייגן, ואמר: "אדוני הנשיא, אני שוב אומר, כי דבר זה אינו יכול להימשך. יש גבול לזמן שאנו מסוגלים להחזיק מעמד, ואחרים מאתנו מתקרבים לגבול זה.

להלן אמר "אדוני הנשיא, אנו בארה"ב איננו חפים מפשע לוהל־טין. "יש כסף וכלי נשק אמריקאיים, פצצות־מצרר ופגזי זרחן שכהם משתמשת ישראל בהרפתקאתה המטורפת בלבנון.

ובעקבות כך נהרגו רבבות פלש־תינים ולבנונים.

"אנו ממשיכים לתמוך בישראל למרות מסע הדיכוי שלה ברצועת עזה ובגדה המערבית. יש להתפלא שעדיין יש אנשים כה רבים הרוצים בידידות עמנו".

כתב רויטר מציין, כי נראה שאנדרסון קרא את דבריו מנוסח מודפס.

"אמל" שיחררה שישה נוצרים

שישה נוצרים, שהוחזקו במשך קרוב לארבע שנים בידי תנועת "אמל" השיעית, שוחררו אתמול — על כך נמסר מטעם ועדת הביטחון בביירות.

ששת הגברים, אשר נחטפו בסוף שנת 1983, הועברו על ידי "אמל" לידי ועדת הביטחון המורכבת, המאגדת נציגים של צבא לבנון, של מיליציות נוצריות, דרוזיות ושיעיות.

אחד ממפקדי "אמל" אמר לכתב סוכנות הידיעות סי"ץ, כי ההחלטה על שחרורם של השישה נתקבלה לרגל חג המולד. הוא הוסיף, כי כחמישה עשר נוצרים מוחזקים עדיין בידי "אמל", כדי להפעיל לחץ על המיליציות הנוצריות, שישחררו עשרות מוסלמים המוחזקים שבויים בידיהם.

רומניה הגדילה את מנות הבשר — בעקבות התסיסה

מצפים ב־1988 לצריכת בשר של כמעט 70 קילו לנפש לעומת 34 קילו בשר לנפש השנה

וינה, (ע"ר). האסיפה הלאומית של רומניה אישרה אתמול מנות בשר גדולות יותר לשנה הבאה, כנראה בעקבות התסיסה הגוברת בקרב האוכלוסיה נוכח המחסור התמידי במצרכים.

סוכנות הידיעות הרומנית מסרה, כי הקצבת המנות המוגדלות תלויה בהצלחת התוכניות החקלאיות ל־שנת 1988.

סגן ראש הממשלה הגיש ביום רביעי את התוכניות לפרלמנט, באמרו כי הן אמורות להבטיח כמויות גדולות יותר של בשר, דגים, חלב, ירקות ופירות.

סוכנות הידיעות מסרה עוד, כי מצפים ב־1988 לצריכת בשר של כמעט 70 קילו לנפש, לעומת 34 קילו בשר לנפש בשנה הנוכחית.

דיפלומטים אמרו, כי הסיבה העיקרית למחסור במוצרי מזון היא רצונו של נשיא רומניה צ'אושסקו לפרוע, במהירות האפשרית, את חובות־החוץ של רומניה. בעקבות מדיניות זו הוחלט להעביר מוצרים רבים ליצוא, במקום לצריכה מק־ומית.

גל התנכלויות למוסדות יהודיים בארגנטינה

פצצה הרסה את שער בית העלמין היהודי בקורדובה

מאז נעצר פושע המלחמה הנאצי יוזף שוואמברגר

מאת נדב שרגאי

סופר "הארץ"

פצצה התפוצצה אתמול לפנות בוקר בבית הקברות היהודי שבעיר קורדובה בצפון מערב ארגנטינה. הפצצה הרסה את שער הכניסה לבית העלמין.

בארגנטינה התעורר גל של התנכלויות למוסדות יהודיים מאז נעצר פושע המלחמה הנאצי, יוזף שוואמברגר, המואשם במותם של 5000 יהודים במחנות עבודה בפולין במלחמת העולם השניה. הפושע שוואמברגר עצור עתה בלאפלאטה, ויתכן כי ארגנטינה תסגיר אותו למערב גרמניה.

מאז נעצר באמצע נובמבר התפוצצה פצצה בבית כנסת יהודי בבואנוס איירס וגרמה לנזק וכן הושחתו מצבות בבית העלמין היה־הודי בעיר.

יוזף שוואמברגר (75) הודה, כי שימש קצין בגדוד אס־אס, והואשם לאחר מלחמת העולם השניה בהעברת מאות יהודים למחנה הרי־כוז אושוויץ. מרכז ויזנטל כלל את שוואמברגר ברשימת עשרת פושעי המלחמה המבוקשים ביותר, אשר התפרסמה לפני חודשיים. החיפושים אחר שוואמברגר נמשכו 40 שנה. לאחר שנמלט מבית סוהר באוסטריה בתום מלחמת העולם השניה. לארגנטינה הגיע שוו־אמברגר ב־1950 והצליח להשיג תעודות אזרח מזוייפות.

גשמים עזים שיתקו את קהיר

במקומות אחרים במצרים התמוטטו בתים

קהיר (ע"צ). נמל אלכסנדריה נפתח אתמול מחדש אחרי שהיה סגור שלושה ימים מחמת מזג אוויר סוער.

הסערות שפקדו בימים האחרונים את אלכסנדריה גרמו לשטפונות במספר שכונות ולהפסקות חשמל רבות. אולם מזג האוויר הסוער הורגש בעיקר בקהיר ובשפך הנילוס.

קהיר, שאיננה רגילה לגשמים עזים, כפי שירדו ביום שני ושלישי, היתה משותקת כמעט לחלוטין ביום שלישי וביום רביעי.

רוב העורקים הראשיים, המינהרות והגשרים לא היו עבירים, ותורים ארוכים של מכוניות היו תקועים שעות רבות.

נהגים לא מעטים אף נאלצו לבי־לות את כל הלילה ברכבם.

בכל השכונות של קהיר הוכרז על מצב חרום והפעלו משאבות כדי לסלק את המים.

בכפר אל סאף ובגיזה, מדרום לקהיר, התמוטטו עשרות בתים, אך לא היו נפגעים, שכן הדיירים הספיקו לברוח ברגע האחרון.

שלוש כיתות בית ספר במחאלה שבשפך הנילוס נהרסו, זמן קצר לאחר עזיבת התלמידים. בתי ספר נסגרו בשכונות שונות באזור קהיר, מכיוון שהתלמידים לא יכלו להגיע אליהם בשל השטפונות.

שיעור קרינה גבוה בחיות בר ובדגים בדרום גרמניה

שנה וחצי לאחר אסון צ'רנוביל

שטוטגרט 24 (ע"צ). שנה וחצי לאחר האסון בכור הגרעיני בצ'ר־נוביל שבבריה"מ, נמדד עדיין שיעור גבוה של קרינה רדיו־אקטיבית בבשרן של חיות ציד ובד־גים בדרומה של מערב גרמניה - על כך נמסר ביום חמישי מטעם מיניסטריון איכות הסביבה של ממשלת באדן - ווירטמברג ש־בשטוטגרט.

שיעור הקרינה בדגים שבאגמים ובנהרות עולה כשבעה וחצי על השיעור המותר, ושיעור הקרינה בבשרן של חיות בר הניצודות - כארבעה וחצי.

חלק מרווחי תעשיית הוודקה בפולין לשיקום מונומנטים יהודיים

ורשה, (ע"ר). פולין מתכוונת להקצות חלק מתעשיית הוודקה המפורסמת שלה לייצור משקאות אלכוהוליים כשרים. והיא תאפשר לקרן פרטית לנצל את הרווחים, כדי להציל משכוה שרידים של התרבות היהודית הפולנית.

מצפים כי המפעל המשותף למונופול הוודקה הממשלתי "פולמוס" ולאיש העסקים היה־הודי זיגמונד ניסנבאום ממערב גרמניה יתחיל לפעול כבר בחודש הבא, תוך שמירה קפדנית על הילכות הכשרות.

ניסנבאום, שניצל מגטו ורשה וממחנות ריכוז נאציים, חזר לארץ הולדתו פולין ב־1983, כעבור כמעט 40 שנה, וביקר בבית עלמין שם קבורים אבות אבותיו.

"מה שראיתי כל כך דיכא אותי, שהחלטתי כי עלי לפעול, כדי לשמר את התרבות היהודית כאן", אמר ניסנבאום לכתב רויטר. "יש לנו חובה להציל את הניתן להציל".

הקהילה היהודית בת 1000 השנים בפולין מנתה יותר מ־3 מיליוני נפש לפני השואה, וכיום נותרו שם רק כ־3000 יהודים, רובם באים בימים.

מאות בתי קברות ובתי כנסת נהרסו במלחמה ולאחריה, ומצבות נלקחו לשימוש באתרי בנייה. בתי כנסת רבים נהפכו לחנויות או אפילו לאורוות.

ניסנבאום (60), כבר מנצל חלק מעושרו האישי כדי לממן את שיקומו של בית העלמין בר־חוב בוורשה ובית קברות יהודי אחר בקיילצק, מדרום לבירה.

הוא צבר את הונו בעסקי יבוא־יצוא, מכונות ותכשיטים.

ניסנבאום יהיה שותף ב־49 אחוז במפעל הוודקה ובמפעל אחר ליצור מכשירי מדידה טכניים, הרווחים ישמשו לשקם בתי קברות אחרים ובתי כנסת ברחבי המדינה.

ניסנבאום גם מקווה להאיות את החינוך היהודי בפולין ולייסד בית ספר יהודי.

סגן מנהל "פולמוס", אנדז'י קלאמוט, אמר כי המפעל המשותף, "פולכשר", ייצר בשנה הבאה 90 אלף ליטר של וודקה כשרה מסוג "זיבורובה" ו"זובר־ובקה" וסליבוביץ כשר לפסח.

וודקה כשרה יוצרה בפולין עד פרוץ מלחמת העולם השניה ב־1939.

בפולין אין עוד רבנים, אולם ניסנבאום אמר, כי הוא יטיס רבנים מארה"ב וממערב אירופה לפחות 8 פעמים בשנה, כדי להבטיח שמפעל הוודקה יהיה כשר.

99 אחוז מהמשקאות ייוצאו, ומצפים כי המכירות השנתיות יגיעו לשני מיליוני דולר עד 1992. כיום מייצאת פולין וודקה לא כשרה בסכום של 10 מיליון דולר לשנה.

כתב הירחון "עולם האשה" מסכם את ביקורו ב"טייסט אוף סצ'ואן": הכל היה לעילא ולעילא

מאת זאב ענר □ צילום: דורון זוסמן

אימרו מעתה, כלום לא ראוי ונכון ומקובל להתעמק בתורה הסינית כדי להשכיל? והנה, הדרך הטובה והנעימה ביותר לעניין אשר לשמו נתכנסנו הוא המיזללות הסיניות. כותב טור זה נוהג לפקוד מיזללות אלה תמידים כסידרם ובעיקר כשהוא מבקר בלונדון. שם, בווסט־אנד, תוכלו למצוא מעדנים ומטעמים ומנות מיוחדות שאין כדוגמתן ובתוכן גם ה"דים סם" שכבש לו מקום כבוד, שלא לדבר על תהילת עולם. ה"דים סם" הם בצקיות קטנות ממולאות בכל טוב הארץ, מאודות, או מטוגנות, או מבושלות. במיזללות המיוחדות לדבר עוברת בין הסועדים עגלה עמוסת עשרות סלסילות, שבכן נחות להן הבצקיות. בכל סלסילה מין אחר ומילוי אחר, והסועד מצביע למלצר המסיע את העגלה על הסוגים שמהם הוא מבקש לטעום, והמלצר מעכיסם אל צלחתו ומסמן על כרטיסו של הסועד את מספרן של הבצקיות שקיבל. בתום הארוחה משלם הסועד לפי מספר הבצקיות שאכל. חד וחלק, וטעים ובעיקר זול להפליא.

כך או אחרת, בעצם הימים הזמים הללו, החלה מיזללה סינית חדשה להגיש לבאיה את סעודת ה"דים סם". המיזללה היא "טייסט אוף סצ'ואן - סקאלה", שממול להיכל התרבות. הרבה נחלי דיו כבר נשפכו על קורותיה של המיזללה מימיו של האדון מוניה שפירא ועד כה. והנה, איש העסקים ראובן גרוס, שלפי השמועה ראשו נכון על כתפיו והוא שנון ככריש בכל ענייני הממון והביזנס, רכש את המקום והפכו למיזללה סינית בנוסח סצ'ואן. השף, שהביא האדון גרוס, הוא המאור הגדול לייצ'י מהונג־קונג ולידו עוזרים 13 מלוכסני עיניים מאותו המקום עצמו. הבצקיות של ה"דים סם" עדיין אינן מוגשות מתוך עגלת רב־המלצרים כדוגמת לונדון, וכל המבקש לסעוד את ליבו החלוש בארוחה המיוחדת הזאת, חייב לסמוך על טוב טעמו של לייצ'י ועל הרוח הנחה עליו באותה שעה.

כל בצקיה עולה ללקוח 1.25 ש"ח. עשר בצקיות כאלה, בתוספת קערית אורז ובקבוק יין - מהוות סעודה מלאה, משביעה, מהנה ובעיקר זולה. אנחנו טעמנו בערב קייצי אחר, שבו פקדנו את המיזללה, כמה וכמה מן הממולאים הבצקיים והזכרונו תפסו להם המקום מכובד ה"ויגראו", שהוא בצקיה העוטפת שרימפס; "סיומאי", שהוא בצקיה העוטפת בשר; ו"דמפלינג", שהוא בצקיה העוטפת ירקות. הבצקיות, כעשרים סוגים שונים, הוגשו לשולחן בסלסילות נצרים ונמוגו בפה עד כי לא נדע כי באו אל קירבו.

את הבצקיות "הרסבנו" כריזלינג מונפורט 1984 (16 ש"ח) שהתאים לבצקיות ככפפה ליד וסיימנו בפירות מסוגנים (4.5 ש"ח). נודה על האמת, כי כדי לעמוד על טוב טעמו של השף טעמנו פה ושם עוד כמה ממעדניו: ספריבס מאודים, בשר חתוך בקארי, כדורי שרימפס שעלו על כולן ונתחי ברווז. הכל היה לעילא ולעילא.

אין לנו מה להוסיף!

טייסט אוף סצ'ואן בסקאלה

מרמורק 10 ת"א, מול היכל התרבות טל: 227424, 225007

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ ב־ 24.12.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.51	1.58	1.5429	1.5621	1.51	1.58	1.5424	1.5616	1.51	1.58	1.5404	1.5598	1.5517	0.0002
1 לי"ש	2.76	2.89	2.8274	2.8625	2.77	2.91	2.8241	2.8593	2.76	2.89	2.8112	2.8465	2.8346	-0.0008
1 מארק גרמני	0.93	0.97	0.9466	0.9583	0.93	0.98	0.9477	0.9595	0.92	0.97	0.9447	0.9566	0.9599	0.0011
1 פרנק צרפתי	0.27	0.29	0.2796	0.2830	0.27	0.29	0.2794	0.2829	0.27	0.29	0.2788	0.2823	0.2812	0.0003
1 גולדן הולנדי	0.82	0.86	0.8408	0.8513	0.83	0.87	0.8421	0.8526	0.82	0.86	0.8373	0.8479	0.8442	0.0002
1 פרנק שווייצרי	1.14	1.20	1.1689	1.1834	1.14	1.20	1.1632	1.1777	1.14	1.20	1.1638	1.1785	1.1730	0.0019
1 כתר שוודי	0.25	0.27	0.2603	0.2636	0.25	0.27	0.2592	0.2624	0.25	0.27	0.2598	0.2631	0.2616	0.0004
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2421	0.2452	0.24	0.25	0.2419	0.2450	0.23	0.25	0.2412	0.2442	0.2431	0.0002
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2449	0.2480	0.24	0.25	0.2453	0.2484	0.24	0.25	0.2447	0.2478	0.2468	0.0001
1 מרק פיני	0.37	0.39	0.3813	0.3861	0.37	0.39	0.3806	0.3853	0.37	0.40	0.3811	0.3859	0.3843	0.0003
1 דולר קנדי	1.16	1.21	1.1818	1.1966	1.16	1.21	1.1778	1.1925	1.15	1.21	1.1785	1.1933	1.1875	-0.0009
1 דולר אוסטרלי	1.04	1.14	1.1032	1.1169	1.06	1.14	1.0997	1.1134	1.07	1.14	1.0996	1.1136	1.1082	0.0016
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7889	0.7987	0.47	0.80	0.7912	0.8011	0.50	0.70	0.7871	0.7970	0.7921	-0.0016
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4527	0.4584	–	–	0.4510	0.4566	–	–	0.4509	0.4566	0.4547	0.0004
10 שילינג אוסטריים	1.31	1.37	1.3377	1.3543	1.32	1.38	1.3412	1.3579	1.31	1.38	1.3400	1.3569	1.3496	0.0013
1000 לירטות איטלקיות	1.26	1.33	1.2884	1.3045	1.26	1.34	1.2902	1.3062	1.26	1.35	1.2858	1.3019	1.2958	0.0038
100 ינים יפאניים	1.20	1.25	1.2211	1.2363	1.21	1.26	1.2270	1.2423	1.20	1.26	1.2220	1.2374	1.2298	0.0053

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם — יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.

תדיראן בע"מ

תשקיף

הודעה בדבר פרסום תשקיף בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח - 1968

הנפקה של

אגרות חוב רשומות על שם, עומדות לפרעון בשעורין בשנים 1994 עד 2003 (סדרה 3) בסכום נקוב כולל של 24,200,000 ש"ח, נושאות ריבית בשעור 6.65% לשנה, צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש נובמבר 1987, כמפורט בתנאי ההצמדה. (להלן: "אגרות החוב"), מתוכן מוצעות לציבור אגרות חוב בערך נקוב כולל של 23,857,000 ש"ח.

אגרות החוב מוצעות לציבור במחיר מינימלי של 90% מערכן הנקוב.

אגרות החוב מוצעות לציבור בשלב א' בדרך של מכרז. המחיר שייקבע במכרז עשוי להיות גבוה מהמחיר המינימלי.

תדיראן התחייבה בהתקשרות מוקדמת לגרום לכך, כי חברה בשליטתה תרכוש אגרות חוב בערך נקוב כולל המהווה 1.5% מערכן הנקוב של אגרות החוב וזאת כמלאי לצורך הבטחת מסחר סדיר באגרות החוב כמפורט בסעיף 2.3 בתשקיף.

כבטחון לפרעון כל התשלומים בגין אגרות החוב (קרן, הפרשי הצמדה וריבית), תדיראן תשעבד לטובת הנאמן בשלב ראשון, עד לחתימת ההסכם הבינבנקאי החדש, את רכושה הקבוע בשעבוד צף בדרגה נחותה לשעבודים הקבועים המפורטים בסעיף 20.1 בתשקיף, שרובם ללא הגבלה בסכום, ובדרגה נחותה לשעבוד הצף, ללא הגבלה בסכום, לטובת בנק לפתוח התעשיה בע"מ. השעבוד הצף לטובת הנאמן עדיף על השעבודים הצפים המפורטים בסעיף 20.1 בתשקיף לטובת הבנקים המסחריים.

כיום מתנהל מו"מ לחתימה על ההסכם הבינבנקאי החדש של הבנקים הקשורים בתדיראן, שבעקבות חתימתו אמור להרשם שעבוד חדש לטובת הנאמן. השעבוד החדש יהיה שעבוד צף על רכושה הקבוע והשוטף של תדיראן והוא יהיה שווה בדרגתו לשעבודים הצפים לטובת הבנקים המסחריים ונחות בדרגה לשעבודים הקבועים המפורטים בסעיף 20.1 בתשקיף, לשעבוד הצף לטובת בנק לפתוח התעשיה בע"מ ולשעבודים הצפים ללא הגבלה בסכום שיירשמו לטובת בנקים לפיתוח אחרים.

ביחס להוראות המעבר לשעבוד החדש ראה סעיף 2.12.3.1.3 בתשקיף.

ההתחייבויות המובטחות בשעבודים העדיפים בדרגתם על השעבוד החדש שינתן לנאמן הינן כ־222 מיליון דולר ובשעבודים שווים כ־112 מליון דולר ליום 30.9.87 (בלתי מבוקר). ההון העצמי ליום 30.6.87 הינו 229 מיליון דולר (בלתי מבוקר) ראה סעיף 2.12.3.1 בתשקיף.

על המשקיע להיות מודע לסיכון הכרוך בכך שתדיראן משקיעה סכומים ניכרים במחקר ופיתוח אשר יתכן ולא ישא פרי ובכך שמכירות תדיראן תלויות בין היתר ברכישות של ממשלת ישראל שהינה הלקוחה הגדולה ביותר של תדיראן (39% בשנת 1986). החוזים הממשלתיים מאפשרים בדרך כלל לממשלה לבטל את החוזה בכל עת תוך תשלום התמורות שנקבעו לשלב שבוצע. ראה גם סעיף 12 בתמצית התשקיף. מידע לגבי המתחרים העיקריים של החברה מצוי בסעיף 7.2.2 בתשקיף.

הרווח (הפסד) הנקי לאחר מס של תדיראן (במליוני ש"ח מותאמים) הינו כדלקמן:

	חצי שנה שהסתיימה ביום 30 ביוני (בלתי מבוקר) 1987	1986	שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1986	1985	1984	1983
	(7.1)	(11.1)	4.3	45.6	74.3	55.8

בשנת 1986 עודכנו מערכות התמחיר ואומדן אורך החיים הכלכלי של הנכסים הקבועים. ראה גם סעיף 6.3 בתמצית התשקיף, סעיף 14.6.1 (ב) בתשקיף ובאורים 5.3 ו־8.4 לדו"חות הכספיים. ישום העדכונים הנ"ל בשנת 1986 הקטין את תוצאות הפחת בסך של 10.3 מיליון ש"ח מותאמים והגדיל את ערך המלאי ל־31.12.87 בסך של 7.6 מליון ש"ח מותאמים. במחצית שנת 1987 חל שיפור בתוצאות העסקיות (הקטנת ההפסד) לעומת מחצית שנת 1986. שיפור זה נובע בין השאר מהקטנת שעור מס הכנסה, ממוש פרוייקט רווחי. צעדי חסכון והתייעלות שנקטה החברה.

תדיראן רכשה בשנים 1984, 1985, 1986 ו־1987 אגרות חוב שהונפקו במסגרת הנפקות מו"פ של חברות בנות שלה. ביחס להשפעת הרכישות על התוצאות העסקיות ראה באור 15.1 לדו"חות הכספיים.

ראה פרטים בסעיף 14.6.3 בתשקיף בדבר שינוי תחזית המכירות של תדיראן והמכירות בפועל לעומת האומדנים שנכללו במסגרת הנפקות של חברות בנות שתמורתן נועדה למימון מו"פ.

המכרז יפתח ביום: 31.12.87 ויסגר באותו יום. תמורת אגרות החוב שתוקצינה תשולם ביום המכרז.

רישום אגרות החוב למסחר יהיה סמוך לאחר סגירת רשימת החתימות בשלב א' או בשלב ב' לפי המאוחר (ראה סעיף 2.5 בתשקיף). סך כל עמלות חיתום, הפצה ניהול וריכוז שהחברה תשלם בהנפקה זו מוערכות בכ־1.4 מיליון ש"ח (כ־5.8%) מהערך הנקוב הכולל של אגרות החוב. הוצאות הנפקה נוספות מסתכמות בכ־0.5 מיליון ש"ח (כ־2%) מהערך הנקוב הכולל של אגרות החוב.

סך ההוצאות בגין הנפקה זו מהווה כ־7.8% מערכן הנקוב של אגרות החוב המוצעות.

הנאמן: החברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ.

עותק מהתשקיף והיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג אצל חברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ.

החתמים: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ (מנהלי הקונסורציום), הבנק הבינלאומי הראשון לישראל, בע"מ, צמיחה ניירות ערך והשקעות בע"מ.

בנק לאומי לישראל בע"מ, המשמש כחותם להנפקה זו מתכוון להזמין 10% מאגרות החוב שבמסגרת תשקיף זה, ראה סעיף 2.3.2 בתשקיף.

סך ההתחייבויות הכספיות נטו של תדיראן בע"מ לכל אחד מהחתמים ליום 30.9.87 הינו כדלקמן: בנק הפועלים בע"מ כ־98 מיליון דולר, בנק לאומי לישראל בע"מ כ־63 מיליון דולר, בנק דיסקונט לישראל בע"מ כ־21 מיליון דולר, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ כ־9 מיליון דולר, אין התחייבות כספית לצמיחה ניירות ערך והשקעות בע"מ.

תאריך התשקיף: 25 בדצמבר 1987.

תדיראן בע"מ

12 הרוגים מאש שוטרים

הפגנות אלימות לאחר מות ראש הממשלה בטאמיל־נאדו

ראמאצ'אנדראן, כוכב קולנוע הודי שהפך לפוליטיקאי, תמך זמן רב ב"נמרי השחרור" הטאמיליים הנאבקים לעצמאות בסרי לנקה ומתח ביקורת על שליחת חיילים הודיים לאי ● מת מהתקף לב

השחקן והפוליטיקאי ההודי, מ' ג' ראמאצ'אנדראן (70), אשר מת אתמול בבוקר מהתקף לב. (תצלום איפי).

מאדראס (ע"ר). לפחות 12 איש נהרגו, כאשר שוטרים ירו לעבר מתאבלים אלימים שהתפרעו בעיר מאדראס, לאחר שביום חמישי מת כוכב הקולנוע ההודי הפוליטיקאי מ' ג' ראמאצ'אנדראן, שהיה לפוליטיקאי.

מפקד המשטרה, י' באוואראם, אמר, כי שוטרים פתחו באש על המונים שבזזו חנויות, הסכו את התנועה והעלו באש אוטובוסים וכלי רכב אחרים.

ראמאצ'אנדראן (70), שהיה ראש הממשלה במדינת טאמיל־נאדו שבדרום הודו זכה לכינוי החיבה "מגדה", מת בלילה שעבר מהתקף לב.

מאות אלפי איש גדשו את הרחובות כדי להגיע אל האולם שם הוצגה גופתו של ראמאצ'אנדראן, ונשים מיללות עמדו ליד הארון כשהן מכות באגרופיהן על החזה, מסרו עדי ראייה.

מפקד המשטרה אישר, כי נתן הוראות לירות כדי להרוג, במטרה לבלום את האלימות.

עדי ראייה מסרו, כי חנויות של־מות נבזזו באזורים שונים במאדראס, וכי שוטרים פתחו באש במקומות שונים שם הקימו ההמונים מחסומי דרכים כדי לכפות אבל מוחלט על מות הגיבור שלהם.

המשטרה נאלצה להזעיק תגבורת ממדינות סמוכות, והשוטרים הפעילו אלות כדי להדוף חלק מ־100 אלף האנשים שניסו לפרוץ לבניין שבו הוצגה הגופה.

ראמאצ'אנדראן עלה לשלטון לאחר שכבש את לבותיהם של מיליונים בשנות ה־1950, כגיבור של 130 סרטים.

הוא תמך זמן רב ב"נמרי השחרור" הטאמיליים הנלחמים למען עצמאות בסרי לנקה, ומתח ביקורת על שיגורם של חיילים הודיים לאי, כדי לשים קץ למלחמה הבדלנית.

הוא גם איפשר ללוחמים טאמיליים לשהות במדינת טאמיל נאדו, אם כי מעולם לא הודה שהם קיבלו שם נשק ועברו אימונים.

תושבי העיר מולה באי מינדורו בפיליפינים מתבוננים בגופות, שנפלטו אל החוף אתמול בבוקר. הגופות, שהוכנסו לשקי יוטה על ידי דייגים מקומיים, הן בין קורבנות ההתנגשות בין מעבורת לבין מיכלית ביום ראשון. (תצלום איפי).

משמר החופים הפיליפיני: אף ילד לא ניצל באסון המעבורת

נחקרות טענות אחד הניצולים, שהספינה נווטה על ידי קצין מתלמד

מאנילה, (ע"ר). משמר החופים הפיליפיני הודיע אתמול, כי בניגוד לידיעות קודמות לא היה ילד בן חמש שנים בין ניצולי אסון המעבורת "דונה פאז". כן מסר מפי אחד הניצולים, כי קצין מתלמד ניווט את ספינת המעבורת בעת האסון, ביום ראשון שעבר.

לפי הסיכום הרשמי של ההתנגשות בין המעבורת לבין המיכלית "ויקטור", נספו 1540 איש וניצלו 26. אף לא ילד אחד ניצל.

דובר של משמר החופים הסביר, כי בנו של דייג שאושפז בעקבות כאבי בטן, נחשב תחילה כניצול של המעבורת.

משמר החופים מסר בהודעה שפורסמה במאנילה, כי הוא חוקר את הטענות של אחד הניצולים, לפיהן ניווט קצין מתלמד את הספינה בשעת ההתנגשות.

ניצול זה טוען, כי זמן קצר לפני ההתנגשות, נמצא רב החובל של המעבורת בתא שלו, שם צפה בסרט־וידיאו, ואילו סגנו לגם בירה עם קצין אחר על הסיפון העליון.

בינתיים ממשיכות הגופות של הקורבנות להיפלט על החול של החוף המזרחי של האי מינדורו. אתמול בבוקר נמצאו 242 גופות, רבות מהן שרופות, לאורך קטע של 40 ק"מ.

אשה שהורשעה בניסיון לרצח נשיא ארה"ב ג'ראלד פורד נמלטה מהכלא

אלדרסון, ווסט וירג'יניה (ע"ר). לינט "סקוויקי" פרום, שהורשעה בנסיון לרצוח את הנשיא ג'ראלד פורד ב־1975 נמלטה מן הכלא באלדרסון — מסרו אתמול שלטונות בית הסוהר.

לינט פרום היתה ממעריצותיו של צ'ארלס מאנסון, שביצע רצח המוני בקליפורניה.

הצי האמריקאי הוציא חוזים לבניית מטוס למאה ה־21

המחיר: 45 מיליארד ד'

וואשינגטון, (ע"ר). הצי האמריקאי מסר ביום רביעי חוזים לשתי חברות אמריקאיות, "ג'נרל דינאמיקס" ו"מקדונל דוגלאס" לבנייתו של מטוס תקיפה חדש למאה ה־21 על פי תכנית שעשויה לעלות 45 מיליארד דולר.

הצי האמריקאי מסר, כי שתי החברות קיבלו חוזים בהיקף של 241 אלף דולר לעבודה הנדסית מוקדמת להכנת הפרוייקט של מטוס התקיפה הסודי.

פרטים על החוזים, שיהוו שלב ראשון של תכנית הפיתוח הצבאית האמריקאית הגדולה למאה הבאה, לא נמסרו מאחר שהפרוייקט כולו חסוי.

המטוס יכלול טכנולוגיית של סיטה בהיתבא על ידי צמצום ה־סמאת נוכחות המטוס על מסכי האויב. הוא יבוא במקומו של המטוס "אינטרודר" של חברת "גרומן" המשמש כיום מטוס התקיפה העיקרי של הצי האמריקאי. לפי התכנית ייכנס המטוס החדש לפעולה מלאה בסוף שנות ה־90.

ה"אינטרודר א־6" הוכנס לשירות הצי ב־1960 והוא כיום המטוס היחידי המסוגל מנושאות מטוסים למטרות בטווחים רחוקים בכל סוגי מזג אוויר.

בהודעה קצרה של הצי נאמר, כי חוזים מלאים לפיתוחו של מטוס התקיפה החדש יימסרו לאחר בדיקה רשמית מקיפה של הפרוייקט במשרד ההגנה.

הצי לא מסר כמה מטוסים הוא מתכוון לקלוט או מה תהיה עלות הפרוייקט.

אולם המגאזין "דיפנס ויק" גילה, כי הצי מתכוון להוציא על פרויקט זה 45 מיליארד דולר ויקבל 450 מטוסים. תכנית כזאת משמעותה החלפת כל מטוסי ה"אינטרודר" במטוסים חדשים.

מטוס התקיפה החדש יופעל על ידי צוות של שניים, טייס ונווט מסביר.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

ישראלי בארה"ב נדון ל־23 שנים על ארגון פיקטיווי של נשואים וסחר בקוקאין

הורע כי שידל ישראלים שאירגן עבורם את הנשואים הפיקטיוויים לסחור בקוקאין

פורטלנד, מיין (איפי). אזרח ישראלי נדון ל־23 שנות מאסר על שארגן נשואים פיקטיוויים לישראלים אחרים, כדי לאפשר להם להישאר בארה"ב, ולאחר מכן שידל אותם לסחור בקוקאין.

השופט המחוזי ג'ין קארטר גזר ביום רביעי על דוד אהרון את העונש המירבי האפשרי בעסקת טיעון ובנוסף על עונש המאסר גזר לו קנס של 20 אלף דולר.

השופט דחה את פנייתו הנרגשת של אהרון, כי תקופת חיי הפשע שלו שנמשכה 3 שנים, היא נחלת העבר.

התובע ג'וזף גרוף טען, כי אהרון היה בין מארגני מזימה של סחר בקוקאין והונאת שלטונות ההגירה של ארה"ב באמצעות נשואים פיקטיוויים.

התביעה הסכימה למחוק 15 סעיפי אישום נוספים נגד אהרון בתמורה להודאתו בשני אירועים של סחר בקוקאין, בשתי פרשיות של ארגון נשואים והונאת שלטונות ההגירה בכך שלא דיווח על הכנסותיו מסחר סמים.

במשפטו של חבר אחר ברשת הודה אהרון כי נשים תושבות מיין קיבלו בין 500 ל־3000 דולר תמורת הסכמתן להינשא לישראלים, כדי לאפשר להם לקבל מעמד של תושב אידעי.

אזרח ישראלי אחר, אורי בן חנן, אשר לטענת השלטונות התחתן בנשואים פיקטיוויים בשנת 1984, נדון באוקטובר ל־15 שנות מאסר על חלקו ברשת סחר הקוקאין.

הממשל פועל למנוע סגירת משרדי אש"ף בניו־יורק

חוות דעת של מחלקת המדינה: המדינה המארחת (ארה"ב) לא מחויבת להעניק זכויות וחסינות למי שמחזיק במעמד משקיף

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). הממשל האמריקאי מנסה למנוע את סגירת נציגות אש"ף בניו יורק, אף על פי שהנחיית סגירה כלולה בתיקון לחוק התקציב שעליו חתם הנשיא רייגן ביום ג'. דוברי מחלקת המדינה מסרו כי הממשל יפתח מיד לאחר חג המולד בהתייעצויות עם הקונגרס כדי לבטל את תחולת הסעיף המדבר על סגירת המשרד הפועל בארה"ב זה 13 שנים.

חוות דעת משפטית שהגיש היועץ המשפטי של מחלקת המדינה השופט אברהם סופר, קובעת כי אין המדינה המארחת (ארה"ב) מחויבת על פי ההסכמים הבינלאומיים להעניק זכויות וחסינות למי שמחזיק במעמד משקיף. אולם אי הענקת זכויות אלו בעת הזאת, איננה מעשית. חוות דעת זו מאפשרת לממשל לנקוט אחת משתי פעולות: לאפשר המשך פעולות נציגות אש"ף או לסגרה. הסיכון העיקרי של מחלקת המדינה אומר, עם זאת, כי יהיה זה בלתי נבון להעניק לאש"ף נצחון הסברתי באמצעות סגירת נציגותו. "יהיה זה אומלל אם נניח דווקא לאש"ף להשתמש נגד ארה"ב בטיעון הדמוקרטי של חופש הביטוי", אמר פקיד אמריקאי. בממשל כועסים גם על מה שהוגדר כ"הפרת הסכם" עם נציגים של ארגונים יהודיים בהם איפא"ק. על פי סיכום שהושג בחודש אוקטובר ביניהם לבין סגן שר החוץ ג'ון ויטהד אמור היה הקונגרס להסתפק בסגירת משרד ההסברה הפלשתיני הממומן על יד אש"ף בוואשינגטון בלי לגעת בסגירת הנציגות בניו יורק. אולם תוך שבועות נוכח הממשל לדעת כי הקונגרס יזום הצעת חוק שתדרוש את סגירת הנציגות בניו יורק. הצעת חוק זו עברה בשבוע שעבר והעמידה את הממשל בפני עובדה מוגמרת. במקביל מנסים נציגי אש"ף בוואשינגטון לערער על ההחלטה להפסיק את פעילות משרד ההסברה בוואשינגטון, שנסגר החודש על פי הוראת מחלקת המדינה.

חשש בארה"ב: לוב מתכננת נשק כימי

ניו יורק (ע"ד וע"צ). הממשל האמריקאי חושש כי לוב מקימה מפעל נשק כימי — מסר אתמול "ניו יורק טיימס".

העתון המסתמך על דיווחי ביון מהימנים מסר כי לפי עדויות שהגיעו לוושינגטון המפעל המוקם עולה בקנה אחד עם העניין שמגלה ממשלת לוב בהשגת נשק כימי.

פקידים אמריקאים אמרו, כי לוב סיפקה לאיראן מוקשים מתוצרת סובייטית וקיבלה תמורתם נשק כימי. כמו כן הפעילה לוב מדי פעם נשק כימי במלחמותיה בצ'אד.

מקור בממשל אמר כי לוב עלולה להפעיל נשק כימי אם תתלקח מחדש המלחמה בצ'אד.

כיתות לימוד עברית נפתחו בבריה"מ

(ע). שלטונות בריה"מ איפשרו, לראשונה זה 20 שנה, לפתוח כיתות לימוד לעברית שבהם לומדים יהודים את השפה העברית בגלוי ובצורה רישמית.

מידע על כך הגיע במכתבים שנשלחו אל רבה הראשי של רומניה הרב משה רוזן ולמחלקה לחינוך ותרבות בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית.

הכיתות הוקמו בעיר באקו, במעודון פועלי הרכבת שבעיר. באקו נמצאת בדרום בריה"מ סמוך לגבול עם רומניה.

במכתבים נאמר כי הלומדים קיבלו חומר לימודי ובכיתות לומדים כ־50 יהודים ושאינם יהודים.

טיולים זה השטח שלנו

מצרים

"מצרים למתקדמים"

סמינר בדגש: קהיר והדלתא של הנילוס
8.2 - 9 ימים
בהדרכה: צוות מדריכים מעולה

טלפון וקבל חוזר טיולים לביתך 03-375063, 381044
מח' טיולי חו"ל השפלה 3 ת"א

החברה להגנת הטבע

קול המפרסם

אזרחי ישראל!

הגדה המערבית ועזה בוערות.
האש הגיעה לישראל.
יהודים וערבים ממשיכים להיפגע.
חיילי צה"ל נאלצים להקלע למצבים קשים.

רק הכרזה על מדיניות של שלום ופשרה עשויה להרגיע את הרוחות

שמיר — אתה אחראי למדיניות חוסר התקווה — התפטר!
שרון — הצלחת להבעיר גם את ירושלים וישראל כולה — הסתלק!
רבין — עכשיו צריך "מוח אנליטי" ולא "יד חזקה"
ערביי ישראל — אנו מבינים את התסכול ושותפים לכאב, אך אל נגדיל את הקיטוב והשנאה

הצטרפו אלינו במוצ"ש

מצעד

לבית ראש הממשלה בקריאה

רק פתרון מדיני יפסיק אלימות!

נפגשים במוצ"ש 26.12.87 בשעה 18.30
בגן מנורה (הכנסת הישנה) בירושלים

להגברת פעילותנו אנו זקוקים לך ולתרומתך הכספית

שלום עכשיו

ת"ד 24288 ירושלים, חשבון בנק 105-925950 הבנק הבינלאומי הראשון, סניף ראשי ירושלים

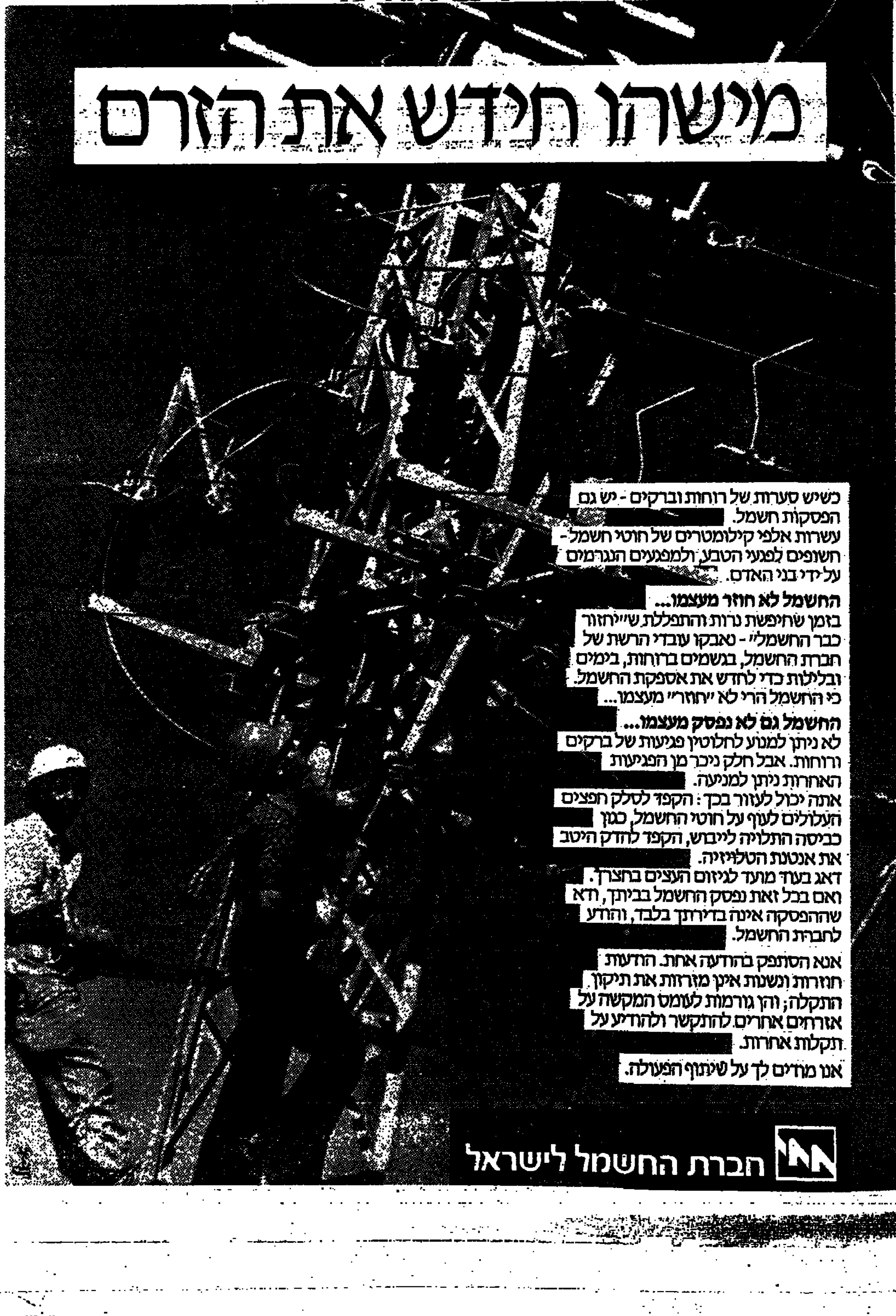

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

מיבחן אחרון לכדורסלנים ב־1987

הזדמנות לתקן את הרושם — מחר בערב נגד צרפת בפאריס

הצרפתים נוצחו 91—79 על ידי בריה"מ במוסקווה
יוגוסלוויה ואוסטרליה יפתחו הטורניר במוצאי שבת

כדורסל

מאת יוסי לוין
סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הכדורסל של ישראל יוצאת הבוקר לפאריס, שם תשתתף בסוף השבוע בטורניר בין לאומי — עוד ניסיון, בהופעה אחרונה ב־1987, לתקן את הרושם העגום שהותיר המאזן הדל של השנה החולפת.

ישראל תתמודד במוצאי שבת, במישחק המרכזי, עם נבחרת צרפת. לפני כן יתמודדו נבחרות אוסטרליה ויוגוסלוויה. ביום ראשון ישחקו שתי הנבחרות המנצחות על המקום הראשון בטורניר, ויהיה גם מישחק על המקום השלישי בו ישחקו שתי המפסידות.

נבחרת צרפת נוצחה שלשום בערב 91—79 על ידי בירית המועצות במוסקווה. לרוסים הירבה לקלוע הומיצ'יוס — 25 נקודות.

אתמול ערך המאמן משה וינקרנץ לנבחרת אימון בוקר בלבד. בסיומו התפזרו השחקנים לבתיהם. 12 היוצאים לפאריס: דורון ג'מצ'י, מוטי דניאל, איציק כהן (מכבי ת"א), לאון מרסה, האווי לאסוף, עמוס פריסמן (הפועל ת"א), ארי רוזנברג, עדי גורדון, תומר שטיינהאואר, אסף ברנע (מכבי חיפה), נדב הנפלד, עופר פליישר (גליל עליון). מנהל הנבחרת הוא מישקה לפרדון וראש המשלחת איתן חפר.

"באימונים שהיו בימים האחרונים ניסינו להרכיב בסיס לנבחרת. אני מקווה, שבמהלך המישחקים בפאריס נוכל לשלב שחקנים רבים ככל האפשרי", אמר וינקרנץ. המסים בטורניר פאריס את החוזה שלו כמאמן לאומי. בפברואר יחליט האיגוד על המאמן הבא.

מאזן בינלאומי

ישראל וצרפת התמודדו שלוש פעמים בקיץ האחרון. בטורניר אמסטרדם ניצחה ישראל 93—90 וחזרה על הישגה במישחק רעים ברמת השרון ערב ההופעה לאליפות אירופה ביוון, 83—71. במישחקי הדירוג בפיראוס הובילה ישראל 71—56 בדקה ה־27, אבל נוצחה בסיום 93—96. המאזן ב־23 מיפגשים מורה על 11 ניצחונות לישראל ו־12 לצרפת.

עם אוסטרליה שיחקה ישראל לאחרונה במונדובאסקט 1986 באל־פרול, והפסידה 90—94. המאזן שלנו נגד האוסטרלים: ניצחון והפסד.

המיפגש האחרון עם יוגוסלוויה היה ב־1983, באליפות אירופה בצרפת. אז, בתצוגה מרשימה, ניצחה ישראל 99—88 ודחקה את יוגוסלוויה למקום השביעי.

יוגוסלוויה ניצחה בספרד

נבחרת יוגוסלוויה, שקיימה סידרת מישחקים בספרד, גברה אתמול על קבוצת גוואדלחארה 121—94. הקלעים המצטיינים ליוגוסלוויה: צוויטיצ'אנין 29, דראזן פטרוביץ' 19, זוריץ' 16, דיוואץ' 10, פאביצ'ביץ' 10. כן מסיירת בספרד ציבונה זאגרב, בלי שני שחקני הנבחרת פטרוביץ' וצוויטיצ'אנין, שיצטרפו אליה אחרי טורניר פאריס.

הצעה: ליגת מילואים רק לשחקנים ישראלים

יו"ר איגוד הכדורסל יורם אטר־קוביץ נפגש אתמול עם ראשי קבוצות הליגה הלאומית. נעדרו רק נציגי מכבי ת"א ומכבי נתניה. בין ההצעות שהועלו: הקמת ליגת מילואים, בה ישחקו רק ישראלים. נושאים נוספים שהועלו: בעיות השיפוט ודרכים להגדלת ההכנסות. הפורום הזה ימשיך, ככל הנראה, להתכנס בקביעות.

מארק מקנמארה (משמאל) מפילדלפיה מנסה לחסום את קווין מקהייל מבוסטון סלטיקס, שניצחה 118—115 בעימות מרתק בין שתי היריבות הוותיקות בליגה המקצוענית של ארה"ב. (צילום איפי)

בחצי הדרך: ליוורפול לוטשת עין לתואר ה־9 ב־13 עונות

אנגליה נערכת לארבעה מחזורים בשמונה ימים

ליגה אנגלית

לונדון (איפי). הליגה האנגלית מגיעה בשבוע הקרוב למחצית דרכה, כאשר ליוורפול מובילה ביתרון 7 נקודות ונחשבת מועמדת לתואר התשיעי שלה ב־13 עונות. ארבעת מחזורי החג הצפופים, הנערכים על פני שמונה ימים, ודאי יסייעו בפתרון התעלומה. בהקשר זה מן הראוי להזכיר, כי ב־10 מ־14 העונות האחרונות זכתה באליפות הקבוצה שהובילה את הטבלה בחג המולד.

פרשנים רבים סבורים, כי קבוצתו הרב־גונית של קני דאלגליש מסוגלת להכריע את גורל המאבק כבר בשבוע הראשון של 1988, אחרי סידרה בת 19 מישחקים ללא הפסד. ארבעת מישחקיה הקרובים של ליוורפול יהיו נגד אוכספורד יונייטד (השבת בחוץ), ניוקאסל (ביום ב' בבית), קובנטרי (1 בינואר בבית) ודרבי קאונטי (למחרת בחוץ). ליוורפול מובילה עם 47 נקודות מ־19 מישחקים, 7 נקודות יותר מאשר ארסנל, שקיימה 20 מישחקים ותתמודד מחר בהייבורי עם נוטינגהאם פורסט, המדורגת שלישית עם 37 נקודות (מ־18 מישחקים).

מנצ'סטר יונייטד (רביעית עם 35 נק') מתארחת השבת אצל ניוקאסל, והאלופה אברטון (34) מארחת את לוטון.

מישחקים אחרים מחר: צ'רלטון — פורטסמות, צ'לסי — ק.פ. ריינג'רס, דרבי — נוריץ', סאות'המפטון — טוטנהאם, ווטפורד — שפילד וונסדיי, ווסטהאם — ווימבלדון.

דייויד פליט מונה מנהל לסטר סיטי

לונדון (איפי). דייויד פליט, שפוטר לפני כחודשיים על ידי טוטנהאם, מונה אתמול מנהלה של קבוצת לסטר סיטי מהליגה השניה. פליט בן ה־42, שהואשם בניהול אורח חיים בלתי הולם, מחליף בלסטר את בריאן האמילטון שפוטר לפני שבועיים.

פליט יוליך השבת את לסטר נגד בורנמות. לסטר ירדה בעונה שעברה מהליגה הראשונה ומדורגת עתה 17, אחרי שניצחה רק באחד משמונת מישחקיה האחרונים.

אן־בי־איי

רק 16 נקודות של ג'ורדן נגד הניקס

ניו יורק (איפי). סל של פאט יואינג, 15 שניות לסיום, היקנה ניצחון דרמטי 90—89 לניו יורק ניקס על שיקאגו בולס. יואינג קלע בסיכום 22 נקודות. אבל ההפתעה האמיתית: מייק ג'ורדן, עם ממוצע של 33.9 נקודות למישחק, צבר הפעם רק 16 לשיקאגו — מאזן השווה לשיא־השפל שלו.

תוצאות אחרות: יוטה — קליבלנד 91—83, גולדן סטייט — דנבר 117—129, דאלאס — אינדיאנה 110—109, פילדלפיה — ניו ג'רזי 110—106, סיאטל — פיניקס 103—102, סן אנטוניו — ל.א. קליפרס 111—97, לייקרס — סקראמנטו 117—103.

קנס לאליצור נהדרור רמלה

מאת סופר "ספורט הארץ"

קבוצת אליצור נהדרור רמלה, המודרגת בתחתית הליגה הלאומית, נקנסה ב־1,000 ש"ח על שהדפיסה ומכרה כרטיסים ללא אישור איגוד הכדורסל.

הפועל קלנסאווה מליגה ב' הורשעה בהתפרעות אוהדים בשני מישחקים והוענשה בקיום חמישה מישחקים בדרוים של 25 ק"מ, נוסף לקנס של 500 ש"ח.

גלאזגו תשחרר את אבי כהן למישחקים נגד בלגיה וצרפת

מאת סופר "ספורט הארץ"

אלופת סקוטלנד בכדורגל, גלאזגו ריינג'רס, תתיר לבלם הישראלי אבי כהן להשתתף בשני מישחקים בינלאומיים של נבחרת ישראל, ב־19 בינואר נגד בלגיה וב־27 בו נגד צרפת, שניהם ברמת־גן. אישור על כך הגיע אתמול לתל־אביב.

קודם לכן הגיע אישור מהקבוצה הבלגית מאלין, שתאפשר לאלי אוחנה להשתתף במישחק עם בלגיה. גם רוני רוזנטל, המופיע בקבוצה הבלגית פ.ק. בריז', יופיע כנראה במישחק נגד בלגיה.

סיום מוצלח לאליפות טניס השולחן לנכים

בבית הלוחם באפקה הסתיימו השבוע התחרויות לאליפות ישראל בטניס שולחן לנכים. גולת הכותרת היתה השתתפות כ־280 ספורטאים מנכי צה"ל ואילך, בהם 140 נפגעי שיתוק מוחין ופגיעות גופניות אחרות. כולם תיחרו במסגרת 12 בתים.

מאמני מרכז הספורט של אילן ברמת־גן התאימו לנכים הקשים שינויים בצורת המישחק ובחוקיו, וכך איפשרו גם להם להשתתף באליפות ולחוות את שמחת הניצחון או עצב ההפסד. עובדה זו באה לידי ביטוי בהתרגשות הרבה, שאיפיינה כל הצלחה שלהם בניסיון להגיע לכדור או להכות בו.

ביום התחרויות האחרון נערכו המשחקים בארבעה בתים, המיועדים לנכים רתוקים לכסאות גלגלים. הזוכים בבתים אלה היו יעקב סרלימן הוותיק, שגבר על אבי ויגנברג הצעיר 2—1, בבית א'. בבית ב' זכה בבכורה חיים אשכנזי ובבית ג' בלט יעקב חיים.

מיבחן למוליך מחר בבאר שבע

דודי מזכיר לנתניה: לא הפסדנו העונה בבית

תוצאות המחזור הקודם

● בית"ר ים — מכ. ת"א 2—1
● מ. נתניה — הפ. פ"ת 4—2
● שמשון — הפ. ת"א 1—0
● בני־יהודה — מכ. חיפה 3—2
● צפ. חולון — מכבי פ"ת 1—0
● בית"ר ת"א — הפ. לוד 1—1
● הפ. כפ"ס — באר־שבע 0—0

טבלת הליגה הלאומית

1.	מכ. נתניה	15	17—30	33
2.	ה. כפ"ס	15	13—18	25
3.	הפ. ת"א	15	11—13	25
4.	ב. ת"א	15	13—20	23
5.	שמשון	15	9—14	23
6.	באר־שבע	15	10—12	21
7.	בית"ר ים	15	25—23	21
8.	מכבי ת"א	15	18—24	20
9.	בני־יהודה	15	10—14	20
10.	הפ. פ"ת	15	21—18	19
11.	צפ. חולון	15	12—8	14
12.	מכ. חיפה	15	18—16	12
13.	מכבי פ"ת	15	22—11	11
14.	הפו. לוד	15	35—12	9

התחזית שלהם

מאת משה הר־געש

הפועל באר־שבע — מכבי נתניה
(בסיבוב הראשון: 1—3 בבאר־שבע: 14.30)

● אפרים דוידי, מכבי נתניה מפגין את הכדורגל הטוב בארץ, ואני מאמין ששחקניה יבואו לבאר־שבע כדי לשחק כפי שהם יודעים. אנחנו לא הפסדנו העונה בבית ואני מקווה שנצבת הקהל יעזור.

● אלעד קורן, מכבי נתניה: באר־שבע קבוצה מסוכנת מאוד. בסיבוב הקודם בנתניה הפגינה מישחק גדול. אמנם קשה לשחק בבאר־שבע, אך אין פייבוריטים במישחק הזה. כל נקודה נקבל בברכה.

בית"ר ירושלים — הפועל תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 2—1 בלומפילד: 14.30)

● חנן אזולאי, בית"ר: כנראה שבית"ר אוהב אתגרים. המישחקים עם הפועל ת"א תמיד היו מעניינים ומרתקים. נרצה להוכיח שאנו עולים על דרך המלך והכיוון שלנו הוא הצמרת.

● יעקב אקרמן, הפועל: נקווה שהמזל יהיה לצדנו. נבקיע וננצח. כל הכבוד לבית"ר שניצח את מכבי, אך עבורנו זה עוד מישחק. העיקר שהנקודות יישארו אצלנו.

שמשון תל־אביב — הפועל כפר־סבא
(בסיבוב הראשון: 0—0 בלומפילד: 12.30)

● ניסים ברדה, שמשון: זה מישחק צמרת ואחד המיבחנים של שמשון שיקבע, אם נתבסס בחלק העליון או נהיה שוב שמשון האפור של מרכז הטבלה. אני מקווה שאנחנו בדרך הנכונה וננצח.

● נתן איינשטיין, כפר־סבא: צפוי מישחק מעניין בין שתי קבוצות טובות. שמשון נמצא אמנם בתנופת ניצחונות, אך אנחנו לא נבוא להפסיד. אני מקווה שננצח.

הפועל לוד — מכבי תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 5—1 לוד: ר' 14.00)

● יצחק נעמן, הפועל לוד: אנחנו בתקופת התאוששות ומשתדלים לצבור נקודות, כדי שתהיה לנו תקוה בפלייאוף התחתון. למכבי יש לא רק בעיות מיקצועיות ואני מקווה שננצל זאת.

● משה מרמוס, שוער מכבי: ללוד אמנם אין מה להפסיד, אך גם מכבי במצב לא הכי נעים. נצטרך להילחם במשה. אם נעשה זאת כמו שצריך, ונרצה יותר מהם, ננצח.

צפרירים חולון — בית"ר תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 1—1 חולון: ר' 14.30)

● בני דמתי, חולון: הניצחון על מכבי פתח־תקוה הוסיף לנו בטחון, מה גם ששחקנו בבית. בית"ר ת"א אמנם קבוצה מצויינת, אך אנחנו מרגישים שהמזל מתחיל להאיר לנו פנים.

● רוני צמח, בית"ר ת"א: חולון קבוצה טובה מאוד, אך אני מקווה שנתאושש מהתיקו הלא מוצלח עם הפועל לוד. צפוי לנו מישחק קשה באיצטדיון החולוני, ונסתפק גם בנקודה.

הפועל פתח־תקוה — בני־יהודה תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 2—2 פתח־תקוה: 14.30)

● דורון רבינוביץ, הפועל פ"ת: אין לנו הרבה אפשרויות. נקלענו בדרך המקרה למקום שאינו מתאים לנו. חייבים לנצח בכל מחיר, כדי שלא ניקלע למאבקי התחתית הורים לנו.

● יעקב אביאנו, שוער בני־יהודה: הפועל קבוצה טובה ומסוכנת יותר, אחרי סידרת הפסדים, כי תשחק כמו חיה פצועה. אנחנו בתנופה אך גם אם נשיג נקודה לא אתאכזב.

מכבי חיפה — מכבי פתח־תקוה
(בסיבוב הראשון: 1—1 קרית־אליעזר: 14.30)

● זאהי ארמלי, מכבי חיפה: מישחק גורלי למכבי חיפה. התוצאה שנשיג תקבע אם נתרחק מהתחתית. למרות ההפסד לבני־יהודה שיחקנו טוב, ואם נשחזר זאת נגד פתח־תקוה ננצח.

● רפי כהן, מכבי פ"ת: היו לנו שני מישחקי תחתית על שש נקודות ולא לקחנו אפילו נקודה. אני מקווה שהפעם זה יהיה אחרת, למרות שחיפה קבוצה מצויינת והכל יכול לקרות.

יפו תנסה לנגוס ביתרון 4 הנקודות של ירושלים

במישחק נוסף היום: הפועל חדרה — הכח ר"ג

ליגה ארצית

מאת אילן פיש

המישחק המרכזי במחזור ה־16 בליגה הארצית יהיה כבר היום ביפו, שם יארח מכבי המקומי (מקום 6) את המוליך, הפועל ירושלים. יפו, שטיפסה באחרונה לחלקה העליון של הטבלה, תבקש להתמיד בהתקדמות. לעומתה תעשה ירושלים כל מאמץ כדי לשמור על פער ארבע הנקודות בפיסגה, ואולי להגדילו. הדבר יהיה תלוי בתוצאה שישיג המודרג שני, הפועל חיפה, במישחק החוץ הקשה לא פחות, מול בגבעתיים, עם הפועל רמת־גן (5).

הפועל טבריה (3) ומכבי יבנה (4) יוצאים למישחקי חוץ עם קבוצות תחתית. טבריה תשחק עם בית"ר נתניה (11) ויבנה עם הפועל עכו (14), שעדיין לא ניצחה העונה.

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל ים	15	17—32	35
2.	הפו. חיפה	15	11—17	31
3.	הפ. טבריה	15	22—31	30
4.	מכבי יבנה	15	16—18	25
5.	הפועל ר"ג	15	16—17	23
6.	מכבי יפו	15	9—12	21
7.	הפו. יהוד	15	21—23	21
8.	הפו. חדרה	15	21—21	19
9.	מ. שעריים	15	20—19	16
10.	הפ. בתים	15	16—12	16
11.	ב. נתניה	15	22—15	16
12.	רמת־עמידר	15	21—16	14
13.	הכח ר"ג	15	17—12	14
14.	הפועל עכו	15	23—7	6

מישחק תחתית חשוב יהיה ברחובות בין מכבי שעריים (9) למכבי רמת־עמידר (12). הפועל חדרה (8) יארח היום את הכח רמת־גן (13). הפועל יהוד (7) ישחק מחר נגד הפועל בתים (10). השעה הראשית 14.30.

סוף פרשת החזיז: הפסד טכני 0—2 וקנס למילאן

מילאנו (ע"ד). התאחדות הכדורגל האיטלקית פסקה הפסד טכני 0—2 למילאן, והעניקה את הניצחון לרומא, בעקבות התקרית שהיתה לפני עשרה ימים בה נפגע שוער של רומא, טאנקרדי, בראשו מחזיז שהושלך מהיציע.

מילאן ניצחה את רומא 1—0, אבל החזיז הפך ניצחון זה להפסד ומילאן גם נקנסה ב־50 אלף דולאר וירדה מהמקום השני לרביעי בדירוג.

טאנקרדי איבד לכמה דקות את הכרתו וסבל מזעזוע מוח קל.

המאמן שרף: הגיע הזמן שישראל תזכה שוב בבכורה

נבחרת הנוער

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

"הגיע הזמן שנעשה מאמץ לזכות שוב בבכורה", אמר שלמה שרף, המאמן החדש של נבחרת הנוער, ערב פתיחת טורניר החורף המסורתי שיחול מחרתיים בפעם ה־13. שרף התייחס לעובדה שישראל זכתה בגביע רק פעמיים, בטורניר הראשון והשלישי.

המאמן שרף הודה כי אין לו מידע רב — אם בכלל — על הנבחרות האורחות. "הרושם שלי הוא, כי הנבחרות שיתמודדו על הבכורה יהיו דנמרק (אלופה אשתקד), אירלנד החופשית, יוון, פולין וישראל", אמר.

במסיבת עיתונאים שהיתה בתחילת השבוע סיפר שרף, כי רק לפני כחודש הוחלה הנבחרת בהכנה אינטנסיבית. "נשחק בהתלהבות רבה, תוך גילוי שאפתנות ורצון להצליח, אך כמובן שאין סיכוי עם תכונות אלה בלבד, בלי כדורגל. חלק נכבד מהשחקנים רכש ניסיון רב בנבחרת הנערים שהופיעה באליפות אירופה. לא נרים ידיים מול שום יריב, כשהמטרה שלנו להגיע למישחק הגמר".

המאמן שרף אינו מרחיב את הדיבור על ההרכב הפותח. הוא ממתין למוצאי שבת, אחרי המחזור ה־16 בליגה הלאומית, כדי להיווכח אם כל הנבחרים כשירים. כל מה שהיה מוכן לומר: "אני מתלבט רק לגבי תפקיד אחד או שניים".

בינתיים הגיעה לישראל רק נבחרת הנוער של רומניה. יתר הנבחרות עומדות להגיע היום ומחר. הפתיחה הרשמית של הטורניר תהיה מחרתיים לפנות ערב באיצטדיון רמת־גן.

אירוח חמישה כוכבים וגם מענקים בדולרים

זה מה שמציעה ישראל לשחקני 20 נבחרות צעירות שיופיעו בטורניר החורף המסורתי

טורניר הנוער

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

מי שמבקש הוכחה נוספת לטענה הנושנה שישראל היא ארץ של ניגודים חריפים, עשוי למצוא אותה ללא קושי בכדורגל הישראלי. מישחקי הליגה והנבחרת בשפל המדרגה, אך לפי כמות ורמת הנבחרות המבקשות לבוא אלינו נוצר הרושם, שישראל היא אחד ממרכזי הכדורגל באירופה. מדוע הם כל כך אוהבים לבוא לכאן? תשובה חלקית לכך אפשר למצוא בטורניר החורף לנוער אשר יוחל מחרתיים, זו הפעם ה־13. הטורניר הקרוב יהיה הגדול מכל קודמיו בהיקפו ותהיה בו השתתפות־שיא של 20 נבחרות, כולל ישראל, 12 בטורניר הנוער ו־8 בטורניר הנערים.

כיצד נערכה ההתאחדות לכדורגל למפעל הגדול ביותר בתולדותיה? על ההכנות ועל הנעשה מאחורי הקלעים סיפר נחום צפלוביץ', המזכיר הותיק של ההתאחדות בראיון ל"ספורט הארץ".

אומר צפלוביץ': "המשלחות ישהו במלונות 'ארבעה כוכבים' — רמת־אביב, שפיים, גראנד יהלום ומסודי פול (שני האחרונים בנתניה) שנבחרו בקפידה ולהם ניסיון באירוח נבחרות כדורגל. לכל נבחרת יוצמד דייל מלווה הדובר את שפתה, בכל מלון יהיה צוות שיטפל באורחים בנוסף למטה הטורניר שיתמקם במלון רמת־אביב ותפקידו לפתור כל בעיה בכל שעות היממה. קרוב ל־20 אוטובוסים מהודרים יסיעו את האורחים ממלונותיהם למקום המישחק וחזור. במהלך הטורניר שיימשך כשבוע ייערך למשלחות יום ירושלים, סיור בבירת ישראל וסביבתה כולל אתר השואה והגבורה יד־ושם. בליל ה־31 בדצמבר יהיה בגני התערוכה הנשף המסורתי לרגל השנה החדשה. מאות השחקנים בני העשרה — מ־13 מדינות — יחגגו בצוותא את סיום השנה. המופע המרכזי בנשף יהיה שייך ללהקת פולקלור ישראלית.

אלא שכל הכיבודים הללו אינם סוף הסיפור. ההתאחדות תממן את הטסת חלק מהנבחרות, והאורחות יקבלו מענקים כספיים של אלפי דולרים. סעיף זה מתקציב הטורניר (כל עלותו כ־700 אלף שקלים) יגיע ל־200 אלף ש"ח. סכום המענקים יותר מ־50 אלף דולרים. דווקא מלטה (2 נבחרות) תקבל את הסכום הגדול ביותר — 12,000 דולרים. אחריה בדירוג: רומניה (2 נבחרות) — 10,000; פולניה — 6,000; יוון (2 נבחרות) — 6,000; קפריסין (2 נבחרות) — 6,000; שוייץ, ספרד, ליכטנשטיין ודנמרק — 3,000 כל אחת. שלוש נבחרות — איסלנד, אירלנד והונגריה (2) — יקבלו כרטיסי טיסה.

סעיפים נוספים בתקציב הטורניר: איכסון וכלכלה 241,000 ש"ח; תחבורה 40,000 ש"ח; איצטדיונים, ציוד וכיבוד 105 אלף ש"ח; ביטוח מלא כולל הוצאה רפואית 20,000 ש"ח.

"טורניר החורף הוא הצלחה גדולה. אין פלא שמדי שנה יותר ויותר מדינות מבקשות להשתתף בו", אומר המזכיר צפלוביץ' המבקש עוד בקשה אחת: צנועה "שמזג האוויר יאיר לנו פנים בשבוע הקרוב".

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד לפתיחת קופ"ח בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד כונן רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00—20.00
ביום ו' 8.00—15.00
טלפונים: 03-433300
"שקמ" — שירות רפואי לקט ת"א. שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24 טל' 03-7549111 "שקמ" קוד מנוי 222
ש"ל — שירות רפואי לקט (חיפה) בימי חול בשעות 19—24, בימי שישי 14—24, בשבת 08—24 טל' 04-380541 קוד מנוי 1665
ש"ין — שירות רפואי בייד ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום — 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת וחג — 226191 מנוי 1788, ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום — 218820, 218898
מוקד לילה — 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 25.00. יום ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
קשב לבית — שירות מידע לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
7549111 איתורית 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב, 03-223958
מרכז מידע לסובלי חולין מטעם "מגדלור"
א' רד 11.00—13.00
ב' רד 16.00—18.00
רח' מאנה 13 תל־אביב
אדם לשירות אדם — חברה סיעודית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה
טל' 03-5461727/8

הקו למתמודדים באיידס — הסברה ומידע לחולים מידע מוקלט 24 שעות ביממה: 03-290101, 03-203121. קו פתוח בכל יום ב' 19.30—23.00, ת.ד. 20633 תל־אביב
תורנות מדוצות בטלפון — חופתן ת"א — 611001, 24363, 241.239952 רחובות 226335, ירושלים 645354 חיפה

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים, פנימית)
איכילוב — (כירורגיה)
ירושלים
הדסה ע"כ — (ילדים, פנימית, עיניים)
שערי צדק — (כירורגיה)
הדסה ה"צ — (אורתופדיה)
ביקור חולים — (נשים, א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחות

תל־אביב
שור (בדנרס) מקום 27 441449
פארם מרקס יהודה המכבי 61, יפו 822973
ירושלים
פרשות רוממה המ"א 28 523191
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 55 333312
חולון
אגמוח מרמורוגלוז 4 5058197
בת ים
כוזר הכינה רייך 20 583360
ראשל"צ
המגן ביאליק 30 723674
נתניה
המגן שד' ויצמן 13 22986
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
ניצן מרכזי נגזיד כגר גזע ק' ים 751680
חדרה
צליק בן הנשיא 522126
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
תל־אביב: ימים ב', ג', ד' — 16.00—19.00
יום ו' שעות 8.30—11.00
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ו' — 16.00—19.00
רח' הסטודנט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד לפתיחת קופ"ח בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נהריה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00—20.00
ביום ו' 8.00—15.00
טלפונים: 03-433300
ש"ין — שירות רפואי בייד 24 שעות ביממה כולל רופאי שיניים
מוקד יום — 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה:
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00 שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשביר טל: 244869, 01-265822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז סיוע לקורבנות אונס — 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-660111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)
ירושלים
ביקור חולים — (ילדים, א.א.ג)
ש"צ — (כירורגיה)
ה"צ — (אורתופדיה)
הדסה ע"כ — (פנימית, נשים, עיניים)

תורנות בתי־מרקחות

תל־אביב
הבימה דיזנגוף 17 288465
מעיין חיים סניף צהלון שד' ים 86, יפו 814939
בנ"ב — בני דיזנגוף 174 223586
נצח ישראל נצח ישראל 11 226545
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
בנאר"ש — ברפאת רחבה המ"א 28 5231919
חיפה
חניתה חניתה 22 231905
חולון
הדר סוקולוב 70 842433
בת ים
כוזר הכינה רייך 20 583360
רמת גן
רב"י רמב"י 13 7510971
נתניה
מקבים סלומון 2 617836
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר
הקריות
סכ"נה הנגן 24 ק' ביאליק 712674
חדרה
צליק בן הנשיא 522126

מרכזי מידע — אגד
02-304304 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.05	5.21
תל אביב	4.25	5.18
חיפה	4.12	5.19

הכוח הארצי

לחברה צעירה ומתפתחת בשיווק ישיר
דרושים
רכזי שיווק
מקדמי מכירות
למתאימים בסיס + עמלות
אפשרות לנסיעה לחו"ל
03-724308 — סניף ר"ג
03-359407 — סניף אור יהודה
03-959170 — סניף ראשל"צ
08-475148 — סניף רחובות
08-552402 — סניף אשדוד
051-27484 — סניף אשקלון

המרכז הבינלאומי לתקשורת והשקעות בע"מ
דרושים:
* מזכירה
בעלת ניסיון וידע במעבד תמלילים
* מקדמות מכירה
* סוכני מכירה
בעלי ניסיון + רכב
יפו 97 מרכז כלל קומה 7 חדרים
02-244679, 02-242362, 705-706

לכל־בו דיזנגוף
של
המשביר לצרכן
דרושה
מזכירה
ל־6 ימי עבודה, מישרה מלאה
לפנות למשרדי כל־בו דיזנגוף,
דיזנגוף סנטר תל־אביב

זהלה בע"מ ○ שרותי כח אדם ○
רח' בן יהודה 19 ירושלים
טל: 242312
דרושים לנו:
* מהנדס/ הנדסאי תעשייה וניהול
לתפקיד מנהל יצור ותפעול בעל ניסיון וידע ביצור, מחשוב, תכנון עבודה ותפ"י
* סוכן —
בעל ניסיון במכירות + רכב, לעבודת שטח מעניינת

פוספטים בנגב בע"מ
דרוש
מהנדס חשמל
לניהול מחלקת חשמל במפעל צין
דרישות התפקיד:
• מהנדס בעל רשיון מוסמך למתח גבוה
• כושר ניהול צוותי עובדים
פניות בכתב־יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם יש להפנות ל"מרכז הנגב", ת"ד 435,
דימונה 86100, ולפרט המשרה המבוקשת.
מגורים בדימונה—ערד.
למועמדים מחוץ לאזור תינתן עזרה בדיור.
• סודיות מובטחת •

בר־דין
משרד פרסום והפקות חדש בשרון!
לתחום תיקשורתי בלעדי
דרושות
נשות מכירה רציניות
הופעה חיצונית, יכולת שיכנוע, ניהול משא ומתן
רכב חובה
בואי לגדול איתנו
במשרד מקצועי ודינמי
תנאים טובים למתאימות
טל' 052-914825, 913536
מרכז גירון, רח' ז'בוטינסקי 3, רעננה (קומה ב')

מערכת שולחנית להוצאה לאור
D.T.P של Xerox
עקב הרחבת הפעילות
דרושים
אנשי מכירות מעולים
עדיפות לבעלי נסיון בנושא
רקע במחשבים
נא לפנות טלפונית למידן מחשבים טל: 03-9229541 ליוסי אוריאל

למעון חדש לנכים צעירים בגילה, ירושלים
דרושים
1) אחיות (רצוי מוסמכות) לעבודה במשמרות
2) פיזיותרפיסטים
3) מרפא/ת בעיסוק
4) מורה למלאכה
5) מדריך חברתי
6) נהג־קניין (רצוי בעל רשיון לאמבולנס)
7) מטפלים/ות
בעלי ניסיון וכישורים מתאימים יפנו בטלפון מס' 02-719081 למר שלמה אלישר, בין השעות 08:00-15:00

אם אתה
— איש חינוך, בעל נסיון בהדרכה, רקע בנושאי טבע וידיעת הארץ (רצוי אקדמאי).
— בעל יכולת ניהול, כושר ארגון ומחפש אתגרים
— רוצה לחיות במקום קטן בחיק הטבע
בוא אלינו
בית ספר שדה הר מירון מחפש
מנהל
תחילת העבודה מיידית, התחייבות לתקופת עבודה של 3 שנים (המועמד שיבחר יעבור מסלול הכשרה).
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד למחלקת כוח־אדם רחוב השפלה 4 ת"א 66183 עבור מנהל.
לקבלת פרטים נוספים ניתן להתקשר לסימי, בית ספר שדה הר מירון 06-980022
החברה להגנת הטבע

משרד החוץ קורא
לבוגרי אוניברסיטאות
להצטרף לשירות החוץ
בימים אלה מתפרסם בעיתונות ובלוחות המודעות באוניברסיטאות
מכרז צוערים
באמצעותו ניתנת הזדמנות להשתלב במסגרת שירות החוץ של ישראל. מועמדים (עד גיל 32) יפנו ללשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה לקבלת פרטים ולהרשמה:
* בירושלים. הקריה רח' קפלן 3
* בתל־אביב. הקריה רח' הלמן־מגן 10
* בחיפה. רח' חאסן שוקרי 11
* בבאר־שבע. בניין לשכת הבריאות
המועד האחרון להגשת בקשות הוא 31.12.87

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ
מכונאי דיזל
ציוד מכני כבד
לעבודה מיידית בפ"ת
תנאים מצוינים
י.ל. פרץ 6, ת"א
03-371465, 371419

לחברת יבוא ושיווק
חומרים לתעשייה
דרוש
מהנדס
כישורים נדרשים:
★ בוגר הנדסת חומרים או מכונות
★ רקע בשיווק ומכירות
נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 4660 ת"א עבור"מהנדס"

בתי קולנוע

תל־אביב

אורלי – שגעון בחלל שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
אסתר – הבטלנים מאישתר שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.45
בית לסין – מתח גבוה שישי 2.30, 4.30, להיות או לא להיות מוצ"ש 11.15
בן יהודה – אבא גנוב שישי 9.40, 12.00, שבת 11.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
גורדון – שמעתי את בנות הים שרות 7.30, 9.30
גת – הקיסר האחרון שישי 10.00, מוצ"ש 6.30, 9.30
דיזנגוף 1 – ז'אן דה פלורט שישי 11.00, 13.30, 9.45, 12.15, מוצ"ש 7.15, 9.45
האורגניזם שישי 2.30, מלכוד 22 שישי 4.30, הפרחחים שבת 11.00, שודדי הזמן שבת 13.00, החברה של גרמורי שבת 15.00, סלח לי אתה נושך את צווארי 5.00, מונטי פייטון: משהו שונה לגמרי מוצ"ש 11.30
צפון המחודש – מאנון שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
שחף – הבלתי משוחדים שישי 9.40, 12.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
תמוז – האושר שוב מכה שישי 10.00, 12.00, מוצ"ש 7.30, 9.40, במבי שבת 11.00 בבוקר, זרים שבת 13.00, בלייד ראנר שבת 14.45, שר הטבעות מוצ"ש 5.00
תכלת – כשהרוח נושבת 7.30, 9.45
תל־אביב – ספורט הדמים שישי 9.30, 12.00, מוצ"ש 7.15, 9.30

סרטו של ג'ון בורמן ("יער האזמרגד") נבחר ע"י מבקרי הקולנוע באנגליה לסרט הטוב ביותר 1987, זכה פרס הסרט, הבמאי והתסריט הטובים ביותר בפסטיבל לוס אנג'לס 1987.

תקוה ותהילה

שרה מיילס, דייוויד היימן, סבסטיאן רייס אדווארדס בתפקיד הילד
Sunday Mail "יצירת מופת..."
New Yorker "קומדיה מרגשת..."
Daily-Telegraph "מפגן הקסמים..."

בכורה ארצית
בתי קולנוע "דיזנגוף" ת"א, "עצמון" חיפה
בקרוב "תיאטרון ירושלים"

דיזנגוף 2 – תקוה ותהילה שישי 11.00, 13.30, 9.45, 12.15, מוצ"ש 7.15, 9.45
דיזנגוף 3 – לו היית כאן שישי 11.00, 13.00, 9.45, 12.15, מוצ"ש 7.15, 9.45
דקל – לה במבה 7.15, 9.30
דרייב אין – אבא גנוב שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30, סקס שישי 12.15, מוצ"ש 12.00
הקולנוע בית ציוני אמריקה – קאוס שישי 2.30, לא שם זין שישי 12.00 בלילה, תרז 7.30, 9.30
חוד – ריקוד מושחת שישי 9.45, 12.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
חן 1 – יום במלכודת שישי 9.50, 12.15, מוצ"ש 7.25, 9.50, ברווז שוה מליון שבת 11.00 בבוקר
חן 2 – מטאל ג'אקט שישי 9.50, 12.15, מוצ"ש 7.25, 9.50, במבי שבת 11.00 בבוקר
חן 3 – מחלון חדר המיטות שישי 9.55, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.55, בלבי שבת 11.00 בבוקר
חן 4 – המכשפות מאיסטוויק שישי 9.50, 12.15, מוצ"ש 7.25, 9.50, חברי הדרקון אליוט שבת 11.00 בבוקר
חן 5 – החנות מעבר לפינה שישי 9.50, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.50, אי.טי. חבר מכוכב אחר שבת 11.00 בבוקר
לימור – ללא מוצא מוצ"ש 7.15, 9.30, נטו מכוכב אחר 11.00 בבוקר, שכרון חושים 12.00 חצות.
לב 1 – טמפונו שישי 9.50, 12.00, מוצ"ש 7.30, 9.50, ג'י דספרדוס שישי 13.30
לב 2 – המשפחה שישי 9.45, 12.15, מוצ"ש 7.15, 9.40, טנדם שישי 13.30
לב 3 – זקוף ת'ראוץ שישי 9.45, 12.10, מוצ"ש 7.40, 9.50
לב 4 – מגדל הדבורים שישי 9.45, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.50
מוזיאון ת"א – "ילדה בזולת רעורבים" 9.30, 10.30
מקסים – קומנדו אמריקאי 7.15, 9.30
החוויה הישראלית – נשק קסלני 10.00
סינמטק ישראלי – פסיכו 7.30, התפוז המכני 9.30
סינמה 2 – גבי שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
סיון – חכמת רחוב שישי 10.00, 12.00, מוצ"ש 7.30, 9.40, טרזון שבת 13.00, בירדי שבת 15.00, החברים של אלכס שבת 17.00, האמפייר מגריניץ' וילג' מוצ"ש 11.45
פאר – יופיו של החטא שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
פריז – לא יכולה בלי זה שישי 12.00 בצהרים, שישי 10-12 בערב, מוצ"ש 7.15, 9.30, מסתורי
פוקס (רמת־אביב) – משהו פראי שישי 10.00, מוצ"ש 8-10, ספורים מהחיים שישי ומוצ"ש 12.00

בת־ים

אורנים – הבטלנים מאישתר 7.15, 9.30
עצמאות – המקצוען 2 שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30

רמלה

היכל התרבות – המכשפות מאיסטוויק 9.00

נס־ציונה

מופת – היחידה לפשעים חמורים שבת 11.00, 7.00, 9.15

ירושלים

אדיסון ריקוד מושחת 7.00, 9.00
אור־גיל – הקיסר האחרון 8.30
אורנע – יום במלכודת 6.45, 9.15
בית אגרון – דר' סטריינג'לב שישי 2.00, סוד ההצלחה שישי 15.45, מנהטן מוצ"ש 6.15, בר־לשוט מוצ"ש 8.00, ליקי של אנג'ל מוצ"ש 9.45, 48 שעות מוצ"ש 12.00
כפיר – ללא מוצא 7.00, 9.15
מיטשל – שגעון בחלל 7.00, 9.15
סינמטיק 1 – בטי בלו שישי 2.00, נס בסקוטלנד שישי 4.00, המטוס האחרון שישי 10.00, מרק ברווז מוצ"ש 5.30, הרבה ולא כלום מוצ"ש 7.30, בטי בלו מוצ"ש 9.30
סינמטיק 2 – אלף ואחת מרגניות שישי 2.00, רחוב הארגמן מוצ"ש 7.30, לאן נעלם צ'אן הזוג 9.30
רון – לה במבה 7.15, 9.15
תיאטרון ירושלים – מאנון שישי 2.00, מוצ"ש 7.00, 9.30, ז'אן דה פלורט שישי 2.00
עדן – אבא גנוב 7.00, 9.00
סמדר – מגדל הדבורים שישי 3.00, 22.00, 24.00, במבי שבת 11.00 בבוקר

רמת גן

אואזיס – יום במלכודת שישי 10.00, מוצ"ש 7.25, 9.50
אורדע – אבא גנוב 7.15, 9.30
ארמון – סגור.
הדר – שגעון בחלל 7.15, 9.30
לילי – יופיו של החטא שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
רב גן 1 – מחלון חדר המיטות שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.25, 9.55, ברווז שוה מליון שבת 11.00 בבוקר
רב גן 2 – האלמנה השחורה שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.50, אי.טי. חבר מכוכב אחר שבת 11.00 בבוקר
רב גן 3 – לה במבה שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.50, שורת הדרום שבת 11.00 בבוקר
רב גן 4 – ללא מוצא שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.25, 9.55, קרוקודיל דנדי שבת 11.00 בבוקר
שביט – הבטלנים מאישתר 7.15, 9.30

עפולה

מופתרון – מלתעות 4 9.00

נתניה

סטודיו – פשעים שבלב 7.00, 9.15
שרון – אבא גנוב 7.00, 9.15
דור – נרדפי החוק 7.15, 9.30

חולון

מתנ"ס קריית שרת – מחפשי המטמון 7.00, 9.00
סבוי – המקצוען 2 שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
רינה – ללא מוצא 7.15, 9.30
מגדל – החנות מעבר לפינה שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
ארמון – אבא גנוב 7.30, 9.30, כל מה שרצית לדעת על המין מוצ"ש 11.30

ראשל"צ

ג.ג. רון 1 – אבא גנוב 7.15, 9.30
ג.ג. רון 2 – ריקוד מושחת 7.15, 9.30

רמת־השרון

כוכב – השוטר מבברלי הילס 2 שישי 9.45, מוצ"ש 7.00, שיחות מלוכלכות שישי 11.45, מוצ"ש 9.30, ליידי סן שבת 11.00, שיחות מלוכלכות שבת 13.15, מונטגרו שבת 15.15

צפת

בית אלון – המכשפות מאיסטוויק 7.00, 9.15

באר שבע

חן – מלתעות 4 שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
היכל התרבות – סיפור בזיג זג שישי 10.00, 12.00, נילס הולגרסן שבת 11.00, המשפחה שבת 13.00

חיפה והסביבה

אורה – ריקוד מושחת ששי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
אורלי – גברים גברים 7.00, 9.15
בית העם – מטאל ג'אקט שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
חן – ז'אן דה פלורט שישי 10.00, מוצ"ש 6.45, 9.15
עצמון 1 – ללא מוצא שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
עצמון 2 – תקוה ותהילה שישי 10.15, מוצ"ש 7.15, 9.30
עצמון 3 – הבלתי משוחדים שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
פאר – יום במלכודת שישי 10.00, מוצ"ש 6.45, 9.15
קרן אור המחודש – מלך ליום אחד 7.00, 9.15, גלגל אותה 11.30 בלילה
רון – אבא גנוב 7.15, 9.30
רב גת 1 – הקיסר האחרון שישי 10.00, מוצ"ש 6.00, 9.15
רב גת 2 – מחלון חדר המיטות שישי 10.00, מוצ"ש 6.45, 9.15
אורות – ולנטין ולנטינה – סרט רוסי 7.00, אבא גנוב 9.15
ספיר – אלמנה השחורה שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
סביון – יום במלכודת 6.30, 9.00
נמנן – ולנטין ולנטינה סרט רוסי ששי 7.00, מי הנערה הזאת מוצ"ש 7.00, 9.15
סינמטיק – פריץ החתול שישי 2.00, שודדי הזמן מוצ"ש 5.00, ימי הרדיו מוצ"ש 7.00, תמיד מוצ"ש 9.30
שביט – מאנון 7.00, 9.15
היובל – המקצוען 2 שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15

כפר סבא

חן – הפורצת מסן פרנסיסקו 7.00, 9.15
עמל – המכשפות מאיסטוויק 7.00, 9.15

פתח־תקוה

היכל 1 – אבא גנוב שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
היכל 2 – ללא מוצא שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
היכל 3 – ריקוד מושחת שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30

קריית אונו

מתנ"ס – בטי בלו שישי 10.00, הסיפור שלא נגמר שבת 11.00 בבוקר
מופת – המכבסה היפהפיה שלי 7.00, 9.30

רחובות

בית העם – פושע מרבטל וילדה קטנה 7.15, 9.15
הדר – ללא מוצא 7.15, 9.30
חן – לו היית כאן 7.15, 9.15

הרצליה

מלון דניאל – גבי סיפור אמיתי 7.15, 9.30
דוד – ריקוד מושחת 7.15, 9.30
היכל – אבא גנוב 7.15, 9.30
תפארת – מטאל ג'אקט 7.15, 9.15

חדרה

חדרה – בטלנים מאישתר 7.00, 9.15
חוף – הפורצת מסן פרנסיסקו 7.00, 9.15

עכו

אודיטוריום – מטאל ג'אקט 7.00, 9.00

בית שאן

מתנ"ס – הבלתי משוחדים 9.00

טבריה

יד שטרית – אבא גנוב 7.00, 9.15

עד 85% חסכון בחשמל
חימום אקספרס
מים חמים למיקלחת תוך זמן קצר בלבד
הצטרף גם אתה ללקוחות אדם בע"מ
* יצרני חימום אקספרס. דודי שמש וחשמל
* ניתן להתקין חימום אקספרס בכל דוד שמש וחשמל
* שרות לדודי שמש. מכירה
אדם יצור דודי שמש וחשמל בע"מ
המפעל המלאכה 15 חולון
טל' 5591932, 5567712

מסעדת מנהטן
DINNER-DANCE ערב ערב
תוכנית שבועית
* 29.12 דינר – דאנס
* 30.12 דינר דאנס – עם הפסנתרן זמר אלי קניאל.
* 31.12 ארוחת ערב חגיגית באירגונה של יהודית נגר. טל' להזמנות 03-441757.
* 2.1.87 מוצאי שבת – דינר דאנס

manhattan
מנהטן הבורסה
רמת־גן רחוב ז'בוטינסקי מס' 1 טל' 03-263955
מקום מיוחד לארועים מיוחדים
ארוחות עיסקיות יומיות באווירה בינלאומית ובמחירים סבירים.

סדנא בתרבות היין
מלונות הילטון ישראל פותחים סדנא בתרבות היין.
במסגרת הסדנא לומדים להכיר את סוגי היין ומרכיביו.
המנחה מר ישראל עשהאל
5 פגישות שבועיות 22.00 - 19.00
המחיר 230 ש"ח כולל מע"מ

הילטון ישראל
ההרשמה מראש בטל.
הילטון תל אביב 03-640282 אבנר או זאב
הילטון ירושלים 02-536151 גוי או רחל

בית ליסין
הקוץ של אביה – גילה אלמגור הערב 25.12 ב־21.30
בתיאטרון ירושלים – מחר מוצ"ש 26.12 ב־21.00, הצגת ה־200 לא תותר כניסה מאחרים
אשר צרפתי ב"סונטת קרויצר" הערב 25.12 ב־21.30
בעל שימושי מאד – הצגת ה־150 ראשל"צ "צוותא" – הערב ב־22.00 (טל. הקופה 941081) באר־שבע "היכל התרבות" – מחר 26.12 מוצ"ש ב־21.00 (טל. הקופה 057-38049)
ערב עם הזמרת קורין אלאל הערב 25.12 ב־23.45
ההרפתקאה המופלאה – לילדים מחר שבת 26.12 ב־11.30
אחד משלנו מאת בני ברבש. בימוי: איציק ויינגרטן. עם: אורי אברהמי, מוטי סרי, דליה שימקו, יעקב איילי, ליאור אלון, רובי פורת־שובל.
אלי גורנשטיין, שמיל בן ארי הצגה ראשונה: מחר מוצ"ש 26.12 ב־20.30.
ההצגות למנויים בלבד
גבי דהאן ולחקה – א' 27.12 ב־22.00
"מתח גבוה" – ו' 25.12 ב־14.30 ו־23.30
"להיות או לא להיות" – מוצ"ש 26.12, א' 27.12 ב־23.15
רח' ויצמן 34, ת"א טל. 216653, 257966 ישראכרט

דני סנדרסון "חכם על הקטנים"
דודו טופז – הצגת הבידור החמה – בלי חשבון

המוזיאון לאמנות ישראלית רמת־גן
אבא הלל 146, רמת־גן, ת.ד. 5402, טל. 03-797717
שבת 26.12 בשעה 11.00 **חוויה במוזיאון** הדרכה והפעלה להורים וילדים
נמשכות
"העקדה באמנות ישראלית"
"ציור ציטטה־ציור"
ביום א' 27.12 פתיחה
של תערוכת צילום "מצב ותנועה" צילומי ריקוד
"מפגשים במוזיאון" קפה ומסעדה

קבוצת התיאטרון נוה–צדק מציגה:
החייל הטוב
שוויק

הערב יום ו' 25.12 ב־10.00 ומחר מוצ"ש 26.12 ב־9.00 במרכז התיאטרוני נוה צדק באולם ע"ש ירון ירושלמי
כרטיסים במשרדי התיאטרון בימים א'־ה' בין השעות 9.00־12.00 ובערבי ההצגות משעה 7.00 טל. 03-651241-2.

ישראל 40 – מטה חגיגות ה־40 | משרד החינוך והתרבות אגף לתרבות ולאמנות | עירית תל-אביב יפו
כולם יהיו בחג הזה (חוץ ממך???)
זה קורה רק פעם בארבעים שנה: גדולי השחקנים של ישראל, טובי המחזאים, כל שלל ההמצאות והשמחות, כל התיאטרונים - על במה אחת באירוע חד פעמי:
חג המחזה המקורי
ממוצ"ש 9 לינואר עד יום ה' 14 לינואר 1988
בכל אולמות הבימה
15 הצגות - שני אירועים מיוחדים - שתי תערוכות חדשות - שני ערבי שירי תיאטרון
כרטיסים אחרונים להשיג במחיר 25 ש"ח בלבד בקופת הבימה ובמשרדי הכרטיסים! (15 ש"ח בלבד למנויי כל התיאטרונים כנגד הצגת כרטיס מנוי רק בקופת הבימה)
כולם יהיו בחג הזה. גם אתה, אם תלבבל.

BERIOZKA
בן יהודה 77 טל' 03-223355
בריוזקה
כל ערב חגיגה
לא לרוסים בלבד
הופעה חיה בימים ג', ד', ו' הזמרת בריוזקה בהילולה רוסית / בינלאומית.
* סעודת ענק על מיטב המטבח הרוסי
* 10 מנות לכל סועד * מצב רוח מרומם ומשקאות עד השעות הקטנות
כל יום רביעי – מועדון הלבבות לפנויים ופנויות – 15 ש"ח כניסה כולל משקה וכיבוד
כל יום חמישי ומוצ"ש – פנטזיה!!! הזמרת הצברית אילית בפולקלור רוסי
היכונו לנשפי חנוכה החל מ־15.12
הזמינו מקומות מראש
· סילבסטר גרנדיוזי בנוסח הצאר
מספר המקומות מוגבל – 110 ש"ח ליחיד.
בשבת צהרים ארוחה מדושנת ותכנית מלאה
בריוזקה אידאלי לאירועים

תיאטרוני ישראל
היום יום שישי 25.12
תיאטרון הבימה: איינשטיין 14.30
מחר מוצ"ש: בה"ס לנשים 18.45, 21.30; אנשים קשים 21.00; איינשטיין 19.00
התיאטרון הקאמרי: עלובי החיים – בקאמרי 20.00; באמצע היום – בצוותא; שבת 11.00 בבוקר

קבלת מודעות 24 שעות ב"דחוף"
מודעות משפחתיות ודחופות וכל יתר סוגי המודעות ל"הארץ"
מתקבלות 24 שעות ביממה ב"דחוף" דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)
טל 246363 239952
הארץ עיתון לאנשים חושבים

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים

עירית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 2.1.88 ב־11.00
מוספשבת
בהשתתפות:
■ ח"כ אבא אבן – העולם בין 1987 ל־1988.
■ רא"ל (מיל.) ח"כ מרדכי גור – פתרונות צבאיים לנעשה בשטחים.
■ דידי מנוסי – "בדיחמין למחשב"
■ שלמה שבא ושלמה בר שביט – על "ספר השבעים של הבימה"
■ המתרגם אהוד מנור והשחקנים ששון גבאי, ליאת גורן ושמואל וילוז'ני על הצגת "בית ספר לנשים" של מולייר.
■ שירים מתוך המופע "ערב שירי תיאטרון הבימה":
■ ששי קשת
■ לויס צ'זיק
■ רבקה רז בשירי לאדינו
מנחה: מיכאל הנדלזלץ
כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 10.– ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.
הארוע באדיבות
בית היוצר לספר הטוב כתר
חנות הספרים בהבימה פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

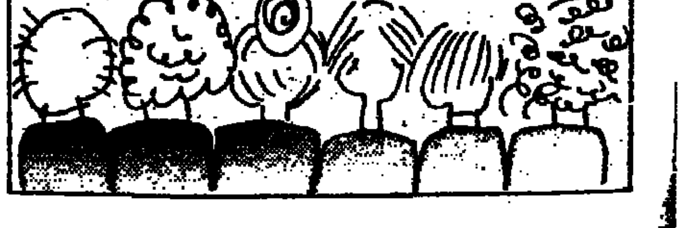

מוזיאון תל אביב לאמנות

רוי ליכטנשטיין

רישומים
התערוכה המקיפה לרישומיו של אמן הפופ האמריקאי, ובה כ־300 יצירות. שיח גלריה בתערוכה: יום ג', 29.12 בשעה 18.00.
תאריך נעילת התערוכה: 3 ינואר 1988.

מארק שאגאל

מאה שנה להולדתו
כ־60 עבודות, המקיפות את כל שנות יצירתו של שאגאל. שיח גלריה בתערוכה: מוצ"ש, 26.12 בשעה 19.00.

מנשה קדישמן

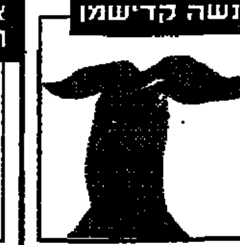

מיתוס תילגולו: ציור ופיסול מונומנטלי
ארבעה פסלים ושני ציורים גדולי מימדים המוצגים לראשונה.

אוצרות ארצות המקרא

5000 שנות היסטוריה של שבע תרבויות המזרח הקדום ביניהן: מצרים, מסופוטמיה, אירן, אשור. שיח גלריה בעברית: היום יום ו' בשעה 10.30, מוצ"ש ב־20.00, ב', ד', ב־18.00. שיח גלריה באנגלית: בימים א', ג', בשעה 12.30, יום ה' בשעה 17.00

אמנות ישראלית
אוסף אמנות ישראלית
הצגה הכוללת מבחר חדש ומורחב של אמנות ישראלית מאוספי המוזיאון, ובו עבודות משנות ה־60 ואילך.
התערוכה בביתן הלנה רובינשטיין

קולנוע
שני סרטי ביכורים "ילדה גדולה" עירית גרונר, "ישורבים" אילת מנחמי, מוצ"ש, 26.12 בשעות 19.30 ו־21.30.
סרטיה של רחל חלפי "חלומות" בנות, "אפשרויות" או "כחול הזקן ואני". בימים א' וב' 27.12, 28.12 בשעה 21.00.
עיניים שחורות סרטו של ניקיטה מיכאלקוב. עם מרצ'לו מסטרויאני. הקרנה מיוחדת ביום ב', 28.12 בשעה 21.30

לילדים ולנוער
השתלמות מורים "תיאטרון בובות" ימי ב' בין השעות 12.00־14.30 נותרו מספר מקומות. ההרשמה בביתן הלנה רובינשטיין.
"החדר שלי" לגילאי 5־6 ולהוריהם יום ג', 29.12 בין השעות 15.30־17.00
"יהיו זמנים" העולם שלנו בעיני אנשי העתיד מרכז האלה לפעילות אמנותית.

שעות הביקור במוזיאון ובביתן הלנה רובינשטיין:
בימים א'־ה' 10.00־20.00 (ללא הפסקה)
יום ו' 10.00־14.00, שבת 10.00־14.00, 19.00־22.00
מוזיאון תל אביב, שדרות שאול המלך 27, טל. 03-261297
ביתן הלנה רובינשטיין, רח' תרס"ט 6, טל. 03-299750

هكذا من الاجمل

חדשות כלכלה

האוצר יקים קרן הלוואות למייצאים אל גוש הדולר

התעשיינים מצפים לצעדים נוספים שישפרו את רווחיות היצוא

מאת יונתן שרמן

שר האוצר הודיע אתמול לנשיא התאחדות התעשיינים כי תוקם קרן מיוחדת של 70 מיליון דולר, שתיתן הלוואות מועדפות ליצואנים שנקלעו לקשיים בגלל שינויים בתנאי הסחר.

הודעת השר נסים נמסרה לדב לאוטמן יום לאחר שהשניים נועדו לברוק אפשרות לסייע ליצואנים לגוש הדולר.

התעשיינים קיבלו אתמול הודעה זו בשביעות רצון, ומתוך תחושה שהאוצר מכיר בבעיית רווחיות היצוא לגוש הדולר. התעשיינים מעריכים כי יבואו עוד צעדים, אף הם מהותיים, לפיתרון הבעייה.

ההלוואות יהיו ל־4 שנים, ותנאי הריבית המדוייקים ייקבעו בימים הקרובים.

נסים ציין כי ההחלטה התקבלה לאחר התייעצות עם נגיד בנק ישראל. בשבועות שחלפו היו פגישות בין לאוטמן ונסים על פתרון בעיות היצואנים.

נסים הודיע אתמול ללאוטמן כי החליט להאריך את תוקפן של תקנות מס הכנסה המעניקות זיכויי מס לעובדי משמרות. תוקף התקנות היה אמור לפוג בסוף החודש.

ועדת ששינסקי תגיש הדו"ח לשר האוצר — בסוף ינואר

המגמה המסתמנת: להטיל מס רווחי הון, להנהיג שוב את קצבת הילד הראשון, ולהימנע ממס על קצבאות הילד השני והשלישי

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

ועדת ששינסקי החלה השבוע לנסח את הדו"ח הסופי בעניין הרפורמה במסים. ואולם לפי שעה יש חילוקי דעות בין חברי הוועדה בכמה נקודות מהותיות. לפיכך, הוחלט לכתוב עתה את הדו"ח הסופי, ובו ינסו להתגבר על הבדלי הגישות. הדו"ח יוגש לשר האוצר בסוף ינואר.

הוועדה נוטה עקרונית להטיל מס על רווחי הון בבורסה, אך לא ברור אם יימצאו פתרונות יעילים לבצע מיסוי כזה. הטלת מס על רווחי הון מחייבת שיתוף פעולה עם הבנקים, והפעלת מערכת תוכנה חדשה ומשוכללות, וגבייתו כרוכה בסירבול בירוקרטי.

הוועדה תמליץ, ככל הנראה, להחזיר את קצבת הילד הראשון, ולבטל את המסים על קצבאות הילד השני והשלישי. ההכנסות שתפסיד המדינה עקב הצעדים הללו יסתכמו ב־205 מיליון ש"ח בשנה. הוועדה מנסה לאתר מקורות הכנסה חלופיים. שיטת זיכויי המס, שהוצעה באחרונה כתחליף לקיצבאות, לא תופעל.

אשר לפטורים, בוועדה מסתמנת מגמה לבטל פטורים רבים ככל האפשר, ולהוריד את שעורי המס על ההכנסות הבינוניות. כמו כן יש מגמה להעלות את סף המס, כדי שבעלי ההכנסות הללו לא ישלמו כל מס.

הוועדה דנה בביטול הפטורים הניתנים לאזורי הפיתוח, לעבודה במשמרות, לחיילים משוחררים, לסטודנטים ולקרנות השתלמות. הנטייה היא לא להטיל מס על קצבות נכות מעבודה.

בכל מקרה, לא תופעל העמקת הרפורמה במסים לפני 1 באפריל 88', משום שצפויים דיונים ממושכים בוועדת הכספים על דו"ח הוועדה.

שווי תנאי הפרישה שקיבל ישראל רויך מבל"ל: 6.4 מיליון שקלים

בנק לאומי מבקש מבית־הדין לעבודה לבטל את הסכם הפרישה ● הבנק: שכרו של רויך נופח "באופן שרירותי ומלאכותי" כדי לשפר את תנאי הפרישה ● כמו כן קיבל מענק פרישה גבוה, פידיון חופשה לפי המשכורות המנופחות, התגמולים נטו, ומענק מיוחד

מאת נחמיה שטרסלר

שווי תנאי הפרישה של ישראל רויך מבנק לאומי ב־1982, מסתכם ב־6.4 מליון ש"ח. סכום זה גדול בהרבה ממה שפורסם עד כה. כך מתברר מכתב ההגנה שהגיש אתמול בנק לאומי לבית־הדין האזורי לעבודה בתל־אביב.

רויך משמש כעת מבל"ל בנק הוקלאות, ומשכורתו — 5,000 ש"ח בחודש.

מאז פרש באוקטובר 1982, קיבל רויך מבל"ל 18,000 ש"ח פנסיה חודשית, אך לאחר "פרשת יפת", ומינוי ההנהלה החדשה בבנק, קיצץ בל"ל את הפנסיה של רויך ל־11,000 ש"ח. רויך לא הסכים לקיצוץ, והגיש באוקטובר 87' תביעה נגד הבנק.

מכתב ההגנה של בנק לאומי מתבררות עובדות חדשות, שלדעת הבנק ישכנעו את בית הדין לבטל את ההסכם הקודם עם רויך.

לפי כתב ההגנה, נקבע "באופן שרירותי ומלאכותי" כי שכרו של רויך הוא 333,333 שקל ישן כבסיס לחישובים, אף שמשכורתו האחרונה היתה 217,618 שקל ישן.

כמו כן הוצמדה קיצבתו למדד אוגוסט 82' (במקום מדד

ישראל רויך.

שכרם של כל המנכ"לים המשותפים האחרים בבנק לא עלה באותה עת — והרור שכל המהלך נעשה רק כדי לשפר את תנאי הפרישה של רויך.

אוקטובר 82'), בגלל שני שינויים אלו גדלה קיצבתו ל־100% ממשכורתו האחרונה, במקום 70% ממנה כמקובל.

בנוסף על הפנסיה יוצאת הדופן, קיבל רויך גם מענק פרישה בשיעור 150% ממשכורתו האחרונה בעד כל שנת עבודה בבנק. פדיון חופשה לפי המשכורת המנופחת, כל כספי התגמולים נטו (חלק העובד וחלק המעביד), ומענק מיוחד בסך 625,000 שקל ישן. כל הסכומים הללו מסתכמים ב־6.4 מיליון שקל חדש בערכי אוקטובר 87'.

סכום זה מתחלק לשניים: 2.8 מליון ש"ח קיבל רויך עד כה בכד זמן, ושווי הפנסיה שלו לפי חישוב אקטוארי עומד על 3.6 מליון שקל. "דק" ארנסט יפת קיבל סכום גבוה יותר", אומרים בבנק לאומי, "זמן המקרה שלו תלוי ועומד בבית משפט".

את תנאי הפרישה המפליגים של רויך אישרה בנובמבר 82' ועדה של 3 מחברי הדירקטוריון. ארנסט יפת נכח בישיבה.

בנק לאומי טוען כי "הסדר הפרישה שנערך עם רויך, ותנאי הפרישה האמורים בו, הם בלתי־חוקיים, בלתי־מוסריים, סותרים את תקנת הציבור, ולפיכך הם בטלים מעיקרם".

בפנייתו לבית הדין, באמצעות עו"ד נחום פינברג, בל"ל מבקש מבית המשפט לקבוע את הסכום המגיע לרויך — בדומה לבקשתו בעניין ארנסט יפת.

אמוראי: גיוס הון עלה השנה לממשלה כמו ב־5 מרכזי פיננסים בעולם

מאת צבי זרחיה

עלות גיוס ההון לממשלה שווה לעלותו בחמשת המרכזים הפיננסיים העיקריים במערב, כך אמר סגן שר האוצר, עדי אמוראי.

על פי חישובי "אקונומיסט" הלונדוני, המבוססים באוה"ב, ביפאן, בבריטניה ובמערב־גרמניה, מגייסות הון ל־10 שנים בעלות ריאלית של 4.7%, בניכוי האינפלציה בתחזיתן.

בהנפקה האחרונה גייסה ממשלת ישראל הון ל־15 שנה בעלות ריאלית של 4.8%, ואילו גיוס ההון ל־5 שנים עלה השנה 4.5% — 4.2%.

המזרחי חידש המאמצים למכור בנק מימון וסחר

מאת אריה לביא

בנק המזרחי חידש את המגעים למכור חלק מהחברות הבנות. בניסיון לשפר את נזילותו. מאמץ הבנק מתרכז כעת במכירת שני נכסים:

● בנק מימון וסחר. דנים במכירתו לקבוצה המקורבת לחברת ההשקעות צמיחה. המזרחי דורש בעבור הבנק כ־7 מיליון דולר. הדיונים מתנהלים עם מרדכי איינהורן, שהיה מנכ"ל בנק לאומי. חוגי בנק המזרחי אומרים שבמקביל מתנהלים דיונים עם קבוצות אחרות.

● השותפות בחברה הבינלאומית המחזיקה בבעלות על שלוחות בנק המזרחי בחו"ל. הדיונים בעניין זה מתנהלים יותר משנה. את השליטה בחברה זו עתידים לרכוש השותפים של בנק המזרחי בחברה זו. שהם תושבי חוץ. בבנק המזרחי יש חילוקי דעות לגבי הצורך למכור את השותפות.

הפסדי "אטאס" תוך חצי שנה — 62% מהמכירות

מאת יונתן שרמן

חברת "אטאס", לייצור הלבנה וטחינה, צברה 285 אלף שקל הפסד בתחום במחצית השנה שהסתיימה בספטמבר.

הפסד זה גבוה במיוחד משום שמכירות החברה הסתכמו בתקופה הזאת ב־462 אלף שקלים בלבד. מכאן שההפסד הסתכם ב־62% מהמכירות.

מכירות החברה הצטמקו ב־45% לעומת התקופה המקבילה ב־86'.

מועצת "מקפת": בלי אישור שלנו — לא יתאחדו הקרנות

דב פלג: מצב קרן "מקפת" לא גרוע ממצב הקרנות האחרות

מאת יהודה שרוני

איחוד קרנות הפנסיה לא ייצא אל הפועל בלא אישור מועצת "מקפת" והאסיפה הכללית שלה. כך החליטה מועצת הקרן, שהתכנסה אתמול בהשתתפות נציגי 74 מקומות עבודה מכל מגזרי המשק, ובהם כ־50 מפעלים.

אנשי המועצה החליטו כי השתתפותם בוועדה המכינה את מיזוג הקרנות מותנית באישור ההנהלה. אישור זה עדיין לא התקבל.

מועצת "מקפת" רשמה לפניה את הדו"ח האקטוארי של הקרן ל־1985, שהכין יצחק בלאס, והחליטה להביע אמון מוחלט בקרן ובהנהלתה. נציגי המועצה דחו פה אחד את הפרסומים נגד קרן "מקפת" בעיתונות, וטענו כי נועדו לפגוע במוניטין שלה.

נציגי חברת "מקורות", עיתון "הארץ", משרד רואי החשבון "קסלמן וקסלמן", ואחרים, תקפו את דב פלג, יו"ר האגף לביטוח סוציאלי בהסתדרות, שהשתתף בדיון. הם טענו כי לא יעלה על הדעת שכדי לאלץ את "מקפת" להתמזג עם הקרנות האחרות, יהיו פרסומים שליליים נגדה.

פלג, שסקר את מערכת קרנות הפנסיה, טען כי אין לו יד בפירסומים. לדבריו, אין לייחס משקל רב לנושא האקטוארי, ומצב "מקפת" אינו גרוע ממצבן של קרנות הפנסיה האחרות.

פלג הבטיח כי למצבה האקטוארי של "מקפת" ושל הקרנות האחרות, ייתנן פומבי במסיבת עיתונאים שתיכנס בקרוב.

החברה המרכזית לני"ע רוצה למכור 50% ממניותיה לקרדן

— ב־650 אלף דולר ● הבורסה נתבקשה לאשר

מאת יהודה שרוני

הנהלת חברת הברוקרים "החברה המרכזית לניירות ערך", ביקשה לפני ימים אחדים מהבורסה כי תאשר לה למכור 50% ממניותיה לחברת ההשקעות "קרדן".

"קרדן" עוסקת בהשקעות בנדל"ן ובניירות ערך, ושולטים בה אנשי העסקים אבי ברק ויהודה קמינסקי. "החברה המרכזית" היא חברה ותיקה בבורסה, ומניותיה בידי איש העסקים אברהם אירני והברוקר שלמה שרון, שווה בשווה.

סבורים כי "קרדן" תרכוש את חלקו של שרון ב־650 אלף דולר (סכום הרכישה הסופי ייקבע על פי תוצאותיה העסקיות של החברה ל־87'). סכום הרכישה נקבע בהתאם להכנסותיה הקבועות של החברה, הנובעות מפעילות מנהלי תיקים באמצעותה.

שרון החליט לפרוש מפעילותו בחברה המרכזית, בגלל עייפותו, לאחר פעילות רבת שנים בתחום ניירות הערך. "קרדן" רוכשת את החברה מתוך כוונה לפתח את פעילותה בתחום ניירות הערך. בשבוע שעבר מסרה לבורסה על הקמת חברה חדשה לניהול וייעוץ.

"החברה המרכזית" היא חברת הברוקרים השנייה שמניותיה נמכרות בעת האחרונה. קדמה לה חברת הברוקרים "אייל". בעליה מכרו 50% ממניותיה. ועדת החברות של הבורסה דנה באישור המכירה.

עובדי המזרחי מאיימים: נבוא לעבוד ב־1 בינואר

במועד זה הבנקים סגורים לצורך סיכום הספרים ● העובדים מוחים על תביעתה של ההנהלה כי יום זה ייחשב ליום חופשה

מאת אריה לביא

עובדי בנק המזרחי מאיימים להתייצב לעבודה ב־1 בינואר. ביום זה הבנקים סגורים לרגל סגירת הספרים לסוף 87'.

האיום בא עקב תביעת הנהלת הבנק כי יום זה ייחשב לחופש. העובדים טוענים שהתביעה אינה חוקית.

בהנהלת הבנק ציינו כי יש מקום לחייב את הרעיון שיאפשר לבנק לעשות עסקים בעת שהבנקים האחרים סגורים. עם זה, אומרים בהנהלה שהודעת העובדים היא חלק מהמאבק על הסכם השכר לשנת 87'.

העובדים אמרו אמש ל"הארץ" שיש קיפאון בדיונים, וכי ינקטו עיצומים מהשבוע הבא.

ההנהלה אומרת כי ניתן להגיע להסכם בימים הקרובים, בלי עיצומים.

רובוט המלטש יהלומים שאי־אפשר לעבדם ביד — פותח בטכניון בחיפה

מאת ירח טל

רובוט לליטוש יהלומים פותח במעבדה ליהלומים שבטכניון, בידי צוות בראשות פרופ' ישעיהו ידניצקי.

פרופ' ידניצקי אמר שזו המכונה האוטומטית המשוכללת מסוגה בעולם. לדבריו, מסוגלת מכונה זו "לשוחח" עם העובד ולבסוף ללטש יהלום, כולל אבנים קשות במיוחד, שעד היום כמעט לא ניתן ללטשם, אפילו ידנית.

יורם זיו יו"ר ארגמן

מאת יונתן שרמן

יורם זיו, שיפרוש בשבוע הבא מתפקיד מנכ"ל "כימיקלים לישראל", נבחר ליו"ר מועצת המנהלים של "ארגמן", במקום יעקב מאכס, שנמנה בשעתו עם מנהלי בל"ל.

במקום זיו בכי"ל יבוא חיים ארז.

תפקיד יו"ר "ארגמן" לא יהיה פעיל, והוא בא לידי הסכמה עם גורם עסקי ליצור קשר מסחרי ביניהם.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

בפקדונות השקליים החדשים של בנק הפועלים אני מרוויח עכשיו עוד יותר.

ג'מבו רווחי
פקדון חודשי לסכומים מעל 100,000 ש"ח לתקופה של עד 12 חודש בריבית משתנה גבוהה במיוחד. אפשרות למשיכת הכסף אחת ל־3 חודשים.

תקופה בחודשים	ריבית שנתית	ריבית מתואמת שנתית*
3	פריים + 4½%	21.34%
6	פריים + 5.0%	21.94%
9	פריים + 5½%	22.54%
12	פריים + 6.0%	23.15%

*לפי שיעורי הריבית כיום.

שקל רווחי
פקדון לכל סכום ל־12 חודשים, בריבית משתנה של עד פריים + 5%. אפשרות למשיכת הכסף אחת ל־3 חודשים.

תקופה בחודשים	ריבית שנתית	ריבית מתואמת שנתית*
3	פריים + 1¼%	17.52%
6	פריים + 2½%	18.97%
9	פריים + 3¾%	20.45%
12	פריים + 5.0%	21.94%

*לפי שיעורי הריבית כיום.

בנק הפועלים

לחיצה בכפתור ואנו באים לשמור

לחיצה על לחצן המצוקה של מוקד 99 מזעיקה מיד לביתך שומרים חמושים, אשר יסכלו כל פגיעה בך או ברכושך, ויסייעו לך בכל מקרה בו נדרשת לך עזרה מיידית.

פרטים והרשמה

מוקד 99

מקבוצת "השמירה" בע"מ

אפריים קסטיאל ובניו

SLATES, ARDOISE, SCHIEFER

צִיפָּחָה

ריצוף פנים וחוץ וציפוי קירות

יבואן: א. קסטיאל ובניו

טלפון: 836334, 824624, 825815, 03-812527

הארץ

יום ו' ד' בטבת תשמ"ח
25 בדצמבר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 – טלקס 33748
ירושלים: רחוב ה[illegible] 2, טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20, טל' 661166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת בתכניהן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

הכנסת אינה חלטורה

עדיין לא ברור מה בדיוק יהיה מותר ומה בדיוק יהיה אסור על-פי המלצות ועדת סוניק, ועוד פחות מזה ברור מה יהיה אופיים והיקפם של ההיתרים שיינתנו על-ידי "ועדת ההיתרים" האמורה לקום לפיהן. להלכה יתכן שהיקף ההיתרים אף ירחיב את מעגל הפעילות העסקית של הח"כים: לפי המצב החוקי הנוכחי אסורה עליהם לחלוטין פעילות כלשהי במעמד של שכירים; על-פי נוסח ההמלצות, כפי שפורסם, יוכל חבר-כנסת לעסוק בעיסוק נוסף גם תמורת שכר, ובלבד שיקבל על כך היתר מועדת ההיתרים.

כך או כך, המצב הנוכחי רחוק מלהשביע רצון. יש ח"כים שהגיעו אליה כאנשי עסקים, תעשיינים, עורכי-דין או יועצים מבוססים, ולא היו זקוקים למעמדם הפרלמנטרי כדי לפתוח את עסקיהם. אך יש גם ח"כים לא מעטים, שהחלו את עסקיהם בתכוכי הבית מאלה קיבלו הסכבה, עשו את צעדים ראשונים בעולם העסקים, פתחו משרדים ויסדו כפעלים — רק אחרי שנבחרו לכנסת.

לאלה וגם לאלה סיפקה הכנסת תנאים נוחים מאד לפיתוח הפעילות הזאת, ולא רק כמקום אידיאלי לקבלת אנשים שאיתם עמדו בקשרי עסקים, לקוחות וכו'. שמם כחברי-כנסת, הכרים בעלי-השפעה בוועדותיה. פוליטיקאים הנפגשים מדי שבוע עם שרים ופקידים בכירים בעניינים העומדים ברומו של עולם — הוא נכס שלא יסולא בפז. רק עיוור לא יבחין ביתרונות הסמויים במצב זה — ורק פתי יאמין שיתרונות אלה לא נוצלו ע"י חלק מהח"כים לקידום האינטרסים הפרטיים שלהם.

לפעילות העסקית של ח"כים יש שני היבטים שליליים: החשש המתבקש להיווצרות ניגוד-עניינים בין תפקידי הח"כ לבין שיקוליו העסקיים; והצורך לחלק את זמנו ומרצו בין עבודתו בכנסת לבין עסקיו הפרטיים. אין למדוד את עבודתו של חבר-כנסת בשעון נוכחות, אך מותר לצפות שיקדיש את רוב זמנו ומרצו לתפקיד הציבורי החשוב שאליו נבחר. במציאות אין הדברים כך: יש אפילו מספר ח"כים המתייחסים לחברותם בכנסת כאל חלטורה, ורואים את עסקיהם הפרטיים כעיסוק עיקרי. הם נראים רק לעתים נדירות במליאה, ממעטים להשתתף בישיבות הוועדות, ותורמים מעט מאד — אם בכלל — לעבודה הפרלמנטרית.

יש הסבורים שאם יגבילו את הפעילות העסקית של הח"כים בעת כהונתם, לא יאותו אנשים בעלי כשרונות להיות מועמדים בבחירות לכנסת. היא תידלדל מכוחות מעולים. בטענה זו יש מעט מאד ממש. אנו סמוכים ובטוחים שתמיד יימצאו די והותר אישים מוכשרים (כדי איכלוס מספר כנסות), שישמחו להכתיר את הקריירה העסקית שלהם בגולת-כותרת פרלמנטרית, גם אם במשך ארבע או שמונה שנים יהיה עליהם להתנזר מפעילות עסקית. הבעיה האמיתית העומדת בפניהם אנשים כאלה היא להבקיע את חומת הפעילים שצמחו באמצעות המנגנון, התוססת בינם לבין פקידים ממלכתיים. בשיטת הבחירות הקיימת בישראל, רוב חברי הכנסת באו כיום מקרב פעילים אלה. קשה להבחין בשפע הכוחות המעולים שורמו לכנסת, למרות חופש העיסוק שהיה קיים בה.

כאמור אין לדעת בשלב זה אם הכללים והנהלים שמציעה ועדת סוניק יהוו פתרון הולם לבעית פעילותם העסקית של הח"כים. בין השאר מתעוררת השאלה אם ועדת ההיתרים (שמן הסתם תהיה מורכבת מחברי-כנסת) לא תמסמס תוך כדי הפעלה אפילו אותן הגבלות, שיתבקשו על-פי גישתה ורוח המלצותיה של הוועדה. לכן מן הראוי לשקול אם לא עדיף לקבוע מלכתחילה כללים חד-משמעיים, שלא ישאירו מקום לוויכוחים ומיקוחים. הציבור בוחר ב-120 חברי-כנסת כדי למלא תפקידים ממלכתיים חיוניים בחקיקה, בפיקוח ובביקורת הממשלה; מגיעים לו 120 ח"כים במשרה מלאה, והתעניינות בלתי-מחולקת.

המאבק על יותר אור

הטלוויזיה הסובייטית הקרינה את הסרט "יותר אור" על תקופת סטאלין. את השידור יש לציין כנקודה לטובת הרפורמיסטים, בוויכוח שהם מנהלים בקרמלין עם השמרנים, לגבי קצב והיקף גילויי העבר להמוני העם הסובייטי. המאבק הוא חלק מהמערכה הרחבה יותר על קצב "הפריסטרויקה" והיקף ה"גלאסנוסט", כשיש סימנים שסמכויות גורבצ'וב עדיין פחות מוחלטות מכפי שנראה תחילה, ומכפי שחשבו מארחיו בפיסגה בוואשינגטון.

סוכנות טא"ס הגדירה את הסרט כ"תיאור ריאליסטי" של "המעצרים, ההוצאות להורג והדפיקות בדלת בחצות של חיי אלפים שנהרסו"; הובע "צער שיש עוד אנשים השוכחים מה היה המחיר, בחיי אדם, של פולחן האישיות" של סטאלין. בסרט הופיעו גם בוכארין, זינובייב ואפילו טרוצקי, שעד כה נמחקו מההיסטוריה הסובייטית. גורבצ'וב כבר הרשה להציגם בגלוי (אף כי הוא עצמו נמנע מכל צעד שיכול להתפרש כשיקום תדמיתו של טרוצקי).

יצחק את יצחק וגם שמעון

איפה הם מנהיגי האומה ברגע שנוכחותם כה דרושה לחשבון נפש לאומי?

מאת יואל מרקוס

הם יכולים להירשם כחברה בע"מ ולהנפיק מניות בבורסה התל-אביבית. החוליקים הללו. חברת "יצחק את יצחק את שמעון". כל-כך הם מבינים זה את זה גם כשהם רבים, גם כשמחלוקת נטושה ביניהם.

בשעה שהשטחים בערו והדרה אחזה את כולנו, נשא פרס הרצאה מבריקה בישיבה "יוניברסיטי" בניו-יורק, על משה רבנו, שלמה המלך והרמב"ם. אותה עת, ב"דינר" מטעם הבונדס, הרצה רבין על פסיכולוגיית התסכולים מועידת עסקן שחוללה מהומות. המרחק לא איפשר ליצחק ויצחק להסכים ביניהם על הסיבות האמיתיות למהומות. וכך, בעוד יצחק א' מסביר אליטיות שאיראן, עיראק וסוריה מאחורי המהומות, יצחק ב' (זה שנשאר בארץ) חשב בקול רם שהאחריות למהומות נופלת דווקא על התבוסתנות של מפלגת העבודה, ובאמת, מי מסוגל להיות אשם בכל מחדלינו אם לא פרס?

מבחינה החוקה לא יכול היה ראש העבודה להבריע מי משני היצחקים צודק. ואולי גם לא רצה כל-כך להתערב. איך אמר בשובו ממסעו מעבר העולם? "זה לא הזמן להתקוטט ולהאשים" — "להוליקי ריעות ולהולשת דעת. זה הזמן לאחדות ולא להתחשבנות מפלגתיים". גרסה חדשה לסיסמה האירונית "שקט יורים" שהושמעה גם בעבודה בערבון מלחמת לבנון. לשמוע מפרס כי לדבר על הצורך בתהליך השלום ולהצביע על האראים להידרדרות הם "התחשבנות מפלגתיים". זה נראה תמוה, הרי כך מאשר פרס בדיעבד את האשמות שהטיח שמיר נגד העבודה. מי החליט שאין זה הרגע לויכוח ציבורי? ומדוע לא עכשיו? מה קרה? פרצה מלחמת עולם או מלחמת יום כיפורים חדשה, המחייבת שתיקה לאמיתה? מתי אם לא עכשיו בדיוק הרגע הנכון לעשות את חשבון הנפש ולבחון לאן מובילה הדרך של שבזאר-תעשה המוכתבת לממשלה זו כשנצא מהזעזוע ונחזור לשיפודים?

אבל חכו, זה לא הכל. רק חזר רבין מחו"ל ומצטרק: "כאן היה לי מהליך אבל לא היה מי שקוליפני באהר"ב" — אריינגאגש כפי אומרים ביידיש. מה פירוש לא היה לו מהליך באמריקה את שמיר הוא שאל? וכשר ביטחון כן היה לו מהליך? אבל הוא גם "סמך על המערכת". ה"סמוך" הצבאי המוכר הבלתי-רחביב. שר הביטחון שמיר היה בדיוק כמו ראש הממשלה שמיר. "לא נורא, לא צריך להתרגש" — "אין כל חדש בהפרות הסדר"... "בכל דור ודור היו לנו צרות". פעם אמר שלא צריך לפחד "וללקות במורת רוח" ופעם התגרה בארה"ב. פעם אמר שאנו נעשה מה שצריך לעשות ולא השהה "תנר-מיתה היפה של ישראל" הפעם. מצוות אנשים מלומדה, הרגיע את העם היושב בציון ש"אנו כבר בשלב הרגיעה". רק אמר, ומיד פרצו המהומות בירושלים המזרחית, ופשטה הבערה אל ערביי ישראל.

האיש שטיפח את סיפורי הוהירגות לא ידע אפילו להפעיל יד קשה. קצת כה וקצת ככה, כהרגלו. הוא "סמך על המערכת" שתפעל מעצמה. היה קשה להתווכח השבוע בשאלה אם הישות הפלשתינית אכן קיימת. אך לא היה צורך בהוכחות כדי להיווכח באריקומה של הישות המדינית. ועליו סמך רבין עובדה. עם שובו השוגה המדיניות בבת-אחת לכיוון יד חזקה. בכך סתר את טענתו שלא היתה שום הצדקה להקדמת שובו. אילו היה נוכח, ועקב כך צה"ל לא היה פועל מעצמו, אולי היתה נמנעת ההסלמה. בניגוד לדבריו, לא היה אפשר "לסמוך" על המערכת ולא היה מקום לומר ש"אין מקום להתרגש". גם פרס, אילו היה כאן, יכול היה להשפיע על המגזר הערבי ולכוון את הפעולה בשטחים באופן שהיתה מונעת אולי את ביזיונו של הנשיא רייגן.

אבל מה יש סוד בחברה בע"מ הזאת המכונה יצחק את יצחק את שמעון. יש בה ברית בתוך ברית בתוך ברית: ברית אחת היא בין רבין לפרס שהאחד אינו אומר לשני מה לעשות ואינו מתערב בתחומו. כך הם שומרים על הידוק השורות ביניהם וכל הקטנים במפלגתם יכולים לקפוץ. יש ברית כתובה ובלתי-כתובה בין שמיר לפרס שיקרה מה שיקרה ולא יקרה מה שלא יקרה (למשל תהליך השלום), על שלמות הממשלה הם שומרים. ויש גם ברית בלתי-כתובה בין יצחק ויצחק שנכתב עליהם שהם מתנבאים במנגנון אחד. בפאראפרזה על אמירה ידועה של משה דיין, אפשר לומר שרבין יותר קרוב לשמיר מאשר לחברי מפלגתו צור, רמון ובר-לב. כשמדובר בערבים, חברה של יד אחת יד בע"מ.

על כן לא היה זה מפליא שאחרי ששבו בנים לגבולם, נעשו כולם ראש אחד ופה אחד. פרס ושמיר (בלי להיזכר) מצהירים שזה הרגע לאחדות ורבין מפעיל מדיניות יד חזקה. כל מה ששמיר התכוון לעשות באומרו "במהומות ובכוח לא ישיגו דבר" ולא העז, עשה רבין מרגע שכף רגלו דרכה בארץ. אילולא פרס נעשה ילד טוב ירושלים — באסטת פעו-הסלון אולי — היה אפשר לצפות ממנו במקום מלות הפטריוטיות המזויפת שיאמר כי באין התקדמות מדינית, נכנסת האלימות לתמונה. ובאין דרך אחרת, למרבה הצער, כוח הוא הדרך היחידה להשיג דברים. בכוח השגנו את ישיבתנו פה ובכוח השיגו המצרים את סיני בחזרה. רק מעטים ישלו עצמם שלא מלחמת יום-הכיפורים גרמה את ההישגים הטריטוריאליים של מצרים. ואם לא יהיה מוצא אחר, יכולים 2.2 מיליוני ערבים למרר את חייהם של 3.5 מיליוני יהודים: בידי פרס נפלה הזדמנות משמיים להמחיש לציבור איך ייראו החיים בין יהודים וערבים בא"י של שבזאר-תעשה. אבל כמה שקט, ידידי פרס, הוא שהציבור מזועזע ממה שקרה, וכי תגובותיו הקציני בשבועיים אלה. השתכנע כנראה שאין זה הרגע לדבר עם בני עמו שלו ברזל בתם הקטנה. איפה הם מנהיגי האומה ברגע שמתבקשת נוכחותם?

אין צורך בסקרי דעת-הקהל כדי לחשוד מי ינצח בבחירות הבאות: יצחק את יצחק וגם שמעון, כמובן. הם מבינים זה את זה כל-כך טוב כשהשטחים בוערים, שיש חשש סביר שיבינו זה את זה כשהשטחים יוסיפו לבעור. ואם לא תהיה הדרכות הבנתנו לפשרה — השטחים יוסיפו לבעור.

ערפאת: לשאת ולתת עם האוייב

שרות Newsweek

ערפאת: מדוע אתה לא יכול לומר במפורש, כן או לא?

יאסר ערפאת, יו"ר אש"ף, דיבר בשבוע שעבר בבגדד עם כתב "ניוזוויק", כריסטופר דיקי, על המהומות בעזה ובגדה המערבית. להלן קטעים מהראיון.

שאלה: הצעירים המתקוממים בשטחים הכבושים קוראים למדינה פלשתינית עצמאית. האם ישנה בעתיד אפשרות למדינה כזאת?

ערפאת: זו מטרתנו. במוקדם או במאוחר נשיג אותה.

אם תהיה מדינה פלשתינית, תהיה גם ישראל?

הכרזתי שאני מקבל את כל החלטות האו"ם. כאשר אני מדבר על ועידה בינלאומית, עם מי (היא תיערך)? עם רוחות רפאים? אני הולך לוועידה בינלאומית כדי לנהל דו-שיח עם הסורים, הלובים או המצרים? אני הולך לשאת ולתת עם אויבי, כדי להשיג הסדר ופתרון כולל, בר-קיימא וצודק.

מדוע אתה לא יכול לומר במפורש, כן או לא?

כאשר אנחנו אומרים "כל הצדדים המעורבים בסכסוך המזרח התיכון", (אנחנו) כוללים את הממשלה הישראלית ואת ...".

יש דיווחים שלפיהם צעירים רבים בעזה פועלים בהשראת התנועות האיסלאמיות הפונדמנטליסטיות.

אין ספק שקיימת השפעה של הקבוצות האיסלאמיות. רוטיקר של האחים המוסלמים במצרים — לא (תנוכבו) זהמיני. לאחים המוסלמים יש השפעה ברצועת עזה מאז התקופה שהיא היתה תחת שלטון מצרי. אך אל תשכח שכיום יש לקבוצות איסלאמיות נציגים בקונגרס הלאומי הפלשתיני ובמועצה המרכזית של אש"ף. זו היא הדמוקרטיה שלנו.

אחרי הבעירה

המציאות הפוליטית דוחקה את צה"ל למילכוד שאינו מאפשר ניצחון אמיתי

מאת זאב שיף

נניח שבעוד ימים אחדים תחול רגיעה בשטחים, והמהומות ישככו. אז מה? האם ייפתח דף חדש לאחר שהאור האדום הבהב בעוצמה לנגד עינינו? האם הממשלה תחדל להתחמק מדיון במדיניות כלפי המיעוט הערבי — דיון שאינו תלוי בסרבנותם של חוסיין ומוסקווה או בוועידה בינלאומית? כמו בעבר הסיכוי הוא ששוב נטאטא את הגחלים הלוחשות של הבעייה הישראלית-פלשתינית אל מתחת לשטיח ונחזור לבולמוס היום-יומי ונרגיע עצמנו ששום דבר לא יקרה.

צר לקבוע זאת, אך הפוליטיקאים — משני המחנות — אינם אומרים את האמת בעניין המהומות האחרונות כאשר הם מספרים לציבור כי הגורם להתפרצות הוא חיצוני. אחד אומר כי את הכל יזם אש"ף. שני מאשים את סוריה וגם את איראן. המוסמכים השונים, המגישים לפוליטיקאים את דו"חותיהם, קובעים דברים אחרים. כולם סבורים כי ההתפרצות באה מבפנים, ביוזמה מקומית, ספונטנית, והולידה תגובת שרשרת. רק לאחר מכן באו אש"ף ואחרים, התסיסו והסיתו וצברו הישגים.

מה שקורה בשטחים אינו יותר, כפי שמספרים לציבור, עניין של שבאב ותלמידים מוסתים בלבד. מספר המבוגרים המעורבים באירועים האחרונים רב מתמיד. כך אין זה יותר רק הסתה של שלושה עיתונים פרו-אש"פיים. ראוי לקרוא את העיתון הפרו-ירדני "אל נאהר" כדי לראות שהגבולים מטשטשים. אין זה נכון, כפי שמנסים לצייר זאת, שהבעייה ניתנת לפיתרון בכוח ושצה"ל יסדיר הכל.

צה"ל אינו ניצב כאן מול צבאות סדירים. עם הסדור אנו מסוגלים להתמודד בהצלחה ובמחיר קטן יחסית. אך כאן המצב שונה. המציאות הפוליטית דוחקה את צה"ל למילכוד קשה. ברור שצה"ל יכול להשליט סדר בשטחים לתקופה מסוימת בכוח הנשק. אך זה יחייב הרוגים רבים עם כל המשמעות השלילית גם בעינינו וגם בעיני רבים מיהודי התפוצות. זהו מילכוד שלא יכולים להיות בו מנצחים, ומה שנחשב כניצחון אינו יכול להאריך ימים.

ומשום שאין אומרים את מלוא האמת, מסקנתי היא כי אחרי הרגיעה שתושג שוב נחזור לחיי יום-יום, נעסוק רק בסימפטומים של המחלה ולא בבעייה עצמה. כך עד להתפרצות הבאה וזו שלאחריה. כשכל התפרצות נעשית אלימה ונרחבת יותר בשנאה. דוגמא לטיפול בסימפטומים היא הטלת האשמה על אמצעי התקשורת. תחילה הטענה כי האופוזיציה אשמה בהתפרצות, ואחר התקשורת שאינה מגלה אחריות.

זו טענה אווילית, שלמרבה הצער נתפש לה גם הנשיא הרצוג. האם ערביי השטחים זקוקים לטלוויזיה הישראלית על מנת לשנוא את הכיבוש? גם במלחמת לבנון נעשתה טעות דומה כאשר התעלמו אפילו מהשינויים הטכנולוגיים שחלו בתקשורת הבינלאומית. התעלמנו מהמציאות, מהלוויינים הנוחו שאפשר לבודד את ישראל מהעולם החיצוני. זה אפשר לעשות ליום, לשבוע, אך לא יותר. למי שמביא את מלחמת פוקלנד כדוגמא הייתי מציע לקרוא את הדו"ח של הוועדה שמינתה הממשלה הבריטית אחרי המלחמה, יחד עם הדו"ח של המומחים האמריקאים אחרי מלחמת גרנדה.

שתי ועדות חקירה אלה הגיעו למסקנות שונות ממה שסבורים הנשיא וראש הממשלה.

אנו מתעלמים ממה שקורה בצד השני, ברחוב הפלשתיני. מהפחדים של אלה שאומרים אצלנו עליהם כי הם מתונים. שוחחתי עם אחד מראשי הציבור הפלשתיני, איש מתון. מסתבר כי אפילו בעניין ירושלים האירועים מתורגמים אצלם אחרת לחלוטין. הנה אומר: תחילה היה ביטול הזיכיון של חברת החשמל הירושלמית הערבית. אחר דובר על חפירת מנהרת הכותל שפיתחה יוצא ברובע המוסלמי. אחרי זה התיישבותו של אריאל שרון ברובע המוסלמי וההודעה שעוד יהודים יבואו אחריו. בשבילנו הפירוש הוא גירוש ערבים. ולזה תוסיף שריפת כנסייה על ידי יהודים. זה יוצר את המתח, את הפחד, ובפרט כששומעים אישים מרכזיים אצלכם מדברים על טרנספר של ערבים.

תחושות אלה אינן מוכרות למרבית הציבור הישראלי. מותם של אנשים בעת הפרות הסדר נקראות על ידי מרבית הישראלים כסיפור המתרחש רחוק, כידיעה מארץ רחוקה.

התיישבותו של שרון ברובע המוסלמי נחשבת כמעשה גבורה יהודי, אך זוהי גם דוגמה כיצד מורת מתנה הימין את התהליך לקראת התנגשות. התנגשות שמרבית כתנה הימין אינו רוצה בה. אך הקיצונים שבו מתעקשים להעלות את שני העמים, היהודי והפלשתינאי, על מסלול של מלחמת אזרחים.

מהלכים גמלוניים כאלה מקרבים אותנו מהר יותר לרגע האמת כדי-כוח על עתיד השטחים, וזהו אולי היתרון שיש לאירועים הקשים האחרונים בשטחים ובישראל. הזעזוע בא כאשר הפגינו ערביי ישראל והשליכו אבנים על אוטובוסים גם ביפו. לפתע גילינו את המיעוט הערבי. נדהמנו שאלה המוגדרים אצלנו כחוטבי העצים ושואבי המים של החברה הישראלית הכריזו לנו שהם לא רק ישראלים אלא גם פלשתינאים.

בישראל זה נדיר מאד שנופלות החלטות גדולות בלא שקדם לכך זעזוע ציבורי. ברור כי ללא רעידת אדמה תימשך גם ההדחקה של הבעיה הישראלית-פלשתינית. היינו זקוקים למלחמת יום הכיפורים על אלפי הרוגיה כדי להשתחרר מהסיסמה של דיין כי מוטב שארם א-שייח על פני שלום ועל מנת שהציבור ידחוק את המערך מהשלטון. היה צורך במאות הרוגים בלבנון כדי שנבין שאין לצה"ל מה לחפש בביירות ושזו התאבדות להחזיק מאות אלפי שיעים, בנוסף לפלשתינאים, תחת שלטוננו.

עלינו לעבור כנראה זעזוע בשטחים וביחסינו עם ערביי ישראל, כדי לדעת מהן הסכנות הטמונות בשליטה על מיליון וחצי פלשתינאים וכדי להבין שהסטטוס קוו המקודש עלול ליהפך לקללה.

הדולר: קודם כל לאמריקאים

הבראת המשק האמריקאי באמצעות טיפול בגרעון התשלומים היא חסרת סיכוי מטעמים כלכליים ופוליטיים כאחד

מאת א. שוייצר

על פניו, מעטים ירצו לחלוק על גרעין העיצה שנשא השבוע הלורד "אקונומיסט" לנותני הכלכלה האמריקאית. אם לקצר, השבועון מאיץ בהם לצמצם את גרעונם המסחרי; וכדי שישיגו יעד זה, יהיה עליהם לגרום להאטה בגידול המשאבים העומדים (כתיאוריה) לרשות המשק האמריקאי באחוזים אחדים, בעיקר בתחום הצריכה הפרטית (כדי לא לפגוע בסיכויי הצמיחה). תוצאה זו היתה ברת השגה בכוונת מכוון; אם לא בדרך זו, היא תתרחש מעליה הזרנת לעליית שער הריבית, אינפלציה וזיהוה, נוספת של הדולר בשוקי הכספים.

עיצה זו מזכירה, במעט הגזמה בלבד, עיצה אחרת: בעת מלחמת העולם השנייה היה "" שיעץ להילחם בצוללות... בצורת "ייבוש האוקיאנוס האטלנטי". כשנשאל, כיצד מייבשים אוקיאנוס, השיב, כי זו בעייתם של המומחים לדבר. קיצוץ הצריכה, בין ע"י הטלת מיסים (או קיצוץ בהוצאות השלטונות) ובין ע"י ייקור הכסף, בהיקף הדרוש, עלול לסבך את המשק האמריקאי במיתון עמוק, שאותו ביקשו השלטונות למנוע, בליווי מחאות כפיים מכל עבר, ע"י הזרמה מאסיבית של דולרים אל תוך המערכת הפיננסית בעת משבר הבורסות. לשון אחר, אין לאמריקה מייצרת ומוציאה כאותה. האם כך באמריקה, כך גם ביתר חלקי העולם המערבי.

הסיבה המשועתת לכתיבת המאמר ב"אקונומיסט", נעוצה בעובדה המוחשת בסיום המשפט הקודם. במשק האמריקאי יש עניין לא רק, ובמובן ידוע, לא בעיקר, ליושבי המדינה-היבשת. עניין זה בעל אופי כפול: יש המעוניינים בכלכלה באה"ב כנושא לספקולציה פיננסית מכל הסוגים; ויש שלדידם אמריקה היא שוק, או מתחרה. המאמר הנדון, מציע ניהול מדיניות כלכלית, שתגרום, אם תצליח, לייצוב הדולר, ובאמצעותו לייצוב המערכת הפיננסית הבינלאומית. בזה הוא מעמיד בדרגת חשיבות שנייה את ההיבטים הפעילותיים של ייצור, יבוא וייצוא. מתוך להתחייב מסדר עדיפות זה: מכל מקום, כלכלנים רבים ובעלי מעמד אמריקאים מערערים עליו.

ישנו מטבע לשון, שחוק מרוב שימוש, לפיו אמריקה מורידה בכוונה תחילה את שער החליפין של הדולר (לעומת היין, המארק, ומן הסתם הזהב). היו זמנים, שהיא יכלה להעלות שער או להורידו על פי רצונה. זמנים אלה חלפו: ארה"ב אינה שליטה בימים אלה בשערי החליפין. הסיבה הראשית לאבדן השליטה נעוצה במה שקרוים יורו-דולרים, יתרות דולריות המוחזקות מחוץ לארה"ב, אשר סכומן מגיע, לפי אמדנים שאינם מוסכמים פחות מאמדנים אחרים מן הסוג הזה, לטריליון וחצי (אלף וחמש מאות מיליארד).

סכום אגדי זה נוצר מהצטברות גרעונות תשלומים דולריים במשך כ-40 שנה: אין שום פעולה של הממשל האמריקאי בחשבון השוטף, בין בתחום התקציב הפדרלי ובין במישרין. בגרושה בצורה כלשהי הפחתת כמה עשרות מיליארדי דולר מגרעון התשלומים השוטף, היכולה להשפיע באופן ממשי על תנועותיה ותנודות שעריה של יתרת היורו-דולרים.

אין מה שיעמוד בפני זרמיו של ים של נזילות זה, ואין מי שהשכיל עד כה לפענח את הסיבות לתנועות בו. תנועה כזו יכולה להתחיל למשל מפידיון מאסיבי של אג"ח אמריקאיים ע"י ענק בורסאי בטוקיו, כיוון שהלה מעריך כך את צרכיו ביינים במומן. עליית הריבית באה"ב כתוצאה מכאן, או ביחוש שתעלה, יכולים לגרום לריצה אמריקאית המגויה למכור אג"ח בטרם ירד מחירם עוד יותר, או לריצה בכיוון ההפוך של יפנים אחרים, או אירופים, לרכוש אג"ח בזול. מסתבר, כי אפילו ריבון העולמים אינו יודע, מה יקרה בסופו של דבר: אך הוא, כידוע, אינו עוסק בספקולציה בשוק הכספים.

להעמיס על בסיס מתנדנד

היו היו זמנים, שבהם השערים בבורסה שיקפו הכנסות שוטפות של ניירות ערך או ערכים נכסיים; באותה עת, שערי החליפין עמדו בפרופורציה ידועה ויציבה עם כוח הקניה היחסי של המטבעות. כבר זה, למשל ראו גדנס שעמד באוגוסט השנה על 2700, אבד הקשר הישיר עם שווין הממשי של המניות אותם נועד לייצג; ואילו הדולר קונה בין שליש לחצי יותר מ-1.60 מארק או מ-130 יין. לעשות סדר במשק העולמי ע"י גישה אליו מן הצד הפיננסי, דומה להרמת משקל כבד מבשא אבן עמידה על בסיס מתנדנד למעלה, למטה ולצדדים.

יש גם ניתוקים פוליטיים משבעים לפיהם יימנעו נותני המשק האמריקאי לנהוג על פי עצת "אקונומיסט". הבחירות הקרבות אינן העיתוי המתאים. גם לא כבר זינת ממשל רפובליקאי, לגשת להבראת המשק ע"י מהלכים המסיבים עם אנשי פיננסים. אמריקאים חורים כאחד. הדעת נותנת, כי הממשל יעדיף האטה כלשהי בקצב האינפלציה (אם יידרש הדבר בתמורה לביטול מדיניות מוניטרית נריבה יחסית) ירידות ערך הדולר. אם כך יחליטו בעלי הפקדונות ושאר הנכסים המוחזקים בהם, ועליה מתנה בשער הריבית. מכיר את ישראל; כך השני הוא רק-בארתנות הנכסים, שעליו מתנהלת מדיניות כה.

יש הגורסים אחרת, לא רק "אקונומיסט". אלה סבורים, כי רק מדיניות פיסקלית, קרי קיצוץ מרחיק לכת בגרעון שבתקציב הפדראלי והיסוק מוניטרי (הזכיב על האקונומיסט), יכולים להבריא את המשק האמריקאי; מה עוד שהם סבורים, כי כושר הייצור בו מתנת עד קצה יכולתו הפיזית. אין לחלוק על האפקט הסמלי שיהיה למהלכים מן הסוג הזה אך, כאמור לעיל, אין הם שקולים, מבחינה כמותית, כנגד ים הליקווידיות הדולרית בשווקים הפיננסיים. ואשר להבראה, השאלה היא מה קודם בעיני האמריקאי המצוי: תעסוקה והכנסות — ולוא מעט אינפלציוניות — או מטבע יציב ועסקים פיננסים משגשגים? סביר הוא כי אם הבחירה (להבריא את זה ולהחליא את זה) תהיה בין שתי החלופות הנ"ל, היא תיפול לטובת הראשונה.

הקורה שברחוב ארלוזורוב

גם בתקציבי ההסתדרות ניתן למצוא עילות לתמיהה

מאת אברהם טל

א. עולה למעלה

מתנגדי התקציב של משה נסים במפלגת העבודה ובהסתדרות, מצביעים על האופי האנטי-חברתי של מהלכים שכבר נעשו ושל הצעות חדשות שהעלו שר-האוצר ועוזריו. אחת הטענות המושמעות לעתים מזומנות ביותר נוגעת להפחתת שיעורי המס. לפעמים נדמה, שהפחתת שיעורי המס שעשה נסים בתחילת שנה זו, ממש טורפת את דעתם של קיסר, אלמוגלינה, צור ופוליטיקאים אחרים במפלגת העבודה, ואינה נותנת להם מנוח. איך יתכן, שהוענקו ל"עשירים" חצי מיליארד שקל, מיליארד שקל, ויש אומרים מיליארד וחצי שקל? כשאני שומע תמיד מפי פוליטיקאי העבודה את הדיבורים הרמים על צדק סוציאלי ועל עקרון הפרוגרסיביות בחלוקת הנטל, אני מטלפן לגזבר ההסתדרות או אחד מעוזריו כדי לשמוע מה חדש בטבלת המס האחיד של ההסתדרות.

כידוע, טבלת המס האחיד של ההסתדרות היתה טבלה רגרסיבית במובהק: מבעלי הכנסה נמוכה גבו מס בשיעור גבוה יותר מאשר מבעלי הכנסה גבוהה. במשך שנים נמתחה על ההסתדרות ביקורת בעניין הזה, אבל היענותה לביקורת היתה מוגבלת ביותר. הסיבה: ההסתדרות חששה שהעלאה ביכולת של שיעור המס לבעלי הכנסות בינוניות וגבוהות תביא לבריחתם מן ההסתדרות וקופת החולים הכללית — לקופות החולים המתחרות. אחת הדרישות שהופנו להסתדרות במהלך הטיפול למניעת ההתמוטטות הכספית של קופת החולים היתה: להעלות את שיעורי המס האחיד ולהגדיל את הפרוגרסיביות שלהם. בדו"ח האחרון של מבקר המדינה צוין, שהלה התקדמות בכיוון, אך השיעורים עודם רגרסיביים.

מאז פרסום הדו"ח היה עידכון נוסף של שיעורי המס האחיד (אוקטובר 1987), אבל הם נשארו רגרסיביים, כפי שאפשר לראות מן הטבלה הבאה:

השכר	סך המס	אחוז מהשכר
*870	33.90	3.9
1900	71.00	3.7
4000	136.10	3.4
5000	136.10	2.7

*) עד 530 שקל — הנחה של 20%.

שיעור המס יורד בד בבד עם עליית השכר. מהכנסה של 4,000 שקלים ואילך, סכום המס נשאר קבוע, ולכן צונח שיעור המס במהירות מוגברת ככל שהשכר עולה. הללו, זה הסתדרות סוציאליסטית זה?

ב. חלוקה 1987

לשכת המס האחיד אמורה להעמיד בשנת התקציב הקרובה לרשות ההסתדרות כ-710 מיליון שקל (לאחר ניכוי הוצאות הגבייה — ראה להלן). יש עדיין רבבות שכירים שהמס האחיד נחשב בעיניהם ל"מס קופת חולים". הם אינם יודעים מה נגרע מ"מס ההסתדרות" וכמה נשאר ממנו עד שהוא מגיע לקופת-חולים. אכן, קופת-חולים תקבל את הנתח העיקרי (כחצי מיליארד שקל, או כ-70%), אבל גם מנגנון הוועד הפועל אינו מקופח: הוא יזכה בכ-140 מיליון שקל, קרוב ל-20%.

סכום זה משמש למימון פעילות הוועד הפועל ומועצות הפועלים בכל רחבי הארץ, ויפתגם — לפי אומדני — קרוב ל-3,000 עסקנים ופקידים. בוועד הפועל עצמו מועסקים כ-800 איש ובמועצות הפועלים ברחבי הארץ — למעט המועצות בשלוש הערים הגדולות — 1,328 איש. שלוש מועצות הפועלים בערים הגדולות נחשבות עצמאיות: הן ימשכו מתקציב הוועד הפועל למעלה מ-20 מיליון שקל, אבל אין בחוברת התקציב פירוט של הוצאותיהן ומספר עובדיהן. האם סמכותו הפיסקאלית של הוועד הפועל מסתיימת בגבולות המוניציפאליים של שלוש הערים הגדולות?

עלעול בחוברת התקציב של הוועד הפועל מעורר שאלות נוספות, לדוגמה: האם המחלקה לקשרים בינלאומיים לא היתה מסתדרת עם פחות מ-3.6 מיליון שקל ו-19 עובדים? איזה קסם מפעיל ירוחם משל על קיסר, המאפשר לראשון למשוך למעלה מ-1.1 מיליון שקל בשנה (תקן של 17 עובדים) למכון לבנון? ולמה הסתדרות פועלי המזון יכולה להסתדר עם שני פונקציונרים ופקידים ותקציב של 147 אלף שקל, בעוד שהסתדרות עובדי המדינה זקוקה ל-800 אלף שקל ו-11 איש? מה הבל, שאי אפשר להשאיל להסתדרות את אחד מ"ילדי אגף התקציבים" (כפי שכינה אותם שר-החקלאות נחמקין) כדי להכין רשימת קיצוצים, דוגמת זו שהכינו למשרדי הממשלה.

ג. בזבוז אחיד

בלשכת המס של ההסתדרות נעשו בשנים האחרונות פעולות ייעול והפחתת מספר העובדים. הצרה היא, ששום פעולת ייעול לא תמצה פוטנציאל הייעול, אלא אחת, קשה וכואבת: ביטול לשכת המס כגוף נפרד ומסירת הגבייה של המס האחיד למוסד לביטוח לאומי.

בלשכת המס של ההסתדרות מועסקים כ-600 איש (אינם כלולים במניין עובדי הוועד הפועל הנקוב לעיל) ואת תקציבה יש לאמוד ב-30–35 מליון שקל (תקציב זה מופחת, כמובן, מראש מהסכום המועבר לחלוקה בהסתדרות, ואינו כלול בתקציב הוועד הפועל). רוב הסכום הזה ניתן היה לחסוך אילו הועברה הגבייה למוסד לביטוח לאומי — כפי שהוצע כבר פעמים מספר בעבר. בסכום הנחסך יכולה היתה קופת-חולים לממן משמרת-שנייה במרפאותיה — ואולי היה נשאר עודף.

בקונספציה לאומית, החיסכון היה גדול יותר, כיוון שבמקביל לביטול לשכת המס של ההסתדרות ניתן היה לבטל את מנגנוני הגביה של שאר קופות החולים. המוסד לביטוח לאומי גובה כבר עכשיו, ביעילות, את המס המקביל, ובלא קושי מיוחד היה ניתן למסור לביצועו את גביית מסי קופות החולים.

ההסתדרות מתנגדת לביטול לשכת המס, משום שהיא רוצה לשמור בידה את השליטה הריבונית על מקורות המס הזה. גביה ואין לזלזל גם בג'ובים הנוחים שלשכת המס מספקת לעסקנים. שיקולים כאלה מצדיקים, כמסתבר, הוצאת עשרות מיליוני שקלים מכספי השכירים, על מנגנון מיותר לגמרי מבחינה פונקציונאלית. איני נמנה עם התמימים המאמינים כי קיים מנגנון ציבורי שאינו מבוזבז; אבל כאן, עצם קיומו של המנגנון הוא בזבוז. וזה באמת מרגיז.

יש דרכים לצאת מהפקקים

יש דרכים לצאת מהפקקים.
בממשלה יודעים מהן,
במשרד התחבורה, במשרד
הבינוי והשיכון-הממונה על מע"צ
וגם ברשויות המקומיות.
כולם יודעים - ולמרות זאת
הדרכים נשארות פקוקות
ושום דבר לא זז!
"חוסר תקציבי" הם אומרים,
ואנחנו אומרים: להד"ם.
תקציבים, יש: לישיבות
המתכוננות להשתמטות מצה"ל,
למימון מפלגות, לחגיגות 40
שנה למדינה, לכבישים
מיותרים ביהודה ושומרון,
למזרקת "יאגם", ולמה לא?
הגיע הזמן להפנות
את התקציבים הנאותים
לפתרון הבעיה הכואבת
למאות אלפי האזרחים
המזדחלים כל בוקר
מפקק לפקק.
יש לסיים בדחיפות את
פרוייקט נתיבי אילון ולבנות
מחלפים בצמתי:
הכפר הירוק, הקאנטרי קלאב,
וגבעת שמואל.
יש לסלול נתיבים יחודיים
לתחבורה ציבורית ולהפעיל
רכבות פרברים.

תנועת המרכז
שינוי • ל"ע • המרכז הליברלי
לבונטין 19 ת"א 65112 טל. 03-614737/8/9

صكنا من الاصل

صكذا من الأمل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

זו היתה "שנת השלום"

זה נשמע היום כמו לעג לרש: בעוד שבוע נעלת השנה שהוכרזה חגיגית באלכסנדריה (ספטמבר 1986) על ידי שמעון פרס וחוסני מובארק כ"שנת השלום". במקום ועידה בינלאומית ליישוב הבעיה הפלסטינית מקבלת ישראל מהומות בינלאומיות בגין מלחמתה בפלסטינאים מתמרדים. מגעי שלום עם המלך הירדני בתיווך אמריקאי ובשיחות ישירות עם פרס מסתיימים במו"מ של המלך במוסקווה על רכישת נשק סובייטי והריש והילופי גידופות בין ישראל לארה"ב. עם הרגיעה (המזוינת) אפשר לערוך את ספירת מלאי הנזקים והלקחים בסופה של "שנת השלום".

כניסתו של יצחק רבין למשרד הביטחון בישרה את עידן "איכות החיים" בשטחים. בעידודו האישי של המזכיר ג'ורג' שולץ קיימו מגעים עם ירדן התושבים בשטח על החלפת קציני צה"ל בראשי ערים מקובלים על המלך חוסיין, הוקם בנק ערבי בשכם והונהגו הקלות שונות בתחומי המימון והיוזמה הכלכלית והחברתית. מתחת למעטה הזוהר הזה שהוצג לראווה בעולם, עודד רבין – במעשה או בשתיקה – את המשך הסיפוח הזוחל (כבישי רוחב והרחבת התנחלויות) ואת התלות הכלכלית של תושבי השטחים בחסדיה של ישראל.

בצד כל אלה, הצליח מתאם הפעולות שמואל גורן לשכנע את רבין להנהיג "יד חזקה" באמצעות הזזרת הגירושים והמעצרים המינהליים, סגירה סיטונית של אוניברסיטאות והצמצום ההיתרים לאיחוד משפחות. גורן סילק מדרכו את ראש המינהל האזרחי אפרים סנה שהתנגד למדיניותו (הפיצוץ הסופי – הקידוח הפרובוקטיבי בהרודיון) ומנגד עודד גם היברות עם צעירים מתומכי הפתח' המתון. גורן שיכנע את הממונים עליו כי די בקשר עם משתפי פעולה, מהם אנשים מושחתים הנזקקים להגנה מתמורת של כוחות הביטחון.

מה שהחל כאיכות חיים הסתיים כאובדן חיים בכמות שאין לה תקדים בעשרים שנות השלטון הישראלי בשטחים. הדבר שהממשלה הוליכה כי אינו מרי אזרחי הוא במידה רבה, אולי מכרעת, תעודת הכישלון של מדיניות רבין גורן. הדיבורים על הצורך ב"יד חזקה" בעתיד עלולים להטעות, כאילו עד כה נהגו הפלשתינאים בשטחים מ"יד רכה". יודעי דבר בקרב גורמי הביטחון מעידים כי לתושבים יש סיבות טובות להתגעגע לעידן שרי הביטחון של הליכוד.

חברי כנסת של מפלגת העבודה לא ידעו את נפשם כאשר שר הביטחון העדיף טיול באפ־16 על סיור בקרב הנערים הישראליים שצה"ל שלח להילחם ללא ציוד מתאים בילדים במתנות פליטים עלובים. אחר כך הם התקשו להאמין למשמע אוזניהם משמשמע אותו מסביר בשובו ארצה כי שמיר הוא תחליף מצויין לשר הביטחון. בתום נאומו בכנסת, שבו איים גם על ערביי ישראל, מרטו רבים בספסלי המערך את שערות ראשם והליכוד היתה צהלה. עבודה של שנים ומיליוני דולרים השקיעה מפלגת העבודה בטיפוח קשריה עם העולם הערבי. השבוע סייע רבין לליכוד (ראה דברי חיים קופמן על החזרת הממשל הצבאי) לדחוק את 80 אלף המצביעים הערבים של המערך לידי רק"ח. ארבעה מנדטים אלה עשויים לקבוע מי יהיה ראש הממשלה בעוד פחות משנה.

במפלגת העבודה מבטיחים שקבוצת "יונים" תיפגש, אולי עוד השבת, עם יצחק רבין ולא תחסוך ממנו דברי תוכחה על הסכנות לליכוד ב'. בינתיים מקפיד פרס להוסיף את המלה "עכשיו" בדבור על הצורך באחדות, ורק בהקשר למהומות. עם שוך הסערה ואם יתגבר על אימת רבין, הוא ישוב לדבר על הצורך בוועידה בינ"ל. תמונתו של נער בן 17 המסתער באבנים על פלוגת חיילים המושים תישאר בידי כעדות לעוצמת הייאוש מהסטטוס קוו המתמשך על פי עיקרון "הזמן פועל לטובתנו" של יצחק שמיר. אבות הרדיקים התנפצה, ובצדה המיתוס שהשטחים מעניקים ביטחון לתושבי ישראל.

השבוע קרסה ברעש גדול גם האמונה שאפשר להבטיח יחסים טובים עם ארה"ב מבלי להציע חלופה מדינית להמשך השלטון הצבאי בשטחים. הפרטיכל של דברי מזכיר ההגנה פרנק קרלוצ'י במועדון הנשיאים, לפני חודש שהגיע השבוע לירושלים נראה עתה כדברי נבואה: "עלינו להיות מודעים לתוצאות השליליות של סוף והסכנות הגלומות בחוסר יכולת להציג תקווה. קיצוניים ניזונים מייאוש ותגובתם היא לקרוא לאלימות. עתיד טוב יותר חייב לכלול סיכויים להסדר פוליטי אמיתי".

אותו נאום זכה בשעתו לתהודה בעיקר בזכות ציטוט תחזית של המזכיר, שהוועידה הבינ"ל מתה. הנה הציטוט המלא: "עלינו להמשיך במאמצי המזכיר שולץ ליישב את צרכי המלך לגיבוי בי"ל למו"מ . . . ייתכן שלא נגיע לכך בזמן שנותר לממשל, אך אני מבטיח שלא נסתפק בפחות ממאמץ לבנות בסיס מוצק יותר להשתית השלום מאוחר יותר". קרלוצ'י ציין בעדינות ש"המחלוקת בישראל אינה הופכת את משימתנו לקלה יותר". השבוע הציגה ארה"ב לאיזורוך ביטויים קשים הרבה יותר בדיאלוג עם ישראל וטרחה להצביע דווקא על המשך הכיבוש, ולא על הריגת מפגינים כמרכז דאגתה.

שבויי מלחמה

קריקטורה שהתפרסמה השבוע ב-:CHRISTIAN SCIENCE MONITOR בבר סטון, ארה"ב. פעיל מרכזי באחד הארגונים היהודיים בארה"ב אומר שהנזק ההסברתי לישראל גדול יותר מאשר זה שנגרם בעת מלחמת לבנון. הפעם, אומר האיש, אין ישראל יכולה להצביע על תמונות של מצבורי נשק, אלא על נערים פלשתיניים מוכים. 200 אלף איש הפגינו זה עתה בוואשינגטון למען זכויות האדם בבריה"מ והיום מבקשים מהם להתעלם מהפרה חמורה יותר של זכויות האדם תחת שלטון ישראל – אומר אותו פעיל.

אמנת ז'נווה כן ולא

כמעט כל אחת מעשרות הודעות הגינוי או המחאה שהופנו אל משרד החוץ חוזרת על משפט המפתח "... וכמו כן אנו רואים בדאגה את הפרת אמנת ז'נבה בשטחים על ידי שלטונות ישראל". הנוסח הזה היה להיט גם בהודעות הגינוי ובנאומים שנישאו נגד ישראל לקראת הר הצבעה במועצת הביטחון. אפשר לצאת מהעניין הזה בקלות, כפי שנהג לעשות השגריר באו"ם בנימין נתניהו, אשר העמיד את המשמיצים על בורותם: החוק הבינ"ל ואמנת ז'נווה המתייחסים לשטחים כבושים אינם ישימים באופן חוקי לגדה המערבית ולרצועת עזה.

ישראל בחרה להשאיר את הסטטוס של השטחים הללו מעורפל ככל האפשר, ובכך לעקוף את אמנת ז'נוה הרביעית. מה שהפריע במיוחד לממשלת ישראל היה האיסור המוטל על הכובש להתנחל בשטחי הכיבוש. אימוץ רשמי של האמנה אינו מתיישב גם עם גירושים ללא משפט, ענישה קולקטיבית ושלילת זכות ערעור מתושבי הגדה והרצועה.

נתניהו לא נזקק לפילפולים משפטיים. הוא הבהיר את המצב לאשורו: ישראל ואמנת ז'נוה אינם הולכים ביחד. ואולם, במשרד החוץ מעדיפים להתפתל בניסוחים. במסמך שהכין השבוע היועץ המשפטי של המשרד לשימוש הנציגויות בעולם, מודגש שישראל אינה מסתפקת בגישה המשפטית־דוקטרינית לאמנת ז'נוה ונוהגת ככובש נאור מאין כמותו. תחילה הוא מסביר כי בין השנים 1948 ל־1967 נותרו תקנות שעת חירום שהותקנו בתקופת המנדט הבריטי חלק אינטגרלי של החוק הירדני בגדה ושל הממשל הצבאי המצרי בעזה, ומיד הוא מציין כי מאז 1967 "נהגה ישראל דה־פקטו בהתאם לעקרונות ההומניטריים של אמנת ז'נוה הרביעית, תוך שהיא מניחה בצד את המחלוקת המשפטית".

משרד החוץ מתהדר בכך שלמרות שישראל בחרה שלא ליישם את האמנה דה יורה, השתדלו הממשל הצבאי והמינהל האזרחי להבטיח חיי יומיום נורמליים לאוכלוסיה, לרבות הוצאה לאור של עיתונים בכפוף לאמצעים מוגבלים של צנזורה צבאית שנועדו למנוע הסתה לאלימות (אין זכר לסגירת עיתונים), חופש אקדמי (מה עם סגירת אוניברסיטאות?) ותנועה חופשית (עוצר? נסיעות לחו"ל?). היועץ המשפטי של משרד החוץ מציע להסביר לגויים כי אף אם היתה ישראל מאמצת חוקית את האמנה, הרי שזו היתה מאפשרת לכובש סמכויות נרחבות, לרבות הטלת עונש מוות, דבר שישראל לא הפעילה ולא פעם אחת במרוצת עשרים שנות שלטונה בשטחים.

מעניין להזכיר כי מיד לאחר מלחמת ששת הימים נראה היה כברור מאליו שישראל תחיל על השטחים את אמנת ז'נוה הרביעית שנחתמה ואושרה על ידיה ב־1951 (פורסם גם בקובץ האמנות ועל ידי המטכ"ל בחוברת מיוחדת בספטמבר 65). סעיף 35 לצו בדבר הוראות ביטחון מיוני '67 קבע כי "בית משפט צבאי ומינהלת בית משפט צבאי יקיימו . את הוראות אמנת ז'נוה באשר להליכים משפטיים" יתרה מזאת, נקבע שם כי "מקום שיש סתירה בין צו זה לבין האמנה. הוראות האמנה עדיפות". סעיף זה בוטל מאוחר יותר, אבל לעומת זאת עדיין יש תוקף לפקודת מטכ"ל מס 330133 פסקה 4א' לאמור: "חובה על חיילי צה"ל לנהוג בהתאם להוראות אמנת ז'נוה". לפקודות הראשונות שחולקו לקצינים בכירים בשטחים לאחר הכיבוש צורף עותק של אמנת ז'נוה שהודפס על ידי צה"ל.

במאמר תחת הכותרת "מעמדם המשתנה של השטחים המוחזקים – מפקדון מוחזק ליצור כלאיים משפטי (עיוני משפט, אוקטובר 1986) מתמודד פרופ' אמנון רובינשטיין עם הטענה שהאמנה אינה חלה על ישראל כיוון שלא עברה את שלב הקליטה על ידי הכנסת. לטענתו, מעצם טיבה אין לאמנה דבר וחצי דבר עם הכנסת. היא עוסקת רק ביחסים בגדה וברצועה ואלה מצויים מחוץ לשטח השיפוט של הכנסת, ועל כן זו אינה יכולה לחוקק את האמנה. רובינשטיין מוכיח כי אמנת ז'נוה לא נחקקה אל תוך המערכות של המדינה שאימצו אותה.

אין מנוס כבראה מהמסקנה שנוח לה לישראל להנציח את הכיבוש בשטחים, לרבות אמצעי ענישה ומדיניות התנחלות ללא אבן הריחיים של אמנת ז'נוה. מכאן נולדה נוסחת הכלאיים המוזרה של אמנה כן ולא.

המאבק על הרחוב הערבי

מאת עטאללה מנצור

בין הפורשים והציבור הממוסד נטוש מאבק על תמיכת הבוחרים – שני הצדדים מרבים לפרוט על מיתרי הרגשות

היום ניתן לקבוע, כי "הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות" וחברי הכנסת הערבים מחד"ש, המתקדמת, מפ"ם והעבודה קלעו לרגשות בוחריהם כאשר החליטו לקיים יום של שביתה כללית במיגזר הערבי, לאות סולידאריות עם תושבי השטחים. ההיענות לקריאתם היתה מלאה כמעט. אך באותה מידה ניתן לקבוע עתה בוודאות, כי המנהיגות הזאת אינה יכולה לאכוף את רצונה על כלל הציבור, ובמיוחד על בני הנוער, בכל הקשור לקיום שביתה שקטה ובמסגרת החוק. מפירי החוק לא טרחו עד לרגע זה להודות בפומבי ולהכיר באחריות למעשיהם. יריביהם, אנשי רק"ח אשר התגאו בפומבי (ומוקדם מדי) כי הצליחו למנוע התפרעויות, אינם מוכנים, רשמית ופומבית, להצביע עליהם גלויות. רק"ח בשלב זה מטילה את האחריות לאשר נעשה בנצרת, על המשטרה, בטענה שסירבה לפנות את כוחותיה מרחובות העיר כדי לאפשר למארגני השביתה להרגיע את חבורות בני הנוער. עסקני רק"ח טענו, לאחר ההתנגשויות עם המשטרה, כי "האחים המוסלמים" אחראים להפרת הסדר.

באום אל־פחם, מאשימים עסקני רק"ח את בני־בריתם "אבנא אל בלד" (בני הכפר) בליבוי ההפגנה מהעיר לכביש ואדי ערה, הסיסמת הכביש וההתנגשות עם המשטרה. עד כתיבת שורות אלה לא יצאו בפומבי בהאשמות נגד "הפורשים". מפה לאוזן ניתן לשמוע לחישות נגד "בני הכפר" ו"האחים המוסלמים". אך נראה כי אנשי רק"ח או המתקדמת מוכנים להאשים את יריביהם.

כאשר ראיתי את ח"כ תופיק טובי מנסה ל"הפריד בין הכוחות" בעת המהומות בנצרת, שאלתי מי, לדעתו, אחראי להפרת החוק? טובי מיהר להטיל את האחריות על המשטרה, הרודפת את הצעירים לתוך השכונות. שאלתי את טובי אם כל האשם במשטרה. טובי ענה בשאלה: ומה אתה רוצה כי אומר? יתכן שהיו כמה פרחחים שעברו על החוק, אולם המשטרה חזרה וכבשה את נצרת כעיר אויב. שאלתי את טובי האם הוא שותף לדעתם של פעילי מפלגתו, שהטילו את האחריות על "האחים המוסלמים". טובי ענה בשלילה. אין לו הוכחות. טובי וחבריו בנצרת יודעים את האמת.

באין שוט וגזר

סירוב הציבור הערבי המאורגן להאשים את הפורשים, אינו הופך את הדברים קלים יותר לממשלה. סגן השר רוני מילוא החליט לבטל את ההכרה למעשה בוועד הארצי של הרשויות הערביות. הוא הממונה על ענייני הערבים אזרחי ישראל. דבריו לא עוררו הדהה של ממש במגזר הערבי. יו"ר הוועד הארצי של הרשויות הערביות, אבראהים נמר חוסין, לא הצליח לסיים את דבריו כאשר גינה את איומי מילוא. הנוכחים, פעילי ציבור ערביים, האיצו בו שלא לבטל את זמנו בדברים לארצניים.

חוסין גורס כי מילוא זקוק לערבים יותר משהערבים זקוקים לו. הוא מספר כי השר משה ארנס ניסה בעבר להחרים את הוועד הארצי, אבל עקב הרס נגדי שהוטל על־ידי הוועד נגד השר, חזר בו ארנס ואמר כי דבריו לא הובנו כראוי. הוא הסביר כי התכוון לומר שבעיניו הוועד הארצי של הרשויות הערביות הוא חלק של מרכז השלטון המקומי, ומכיר בו רק בתור שכזה.

חוסין מוסיף ואומר, כי הוועד הארצי הוקם במעמד נציגי משרד הפנים ויועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים דאז, שמואל טולידנו. אחרי התפטרות טולידנו ומינוי בני גודר אריה כיורש, הוא החליט לבטל את הכרתו בוועד כגוף עצמאי. הביטול לא גרם לוועד נזק מיוחד. משרד הפנים מעולם לא אישר תקציב למימון הוועד הזה, ולא הגיש לו סיוע מיוחד, כך שאין כל משמעות מעשית להחלטה של רוני מילוא. את הסמכויות לוועד זה מעניקים חבריו, והם מקבלים זאת באופן חוקי בקלפי מתושבים ביישוביהם. עד היום חברים בוועד כל הרשויות הערביות, של היישובים המוסלמים הנוצרים (ובהם ראשי מועצות החברים במפלגות שונות מרק"ח ועד לתנועה הזירות). ראש מועצה דרוזי, מהכפר הגדול והמעורב לדרוזים נוצרים ומוסלמים, מגאר, מבריח על תמיכתו בוועד – אינו יודע כמי שמקיים את ההחלטות של הוועד באופן קפדני. שאר יישובי הדרוזים מקיימים לעצמם ועד נפרד. השתתפתי בתרגיל השנים האחרונות כמעט בכל ישיבות הוועד הזה, ולעיתים קרובות אני מתקשה להבחין מדוברי החברים מי מקורב לשלטון ומי נמצא באופוזיציה לממשלה. כולם רוטנים. כולם מתחבטים בבעיות מחוסר תקציבי. איש לא אמר בישיבות הוועד כי הממשלה או משרד־הפנים פתרו את בעיותיו. גם הפוך הוא, קיימת בוועד תחרות על המקום הראשון ברשימת המקופחים.

לא שוט, לא גזר

במצב כזה יתקשה סגן השר לפעול. אין לו מה להציע, למעשה, כשם שאין בידו שוט לאיים. הוועד הארצי היא התארגנות וולונטארית של נבחרי ציבור. הוא יוכל לפגוע בהם רק כאשר יהיו בידיו תקציבים לחלוקה למקורבים עליו, ויימנע אותם ממי שאינם עושים את רצונו. נבחרי הציבור הערבים מעריכים, כי אין להם סיבה לחשוש ממילוא. הם כן פוחדים מתופעת הפורשים המערערת על מעמדם. הכריזם בעלי השאיפות לפעילות בכנסת חוששים במיוחד מסכנת השתלטותם של קיצוניים על הרחוב, ודחיקת רגליהם. הימים הקרובים יוכיחו באיזו מידה הם ערים לסכנה זאת. העובדה כי אנו בפתחה של מערכת הבחירות, תחייב אותם לפעולה מהירה. שני הזוגים. שעליהם נפל החשד כפורשי ההסכמה הערבית הכללית, "האחים המוסלמים" ו"בני הכפר", מכריזים כל הזמן על התנגדותם העקרונית להצבעה בבחירות לכנסת "הציונית", והימנעות מהצבעה מהווה סכנה רצינית לחד"ש ולמתקדמת. ולייצוג הערבי ברשימות מפ"ם והמערך.

במלים אחרות, אין מנוס בפני ח"כ טובי, מיעארי ואחרים, אלא להפנות אצבע מאשימה כלפי הפורשים, כי הדבר יכריע את גורלם. הם יוכלו לנהל את המאבק בפורשים תחת דגל הייצוג הערבי בכנסת, או השפיות הפוליטית, או השמירה על האחדות הלאומית המשמעות להולכות המוסדות הנבחרים של הציבור הערבי – ובכל מקרה יהיה עליהם להיאבק בקיצוניים. המלחמה הזאת בלתי־נמנעת, והיא צפויה בקרוב, במיוחד כפתחה של שנת הבחירות לכנסת.

גאווה וכאב בגדה

מאת אודי ניר

משחק מוזר של סקילה הדדית באבנים בין ילדים-גדולים במדי זית לבין ילדים קטנים מוזנחים־למראה נראה השבוע ליד מחנה הפליטים אל־אמערי ● "נגמרו לנו רימוני הגז המדמיע", מסביר אחד החיילים, "אז אנחנו זורקים עליהם בחזרה. מה כבר אפשר לעשות. הם צועקים לנו שאנחנו יכולים לדחוף את הרובה שלנו לתחת. לפני שהביאו אותנו הנה עשו לנו איזה חמישה תדריכים, כל פעם אמרו לנו שאסור לירות בשום אופן ● הם זורקים עלינו ואנחנו זורקים עליהם ● הבעיה היא שהם לא מתעייפים הממזרים האלה"

ירושלים: השוטרים שנשמו לרווחה ביום שישי, נאלצו למחרת לנשום דרך מסננים של מסיכות גז

"הגאווה מעיבה על הכאב", סיכם שלשום אחד מפעילי הציבור במזרח ירושלים את השבועיים האחרונים של ה"התנערות" בשטחים, בלשונו.

"סוף־סוף הוכחנו שאנחנו יכולים לעשות משהו: גם לטלטל אתכם בחוזקה, וגם לגייס את תמיכתו של העולם כולו. הפעם הצבנו תקדים. בפעם הבאה – אם נתמיד – נמוטט את בניין הקלפים שבניתם בגדה וברצועה".

דבריו של האיש משקפים אולי משאלות־לב רחוקות מהגשמה. אך יש בהם כדי לבטא את התחושה הכללית בציבור הפלשתיני. לדידם היו אלה שבועיים של הרמת ראש, התרסה והתקוממות, שבועיים של התנערות־דבתי. ראשי ה"מחנה הלאומי" הפלשתיני יכלו בסוף השבוע לחכך ידיים בסיפוק. התגובות בישראל ובעולם כולו לאחר שבוע של הפגנות אלימות וחיכוכי דמים עם כוחות הצבא והמשטרה של ישראל, היו הרבה יותר ממה שיכלו לאחל לעצמם, בשלב זה.

שוב התפרץ הר הגעש

מבחינתם, המטרה המיידית כבר הושגה, ועתה לא נותר אלא לכוף את הראש בהכבעה ארעית, לספוג כמה מכות של יד קשה, ולצפות כיצד מערכת הממשל הישראלית בשטחים מפיקה לקחים, מתלבטת ומתחבטת, מתאפקת ומתפרצת לסרוגין.

לפני שבוע, לאחר מה שנראה כתחילת דעיכתו של גל המהומות, שוב התפרץ הר הגעש העזתי. שוב היתה זו עזה תחילה. ביום שישי בבוקר, נראה היה שישרור שקט. אלוף הפיקוד אף אמר כי גל הפרות הסדר חלף. אך תפילת הצהריים של יום שישי, שקיבצה במסגדים עשרות אלפי אנשים, שימשה אות פתיחה לחידוש ההפגנות האלימות. חיילי צה"ל הותקפו במספר תקריות, ושלושה צעירים עזתים נהרגו מירויות.

בירושלים, לעומת זאת, יכלו אלפי מתפללים מוסלמים שיצאו מן התפילה במסגד "אל־אקצה" להשליך את פיסות הבצל מכיסיהם. בניגוד לציפיות, כמעט שלא היה צורך באמצעי ההתגוננות העממי הזה מפני פגיעתו של הגז המדמיע. במשטרת ירושלים ובמערכת הממשל של יהודה ושומרון הגבעה הקלה. "שיאו של הגל כבר מאחורינו", התבטאו בכירים במערכת הביטחון.

אך אותם השוטרים שנשמו לרווחה ביום שישי, נאלצו למחרת לנשום אוויר דרך מסננים של מסיכות גז, במהלך פיזור של מהומות בהיקף נרחב ובמספר רב של מוקדים, בשכונותיה הערביות של ירושלים. כמה כתבים זרים, שדיווחו על מה שתואר כ"מהומות הגדולות ביותר במזרח העיר מאז סיפוחה לישראל", לא שכחו לציין כי איש לא נפגע, וכי עיקרו של הנזק היה ניפוץ שמשותיהם של שלושה טנדים בקים במזרח העיר. למעשה, אמר אחד הכתבים, העובדה שאירועים קשים מאלה לא התחוללו במשך 20 שנה, מעידה על אפקטיביות של המערכת הישראלית, ועל הסדר בנצינות של הפלשתינים ביוקרת המאבק שלהם.

אלא שביום ראשון כבר הלכו ההכנות לקראת הפגנת הכוח הפלשתינית הגדולה, ההשבתה הכללית של כל הישוב הערבי, משני עברי הקו הירוק.

ילדים קטנים וילדים במדים

ביום שני, יום השביתה, נראתה הגדה המערבית כאילו כפתה על עצמה עוצר. מהלך החיים השבות כולו. פה ושם הוצב מחסום אבנים או צמיג בוער על הכביש, ובכמה מקומות התגרו ילדים קטנים בחיילים. בכניסה למחנה הפליטים אל־אמערי, למשל, במבואות רמאללה, נראו שבעה חיילים, יושבים משועממים, מביטים בבוזה על קבוצה של אוטוסים ערבים, המשליכים לעברם אבנים קטנות.

מעל משליכי האבנים מתנופף דגל פלשתין שנכרך על חוט חשמל, ומאחוריהם מצטופף גוש אדיר ממדים של מאות תושבים, הבוחנים בסקרנות את תגובת החיילים. אך אלה אינם מגיבים לאבנים הנוחתות במרחק מה מהם להטריד את שלוותם. בעמדת תצפית על גג הבניין שבכניסה למחנה עומד חייל, וצועק לעבר העיתונאים: "אין אקשן. תבואו אחר־כך".

בעיר רמאללה הרחובות ריקים מאדם. רק שרידים של מחסומי אבנים פה ושם, ומרחוק מיתמר עשן שחור של צמיג בוער. ענן העשן מוביל לשכונת עוני בפאתיה הדרומיים של העיר. חסימת הכביש בצמיגים ובמתרסים נעשתה כאן אופי של "הפנינג" שכונתי. על המרפסות עומדות נשים מבוגרות, בעמדת תצפית.

"היהודים מתקרבים", הן צועקות מדי פעם בפעם אל חבורת הצעירים המתגודדים על הכביש ליד האש המשתוללת ומאדימה חליפות, כאשר ג'יפ צבאי מתקרב אליהם.

אראז, מזנקים שני נושתנים עטויי כאפיות אל הכביש, מסמנים "וי" באצבעותיהם, משליכים כמה אבנים, ומנסים להתגרות בחיילים בקריאות ובגידופים. אלא שהחיילים נסוגים, ועוקבים מרחוק אחר המתרחש. "היהודים פוחדים", צועקת אישה מבוגרת מאחת המרפסות. הצעירים עטויי הכאפיות חוזרים לשתף את חבריהם בחוויה וקרב בתערובת של הקלה ואכזבה.

בדרך חזרה מכבם, הנראית כעיר רפאים, שוב עוברים ליד מחנה הפליטים אל־אמערי. שבעת החיילים קמו עכשיו על רגליהם, הם מיידים אבנים בחזרה אל האוטוסים שמולם. משחק מוזר של סקילה הדדית בין ילדים גדולים במדי זית לבין ילדים קטנים מוזנחים־למראה. "נגמרו לנו רימוני הגז המדמיע", מסביר אחד החיילים, "אז אנחנו זורקים עליהם בחזרה. מה כבר אפשר לעשות. הם צועקים לנו שאנחנו יכולים לדחוף את הרובה שלנו לתחת. לפני שהביאו אותנו הנה, עשו לנו איזה חמישה תדריכים. כל פעם אמרו לנו שאסור לירות בשום אופן. אז מה אפשר לעשות. הם זורקים עלינו, ואנחנו זורקים עליהם. הבעיה היא שהם לא מתעייפים, הממזרים האלה, כאילו אין להם מה לעשות בחיים".

ביום שני בערב ההבדל שבשטחים רזן היו כמה תקריות של ידי, ושבה נהרגו שלושה פלשתינאים. הנבדר שבכבל רחבי הגדה המערבית נחסמו כבישים והושבתו כליל מערכות החיים השונות. בסיומו של יום עמוס תקריות אלימות, אמר קצין בכיר בשיחה עם כתבים, שמערכת הביטחון אינה יכולה לעבור לסדר היום על היקף הפרות סדר כה גדול, וכי יש צורך להבהיר לתושבים שדבר כזה אינו יכול לחזור על עצמו.

ביום שלישי ורביעי הסתמנה רגיעה מסוימת בגדה וברצועה. סוחרים פתחו בהדרגה את חנויותיהם בערים השונות, והתושבים המתושים מן השביתה הממושכת צבאו על חנויות המזון.

שירים של ברוס ספרינגסטין

בערים הנוצריות־למחצה רמאללה ובית־לחם, ניכרת היטב הפגיעה באווירת חג המולד. חרף הנסיונות לשמור על האווירה החגיגית. שורת עיין מועקת העיינות של השבועיים האחרונים. קשה שלא להיות ציניקן מול דיוקנו החייכני של סנטה־קלאוס הניבט מחלונות הראווה, ומול הסיסמאות "אהבה ושלום", שנכתבו בתרסיס של קצף לבן על זגוגיות של כמה מבתי המסחר.

חיילים חמושים בכל הציוד לפיזור מפגינים, מסיירים מול חלונות הראווה האלה, מפקחים שאיש לא ינסה לאלץ את הסוחרים לשוב ולשבות.

אלברט ופתחי (שמות בדויים) ישבו ביום שלישי השבוע במסעדת "קיי 5 אבנ" ברמאללה. "אמריקה הקטנה", מכנים כאן את מסעדת־הבורגר הזו, המשמשת מקום מפגש לנוער השמנת של רמאללה. הלשון השגורה כאן היא אנגלית במבטא מעורב, אמריקני וערבי. ברקע מתנגנים שיריו של ברוס ספרינגסטין, וליד הדלפק ניצב אשוח גדול ומקושט. למרגלותיו עדימה ענקית של מתנות עטופות. אלברט הוא תלמיד תיכון ממשפחה עשירה מאוד ברמאללה, ממוצא ארמני. "למעשה אני בכלל לא ערבי". הוא טורח להזכיר, במבטא אמריקני מובלט, ומשתדל להשקיע את עצמו בכל האפשר בהמבורגר הענק שבידו.

ידידו פתחי, מוסלמי יליד רמאללה, התגורר עם משפחתו בקליפורניה במשך שלוש־עשרה שנים, וחזר לרמאללה לפני שנה וחצי. "תאמין לי, לא רציתי לחזור הנה. ואני גם לא רוצה להישאר פה. אין פה כיף, אין חיים. אני לא אחד שיילך להשתתף בהפגנות. עוד יכולים לעצור אותי שם, לזרוק אותי לאחד מבתי הכלא האיומים של היהודים. מה אני צריך את זה. במקום להפגין ברחוב, אני משתתף בלהקת פולקלור פלשתינית. רוקדים ושרים. גם זה סוג של הפגנה. היהודים הרי רוצים להשכיח את הקיום שלנו, לא? – או ככה אנחנו משמרים אותו".

כאן מתערב בשיחה אלברט, נוזף בחברו על שהוא נגרר לפוליטיקה. ומאחל לכולם "חג מולד שמח, ושנה מאושרת. הרי החג הוא לכולם, וכולם צריכים לשמוח".

על כל תייר – 20 חיילים

בעיר בית־לחם קשה מאוד למצוא שימחה אמיתית של חג מולד. הסוחרים כאן זועמים כולם על המלצת ממשלת ארצות הברית לא לבקר במזרח ירושלים ובגדה המערבית.

ערב החג בבית־לחם, מול כל תייר מבוהל שנראה במרכז העיר, ניתן היה למנות לפחות עשרים חיילים. בעל הבית בבית הקפה "גרנאדה" שברחובת כנסיית המולד, מתלונן: "אתמול סגרנו קופה של 12 שקלים חדשים. היום, השעה כבר עשר, ועוד לא עשינו אפילו שקל אחד. בשנים רגילות, בתקופת חג המולד, אין פה שולחן אחד ריק. סוגרים קופה של 600 שקל לפחות. הכל שטות אחת גדולה, בחיי. בעוד כמה ימים כל השביתה הזו תישכח, האנשים יחזרו לחיות את חייהם. או מה יצא לנו מזה. שום דבר".

בבית המלון "גראנד", במרכז העיר, יש תפוסה שפל שלא היתה כמוה בתקופת חג המולד: שמונה חדרים מתוך חמישים. קבוצת צליינים שהיו אמורות להגיע ביטלו את בואן ברגע האחרון. "בדרך כלל", אומר המנהל גביל באנדק, "בתקופה הזאת יש תפוסה של תשעים וחמישה אחוז. בשבוע האחרון, אנשים אפילו לא טורחים לבטל. פשוט לא מגיעים. הבוקר למשל, היתה אמורה להגיע קבוצה של 36 צליינים מאנגליה. הזמינו חדרים כבר לפני חצי שנה. כשהגיע האוטובוס, היו בו רק שמונה איש. כל היתר לא הגיעו".

באנדק, בוגר מחלקה למלונאות במכללה בארצות הברית, מרוצה למדי מהתוצאות של אירועי השבועיים האחרונים בשטחים: "במובן מסויים, האבידות שלנו בנפש ובמישור הכלכלי לא היו לשווא. הצלחנו לפקוח את עיניהן של מדינות העולם ושל ישראל לעצם קיומנו, ואולי גם לקראת פתרון כלשהו. אבל בשלב ראשון, הבחירות של האנשים היא הקובעת. אמנם אין פה אווירה של חג מולד, ואנחנו מפסידים המון כסף, אבל לפחות הצלחנו להשיג מודעות לבעייה שלנו. סוף סוף אולי תבינו שיושבים פה אנשים, ממש אנשים כמוכם: חיים, מתים, אוכלים, רוקדים, שרים, סובלים. ממש כמוכם. מה אפשר לעשות, אנחנו קהילה כמו כל קהילה, כמו כל עם. אם הצלחנו לגרום לכם להבין את זה, כמו שסוף־סוף כבר מבינים בעולם, עשינו את שלנו".

קבוצת אי די בי
חברה לאחזקות בנקאיות בע"מ

מנפיקים
חברה להנפקות של בנק דיסקונט בע"מ

ניתנת בזאת הודעה בהתאם לסעיף 23 של חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 בדבר פרסום תשקיף להנפקת סדרה של

אגרות חוב רשומות על שם 1993-1997, בערך נקוב כולל של 10,000,000 שקל חדש (סדרה 170 א') נושאות ריבית בשיעור של 7% לשנה, החל מן 26.11.87, צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש אוקטובר 1987 (184.1 נק') כמפורט בסעיף 4.1 לתשקיף.

בנק דיסקונט התחייב לרכוש מאת החברה אגרות חוב מהנפקה זו בסך 150,000 ש"ח ע.נ. במחיר המכירה בהגדרתו בסעיף "הצעות בדרך של מכרז" בעמוד 23 בתשקיף, כפי שייקבע במכרז, וזאת לצורך הבטחת מסחר סדיר באגרות החוב (כמפורט בסעיף 4.5.8 לתשקיף). לפיכך מוצעות לציבור אגרות חוב מהנפקה זו בסך 9,850,000 ש"ח ע.נ. בלבד.

אגרות החוב מסדרה זו מוצעות לציבור במכרז שיתקיים ביום 27.12.87 במחיר החל מ-102.18% המהווה את ערכן הנקוב של אגה"ח בתוספת ריבית והצמדה מ-26.11.87 עד יום המכרז. (ר' "הצעות בדרך של מכרז" בעמ' ב-3 בתשקיף).

אגרות החוב שלא תמכרנה ביום המכרז, אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור החל מיום 5.1.88 במחיר ערכן הנקוב, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה שיצטברו מיום המכרז עד ליום הגשת הבקשה, אך לא פחות מ-102.18% כמפורט בסעיף "הצעה בדרך רגילה" בעמוד ב-4 בתשקיף.

בנק דיסקונט ובנק לאומי החתמים להנפקה מתכוונים להזמין 10% כל אחד מאגרות החוב המוצעות על פי תשקיף זה.

הריבית תשולם בתשלומים חצי שנתיים ביום 30 בנובמבר וביום 31 במאי של כל שנה עבור התקופה החצי שנתית שקדמה לתאריכים אלה, התשלום הראשון של הריבית ביום 31 במאי 1988 (עבור התקופה סיום 26.11.87 עד 31.5.88).

תמורת ההנפקה תופקד בבנק דיסקונט שישתמש בה על אחריותו, להלוואות במסגרת העסקים הרגילים של הבנק.

בנק דיסקונט התחייב כלפי הנאמנים לשלם ישירות לבעלי אגרות החוב את הקרן, הריבית והפרשי ההצמדה בהתאם לתשקיף זה. (חוות דעת עו"ד ראה עמ' דו).

אגרות החוב תרשמנה למסחר בבורסה בסמוך לאחר סגירת רשימת החתימות.

המסחר בבורסה של אגרות החוב מסדרה זו, שתנאיהן זהים לתנאי אגה"ח מסדרה 170, יאוחד עם המסחר באגרות החוב מסדרה 170 ויופיעו תחת אותו מספר (170).

יחס ההון העצמי המתואם של החברה לתאריך התשקיף לעומת התחייבויותיה על פי אגרות החוב שלה במחזור, כולל ההתחייבויות על פי אגרות חוב המוצעות בתשקיף זה, לפי שער הדולר היציג והמדד הידועים ביום 16.12.87 הוא 1:314.

כל תמורות ההנפקות שהונפקו ע"י החברה עד כה וכן התמורה שתתקבל מההנפקה הנוכחית מופקדות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ ואין להן עדיפות על יתר ההפקדות בבנק. הבטחון היחידי לטובת מחזיקי אגרות החוב הוא שעבוד שוטף על נכסי החברה (לא של הבנק) ושעבוד זה הוא בדרגה שווה עם השעבודים השוטפים לטובת המחזיקים ביתר אגרות החוב שבמחזור ששוויין ביום 16.12.87 הוא 1,168 מליון שקל חדש.

אין החברה רשאית להבטיח את מחזיקי אגרות החוב בשעבוד ספציפי עקב התחייבויות קודמות למחזיקי אגרות חוב קיימות שלא להעדיף משום אחרים עליהם.

סך כל ההוצאות הקשורות בהצעת אגרות החוב והנפקתן הוא כ-6% ממחיר ההנפקה.

הבקשות תוגשנה לחברה באמצעות בנק דיסקונט, אגף ניירות ערך, רח' יהודה הלוי 38 ת"א, ע"י כל אחד מסניפי בנק דיסקונט או ע"י הבנקים והחברים האחרים בבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ (להלן – "המורשים לקבלת בקשות") על גבי ספסים הניתנים להשגה אצל המורשים לקבלת בקשות. הבקשות תוכנסנה ע"י המורשים לקבלת בקשות במעטפות סגורות לתיבה סגורה ונעולה.

עותק מהתשקיף הנ"ל והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

עותקים מהתשקיף הנ"ל ניתן להשיג במשרדי החברה ברח' יהודה הלוי 27/31 תל־אביב ואצל המורשים לקבל בקשות.

הנאמנים:

חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ
(בעלת ענין בחברה)

החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

החתמים להנפקה זו:

בנק דיסקונט לישראל בע"מ (חברת האם של החברה)
בנק לאומי לישראל בע"מ

אין לראות במודעה זו הזמנה לציבור לרכוש את אגרות החוב המוצעות.

תאריך התשקיף: 22 בדצמבר 1987 – א' בטבת תשמ"ח

סטף ורטהיימר: מתכת קשה (ג')

שתיקת דגי הזהב

מה קורה כשתעשיין מצליח מפתח סביבו פולחן אישיות ומבקש לנהל את המדינה כולה כפי שהוא מנהל את מפעליו

מאת רומן פריסטר

לשמאלך, הרחק באופק, רובץ אל צלע ההר, שוכן הכפר פקיעין ובו בית משפחת זינאתי, סמל לרציפותה של ההתיישבות היהודית בגליל חרף חורבן בית שני. לימינך, בחורש אורנים, ניצבות הווילות החדשות של כפר הוורדים. במרכז, כמו שביל זהב בין אתמול להיום, עולה לדמות הגן כביש אספלט שבשוליו שלט שבו בולטת לעין האות W. החולף על פני השלט הזה כמו עובר את הגבול הלא־נראה בין סתם מדינת ישראל לבין ארץ הפלאות של סטף ורטהיימר, מדינת החלומות של רעיונותיו. כיזה שעיצב להמונתו דן רייזינגר, מטובי הגרפיקאים בארץ, מבטאת את עיקרה בתחתית הציור בתים לבנים, קטנים מאוד; מגנות העצים הארוכים שלהם צומחות מעלה ורועות זהב ארוכות; בקצה כל זרע פורח גלגל שיניים, כאילו היה פרח צבעוני. הטקסט הקצר המלווה את הציור אומר משהו בנוסח "אם תרצו, אין זו אגדה". אלא שבמקום שמו של ת'אודור זאב הרצל, מתנוססת כאן חתימתו של סטף ורטהיימר.

בבריה של ריינינגר מבקש ורטהיימר לומר לנו שלאחר עידני ההתיישבות וביסוס הביטחון בא העידן של שלב ג' בציונות: תיעוש מתקדם. תרופת הפלא לכל מכאובי החברה. על תורותיו כעובות המלים "יצא ורווח". הוא עצמו, כמובן, רושם את המתכון.

כדי להפיץ את תורתו אין ורטהיימר חוסך מאמצים וכסף. טובי היוצרים, הכותבים והמעצבים נרתמו למלאכה כדי לפאר את הרעיון, ואת הגוה. אחרים נתפתו למסר האידיאולוגי, אחרים — לתשלום. היה מי שלחש באוזני שורטהיימר מקיף עצמו באנשי אכבות כפי שנהגו הנגידים הפיאודלים במאות הקודמות. אך גם פוליטיקאים מצמרת המפלגות הגדולות אינם מעזים להתמודד אתו ולומר בגלוי את מה שהם מוכנים לספר לעיתונאי, בתנאי שחס וחלילה לא יפרסם את הדברים בשמם. כאשר בתחילת שנות ה־80 הקים ורטהיימר "מועצה לציונות יוצרת", שמטרתה היתה להחדיר את ביאת "שלב ג'", נבללו בין חבריה בני יעקבי מהמערך ומשה ארנס מהליכוד, נפתלי בלומנטל מכור וישראל סחרוב מכימיקלים לישראל. קשה לדעת באיזו מידה נכתנו תג"ל בלהטו של ורטהיימר ובאיזו מידה עשו את שעשו מתוך שיקול מפלגתי קר. אך דבר אחד ודאי: איש מהם לא הבין כמוטבי את צעדו כאשר "המועצה" שבקה חיים לכל חי, כפי שאיש מקורב עסקיו בתגובת ד"ש לא הבטער לפנים על כישלונו הגדול של התעשיין בבחירות. מנהוג של שנים אחר גם ורטהיימר ש"הוליכה לפוליטיקה היתה משגה". בגינה בתוצאות שבהן נבאו מבנו לבנן כינור ראשון אינה עיסוק הקורב ללבו.

סוד ההצלחה

כפי שאין יודעים את סוד הזרובבות של מנגסטו ושיפורם קרבייד שממנה מייצר ורטהיימר את נתך המתכת הקשה הכובשת את שוקי העולם, כך נסתר מהעין גם סוד כוחו האישי. "העורמה מרוח של בנייה ודת", כדברי ד"ר יהודה לנקרי, ראש המועצה המקומית שלומי.

כאיש צבא המבוא אל הכלים, הסר כיוזמה הצור כושר רעור, היה ורטהיימר יכול להתמגע בקלות בוונוית האפורות שהוכובה הפסלה עמה צינבליסט במחאן הפתוח של תפן. אלא שבוגוד ליצירה הדוממת, נשמע קולו ברמה, ובכיב דמותו הבנועה לבאורה התפתח

בתוך שנים פולחן אישיות שאין דוגמתו בחברה הישראלית. כתום השיחה המסכמת אמר לי סטף שלא אפריז בהסיבות פעלה. כי חלק מהמלאכה "זו עבודת צוות". אך נסגרה מאחורי דלת משרדו, וכבר עמדתי מול דיוקנו מיזוך ועליו עשרות העתקים של מאמרי־הלל שכתבו עליו עיתונאים ישראלים חוזים, רבים מהם בתרגום לאנגלית. אחרים נודפסים על נייר יקר, וכבר המאמרים האלה, אוסף הגיגים של בעל הבית עצמו.

מנהלה של חברה גדולה, שאתה עוסק ורטהיימר בקשרי עסקים, בינה "סטאלין קטן". מבליל אותו, אף הוא מכאי הכל חפץ. השתה אותו למאר צה סוגג (שכיחם התנגנה אך תצטם אותגו, חלילה) בשמנה. גם אם הגוזמה, יש בדבריהם שמץ של אמת. יתכן שאת ההגדרה הקולעת שמענו מפי ד"ר (למפרות צרפתית) יהודה לנקרי, שעשה בתחילת החודש בירושלים כציר בכינוס הפדרציה הספרדית העולמית ד בקונגרס הציוני.

לפני שלוש שנים, כאשר בשלומי ובמעלות, השכנות לתפן, חששו עדיין מתחרות של כפר הוורדים וכשמלחמת העזות היתה בעיצומה, לגלג ד"ר לנקרי על ורטהיימר בכינויים כגון "הנציאל שעשה יש מאין". את מאמרו ("הארץ", 6.11.84) הכותר "מיתוס ורטהיימר". עתה, בשוך המשפשות הרזוה, מוכן לנקרי להודות בתרומתו של התעשיין מכפר הוורדים לפיתוח הגליל. עם זאת, אין הוא יכול לקבל את ניסיונותיו העקשנים של התעשיין להקיש מהצלחתו בשיווק מוצריו לגבי הרעיון הציוני כולו. "ה תרשמתי מהישגיו בתעשייה ואני מעריך את הפילוסופיה שלו. ה מבקשת לקשור יצור יצירה", אמר ד"ר לנקרי. "אבל כשאני שומע את סטף משמיע ביקורת צורבת על הממסד, מצטבר בי הרושם שהוא מביט בנו מגובה לאיש־עשר ומסיף משם לכסילים שאינם מבינים דבר. במנהליתו נעשה הדבר מייגע למדי".

את כוחו והכסף שאגב ורטהיימר בעיקר משני מפעליו המשגשגים: "ישקר", לייצור כלים לעיבוד שבבי, ו"להבי ישקר", לייצור להבים מותעלים למדחסים ולטורבינות של מנועי סילון. את המפעל הראשון הקים ורטהיימר ב־1952 בנו ידיו, בצריף קטן בנהריה. השני קם בעקבות האמברגו הצרפתי אחרי מלחמת ששת הימים. שני המפעלים מייצרים כיום בעיקר לייצוא. להבי ישקר זכה בהסכמת ישראית של צבא ארה"ב. ישקר משווק את מתכות תוצרתו לאירופה, כ־20% אותו לצפון אמריקה ובמסיתה אותם ליפאן. אירגן, בנו של סטף, המנהל את ישקר מאז נפצע אביו בתאונת דרכים (כשלא ציית להמרור "עצור"), מרגיש כי "ההתבססות על כל מטבעות מאמין, שהיו היפאני דרך מטבעות אירופים ועד לדולר של ארה"ב, מגנה על המפעל מפני תנודות השוק הבינלאומי".

אם יש משהו שמקומם את סטף ורטהיימר יותר מכל דבר אחר, זה הניסיון להציץ לתוך סיפרי החשבונות שלו. מפעליו הם עסק פרטי שאינו חייב בדווח לציבור. הפרטיות הזאת מאפשרת לורטהיימר למשוך כספים ברצונו ולהורים אותם למימוש רעיונותיו, שלהם אין קשר ישיר לתעשייה. בעתיד הנראה לעין הוא מתכוון להקים בתפן מעין "מרכז השיבה

שבו ינהלו גדולי ההוגים והיוצרים הזמנים באחור ההם התיכון דיונים פי לוסופיים ומעשיים בשאלות העומדות ברומו של עולם.

חברת השקעות דיסקונט בע"מ היא שותפה ב"ישקר" כמעט מתחילת דרכו. יש לה 45.7 אחוזים מההון המונפק וכ־49 אחוזים בזכויות ההצבעה — די כדי לקבל בסופה של כל שנה המוהנה באה הכבוצת את חלקה ברווחים, אך לא מספיק כדי שתהיה לה היכולת לקבוע משהו לגבי הניהול הכספי. שני מנהלי כספים בכירים שחלקו על מדיניות ההוצאות או על התלמידיה הניהוליות של ורטהיימר נאלצו לפנות את כסאותיהם. אחד מהם משמש כיום סמנכ"ל של חברה ממשלתית המגלגלת כ־100 מיליון דולר בשנה; האחר הפעיל לצמרת משרד האוצר. סכסוך עם שותף פרטי (משה מלר שמו) הסתיים בתגרת ידיים.

שכרו של עמוס קינן

רק מתוך דו"ח חברת ההשקעות דיסקונט אפשר ללמוד על היקף רווחיו של ורטהיימר. בשנת 1986 הרוויחה ישקר 8.656 מיליון ש"ח, 889 אלף ש"ח פחות מאשר ב־1985. להבי ישקר סיימה את שנת 1986 ברווח של 3.261 מיליון ש"ח, כפליים מרווחי 1985, אך 1.131 מיליון ש"ח פחות מאשר ב־1984. אין הדו"ח מפרט איזה חלק מהרווחים האלה הוחזר להשקעות ואחרות ואיזה חלק נוצל למטרות אחרות.

אין, כמובן, לדעת כמה כסף מקבלים היועצים האמנותיים למיניהם, בכמה מסבסד ורטהיימר את השירותים שהוא מספק לדיירי גן התעשייה בתפן וכמה הוא מוציא לפרסי ההסברה שמפיק בשבילו מוטי קירשנבאום. בצד "היכל השיבה", שלא קרם עדיין עור וגידים, מפעיל ורטהיימר קורס לימודים שמונה. פעמים בשנה הוא מטיס ארצה שני פרופסורים יהודים מהארוארד ומהמכון הטכנולוגי של מאסאצ'וסטס. אנשים שסיימו את הקורס אומרים שיבצו את רמת הרצאות והרגישו את התועלת הרבה שהפיקו מלימודיהם. השנה משלמים המשתתפים 1,800 ש"ח תמורת 16 ימי עיון; אין ספק שורטהיימר יצטרך לסבסד את יוזמתו הברוכה. אך אפילו לא היתה ברכה אלא כישלון, כל יוזמה מעין זו, היא בהולמו עניינו הפרטי ואין הוא חייב לתת הסבר או דין־וחשבון על מעשיו. אלא שמצבו שני אין לו זכות לדרוש שכולם יעשו כמותו; ואין לו זכות לקטול ללא רחמים כל אדם או כל גוף פוליטי שמערכת שיקוליו שונה משלו.

שאלנו את עמוס קינן, האיש שתיאר בעיתונו ("ידיעות אחרונות") את ורטהיימר כ"הבבגדי האחרון... שמוכב את תפקודו על מנת להגיע אל אותה עצמאות כלכלית שהיא העצמאות המדינית האמיתית, שהיא העצמאות התרבותית האמיתית ה שרק בשמה הבגלה ולמענה לנו הזכות להיות כאן", האם גובה השכר שהוא מקבל מורטהיימר משלם לו 9,000 דולר בחודש (ברוטו, "סידוף רעת", ענה קינן. "השכר שלי הוא בסך הכל 3,000 דולר בחודש".

איך קרה, ביקשנו לדעת, שאיש השמאל, "יפה נפש" מובהק כמותו, נרתם לעגלתו של קפיטליסט פרטי מובהק כסטף. גם בגיליון האחרון של "פוליטיקה", ביטאונה של רצ, התגייס קינן להפצת תורתו של

מעסיק, על אלף יומים קטנים שביאו באולה למשק. עמוס קינן טוען שלא בגלל בצע כסף אלא בשל יפי הרעיון, של "ציונות שלב ג'", הלך אחר התעשיין מכפר הוורדים.

אומר קינן: "את סטף לא מעניין כלל למי שייכים אמצעי הייצור. מעניין אותו אך ורק בידי מבחן משים בהם. נכון שאני איש השמאל. לא היתה הפגנה שלא השתתפתי בה ולא היתה עצומה שלא חתמתי עליה. אלא שבמשך השנים נוכחתי לדעת שהמערכת הפוליטית כולה, לרבות השמאל, משחתת להולכים, ושעדיפים המיקה אנשים שעושים משהו יומיום על פני 400 אלף איש שמפגינים בכיכר מלכי ישראל וכתום ההפגנה מתפזרים הביתה".

משום־מה אין קינן רואה שאי־אפשר להקיש מניהול מוצלח של מפעל תעשייתי לניהול ענייני המדינה. כאשר נתן ורטהיימר סיכוי לערביי הגליל להתקדם עד ל־משרות בכירות ביותר בישקר, יש בכך תרומה לדו־קיום בגליל. אך מכאן ועד לנוסחת פלא שתאפשר להשכין שלום במזרח התיכון עדיין ארוכה הדרך. ל־1,300 פועליו אין נציגות עובדים הולמת, ובכל זאת הוא מעניק להם תנאי עבודה משופרים ושכר הגון. אבל לא הגיוני לדרוש שכל המשק יעתיק את שיטותיו. הוא הצליח לצמצם את ההוצאות העקיפות בישקר, אך אין פירוש הדבר שדרישתו לצמצם את הממשלה לחמישה מיניסטרים ישימה יותר מרצונו לבטל מולבים כמרכבה.

הקשר של איש המוסר קינן עם ורטהיימר — איש הבשורה הציונית היפה הישימה במציאות שלנו כמו גידול סולבים במדבר שוחן — התחיל לפני כשש שנים. קינן: "הוא הזמין אותי לבקר במפעליו. ה תרשמתי חזק וכתבתי שלוש כתבות לשבחו. השתתפתי בפעילות המועצה לציונות יוצרת. הוא הדביק אותי באמונתו לשלב ג' בציונות, ואילו אני הדבקתי אותו במחשבה להקים מוזיאון פתוח בתפן ולכונן בו משכן לאמנות הפיסול הישראלי המקורי שנודשה מהארץ".

ביקור במאג' מאהאל

בתפן הסביבה, בגבולות הממלכה המשוסעת בשלטי הש הגדולים, השקיעה ממשלת ישראל, באמצעות החברה למבני תעשייה בע"מ, כ־30 מיליון דולר. בימים אלה הרחבתה תבנה בניין שיאפשר את הרחבתה של "ישקר" בתפן; לפני מספר חדשים הסתיימה הקמתו של מפעל לייצור כלים לעיבוד עץ במעלות. דומני שאין בארץ מפעל שיכול להשתוות לחוליה האמורה הזו בשרשרת מפעלי ורטהיימר. במרכז המפעל 600 מטרים רבועים של סלעים ומעיינות מלאכותיים ובריכת גני עם דגי זהב. מגנוה רב מטפטפים טיפות מים היוצרות אשליה של פסל קינטי עצום. השטח כולו מקורה גג הנפתח בלחיצת כפתור. בימים של סגר אויר נאה, הנסגר בימי סגריר. סביב אותו תנור, בעיטול מלא, ממוקמות עמדות העבודה של 40 פועלי המפעל. הייצור ממוחשב כולו ורובו מעביד את המכונות המשוכללות מעמיסה לעמדה כדי לאפשר בסוף התהליך במחסן שבמרתף. משם תבא הסחורה ליעדה הסופי: חברת בלאק אנד דקר בארה"ב.

איתן ורטהיימר, שאירח אותי בביקור, אמר בגאווה מוצדקת כי הקים במעלות "טאג' מאהאל של ה תעשייה הישראלית". משום מה שכח לציין כי המבנה הנפלא הוקם במימון ממשלתי והשכור לורטהיימר בעסקת שכר־סכר לשבע שנים. איתן שתק, גם דגי הזהב.

(הכתבה אחרונה בסדרה)

ההתחרדות (ט')

חינוך דתי ודתי יותר

מערכת החינוך החרדי, הפועלת על חשבון המדינה, עוינת למדינה ציונית ולצרכי החברה במאה העשרים ● האם מסוגלת מערכת החינוך הממלכתי־דתי להתמודד עמה?

מאת רן כסלו

לפני כשמה נערך בבית־הספר ממלכתי־דתי בבית־אל טכס סיום שנת הלימודים. אחרי נאומים המקובלים בהזדמנויות מעין אלה, עמדה להופיע בפני הורי התלמידים מקהלת הבנות מכיתות ח', המסיימות את לימודיהן בבית־הספר היסודי. לפני שעלו הבנות על הבימה התייצב עליה מנהל בית־הספר, מאיר טכאל, וביקש מן האבות לעזוב את האולם. "מטעמי צניעות", אמרים מן האבות והתרעמו על הדרישה המפתיעה, אך לא בתקיפות יתירה. לבסוף, כל נציגי המין הגברי כולל המנהל עצמו, עזבו את האולם והמקהלה השמיעה את שירה בפני קהל נשי, שהוד למהדרין.

כאשר נתבקש מנהל בית־הספר להסביר את עצמו, אמר כי פעל לפי העיקרון "קול באשה ערווה", שפירושו כי קול האשה מגרה את הגבר הדבר אסור, במובן, לפי דיני התורה. הוא הוסיף גם כי "הופעת בנות לפני גברים כרוכה בתנועות בגוף, והיא מרכזת את עיני הגברים אליה ואל גופה", וזו כבר תועבה לשמה. הוא הבהיר, כי פעל לאחר שהתייעץ עם הרב המקומי, וזו היתה פסיקתו. הרב המקומי, שלמה אבינר, הבהיר כי נתן את פסיקתו בעצה אחת עם הרבנים הראשים.

הסיפור כולו פורסם בזמנו ב"הארץ", מאת גילי מגרלה, כתבת העיתון לענייני חינוך, וגרם לתגובה נזעמת של עיתון "הצופה". לא על הולסתו של מנהל בית־הספר, הנוגדת את עקרונותיו המסורתיים של זרם החינוך הדתי־ממלכתי, בועם בישאון המפד"ל, אלא על הפירסום. אותו הגדיר כ"סערה בכוס מים". באותה הזדמנות, מעל דפי העיתון הדתי־לאומי, לימד מנהל האגף לחינוך ממלכתי־דתי במשרד החינוך, יעקב הדני, סניגוריה מזו לסות על מנהלו של בית־הספר בבית־אל.

את סיפור המעשה מבית־אל אפשר היה אולי לפטור בטעה, כי זה מקרה חריג, המעיד על כסילותו של מנהל מסיים בבית־ספר אחד, אם לא היתה באה בעקבותיו תגובתו של עיתון "הצופה" ושל הממונה על החינוך הממלכתי־דתי במשרד מפלגתו. אך גם כלי התגובות האלה, לפי הצטברות העובדות בשטח, מתבקשת המסקנה כי המקרה בבית־אל אינו מקרי, אלא אופייני ודווקא. הוא מאפיין את התהליך המואץ של ההתחרדות, העובר על הזרם הממלכתי בחינוך הדתי, ועמו — התחרדות של הציבור הדתי מהמגזר הציוני־דתי של "המזרחי", הפ"ש עדיין, בטעות, בקרב הציבור החילוני, כ"מתון", לפחות מבחינה דתית.

את החינוך החרדי בישראל מייצגת, בראש ובראשונה, רשת השייכת ל"מרכז החינוך העצמאי" המזוהה — מבחינה פוליטית — עם אגודת ישראל. לידה פועלים מוסדות־חינוך נוספים, השייכים בעצם לאותו סוג, מבחינת התכנים ותוקף צוגם על־ידי משרד־החינוך, אלא שאפשר להגדירם כ"חרדים יותר מחרדים": יותר שעות־לימוד ביום, יותר "לימודי קודש". לפי ההגדרה של משרד־החינוך, כפי שנמסרה לי על־ידי ראש האגף לחינוך העצמאי במשרד, יוסף דוד, אלה הם מוסדות "החינוך המוכר" — רשתות קטנות יחסית, המוחזקות על־ידי חצרות אדמו"רים למיניהם, כמו חצר חסידי בעלז. עיקרו של דבר, הפרדה מהנהלת "המרכז לחינוך עצמאי" המזוהה, כאמור, עם האגודה. אך באחרונה גם חצר חסידי גור — עצם מעצמותה של אגודת ישראל — הקימה בבני־ברק מערכת־חינוך משלה.

לרבים בישראל, זה עולם אקזוטי. מעין "עולם הולך ונעלם", שמורות טבע של עיירה יהודית מימי עברו, שכינה לבין החינוך, במובנו של ימינו, הקשר הוא מקרי בלבד. אלא שלמען הדיוק יש לציין מיד, כי זה אמנם עולם אקזוטי, אך בשום פנים ואופן לא שולי ולא "עולם הולך ונעלם". מכל המוסדות של החינוך החרדי — מגני־ילדים ועד המוסדות המקבילים לחינוך התיכון, לומדים היום לא פחות ממאה אלף תלמידים. ומספרם אינו קטן, במרוצת השנים, אלא להיפך.

המערכת כולה מתחילה מגני־ילדים, פרטיים או ציבוריים, המוחזקים על־ידי ארגונים שונים, בשות אגודת ישראל, נשות פועלי אגודת ישראל, עמותות של חצרי חסידים שונות וכו'. לפי נתוני משרד־החינוך, המבוססים על ההקצבות המועברות לגנים אלה על־ידי המשרד, מדובר ב־820 גנים המאוכלסים על־ידי 29 אלף ילדים.

להגדרת "גני־ילדים" יש להתייחס בערבון מוגבל; המוסדות מופרדים בין בנים לבנות, ובשביל הבנים הגן הוא בעצם "החדר". בו תופס "המלמד" את מקומה של הגננת, ומרביץ בילדים תורה. בדיוק כפי שעשה זאת בעיירה מזרח־אירופית לפני 150 שנה. בגיל 4 הילדים יודעים כבר לקרוא תפילות מתוך הסידור; בגיל 5 מתחילים ללמוד חומש. בפי רבים מהם, חוץ מ"לימודי קודש". השפה המדוברת היא אידיש. הגנים לבנות דומים יותר לגני־ילדים רגילים, והילדות מחויבות רק ללימוד את "האותיות הקדושות".

משרד־החינוך מכיר בגנים אלה כמו בכל גני־ילדים ציבורי אחר. הם כלולים במערכת חינוך חובה, ומקבלים הקצבות מתקציב החינוך, בדיוק כמו כל גן אחר.

מגני־ילדים אלה עוברים התלמידים למערכת־החינוך היסודית. עיקרה, כאמור, מוסדות השייכים ל"מרכז החינוך העצמאי": 111 בתי־ספר, 1,334 כיתות, 30,320 תלמידים. גם כאן, מיותר לציין, קיימת הפרדה מוחלטת בין בנים לבנות. לרוב נקראים בתי־ספר אלה "תלמוד תורה", ומשקלם המכרעת היא הוראת "לימודי קודש" ולאו דווקא "לימודי חול". למשרד־החינוך, זה מחויב למעשה את המוסדות האלה מתקצבים, אין זכות לקבוע תוכנית לימודים — התוכנית היא פרי מתכונתו של "המרכז לחינוך עצמאי" שבראשו עומד הרב שך ועמה בתכנית קודמות — אך להגיע שוה כאן גם כלים המספרים, אם

ב"חינוך עצמאי" מדובר ב־111 מוסדות, "החינוך המוכר" מעלה את מספרם ל־176. מספר הכיתות גדל מ־1,334 ל־1,661. מספר התלמידים — מכ־30 אלף לכ־41 אלף. גם התקציב טופח והולך באורח יחסי.

כבר המעבר מ"חינוך עצמאי" לחינוך מוכר מסמל הקצנה דתית. גם בעולם החרדי עצמו. אפילו שומרות שתי המסגרות על מילוי דרישות משרד־החינוך לגבי מינימום "לימודי חול", מצביעות הארכת יום־הלימודים ב"חינוך מוכר" על הפרה נוספת של האיזון לטובת "לימודי קודש", וזו אף המסגרה המוצהרת של המוסדות האלה. הדבר נעשה בולט יותר כשעוברים לסוג השלישי של מוסדות החינוך החרדי — מוסדות "פטור".

אלה הם מוסדות, השייכים מבחינת גיל התלמידים לקטיגוריה של חינוך יסודי, שאינם מוכנים לקבל על עצמם אפילו אותן ההגבלות שמקבל על עצמו "החינוך העצמאי" — קרי, התחייבות למינימום של לימודים שאינם לימודי תורה. לפי החוק, חייבים לקבל הורי התלמידים במוסדות אלה פטור מחוק חינוך חובה, ומכאן השם שלהם. לשם כך עליהם לקבל רשיון של משרד־החינוך, וכדי לקבל אותו עליהם להוכיח שהם עומדים בקריטריונים מסויימים. אחד מהם: חוות־דעת של איש משרד־החינוך, שאין מלמדים בהם דברים הנוגדים את חוקי המדינה. איך הם עומדים בקריטריון הזה, אלוהים יודע, אף ב"חינוך עצמאי" מלמדים את תלמידיהם להיאבק נגד חוק גיוס בחורות, למשל, שלא נדבר על מוסדות "הפטור". למעשה, פועלים מוסדות אלה ללא כל פיקוח של המדינה. "הם עושים שבת לעצמם", אומר יוסף דוד.

ושוב, אין כאן מדובר בתופעה שולית, של כמה מאות תלמידים מן הזרמים הקיצוניים ביותר. במשרד־החינוך רשומים כ־50 תלמודי־תורה כאלה, על 414 כיתות ו־11.5 אלף תלמידים. דרך אגב, הענף הזה בחינוך החרדי נמצא בגידול מתמיד. לפני 10 שנים לערך בו פחות משבעת אלפים תלמידים. היום — מעל ל־11 אלף.

יש להבהיר, שלא מדובר כאן במוסדות "העדה החרדית" של "נטורי קרתא". מוסדות אלה אינם רשומים בשום סטטיסטיקה של משרד־החינוך. מוסדות סאטמר אינם

מורת התקציבים המוענקים להם, ילמדו מוסדות אלה מינימום לימודים יסודיים.

המוסדות מתחייבים אמנם לכך, אך הביקורת רופפת למדי. האווירה בתלמודי־תורה רווייה זילזול מודגש כלפי "לימודי חול". המטרה המוצהרת היא להכין את הילדים להיות "תלמידי חכמים" בעתיד, להגיע לישיבה גדולה ולא חלילה לאוניברסיטה או לבית־ספר מקצועי. ב"תלמודי תורה" רוב הלימודים הם "לימודי קודש" ולא "לימודי חול" הכרחיים.

דרך אגב, בבתי־הספר לבנות, המצב טוב יותר, מבחינה זו. למרות העיקרון המקודש של החרדים כי מקומה של האשה בבית, המציאות עושה את שלה. מקום של הגבר, עד לנישואין, בישיבה. אחרי הנשואין הוא לומד בכולל. בלימודי תורה ובהקצבה שהוא מקבל — 300–350 דולר בחודש, קשה להחזיק משפחה. האישה הופכת למפרנסת עיקרית בבית. וגם החרדי — היסודי והתיכון — צריכים להכין אותה לתפקיד הזה.

מבחינה אחת אין הבדל בין מוסדות לבנים ולבנות: בשניהם נשמרים המורים המתכנים שלא לתת לתלמידיהם, חס וחלילה, חומר שיכול לקרב אותם ל"מדינה הציונית". על מלחמות ישראל, על צה"ל, על מוסדות המדינה, לא מדברים; ואם מדברים — אז בוודאי לא בחיוב.

המערכת הזאת עולה למדינה כסף רב: כ־45 מיליון ש"ח מתקציבו של משרד החינוך לשנת 1987–1988. על זה באה תוספת של 7 מיליון ש"ח, העוברת גם היא דרך תקציב משרד־החינוך, מ"כספי הקואליציה" לתלמודי־תורה, ל"תיגבור לימודי התורה". וכל זה עדיין רק חלק מהסכום כולו. כמו בבתי־ספר יסודיים, גם בבתי־ספר אלה יש חלוקה בהקצבות בין משרד־החינוך, לבין רשויות מקומיות: משכורות המורים וצרכי חינוך — על חשבון המשרד, בניית המבנים ותחזוקתם, חלק מהמשכורות של צוות אדמיניסטרטיבי — על חשבון הרשויות. "לפי הסכמים קואליציוניים מקומיים", אומר יוסף דוד, ומוסיף כי משרד־החינוך דואג שצרכים של החינוך העצמאי ימצאו את מקומם בתקציבים מקומיים. "בלי הערפה, אך גם בלי הפליה", הוא מדגיש.

* * *

כל זה — "החינוך העצמאי" בלבד. לכך יש להוסיף את הרשת של "החינוך המוכר", הנהנה מאותן הזכויות הכספיות כמו מוסדות "החינוך העצמאי", אך הפועל מחוץ למסגרת. ההבדל הוא גם בשעות־לימוד: אם בבתי־ספר של "חינוך עצמאי" מסתיימים הלימודים בשעה 1 או 2 אחה"צ, ב"חינוך המוכר" — ב־4 וב־5 לפנות ערב. תוספת שעות למען "לימודי קודש" בלבד, כמובן.

כאן גם גדלים המספרים, אם

מוכנים אף לבקש רשיון של משרד ממשלתי ואינם דואגים לדבר קטן, כמו עבירה על חוק חינוך חובה מצד הורי התלמידים שלא קיבלו את "הפטור".

כל הדברים הללו אמורים רק במוסדות־לימוד המקבילים ללימוד יסודי. לכך יש להוסיף, כמובן, רשת מסועפת למדי, המקבילה לחינוך תיכון. מקבילה, כי למעשה אין כל קשר בין המוסדות האלה לבין מה שמקובל לראות כבית־ספר תיכון. אם בחלק מבתי־הספר ברמה היסודית שומרים, לפחות לכאורה, על מינימום של לימודים רגילים, במוסדות לימוד ברמה תיכונית, אין אפילו חובה לשמירה כזאת. ואכבם — ברוב רובם, בעיקר המיועדים לבנים, "לימודי חול" הם פסולים בעיקרון. במוסדות לבנות שולט אותו הכלל המעשי — להכין אותן לתפקיד מפרנסת הבעל, שיקדיש את כל זמנו ללימודי תורה בלבד.

מוסדות אלה מתחלקים בעיקר לבתי־ספר לבנות, כרשת "בית יעקב", ו"מתיבתות" לבנים, שהן בעצם "ישיבות קטנות", המיועדות לגילאים 14–18. משם עובר הבחור ישר לישיבה גדולה ומקבל עקב כך "דחייה" — למעשה, פטור משירות בצה"ל. לכך יש להוסיף עוד כמספר מוסדות שאינם כלולים בשתי מסגרות אלה, כמו בית־ספר לבנות הכולל סמינר לבנות של חסידי ויז'ניץ בבני־ברק. בסך הכל, 94 מוסדות, עם 440 כיתות ו־13 אלף תלמידים ותלמידות. כדי שהתמונה תהיה שלימה, יש להוסיף לכך עוד חמישה סמינרים למורות חרדיות, על 950 תלמידות שלהם.

כל זה פועל, בחלקו הגדול, על חשבון המדינה. למרות שהמדינה זרה לו, והקדימונה במוסדות אלה היא העוינות לה ולכל מוסדותיה. כמו בבתי־ספר תיכוניים, גם מוסדות אלה נהנים מתקציב־לימוד וחינם — על חשבונו של משרד־החינוך. בסך הכל, בעשרה מיליון ש"ח מתקציבו של המשרד הזה.

* * *

כנגד כל המערכת המסועפת הזאת, שאין כל קשר בינה לבין צרכי החינוך של המאה העשרים, אמורה להתמודד בציבור הדתי מערכת החינוך הממלכתי־דתי. יסודי ותיכון גם יחד. אלא שהבעיה במערכת הזאת בשנים אחרונות מעמיד בסימן שאלה חמור את תפקידה הממלכתי הזה־

בחורי ישיבה מסגינים בירושלים נגד חילול שבת

כפר חסידים בצרפת

בימי מלחמת העולם השנייה הצילו תושביה הכפריים של רמת שאמבון פליטים יהודים מציפורני הנאצים. הם עשו זאת בשקט. כיום טוען מחבר אמריקאי כי היה גם קצין גרמני שסייע, בהעלמת עין, למבצע ההצלה. בישראל שוקלים להעניק לכפר כולו תואר חסידי אומות העולם.

מאת יואב טוקר

פאריס

העולם כולו היה צריך להתהפך כדי להפוך מקום מבודד שכוח לסמל. מובלעת הררית, כפרית, מפוזרת, מבודדת, בנויה ברישול ובכבדות, שהפכה בימי הכיבוש הנאצי לאב־טיפוס הקיבוצי היחיד של "צרפת האחרת". רמת הגראנית של אזור שאמבון־סור־ליניון שבמרכז צרפת הפכה בין השנים 1941–44 למפעל הצלה. מאחורי החזות הדקה של חקלאות קטנה ושימור סיווית הסתתר כאן מערך ההבאה המוני של יהודים, רשת להנפקת תעודות מזויפות, המצאות מתמצאות שנות לצרכי הרעש, הטואה, מילוט, העברת גבולות. ההערכה היא של־5,000 פליטים, רובם יהודים, חייבים את חייהם להתגייסות ידאת־האדם של תושבי הרמה.

כשהתרגשה על צרפת התבוסה וקצרה המחולקת בקרבות עם הגרמנים באביב 1940, מצאו עצמם תושבי הרמה מעבר הדרומי של קו הגבול הגזרה, בשטחו הנמוך "אזור הכיבוש", שעליו פיקחו הגייסות הגרמניים ומינהל הכיבוש שלוחה אליהם. בדרום הנוגע "אזור החופשי", הנתון, לפחות על הנייר, תחת שלטון צרפתי, של ממשל פטן־לאוואל שמרכזו בעיר וישי. מרחק של כ־150 ק"מ מהמובלעת ההררית של שאמבון.

"קווייקרס" בעולם האנגלו־סאקסי. אך נראה שהמשמעה האמיתי להבנת הנס של שאמבון נעוץ ברקע התרבותי־ההיסטורי של הרמה יותר מאשר בקופת הושאיות, או אפילו ביזומתיהם האישיות של הכפריים. רמת שאמבון, על כותני תו־ריסר הכפריים השוכבים עליה, ידעה בסוף המאה ה־18 ותחילת המאה ה־19 שני דורות של רדיפות קאתוליות. היתה זו מובלעת פרוטסטנטית מנותקת, מוקפת רוב קאתולי פעיל וקנאי. בשנות השיא של הרדיפות גורשה הכמורה הפרוטסטנטית מהרמה הפלוק נאסר, תוך כדי שימוש בזוהמפות הגרה, לעתים גם בבדשי רצה שיטתיים.

תושבי שאמבון של ימי מלחמת העולם השנייה גילו והתגבו בהמסורת שבעל־פה של זיכרון הרדיפות, הגבורות, המרות מבא והסבתא, אבי הסבא ואביו. הקרבה הרגשית אל היהודים, אל הנוסחים של הברית הישנה, התבקשה מטבע הדברים של ההיסטוריה המקומית. משהפכו היהודים תחת הנאצים ושלטון וישי לקורבנות המוחים, לנרדפים של ממש, השתלבה ההתגייסות מלמטה לסיוע להם במסורת מושרשת היטב. היתה זו הצלת נפשות שהתיישבה היטב עם המיתוסים המקומיים של המיעוט הכופף, שהיה הוא עצמו קורבן לכך ש"עולד לא נכון".

ההצלה בפועל אורגנה ביעילות, בחוכמה. מוקד הפעילות היה האב טרוקמה שריכז סביבו כמה מאות מתנדבים. יותר ויותר פליטים החלו להגיע אל הרמה מיכבות השבויים. אלו שיראו עליהם תיקי ומיד שהיו יהודים". כפי שמסבירה היום ה־ישישה מאירי ברנט, מגדלת תפוחי אדמה דאז, העברנו מיד לקיבות מבודדות ביערות שסביב. לאחרים הצעירו שמות, "כמה שאפשר יותר נחוים" — תעודות הנפקו בבית מלאכה עטוה שהלך והשתכלל במשך השנים. היבות בבתי הספר תפסו הלכו תחת כסוה של קיי־טנות, "כיתותדות (פרוטסטנטיות)", "קבוצות־השתלמות" וכו'. מאות משפחות מקומיות "איחוד ידידים" שהתחלפו זה בזה בהתאם לקצב הפעילות של מבצעי המילוט אל מעבר לגבול השווייצי או הספרדי. רבים מהם שהו ברמה במשך שני־תיים־שלוש בתלמידי תיכון לכל דבר. "את השאלה איפה אמא, איפה אבא, או איבוד תליה של המלה

"יהודי", לא שמעתי משל שלוש שנים של שהות בשאמבון", אומר ז'אק אטלס, יהודי ממוצא פולני, שמצא שם מקלט עד לשחרור הרמה בידי בנות הברית ב־1944.

היום מצביעים המלומדים על "איכות השתיקה" של האוכלוסיה המקומית כסגולה שאיפשרה ל־התמיד בהצלחה בהסתרות והצאות, מילוטים. היה זה בניגוד להלשנות ולהלשנות שבנגוד שהציפו את צרפת הכבושה כולה, קיצצו ביער־לות המוסתרות ועלו ברמם של אלפי לוחמים, פליטים ויהודים. השתיקה נמשכת עד היום. גם כיום, בביקור בכפרים, יש להשתמש בנימוסים מפותלים במיוחד, בעורמות של סקרנות מוסתרת, כדי לשמוע משהו שעניינו הימים ההם. היהודים שמרו כנים לספר שקפים את ההתגלמות הזמיתית של או בפסוקים מנבבה. לאחר שני משפטים המוקיפים, על עקדת הבית שמידורה לבית הספר כדי להוזהיר את הנער היהודי מפני משאית גרמנית שנראתה מטפסת לכיוון הרמה, חוזרים מיד לציטוט מסידורי התפילה והכתבי הקודש: "ואהבת לרעך כמוך", "אדם לאדם אח".

התושבים גם מבצלים כל ניסיון להמעיט בערכם של הסיכון שנטלו היהודים לקחו על עצמם ידעו שאוספים יהודים: לא ידעו שהורגים אותם במשרפות. לא, לא חשבנו על צעדי־נקם גרמניים: על עונשים קבוצתיים צפויים: עשינו פשוט מה שנראה שצריך לעשות באותו רגע.

הזיכרון כמסר שתיקה

היום נעשים בשם רמת שאמבון תמרוני זיכרון וצדיקות שאינם בדיוק לכבודה, או לטעמה, של הכפר. והרי אחת מהתגלויותיו של הקושי הצרפתי הנמשך בהתמודדות עם זיכרון השנים הדאובאטיות ההן. מבחינה צרפתית, הכל בעייתי בהעמדת הזיכרון הזאת: מי שמצביע לעבר התג של שאמבון חייב להכיר במקביל ביתוסיהם של הסיפונים המבצעיים, שאירגנו" מתוך עשרות בשנים את המגננה הצרפתית לנוכח האשמות בדבר שיתוף פעולה ישיר או עקיף עם הכובש הנאצי, עם הממשל ששינר יהודים למותם. מי שמטפח את גבורתה והשקפה של כמה אלפי חקלאים נחשלים כאילו שם מבותק

בגבול העליון של הלואר, מפרש למעשה את אישותה היהוית של צרפת כולה, זו ש"המשיכה לחיות בדלית ברית", שהאמינה במרשאל פטן, "שהציל כבר פעם את האומה (במלחמת העולם הראשונה) ויציל גם הפעם".

כוונתם של ארגוני הצבא ב־ישראל להעניק לתושבי הכפר כולו עיטור כבוד לא הוציאה את הכפריים מאדישותם. אלה מרימים גבה. מסתבר שבמשך כ־20 שנה העדיפו רוב הניצולים, מסיבות מובנות ונראות, לשכוח. הבטחות מהבטחות שונות של העצבת מלגות להוקרה, של תרומות למיניהן, לא מומשו מעולם. שנים על גבי שנים נמשך ויכוח על חודן של מלים בשאלה: כיצד לנסח בדיוק את הטקסט שיוטבע בשלט הוקרה זה־קימו הניצולים היהודים על קיר המאפיה המקומית, מול הכנסיה הפרוטסטנטית. מעברה השני של הגר באותו הפנימיות, שבהן התגוררו הנערים הפליטים. האם צריך לכתוב "יהודים", או אולי "פליטים בדת משה", או אולי "ניצולים" סתם? רק ב־1979 הוצבה כתובת והוצמה בסמם של "ניצולים יהודים".

פלוסם רחוק במפואר התעודר סביב סרטו של פייר סובאז. שביקש לתעד "באופן אבסולוטי" את התגייסות ההצלה. פלוסם תריף עוד יותר נמשך עדיין סביב ספרו של האמריקאי פיליפ האלי, שהתיימר טוענים המצויים בפרשה, "לגלות בכל מחיר גן עדן בלב התופת".

האלי מתכוון לפרסם בעתיד הקרוב ספר שני בפרשה, שיוקדש לאישיותו של המאיור יוליוס שמר אלינג, הקצין הגרמני הבכיר ברמה. הספר עתיד לטעון שהגרמני "שיתף פעולה בשקט" עם מבצע ההצלה בזכות קרבתו אל הלכי האמונה הפרוטסטנטיים, ידידותו עם האב טרוקמה ו"אהבת התרבות והארם" האישית שלו.

בצרפת כמוארגנת עתה קבוצה, בראשות רעייתו של טרוקמה ה־מנוח, בניסיון למנוע את הצאתו לאור של הספר. מאגדה טרוקמה טוענת שהיא עצמה אינה מוכנה לומר דבר על הפולמוס וכל התעבעיות קמאוכבת הזאת סביב הפרשה אינה אלא "סקרנות של שטחיות סנסאציונית". לטענתה, בעלה כלל לא קיים קשר עם הקצין הגרמני. ("אגב", היא אומרת לי כבשר מאוכזבת בשיחה "אהבת האדם" המיוחסת לקצין הגרמני. "מה יהיה הסוף אצלכם בשטויות אהבת האדם, אתה יודע, תקפה בכל מיני מקומות ובכל מיני גדולים") מכל מקום, אחרים מהיסטוריונים הצרפתיים, יהודים ולא יהודים, מתכוונים למנוע בצעדים משפטיים את ה־פרסום הזה, משום שלטענתם הרעיון ש"נאצי זה היה אנושי, תרבותי, אוהב האדם" רחוק להלוטין מהמציאות שהיתה, ושטיפוחו הוא בבחינת תוליה נוספת בבאנאליזציה של הפשעים הנאציים. רק בשאמבון עצמו ממשיכים לשתוק.

האיש שאינו הולך בתלם

לובה אליאב עדיין לא החליט אם יתמודד על מקום ברשימת העבודה לכנסת הבאה — אך מקומו שמור לו בין אישי־הציבור הבולטים בישראל, במיוחד בביצועיסט

מאת מרדכי ארציאלי

אריה (לובה) אליאב הוא טיפוס יוצא דופן בנוף הפוליטי והציבורי שלנו. כבר מלאו לו 66 שנים והתלהבותו כשל נער בשנות העשרה. לא היה הולך בתלם, היה מבכירי מפלגת העבודה ושר בכיר מטעמה בממשלה. אלמלי היה חריג, היה עומד היום בראש השמאל הציוני בארץ. נבון להיום, טרם החליט אם ינסה להתמודד במרכז מפלגת העבודה על מקום ברשימה לכנסת ה־12.

מי שהיה סגן שר המסחר והתעשיה, סגן שר הקליטה ומזכ"ל מפלגת העבודה, הפ"ש מגמה בכורי־עת דלת לפני, עשור, חזר לצור מוצבתו לפני חצי שנה. הוא חבר הפורום הלשכה, אך אינו בא לישיבות הכבצבר אין הוא חוסך את שבט ביקורתו מהרכה ומהמנהיגיה.

"כל ממשלות ישראל, ולא רק של הליכוד, בולו ב־1967 מתגבג. בולו את היוקרה ואת הזריפות ומי־מילא גם את המשאבים הכלכליים האנושיים, ועל כך לא יסולח להם, כמו שלא יסולח להם על הלומר מיזם לבנות אימפריה ולהתעלם מבעיה הפלשתינית ומהעם הפלשתיני. מפלגת העבודה לא השתנתה, אך לשמחתי יש היום במפלגה שהתקרבו לדעותי. כששמעתי את המפלגה, הייתי במעט בודד. היום יש אלי ולדעותי אהדה לא מעטה, גם במשפחת הציונית וגם בקרב הסטודנטים. דעותי ידועות — "ארץ הצבי". אך רק בעוד כמה חודשים אחליט אם לחזור לפעילות. בינתיים, אני עסוק בניצנה".

סוד הסקרנות

לובה אליאב שייך לדור של מנאלי ההיסטוריה. לא לדור המייסדים, דור ההגנה של היו־באוזרים שנוכו לעקר ולפרס את הדור שבא אחריהם. אך בינתה לבני דורו, שבר עץ שים. בשכה דיין ויגאל אלון — הוא לא הגבלם כמנהיג המסגל לסחוף אחריו המונים. הוא היה ביצועיסט מעולה. אם הוטלה עליו משימה, או נטל אותה על עצמו — ביצע אותה על הצד הטוב ביותר. כך במוסד לעליה ב' והפיקוד על אוניות־מעפילים, בפעולות רכש או בהעלאת יהודי פורט־סעיד במבצע קדש. כך במדריך של עולי קרצין במושב נבטים, כראש צוות התכנון והקמה של חבל לכיש וחבל ערד, וכן כראש הצוות הישראלי לשיקום חבל קאזווין באיראן ומבגנאה שבגוי־קראנאה שנהרס ברעש.

כשנשאל השבוע מה מקצועו השיב: "אני במקצועי מקים ערים, כפרים, אזורים. התמחותי: תכנון וביצוע בקדקודי אזורי". תכונה נוספת המאפיינת אותו, פרט לביצועיות, היא הדבקות בעקרונות ויושר אישי. "על עקרונות אלה שילם מחיר כבד בקריירה הפוליטית שלו.

אין לו אויבים ושונאים. יש המתנגדים לדעותיו הפוליטיות ויש מבקרים אשר יאמרו שהוא גרקי־סיסט. נביא העומד בשער ומבבא על החורבן. ארם שאינו מסוגל להיות מספר שניים. מספרים שלפני הבחירות לכנסת ה־11 הציעה לו שולמית אלוני את המקום השני, ואם תצליח ר"ץ והמערך יבקשה להצטרף לקואליציה ויציע לה שר אחד — ייכנס לובה אליאב לממשלה. הוא סירב. אומרים בר"ץ. לובה התמודד לבד ולא עבר את אחוז החסימה. מ־שיופש תמיד אתגרים חדשים, כמו מורה בבית־ספר לחינוך מבוגרים באור־עקיבא, בקריית־שמונה, במכללה האזורית בתל־חי, בעיירה שדרות ובמכללה האזורית שער־הנגב, ואפילו מורה בשירות בתי־הסוהר — מצא אתגר חדש: הקמת מפעל הנוער ייהודי בניצנה. באחד האזורים השוממים ביותר בארץ.

אליאב: מיקום יוצא דופן

להחזיר לנגב את יוקרתו

ומדוע דווקא ניצנה? "על ניצנה אני מהדהר כבר כמה שנים מהבות. זה אזור אסטרטגי שהיה צומתי דרכים מן החשובים ביותר בהיסטוריה של האזור. ניצנה נמצאת בתחום המועצה האזורית רמת הנגב — המועצה האזורית הגדולה ביותר בארץ מבחינת שטחה — כ־5 מיליון דונם — והקטנה ביותר מבחינת אוכלוסיה — אלפיים נפש בלבד. ניצנה נמצאת כקילומטר אחד מהמשך הגבול עם מצרים —, גבול המתמשך לאורך 180 ק"מ, מכרם שלום בצפון ועד אילת בדרום, ושלאורכו מתגוררות פחות מ־120 משפחות".

מה בדיוק אתה מבקש ליישם בניצנה? "להחזיר לנגב את היוקרה שאבדה לו. עם צוות מעולה של כ־25 איש, נבנה לייהד מאות אלפים של בני־נוער להכיר את הנגב ול־אהוב אותו. האם אותם בודדים יישארו בנגב — את מטרתי השגתי".

אצל אורי גורדון, ראש המחלקה לעליית הנוער, וביסים וורילי, ראש המחלקה להתיישבות, מצא יותר מאוזן קשבת. במהירות מרהימה הוקם צוות משולב של שתי מחלקות הסוכנות היהודית, ובראשו אליאב. עם תקציב ראשוני של שניים ורבע מיליון דולר, החל במלאכה. והממשלה, מגגה לא קיבלה כסאיפיה "אף לא אגורה אחת. לא בישקשתי, והממשלה לא הציעה. הכל מכספי הסוכנות היהודית", אמר.

צוות התכנון והקמה עלול כדי מבר אשתקד, דוגמת הגוותים שבראשם עמד בלכיש ובערד. נתמול מולו ועל תל־ניצנה עמדו 25 בתים טרומיים נטושים, ששימשו את המחנה הזמני של מושב קדש־ברנע, שחבריו עברו למקום הקבע שלהם. כאן גולה גם כשר האילתר שלו. מחסנים הפכו להדר־אוכל ולחדר־מורים. הבריכה הפכה למועדון. אנשי צוות התכנון והקמה שרכו בבתים הטרומיים. ביתו, שבו הוא מתגורר מזה שנה עם רעייתו, משמש לא רק למגורים, אלא גם כמשרד.

הוא רצה משהו חדש, ראשוני, קהילה חינוכית שבה יעסקו הנערים גם בעבודה. מ־6 בבוקר עד 12 בצהריים בעבודה ואחר־הצהריים לימודים. ולא לימודי מתימטיקה ופיסיקה, אלא תולדות התיישבות באר־ישראל, נושאי הביטחון של המדינה ותולדות השלום עם מצרים. גם העבודה היא ייחודית: חפירות ארכיאולוגיות, נטיעות וחקלאות עתיקה וספרי־מדבר.

נוער מכל העולם

עד כה עברו ב"ביבי" החדש של לובה אליאב 6 מחזורים של חניכי עליית הנוער, בכל מחזור בן שבוע־יים, 100 חניכים מכיתות י'־י"א. חמשת המחזורים הראשונים היו מבני הארץ. למחזור השישי הגיעו 30 ביניהם מקופתון ו־40 חניכי "בני עקיבא". ובכשי כיאות מיוחד מארצות הברית, קנדה, מבסיקו, צר־פת, אוסטרליה, דרום־אפריקה ושוויץ.

עד כה הורכזה עבודת החניכים בארכיאולוגית. תל־ניצנה משתרע על שטח של כ־170 דונם והוא מהגדולים ביישובי הנגב מתקופות הרומית והביזנטית. היישוב כולל אקרופוליס המתנשא לגובה של 35 מטר מעל לעיר התחתונה. החפירות הראשונות נערכו בתל לפני כ־50 שנה על־ידי משלחת מאוניברסיטת ניו־יורק במימון קרן קולט — יצרן הבשק הנודע. משלחת זו חפרה בעיר העליונה וחשפה שתי כנסיות ומצודה מתקופה הביזנטית. בכנסיות נתגלו אוסף פפירוסים. השובים ביותר מהמאות השישית והשביעית לספירה. הפפירוסים שופכים אור על הכלכלה ועל חיי החברה של היישוב בשלהי התקופה הביזנטית ובמרוצת התקופה הערבית הקדומה. אך מאז החפירות של משלחת קולט לא בוצע שימור באתר, והוא הלך ונהרס.

באוגוסט השנה, הוחלה משלחת בראשות פרופ' אליעזר אורן, ד"ר דן אורמן וד"ר יוסף פורשבסקי מאוני־ברסיטת בן־גוריון, בחפירות שיטתיות באתר תל־ניצנה, כש"הפועלים" הם בני המחזורים של חניכי עליית־הנוער. בשנה הבאה מתכננת המשלחת לחשוף שטחים נרחבים מן העיר התחתונה ולשחזר את תולדותיו של היישוב השוב זה.

בין הגילויים החשובים ביותר בחפירות הנוכחיות היתה חשיפתו של גרם־מדרגות מונומנטאלי, שכמותו טרם נחשף באתרי ארץ־ישראל. אורכו כ־120 מטר והוא קישר את העיר העליונה לתחתונה. הגרם נבנה, לדעת מנהלי המשלחת הארכיאולוגית, כבראה במאה הראשונה לספירה. יש לשער שהוא הוביל לבניין הושוב אשר בנו הנבטים. תושבי ניצנה באותם ימים — בניין ששרידיו מצויים מתחת לכנסיה הביזנטית. כן נחשפו תריסר אוסטרקונים הכתובים סורית ולצ"ן ושאיהם שעליה הוחסה דמות גבר עירום.

אליאב רואה בעינידותו את שחזור שרידי העזות החקלאיות הקדומות שהשתמרו בצורה טובה בפר־יפריה של תל־ניצנה, חוות חקלאית בטכנולוגיות של המאה ה־21. יער מוריק בגבול בין ישראל למצרים, 2,000 בני־נוער שבכבר השנה — בתשמ"ח — יעברו וילמדו במקום. האם יעז מישהו להרים גבה בתמיהה. הוא לא ייעלב. גם כאשר ניגש להקים את חבל לכיש ועדה, הרימו רבים את גבותיהם.

כיצד הופכים נתונים למעשים?

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.
דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

صكنا من الاحل

קוריאה הדרומית: ההזדמנות שהוחמצה

רוב הקוריאנים הצביעו בעד שינוי המשטר, אך התפצלות הקולות בין שני מועמדי האופוזיציה איפשרה לגנרל לשעבר, רו טיי וו, לנצח. לא נראה כי הוא יסטה בהרבה מקווי המדיניות של הממשלה הנוכחית

מאת ויליאם בורגר ובאדלי־מרטין
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

סיאול

עד הרגע האחרון היה כל אחד מהם בטוח בניצחונו, בטוח שהוא האיש אשר "יתפוס את הרוח" וירכב עליה לניצחון במירוץ לנשיאות בקוריאה. אולם בשבוע שעבר נראה היה כי הרוח נשבה רק בגבו של רו טיי וו. הגנרל לשעבר הביס את יריביו, קים יאנג סאם וקים דיי ג'ונג, ברוב מפתיע של שני מיליוני קולות. היקף ניצחונו של רו היה מפתה מדהים, אפילו מזעזע, במדינה של־פני שישה חודשים בלבד סערה כולה בהפגנות נגד המשטר. לפתע ניעורה המדינה כדי להיווכח שהיא "בחרה מחדש" במפלגת השלטון, וקוריאנים רבים לא יכלו שלא לתהות אם קידמו את עניינה של הדמוקרטיה או שמא נתנו בידי המשטר הצבאי ארכה של חמש שנות חיים נוספות.

אך כבר עכשיו נמצא רו בעמדת התגוננות. הקלפיות היו עדיין פתוחות כאשר מנהיגי האופוזיציה האשימו כי "מפלגת הצדק הדמוקרטי" השלטת, מנסה "לגנוב" את הבחירות. בסיאול, בקוואנגג'ו (ראה תיבה) ובערים גדולות אחרות התנגשו אלפי מפגינים עם המשטרה לידיכי מהומות. ברובע הפועלים קורו שבסיאול כיתרו אלפים מתומכיו של קים דיי ג'ונג מרכז למניית קולות השתלטו עליו, לאחר שקלפי חתומה התגלתה במשאית סמוכה. המשטרה חיכתה יומיים לפני שהסתערה על הבניין, עצרה למעלה מ־1000 איש ופצעה עשרות אחרים.

רו גם יהיה חשוף להאשמות שאין לו מנדט לשלוט. הוא קיבל רק 36.9% מהקולות של יותר מ־23 מיליון המצביעים, ובאזורים מסוימים מצבו לא יכול היה להיות גרוע יותר אלמלא נמנה בכלל בין המועמדים. במחוז מולדתו של קים דיי ג'ונג, בדרום צ'ולה, הצביעו בעד רו פחות מ־5%. לעומת זאת זכו קים יאנג סאם וקים דיי ג'ונג ברוב משכנע של 54.9% מכלל הקולות, אולם הוא התפצל בין שניהם — 28% לקים יאנג סאם ו־26.9% לקים דיי ג'ונג.

דרישות לשחרור עצירים פוליטיים

בעוד שאי אפשר להאשים את רו בהתכתשויות בין שני מנהיגי האופוזיציה, אין ספק שרוב הקוריאנים הצביעו בעד שינוי המשטר. אולם אין אין דרך חזרה, וארצות הברית, בעלת בריתה הקרובה ביותר של קוריאה הדרומית, מיהרה להביע את תמיכתה בבחירות ובמנצח. יום לאחר הבחירות שיגר רייגן מכתב איחולים לרו. הממשל האמריקאי שלפני שנתיים עוד עליו ביקורת קשה על שהתמהמה כל־כך לגנות את ניסיונו של פרדיננד מרקוס לבצע הונאת־בחירות מקיפה, התייחס בזהירות לבחירות בקוריאה. לבסוף הוא שוכנע שלא היה כאן מעשה מירמה נוסח מרקוס.

לפני שיוכל לנסות לשלוט חייב רו למצוא דרך לאחד אומה העומדת בסימן איבות אזוריות, פערים כלכליים וחברתיים ושנים של דיכוי פוליטי. הוא גם יעמוד מול דרישות לשחרר עצירים פוליטיים. על אף התחייבות הממשלה בקיץ האחרון לשחרר את כל העצירים, ושחרורם הראשוני של יותר מ־600 איש, אומרת האופוזיציה כי רבים נשארו במעצר, ומועצת הכנסיות הארצית מדווחת כי מאות נוספים נעצרו בזמן מסע הבחירות. לפני שיתחילו קוריאנים לדון בקורותיה של הדמוקרטיה, גם יהיה עליהם לעבור את החודשים האחרונים של שלטון אוטוריטרי, וכבר יש סימנים המעידים כי הנשיא היוצא צ'ון יפעל כדי להרתיע את האופוזיציה לפני העברת השלטון.

עדי ראייה הופתעו ממידת הברוטליות של כוחות המשטרה כאשר יצאו להסתערות בקורו, שאליה זרמו יותר מ־4000 שוטרים חבושי קסדות כדי לתפוס את הקלפי השנויה במחלוקת אשר לדברי האופוזיציה אפשר שהיתה מלאה בפתקי־הצבעה מזויפים. צ'ון גם הזהיר בסוף השבוע כי הממשלה לא תתייחס עוד בסובלנות להפגנות גלויות, שאותן הגדיר כ"להיטותה להבטיח אווירת בחירות חופשית". צ'ון אמר: "הממשל ינהג עתה בחומרה כלפי כל פעולה בלתי חוקית ומשבשת־סדר, שתפריע את חיי היומיום ותגרום אי־נוחות לאנשים חפים מפשע. על כולנו להיפטר מקדחת הבחירות ולחזור לעבודה פרודוקטיבית".

הפגנות מחאה קטנות אך חריפות נמשכו בסוף השבוע שעבר בסיאול ובכמה ערים גדולות. אולם בניגוד להלך הרוח ולאירועים ביוני האחרון, כאשר אלפי קוריאנים מבוגרים יותר בני המעמד הבינוני הצטרפו לסטודנטים ולפועלים בהפגנות אנטי־ממשלתיות, בשבוע שעבר היו סימנים מעטים לכך שהתנועה נגד רו צוברת תנופה מחוץ לשורות המיליטנטים המחויבים ביותר בקרב הסטודנטים ותומכי האופוזיציה. אפשר כי המגמה ליציבות היא שאחראית לניצחונו של רו. קוריאנים רבים מהמעמד הבינוני שלא גמרו בדעתם בעד מי להצביע, בחרו לבסוף ברו באמונה כי ישמור על רמת חייהם ויגן עליהם מפני צפון־קוריאה.

היקף החריגות — בלתי ברור

על אף המתח הגבוה בכל הצדדים, תהליך ההצבעה התנהל, למרבה ההפתעה, בשקט. אף כי היו בביזור אירועים וחריגות, קשה לגלות עדות מוצקה להונאה שיטתית בקנה־מידה ארצי. בוודאי שאי אפשר לטעון כי הממשלה זייפה את התוצאות בקוואנגג'ו, עיר הולדתו של קים דיי ג'ונג, שזכה בה ב־93% מכלל הקולות. מרבית מקרי ההונאה שהתגלו היו של אנשים שנתפסו כשבידיהם חבילות של טופסי רישום

רו טי וו — ניצחון מוחץ

תעודות זהות שהיו מאפשרים להם להצביע פעמים מספר. בקלפי אחד ביילימדונג, סיאול, ראה צלם "ניוזוויק" אברי הרגנראו כיצד עורכים תושבים מקומיים חיפוש אצל אדם, שמתחת לבגדיו נמצאו חבילה של טופסי רישום וקרוב לתריסר תעודות זהות רשמיות. האנשים איימו לעשות בו שפטים כאשר פקידי הקלפי חילצו אותו. על מקרים דומים נודע מקלפיות אחרות בעיר.

לדברי האופוזיציה, הוספת כמה מאות פתקים מזויפים או הולפתם בפתקים אותנטיים בכל קלפי מ־13 אלף הקלפיות במדינה, היתה מביאה ליתרון של מיליון קולות או יותר לממשלה. משקיפים זרים שבאו לצפות בבחירות מצאו מעט עדויות התומכות בתסריט כזה. משלחת בת 18 חברים מארצות הברית דיווחה כי היתה עדה לאי־אלו "חריגות" לפני ההצבעה ובמהלכה, לרבות "התערבות של עובדי ממשלה בתהליך ההצבעה, הפרה בוטה של תקנות מימון בחירות, הסיקור המשוחד של אמצעי התקשורת לטובת מועמד הממשלה, זיוף פתקי הצבעה", אך הדו"ח הוסיף וקבע: "אנחנו לא מסוגלים לומר באיזו מידה היו נהגים אלה נפוצים".

המשקיפים הגיעו למסקנה שאין הם יכולים לאשר שהבחירות היו הוגנות או בלתי הוגנות. צוות אחר של קבוצת זכויות האדם הבינלאומית פתח ביקורת על "אווירה של הפחדה" בכמה מקומות הצבעה, אך קבע שאינו יכול לשפוט את מידת הגינותן הכוללת של הבחירות. אולם כפי שמשקיפים אמריקאים ציינו, "יש צורות של הונאה אלקטרונית שמעצם טבען אינן נראות לעין".

האופוזיציה האשימה כי בלי קשר לשאלה כמה פתקים מזויפים הוספו, היתה הונאה זו כאין וכאפס לעומת מה שיכול היה לקרות בתהליך מניית הקולות. כדי לתמוך בטענה זו טענו תומכי קים יאנג סאם, שהתוצאה הסופית למפרי של רו בעיר מולדתו של קים, פוסאן (28%), עומדת בניגוד גמור להיגיון ולהיסטוריה. בבחירות לפרלמנט ב־1985 לא הצביע כמעט איש בעד מפלגת השלטון בעיר ובסביבותיה.

הבטחות, הבטחות

בסופו של דבר, מן הראוי שתומכי האופוזיציה יחפשו סיבות לתבוסה גם אצלם. על אף ההבטחות החוזרות ונשנות של שני הקימים, שהם לא יתמודדו בבחירות זה כנגד זה ויסתכנו בהפסד משותף, אף אחד מהם לא היה מוכן להצטרף לאחר. בימים האחרונים של מערכת הבחירות התאבדו שני אנשי אופוזיציה במחאה על אי־נכונותם של הקימים לשתף פעולה. תומך אחר של קים דיי ג'ונג התאבד לאחר ההצבעה.

רבים מתומכי האופוזיציה חשים כי הם נבגדו. מפלגתו של קים יאנג סאם הביעה התנצלות רשמית בפני העם על שלא הצליחה לאחד את האופוזיציה, אך הטילה את עיקר האשמה על קים השני. קים דיי ג'ונג האשים במרמה, כי הממשלה היתה מוצאת את הדרך לנצח גם אילו היו קים השני והוא מלכדים כוחות, רושם שהנשיא הנבחר לא טרח להפריכו כאשר התפאר בפני סיבת עיתונאים בסוף השבוע שעבר, כי "התוצאה לא היתה שונה בהרבה גם לו היתה האופוזיציה מעלה מועמד יחיד". קל לומר זאת לאחר מעשה.

רו מוסיף להיות חידה בעיני קוריאנים רבים. הוא התגייס לצבא עם פרוץ מלחמת קוריאה והיה, יחד עם צ'ון, חבר המחזור הראשון שסיים ארבע שנות לימוד מלאות באקדמיה הצבאית הקוריאנית. הידידות בין השנים עמדה במבחן ב־1979, כאשר צ'ון ביצע הפיכה ורו הורה לכמה יחידות באוגדה תחת פיקודו לעזוב את עמדותיהם ליד האזור המפורז ולהיכנס לסיאול, לתמוך בהפיכה. בקיץ האחרון הפתיע רו את העולם כאשר הודיע, לאחר שצ'ון כבר בחר בו כמועמד מסטרו לנשיאות, שהוא תומך בקריאת האופוזיציה לקיים בחירות ישירות. מאז הוא נוהג לפעמים כאילו החל להאמין ברטוריקה שלו עצמו. "הוא הבטיח כל־כך הרבה בכיוון של רפורמה דמוקרטית", אומר סגן ראש הממשלה לשעבר לי האם בין. "אני חושב שההבטחות שהבטיח יגבילו אותו מאוד".

אולם אין זה סביר שרו ישנה רבים מקווי המדיניות של הממשלה. מכל המועמדים הוא המחויב ביותר לשמירת הקשרים הצבאיים והכלכליים ההדוקים עם ארצות הברית. גם אין מצפים ממנו לשנות בצורה מהותית את הכלכלה המשגשגת של המדינה, שפניה ליצוא. לאחר ניצחונו נרשמה בבורסה של סיאול עלייה בת 4% ביום אחד. עם זאת, יהיה עליו להתמודד עם דרישות המעמדות שמתחת למעמד הבינוני, לקבל את חלקם בהצלחה הכלכלית של המדינה.

קוואנגג'ו: עיר רותחת

ב־1980 נהרגו לפחות 191 איש בקרבות בין הצבא למתנגדי המשטר בקוואנגג'ו, בירת מחוז צ'ולה הדרומית. פרשה זו סייעה לגבש את העיר במעוז התנגדות למשטר. העיר היא גם עיר מולדתו של קים דיי ג'ונג, ה"שמאלי" ביותר (יחסית) מבין שלושת המועמדים. רבים מ־900 אלף תושביה האמינו בניצחונו. התחושות והאיבה של רבים מתושבי העיר כלפי רו ממחישות את המכשולים העומדים בדרכו של המנצח. להלן דיווחה של כתבת "ניוזוויק" קים מארטין על קוואנגג'ו לאחר הבחירות.

לפני הבחירות נראתה העיר כשיכורה מציפייה לניצחון. קים ייבחר, הבטיחו תושביה זה לזה. עובדים מסרים תיכננו לדרוש יום חופש כדי שיוכלו לחגוג. בעל מסבאה אחת במרכז המסחרי הבטיח מזון ומשקאות חינם לכל מי שיבוא. כאשר קים הגיע שלישי, הוכתה העיר בהלם. אמר בעל חנות תקליטים שלא האמין למשמע אוזניו: "אפילו ילדים יודעים שרו לא שווה. איך יכלו מבוגרים לעשות את השגיאה הזו?"

בעבור מצביעי קוואנגג'ו, רו הוא שם נרדף לאסון. הוא היה עוזרו הבכיר של הנשיא צ'ון, הנשיא ששיגר כוחות ב־1980 כדי לדכא את ההפגנות בעיר. תפקידו הישיר של רו במה שאירע אינו ברור. אך כמי שהועמד בראש הפיקוד הביטחוני ההגנתי של הצבא, רו יכול היה להשתתף בישיבות ממשלה שקיבלו החלטות בתקופת המשבר. תהיה אשר תהיה האמת, במהלך מסע הבחירות כינו אנשי קוואנגג'ו את רו "הגנרל הרוצח". נוסף לכך, רו הוא יליד קיונג־סאנג, האזור הסמוך המתחרה בצ'ולה. תושבי צ'ולה העניים, אזור כפרי ברובו, טוענים שסבלו מאפליה מצד קיונגסאנג העשירה במשך מאות שנים. צ'ון וקודמו פארק צ'ונג הי, גם הם ילידי קיונגסאנג, רק החריפו את המצב. הם הזניחו על תוכניות פיתוח עקביות למחוז מולדתם על חשבון מחוזות אחרים. ואנשי צ'ולה אומרים כי כך בדיוק מהשגשוג הכלכלי המרשים של קוריאה הדרומית. בשנים האחרונות ניסה צ'ון להפנות השקעות לצ'ולה, אך אנשי האזור אומרים כי לא די בכך.

על ניצחונו של רו הגיבו התושבים בתערובת של זעם וחשד. בסוף השבוע יצאו מפגינים לרחובות, השליכו אבנים והעלו באש מכונית משטרה. בשבת האחרונה ערכו יותר מ־5000 סטודנטים עצרת. אולם ביטויי זעם אלה היו בהיקף קטן בהרבה מהתלקחויות שרבים חזו במקרה של הפסד לקים. רו יכול רק לקוות, שהעיר לא תגיע לנקודת רתיחה בשבועות הבאים.

נא לארוז את החפצים

כעשרת אלפים מעובדי וול־סטריט יפוטרו בעקבות הפסדי יום השני השחור

שרות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

ביום שני לפני קרוב לשבועיים הרשו לעצמם אנשי עולם הפיננסים בניו־יורק, הנתונים בלחצים ובמתח, תענוג מיוחד במינו: בהקרנה מגודרת ראו 130 מהם את סרטו החדש של אוליבר סטון "וול־סטריט". בסרט זה מגלם השחקן מייקל דגלאס את דמותו של כריש פיננסי תאב בצע ודורסני, שלבסוף גורר גם אחרים לעסקות לא חוקיות, כמו למשל מכירת מידע פנימי. הכל באולם היו מודעים לדמיון בינו לבין אמן הוול־סטריט איוואן בויסקי.

130 אנשי הפיננסים, ביניהם אסטרטגים של מיזוג חברות, כגון ברוס ואסרסטיין מפרסט בוסטון קורפוריישן, מנהל המשמרים דונאלד דרפקין מדרקסל ואיל התקשורת עמוס המיליארדים לורנס טיש מסי־בי־אס, ראו כיצד נחשפת כלי כוזל ושוק סביבתם היום־יומית. הבימאי אוליבר סטון, שאביו עבד בוול־סטריט, צילם את הסרט בשטח בבית ברודווי 222 (הבעלים — פרסט בוסטון קורפוריישן).

משועשעים למחצה ומבוהלים למחצה צפו נסיכי הדולרים כיצד אחד מהם, בזמנו שותף בחברת סלומון בראדרס, קנת ליפר, הופיע בעצמו על המסך. אמר ליפר לאחר הסרט: "ניסינו להראות את התפוררותה של תרבות הוול־סטריט". ליפר, הנמנה עם מומחי הענף הוותיקים ביותר של וול־סטריט, סבור כי ההתפוררות מתבטאת בהעלמם של משרדי הברוקרים הקטנים בפינות הרחוב. במקום זאת, אמר, צומחות ברובע העסקים של ניו־יורק חברות־על; "כאשר מרשים שחברות בנות 500 איש ייהפכו לבנות 5000, ואף אפילו לבנות 30 אלף, מאבדים את השליטה עליהן".

כעת לאחר שחלף השפל הגדול, זוחלים בנקי ההשקעות ונערכים סביב כוח האדם הבסיסי שלהם. כרחות העוד שהתקבלו לעבודה בתקופת השגשוג, אומרים להיעלם. וול־סטריט חוזרת בכך על משנה ישן נושן: כאשר השערים עולים, מתווקות בחברות' המגמה לגיוס לגיונות של מוכרים נוספים. כאשר השערים יורדים, מסולקים המוכרים. ומאז ה־19 באוקטובר, יום שני השחור, שוב חוזים פיטורים המונים.

הפסדי ענק

יום שני השחור פער חורי ענק ברווחיהן של כמה וכמה חברות. בגלל הפסדי שערים ומאגרי ניירות ערך שנשארו כבויו עודף מהתמרונים בבורסה, איבדו הבנקים להשקעות מאות מיליוני דולרים. אצל סלומון ברדרס, גולדמן זקס, מורגאן סטלי ושירסון לאומאן ברדרס, ירדו לטמיון 389 מיליון דולר רק עקב קניות כושלות של מניות חברת הנפט הבריטית בריטיש פטרוליאום, שנמכרה לידיים פרטיות. חברת הברוקרים אל־אף רוטשילד נמצאת בעקבות ירידה מסחרית בגלל הפסד של 454 מיליון דולר. בנק ההשקעות הפופולרי צ'ארלס שוואב ושות' הפסיד 22 מיליון דולר מכיוון שנגרר לעסקי האופציות והרפתקנים של סיני בהונג־קונג.

בנק ההשקעות קונטיננטל אילינוי בשיקאגו נאלץ להרים 90 מיליון דולר להבהרת פירמה אופשנס אוף שיקאגו, בגלל הספקולציות שעשתה בעסקי האופציות. המניות הסחורות של בנקי השקעות בוול־סטריט, ביניהן מניות של הבנקים היוקרתיים ביותר, ירדו הרבה מתחת למחיר.

על כישלונות אלו יצטרכו לשלם כ־10,000 איש בוול־סטריט, ואפשר שהם כבר משלמים. סלומון ברדרס פתח במבצע הטיהור עוד לפני ה־19 באוקטובר. בקומות המשרדים הופיעו בבוקר יום שישי, לפני יום שני השחור, עובדים לבושי חלוקים כחולים עם עשרות קרטונים, שאותם חילקו בכל חדר וחדר. הסוחרים והמנהלים במשרד השכבתוהלה שגו בריחה. אבל לאחר כמה שעות הפיצו מנהלי המחלקות, ביניהם גם הבוס של סלומון, ג'ון גוטפרוינד, הארגזים בישרו לשם מה נועדו הקרטונים: בבקשה לארוז את החפצים ולהתנדף.

סלומון ברדרס, השלישי בין בנקי ההשקעות באמריקה, צימצם את מספר עובדיו ב־800 איש. המומחים המנתחים של החברה תפסו ראשונות כי עסקי המניות הוזמנו יותר על המידה וכי מחזור המסחר עתיד ליפול בקרוב. כאשר הדובר אבן קה, הלכו חברות אחרות בעקבות סלומון. הנהלת בנק ההשקעות קידר, פיבודי בע"מ, שמקום מושבה בבניין ג'נרל אלקטריק, חילקה מכתבים לאלף מאנשיה "למרבה הצער". כך הנהלה, בגלל ההפסדים הכבדים, עליה להיפרד מ־15% מכלל עובדיה. כתב "וול־סטריט ג'ורנל": "וול־סטריט ניצבת מול חגיגת חג המולד הקודרת ביותר שלה זה שנים".

אנשים המתמצאים בבבכי הוול־סטריט חוזים פיטורי 5000–6000 איש גם במסגרת מה שנראה כמיזוג חברות: חברת הברוקרים הוותיקה והמכובדת א־אף האטון, שזה זמן מה סובלת מבעיות בגלל עסקות לא כשרות, השליכה עצמה למודעות החברה השנייה בגודלה, שירסון לאומאן בראדרס, "חברה־בת" של אמריקן אקספרס קאמפני. שירסון והאטון נחשבות לחברות הנמשכות עובדים מעל למידה. בעקבות האיחוד הן מנו יחד 47 אלף איש, כמעט במספר העובדים במובילה בענף, מריל לינץ', המקדימה במידה ניכרת בהיקף הונה את שירסון.

ציירי גולגלות בוול־סטריט כבר הולד לתחזו מסביב לכוחות הצצחת של האטון. אך רבים מהסוחרים יישארו מובטלים, כאשר תדלל הנהלת שירסון את השורות כדי למנוע כפל תפקידים. זמן קצר לאחר הלכתהאטון נפגעו עובדי א־אף רוטשילד, צעד שלא בא בהפתיע, בגלל "ארגון־מחדש יסודי של החברה", אמר המנהל אנדרו ברגר, אך למעשה בגלל הפסדים גדולים, יפוטר הבית 875 עובדי עניבות, יותר מ־40% מכוח האדם בחברה. סך הכל, סבורים יודעי דבר, יחזור היקף כוח האדם של בנקי ההשקעות לרמתו ב־1986. "כל מי שאתם רואים כאן ברחוב", אמר בנקאי בוול־סטריט, "מפוחד מיום ששי הבא" — היום שמודיעים בו על פיטורים. רונאלד רוס, שעשה קריירה מבריקה במריל לינץ', יכול להתברך במזלו. הוא כיום סגן נשיא הבנק העולמי. ושם אי אפשר לפטר אותו.

הדילמה של דצמבר

זוגות מעורבים מתלבטים בין נרות חנוכה לעץ האשוח. עונת ההחלטות הקשות

מאת ברברה קנטרוביץ ודבורה ויטארספון
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

נקודת השבירה של מינה אלכסנדרה היתה לפני חמש שנים. בערב דצמבר שצריך היה להיות בסימן שמחה, היא עמדה בודדה, בנפרד מאחרים. בעלה שהוא יהודי, דייוויד לאיוולד, ובנם אדם שהיה אז בן שנתיים, הדליקו נרות חנוכה בביתו של ידיד. כולם שרו שיר בעברית. כולם מלבדה. היא לא הבינה את המלים או אפילו את התחושות שמאחוריהן. היא לא מבאה שום הד לילדותה כנוצרייה שגדלה בהודו. היא השה זרה בקרב האנשים שאותם אהבה יותר מכל: "חשבתי שאני עומדת לפרוץ בבכי במקום".

בשנים שלאחר מכן, אומרת אלכסנדרה, היא ובעלה עמלו קשות כדי להחדיר שמחה בעונת החג. הם חוגגים הן את חנוכה והן את חג המולד, ומנסים להיות גמישים. "האמת היא שאנחנו פשוט מאלתרים מדי שנה", היא אומרת. הניסיון ליישב בין שתי דתות בתקופת החגים, אומר הסופר פול קוואן, הוא "הדילמה של דצמבר".

קוואן, יהודי, ואשתו רייצ'ל, נוצרייה יוניטריאנית שהתגיירה, כתבו ספר בשם "ברכות מעורבות", על מסעותיהם הרוחניים ועל ניסיונותיהם של זוגות מעורבים אחרים. זמן זה של השנה הוא הקשה מכל, אומר קוואן, מכיוון שעל בני־הזוג לקבל החלטות. האם ידליקו את המנורה או ישירו מזמורי חג מולד? או שמא שני הדברים כאחד?

מצבות זמן

לפני שנות דור לא היתה זו בעיה משמעותית: מספר נישואי התערובת לא היה גדול. לדברי הוועד היהודי האמריקאי, רק אחד מבין 10 יהודים נישא ללא־יהודי ב־1960. אך בסביבות שנות ה־70 עלה השיעור ל־1:3. הוועד מעריך שכיום חיים בארצות הברית 300 אלף זוגות כאלה וכי יש יותר מ־600 אלף ילדים שאחד מהוריהם יהודי והאחר נוצרי. מצב זה כרוך בבעיות במיוחד בעבור היהודים הרבים שגדלו בבתים חילוניים.

לא אחת הם תוהים על פשר יהדותם, אך הם גם חשים עצמם מאוימים. בחג המולד, כאשר דומה שהעולם כולו מקושט בצבעי אדום וירוק, נוצרים זוכרים את הזמינות של חג המולד, אך חשים אי־נוחות כאשר הם חוגגים אותו עם בן־זוג שאינו שותף לזיכרונות אלה. לעתים קרובות לידתם של ילדים היא שמעלה את הבעיה אל פני השטח. אומר קוואן: "מצבות־הזמן אבן מתפוצצות".

דילמת החג העלתה בפני צופי טלוויזיה אמריקאיים בשבוע שעבר כאשר צפו בפרק בסידרה הפופולרית "שלושים ומשהו": שני הגיבורים — הופ, פרוטסטנטית, ובעלה מייקל, יהודי — רבו בנושא החגים. היא רצתה בעץ חג מולד, אף כי הודתה שאינה בטוחה לגבי אמונותיה הדתיות. הוא נרתע מכך, אף שלא ביקר בבית כנסת זה שנים. מפיקי התוכנית, מרשאל הרסקוביץ' ואדוארד זוויק, אומרים שרעיון זה צמח מניסיונם הם. שניהם נשואים לבנות דתות אחרות. "נישואים מעורבים רבים נקשרים על בסיס של תשוקה, אינטימיות ואמונה שדברים אלה יתמכו בך ויזינו אותך", אומר זוויק, "ולא כך קורה".

לבסוף הדליקה הופ נרות חנוכה ומייקל הביא הביתה עץ. במציאות מגלים המפיקים אמביוולנטיות רבה יותר. "אנחנו לא מנסים לתת מרשם", אומר הרסקוביץ. "אין לנו שום מרשם מה אנו אומרים לעשות".

נבוכות להורר

זוגות כאלה מתחלקים בדרך כלל לארבע קטגוריות כלליות, אומרת לי פרגוסון גרוס, אפיסקופאלית הנשואה ליהודי ומחברת הספר "לגדל את ילדך היהודי/נוצרי". הם בוחרים בנצרות או ביהדות בתור האמונה הדומיננטית, או מאמצים את שתי הדתות, או דוחים את שתיהן ומקיימים אורח חיים חילוני לגמרי. "שום פתרון אינו הפיתרון הנכון לכל אחד", היא אומרת. גורם מכריע הוא חשיבות הרקע הדתי לבעל ולאשה. כאשר משפחה בוחרת בדת אחת בלבד, בדרך כלל משמעות הדבר היא שאמונתו הדתית של אחד מבני־הזוג חזקה יותר, אומרת גרוס.

ג'ני ויינברגר מפורטוויל שבקליפורניה ובעלה ולטר זוו, מגדלים את בנם ג'ייקוב בן הארבע כיהודי. מדי שבוע מסיעה ג'ני היהודייה את בנה במשך שעה לבית־הספר היהודי של יום ראשון הקרוב ביותר. בעלה שגדל כפרוטסטנטי אדיש יחסית לדת, היא אומרת, אף כי הם מקשטים עץ אשוח בחג המולד מתוך הכרה ברקע שלו.

אפילו כאשר ההחלטה נופלת צפויים סיבוכים, בעיקר בתקופת החג, כאשר משפחות לעתים קרובות מבקרות אצל ההורים משני הצדדים. ג'ודי בייגל, יהודייה, ובעלה מייקל הקאתולי מגדלים את שלושת ילדיהם כיהודים. הבנים מדליקים נרות חנוכה בביתם בדנוואר ובחג המולד הם גם מבקרים אצל הסב והסבתא הקאתוליים. "אני לא חושב שזוהי כלשהו משלים להלוסקין עם העובדה שילדיו נישאו מתוך להותך", אומר מייקל. בתחילה רצו הוריו לחלק לבנים מתנות חג מולד בגרביים, אבל מייקל וג'ודי ביקשו מהם לא לעשות זאת. "נישואים בין בני דתות שונות יכולים להצליח", אומרת ג'ודי, "אולם דרושות פשרה ונכונות לוותר גם על חלק מסוים מהמסורות שלך".

בני־הזוג קוואן המנהלים סדנאות לזוגות בני דתות שונות, אומרים כי חשוב ששני בני־הזוג יחבו על רגשותיהם בגלוי מלכתחילה. הם מציעים לזוגות ללמוד ככל האפשר יותר על הדת האחרת, ולשוחח עם ידידים ובני משפחה על ניסיונותיהם. תהיה אשר תהיה ההחלטה שהזוג מקבל לבסוף, אומרת רייצ'ל קוואן, "לימוד שתי המסורות עשוי לעזור לנישואים בהדדים, אם אתה יכול להבין את ההבדלים ביניהם". בלוויית הבנה זו יכול דצמבר להיות חודש השמחה ולא העצב.

אוניברסיטת תל־אביב

בית הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף
החטיבה התיכונית

הורים ותלמידי כיתות ח' וט'
בנים ובנות
באיזור תל־אביב והמרכז
לקראת ההרשמה
לכיתות ט' וי'
לשנת הלימודים תשמ"ט
אשר תחל ביום ד', ה' בניסן
תשמ"ח, 23.3.88

ניתן לקבל פרטים על בית הספר, או לקבוע סיור במקום בפניה למזכירות ביה"ס, רח' האוניברסיטה 30 רמת אביב 69975, טלפון: 414069, 420702
להנדסאים

משרד הבטחון ההוצאה לאור

סימנים מוזרים אלה עשויים להציל את חייך

LL I
N F
Y K
JL ↑

אלה סימנים מוסכמים בהם יכול אדם לשדר מהקרקע ידיעות על מצבו למטוס או למסוק המחפש אותו. את פירושו של כל סימן תוכל למצוא בספר ההישרדות החדש.

יש מוצא
בעריכת רפי נצר ויורם אפשטיין

שהופיע זה עתה בהוצאה לאור של משרד הבטחון, בשיתוף עם חיל הרפואה של צה"ל. בספר, שנכתב על־ידי טובי המומחים, אינפורמציה ועצות שימושיות. איך לשרוד בכל מצב, איך לצאת ממצבי חרדה ופניקה איך להפיק מים מצמחים באמצעות שקית ניילון, איך לשמור על הגוף במצבי חום וקור קיצוניים, איך להציל נפגעים ולשמור על חייהם, איך להתמצא בכל מקום ללא מצפן ומפה, מה לאכול בטבע ועוד ועוד.
לעולם אינך יודע מתי תיקלע למצבי מצוקה. אך לכל מצב — "יש מוצא"!
להשיג במרכז המכירות של ההוצאה לאור ברחוב דוד אלעזר 27, הקריה ת"א, בחנות "שיג ושיח" ברח' הפלמ"ח 113, באר־שבע ובכל חנויות הספרים המובחרות בארץ.
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

אדגר תעשיות טכסטיל בע"מ

הודעה למחזיקי אג"ח (סדרה 1) של החברה

ניתנת בזה הודעה, כי בתאריך 21.1.88 בשעה 08.30 לפני הצהריים תתכנס במשרדי החברה ברחוב המפעלים 7 פתח־תקווה אסיפה כללית של בעלי אג"ח (סדרה 1) של החברה.

על סדר היום:
1. קבלת החלטה מיוחדת על שעבוד קבוע של נכסים, שנרכשו לאחרונה.
2. שונות.

כל המחזיק באג"ח (סדרה1) זכאי להשתתף ולהצביע באסיפה באופן אישי או ע"י בא כוח. אם תוך חצי שעה מהמועד שנקבע, להתחלת האסיפה, לא יהיה מניין חוקי, נדחית האסיפה לאותו היום בשבוע הבא באותו מקום ובאותה שעה. אם לא יהיה נוכח מניין חוקי באסיפה הנדחית, שנדחתה כאמור, יהוו שני מחזיקי אג"ח הנוכחים בעצמם או ע"י בא־כוחם מניין חוקי. והם יקיימו את האסיפה, לפי סדר היום שנקבע.

בפקודת מועצת המנהלים

שפר את ידיעותיך באנגלית בקלות וביעילות!
רכוש מנוי
לאחד מעתוני הנוער של ה"ג'רוסלם פוסט"
STUDENT POST (לכתות י'־י"ב או למתקדמים)
HEY THERE! (לכתות ז'־ט' או למתחילים)

העתונים מופיעים מדי חודש במשך שנת הלימודים. בכל עתון שמונה עמודים ובהם כתבות על נושאים שבחדשות, סיפורים וראיונות, מדורי מוסיקה, ספורט, בישול, מדע, תשבצים ועוד. לכל כתבה מילון המבאר את המילים הקשות לעברית ולערבית.

הצעה "מדליקה" לחג החנוכה
רכוש מנוי חצי שנתי (ינואר־יוני 1988)
תמורת 10 שקלים בלבד!
וקבל את עתון דצמבר 1987 חינם

יש למלא את הספח המצ"ב ולשלוח אותו בצרוף המחאה לפקודת ה"ג'רוסלם פוסט" לפי הכתובת: עתוני הנוער, ת"ד 81, ירושלים 91000. העתון יישלח אליך בדואר חוזר.
הצעה זו בתוקף עד 31.12.87

אל: עתוני הנוער, הג'רוסלם פוסט, ת"ד 81, ירושלים 91000
אנא רשמו אותי כמנוי חצי שנתי לעתון (יש לציין בבירור את העתון המבוקש):
STUDENT POST ☐ HEY THERE! ☐
שם משפחה ______ שם פרטי ______
שם משפחה בלועזית ______ כתובת ______
מיקוד ______ טלפון ______
מחיר מנוי חצי שנתי (לכל אחד מן העתונים) 10 שקלים.
מצ"ב המחאה ע"ס ______ שקלים, לפקודת הג'רוסלם פוסט.
1287הא

אקרשטיין צבי בע"מ
הודעה בדבר פירסום
תשקיף מתוקן

ניתנת בזאת הודעה בהתאם לסעיף 25 לחוק ניירות ערך תשכ"ח־1968 כי החברה פירסמה היום תשקיף מתוקן

— הנפקה של —

סדרה של אגרות חוב, רשומות על שם, עומדות לפרעון בשנים 2001-1992, (סדרה 2), בערך נקוב כולל של 18,000,000 שקל חדש, נושאות ריבית בשעור שיקבע במכרז, אך לא יעלה על 6.5% לשנה, צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן לחודש נובמבר 1987.

אקרשטיין צבי (דרום) בע"מ חברה בת בשליטה מלאה של החברה התחייבה בהתקשרות מוקדמת לרכוש מאת החברה למחרת סגירת רשימת החתימות במכרז, אגרות חוב בערך נקוב כולל של 270,000 ש"ח באותם התנאים לפיהם תונפקנה שאר אגרות החוב, וזאת כמלאי לצורך הבטחת מסחר סדיר באגרות החוב כמפורט בסעיף 3.1.3 לתשקיף ולפיכך מוצעות לציבור אגרות חוב בערך נקוב כולל של 17,730,000 ש"ח מתוך סדרה זו.

אגרות החוב בערך נקוב של 17,730,000 ש"ח מוצעות לציבור בדרך של מכרז שיערך ביום 30 בדצמבר 1987 במחיר רכישה של 0.91 ש"ח לכל 1 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (91%), כאשר שיעור הריבית ייקבע במכרז, אך לא יעלה על 6.5% לשנה. לפיכך שיעור הריבית המירבי על אגרות החוב ובהתחשב במחיר בו תונפקנה אגרות החוב במסגרת ההצעה בדרך של מכרז, תשואתן לפדיון הינה כ־8%.

אגרות חוב שלא תרכשנה ע"י הציבור בדרך של מכרז אם תוזמנה כאלה, תוצענה לציבור במסגרת ההצעה הרגילה אחרי סגירת המכרז, החל מה־3 בינואר 1988 ועד 13 בינואר 1988 כשהן נושאות ריבית בשיעור של 6.5% לשנה, וזאת במחיר של 0.91 ש"ח לכל 1 ש"ח ע.נ. אגרות החוב בתוספת הפרשי הצמדה וריבית שיצטברו על אגרות החוב עד ליום התשלום בעדן, כמפורט בסעיף 3.4 לתשקיף.

בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק המזרחי המאוחד בע"מ (הנימנים על החתמים להנפקת אגרות החוב על פי תשקיף זה) מתכוונים להזמין בשלב א' של ההנפקה כל אחד מהם, 10% מאגרות החוב המוצעות לציבור, כאמור לעיל. (ראה סעיף 3.2.2 לתשקיף).

עקב צו שהוצא כנגד החברה אשר אסר עליה לאכלס את בנין־המשרדים, בדעת החברה להחליף את השעבוד הקבוע שנוצר לטובת רוכשי אגרות החוב ובמקומו לשעבד את מפעלה בהרצליה. כבטחון להבטחת פרעון אגרות החוב (קרן, ריבית והפרשי הצמדה) תמשכן החברה ותרשום לטובה בע"מ לטובת בנק לאומי בשעבוד קבוע ובמשכנתא בדרגה ראשונה את מפעלה בהרצליה בחלקות 40, 43, 44, 45, 46, 48 בגוש 6592 בהרצליה ובשעבוד שוטף ראשון בדרגה על כל נכסיה של החברה, שיהיו בדרגה שווה לשעבודים שנוצרו לטובת אגרות החוב מסדרה 1. אגרות החוב מסדרה 2 הובטחו בשיעור של כ־38% מערכן הנקוב וזאת בנוסף לשעבוד השוטף.

אם וכאשר יוסדר ענין היתר הבניה של בנין המשרדים ואכלוסו ועל פי בקשת החברה, יבוטל השעבוד הקבוע שנוצר על מפעל החברה בהרצליה בגוש 6592 ובאותו מועד תיצור החברה משכנתא על בנין המשרדים בגוש 6518 חלקות 35 ו־36.

עם פדיון ו/או המרת כל אגרות החוב מסדרה 1, תוכל החברה לבטל את השעבוד השוטף לטובת מחזיקי אגרות החוב מסדרה 2, בכפוף להסכמת הנאמן כי הומצאו לו בטחון או בטחונות בשיעור דים קבועים להבטחת זכויותיהם של מחזיקי אגרות החוב מסדרה 2.

באשר לפירוט השעבודים המבטיחים את בעלי אגרות החוב וזכויות החברה ליצור שעבודים שונים על נכסיה, ראה סעיפים 3.9.4 ו־3.9.5 לתשקיף.

הרישום של אגרות החוב (סדרה 2) למסחר בבורסה מותנה בפיזור מינימלי שלהם בצבור (ראה עמוד 12 לתשקיף).

אם לא יתקיים פיזור מינימלי כמוגדר בעמוד 12 לתשקיף ותבוטל ההנפקה של אגרות החוב והחברה תחזיר למבקשים את הכספים ששולמו עבור בקשותיהם תוך שני ימי עסקים לאחר היום בו תקבל החברה את הודעתה של הבורסה על אי רישום אגרות החוב למסחר.

התחייבויות החברה ליום 30.10.87 לבנקים, מנהלי הקונסורציום, הם 7,942 אלפי ש"ח לבנק לאומי לישראל בע"מ ו־1,921 אלפי ש"ח לבנק המזרחי המאוחד בע"מ.

מר גיורא אקרשטיין מכהן הן כיו"ר מועצת המנהלים והן כמנהל הכללי של החברה.

סך כל עמלות החיתום, ההפצה וההוצאות האחרות הקשורות בתשקיף לא יעלו על כ־7.5% מתמורת ההנפקה, דהיינו כ־1,200,000 ש"ח.

בקשות לרכישת אגרות החוב במכרזים ובמסגרת ההצעה הרגילה יש להגיש לחברה באמצעות בנק המזרחי המאוחד בע"מ (להלן: "הבנק המרכז") באמצעות סניפיו וכן באמצעות סניפי החתמים האחרים, סניפי בנקים אחרים, או חברים אחרים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב.
על המבקשים שבקשותיהם תענינה במלואן או בחלקן, לשלם את מלוא התמורה שתגיע לחברה בגין בקשות אלה, למחרת סגירת רשימת החתימות בכל מכרז, בעבור הבקשות שהוגשה במסגרת כל אחד מהמכרזים האמורים, וביום העסקים הראשון שלאחר הגשת הבקשה, בעבור הבקשות שהוגשה במסגרת ההצעה הרגילה.

הבנקים וחברי הבורסה האחרים יהיו אחראים וחייבים כלפי החברה וכלפי הבנק המרכז לתשלום מלוא התמורה שתגיע לחברה בגין בקשות שהוגשו באמצעותם ואשר נענו במלואן או בחלקן. עותק מהתשקיף והעתק מהיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בבנקים ואצל חברים אחרים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

הנאמן: **חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ**
מנהלי קונסורציום החתמים: **בנק לאומי לישראל בע"מ**
בנק דיסקונט לישראל בע"מ
בנק המזרחי המאוחד בע"מ

משתתפים בקונסורציום החתמים:
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, אי.בי.אי. שרותי בורסה והשקעות בישראל בע"מ, בנק כללי לישראל בע"מ, מוריץ את טוכלר בע"מ.
תאריך התשקיף המתוקן: 25 בדצמבר 1987

כספת / נחמיה שטרסלר, אריה לביא, יונתן שרמן

לא אוהבים פיליפינים

משרד הפנים אינו אוהב זרים. השבוע החליט לפתוח במתקפה חדשה למניעת כניסתם של עובדים זרים לארץ, הפעם הוא מתרכז בפיליפינים. השיטה היא בדרישה שהאדם המזמין אותם יפקיד ערבות של 5,000 ש"ח כדי להבטיח שהם יצאו מהארץ תוך שלושה שבועות.

בדרך זו מקווים במשרד הפנים להקטין את מספר העובדים הזרים, המועסקים בארץ ללא רשיונות עבודה. ההערכה היא שכיום יש 4,000–5,000 עובדים כאלה, בנוסף לקצת יותר מ־2,000 עובדים זרים בעלי רשיונות עבודה, ועוד כ־80 אלף עובדים מהשטחים.

איך קובעים מי ישלם ומי לא? לפי סבירות העין של איש משטרת הגבולות. כך פוגעים גם באומה שלמה, אשר אפשר ויש בין אזרחיה כאלה המבקשים רק לתור את הארץ.

הפיליפינים המגיעים ארצה אינם מודעים לדרישה החדשה; הם הרי אינם זקוקים לויזה. נושא הערבות מוצג בפניהם לראשונה לאחר נחיתתם בארץ הקודש.

התעשיה האווירית — סמן ימני

סיומו של פרוייקט הלביא יצר נורמה חדשה בשוק העבודה — פיצויים ברמה של פרישי התעשיה האווירית: 300–400 אחוז. אם בעבר היתה הדרישה לפיצויים בשיעור הנהוג ב"כור", הרי כיום היעד העליון הוא להשיג פיצויים נוסח התעשיה האווירית.

עובדי חטיבת התקשורת של "אלישרא" התנגדו על הסכם (שהוקפא לבסוף) המעניק להם פיצויים עד לגובה של 290 אחוזים, על־פי החוק, אם לא יקלטו בחטיבת התקשורת של "תדיראן" גם "כור" העניקה פיצויים מוגדלים, בשיעור 300 אחוזים ויותר, לפורשי "סולתם".

כדי להתמודד עם התופעה, יש מוסדות שבהם נעשו באחרונה ניהוחים לגבי גובה הפיצויים שמקבלים פורשי התעשיה האווירית, כדי להתבונן לתביעות אפשריות דומות.

מכסים יורדים בינואר

עקב הסכם אזור הסחר החופשי יופחתו, ביום שישי הבא, האחד בינואר, המכסים על שורה ארוכה של מוצרים מיובאים מארה"ב. המדובר בעיקר במוצרי טקסטיל, והמספר מוצרים חשמליים. שיעור ההפחתה הוא 10 אחוזים משיעור המכס הבסיסי שהיה על־המוצרים ב־1985.

לגבי מוצרי טקסטיל, מדובר בהפחתה של כ־1–2 אחוזים. היא תחול על בדי טקסטיל מסוגים שונים, בגדים מוגמרים וכן מוצרי טקסטיל דוגמת כיסויי מיטה או וילונות. למשל, המכס על כיסויי מיטה יקטן מ־6.7 אחוזים ל־5 אחוזים והמכס על מוצרי רקמה יקטן מ־9 אחוזים ל־7.5 אחוזים. לגבי מכשירי טלפון, ירד המכס ב־1.5 אחוז.

הפחתת המכסים מצטרפת לביטול ההפקדה, שעדיין קיימת בשיעור של שלושה אחוזים, בתוקף אף היא מהאחד בינואר.

המוזרים טוענים — וכך טענו תמיד — כי אינם צופים ששני הגורמים הללו יביאו להוזלה משמעותית של היבוא. אנחנו טוענים שאם יש תחרות במשק, המחירים חייבים לרדת.

סיווג חדש למכס

עוד שינוי באחד בינואר. בעוד שבוע תתרחש מהפכה בינלאומית בכל העולם, והכלל זה בישראל, בנושא סיווג סחורות לצורכי מכס.

לפני יותר משנה הוחלט על סיווג אחיד בכל העולם, בשיטה המאוחרת למעשה את קוד ברוסל ותעריף המכס האמריקאי. כתוצאה מכך יחולו שינויים רבים בסיווג של סחורות היבוא והיצוא של ישראל.

בחודשים האחרונים עשו שלטונות המכס עבודה רבה באיחוד התעריפים, דבר שהיה כרוך בקשיים, עקב העובדה שמוצרים עם שיעורי מס ונהלי יבוא שונים אוחדו בסיווג אחיד.

מי שמתעתד לשחרר מטענים או לבצע יצוא אחרי האחד בינואר, טוב יעשה אם ידאג כבר היום ללמוד את שיטת התעריף החדש.

היות ובכל זאת צפויים קשיים, לפחות בשלב הראשון, יוקם איגוד לשכות המסחר, בשיתוף עם הנהלת המכס ומשרד התעשיה והמסחר, מוקד לפתרון בעיות שיפעל בשיטת הקו הפתוח ויענה לשאלות. המוקד יפעל בבית לשכת המסחר. מספר הטלפון: 03-288224

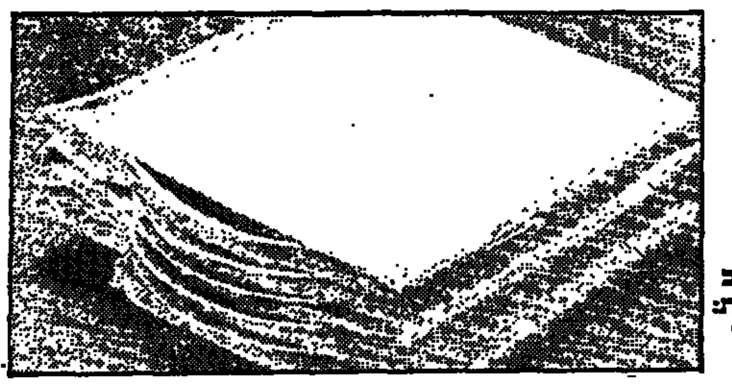

רעיון מארה"ב לחימום צלחות: 37 דולר לפני מכס

צלחות מחוממות היטב

אחת ההמצאות הקטנות של החיים היא לקבל לשולחן צלחות מחוממות היטב. "המצד־שלמר" מניו־יורק מציעים פתרון: סדין חימום צר וארוך שבין קפליו מסתתרות הצלחות. גוף חימום של 75 ואט שומר על החום הדרוש, עד לרגע ההגשה. הידיעה יכולה לחמם עד 10 צלחות ברוטינה. המחיר: 37 דולר (לפני מכס, מס קניה, עמלות בנקאיות וכו').

באר שבע — עיר מסוכנת

מן המפורסמות היא שמחוזי המשפט נהגו לשפוט ברחמים גדולים את עברייני המס. לרוב הסתפקו בקנס מגוחך ואולי במאסר על תנאי, כך שאולי פסיקתו האחרונה של השופט גלעד מבית המשפט המחוזי בבאר שבע מהווה שינוי בגישה.

הסיפור הוא על ד"ר רפאל שמעוני, רופא עור שנהג לקבל את לקוחותיו, רובם תושבי הארץ, במרפאתו במלון גלי זוהר שלחוף ים המלח. בית המשפט מצא ששמעוני לא אהב לשלם מס, ולכן ביצע את העבירות הבאות:

● השמיט הכנסות בשנות המס 1979–84 בסך 183,549 מרקים גרמניים.
● הגיש דו"חות כוזבים למע"מ בשנות המס 1981–84 בסך 6,363 ש"ח.

השופט גלעד הטיל עליו את העונשים הבאים:

● שישה חודשי מאסר בפועל.
● שישה חודשי מאסר על תנאי לתקופה של שנתיים.
● 50 אלף ש"ח קנס.

לאחר מתן פסק הדין ביקש סניגורו של הנאשם שבית המשפט ימיר את עונש המאסר שהוטל על הנאשם בעבודות שירות. השופט גלעד סירב. לרופא יהיה מספיק זמן בבית הסוהר כדי לפשפש במעשיו.

סוף שנת המס

נותר פחות משבוע עד סוף שנת המס, ולכן כדאי להזדרז. בראש וראשונה כדאי לסיים את ההפקדות בקופות הגמל, קרנות הפיצויים וביטוח החיים. התקרה להיסכון בקופות הגמל, למשל, היא 2,670 ש"ח, וכדאי לבדוק אם היא נוצלה במלואה. בנוסף לכך, כדאי להתאים את הספרים לדיווחי המקדמות לרשויות המע"מ ומס ההכנסה כדי למנוע סתירות.

רצוי גם, לגבי עצמאים: לדחות קבלת תשלומים, לשנת המס החדשה. גם שכירים בעלי הכנסות גבוהות יכולים להרוויח מדחיית תקבולי שכר, שכן שיעור המס השולי עומד לרדת בשנה הבאה ומדרגות המיסוי יעודכנו כבר בינואר.

כמו כן כדאי להקדים בתשלום הוצאות מוכרות לצורכי מס, כמו ספרות מקצועית, או הוצאות רפואיות, כדי שייכללו בדו"ח המס כבר השנה ולא יישחקו במהלך 1988.

מועדון הנמלים השובתים

לא תמיד מקום ראשון הוא סימן להצטיינות. המקום ה־11, שאותו תופסת ישראל, יכול להיות אפילו מקור לעידוד.

הדברים אמורים במה שקרוי "מועדון הנמלים השובתים" לשנת 1986/87, המתפרסם בשבועון הספנות הבינלאומי "פייר פלאי".

את המקום הראשון בטבלת השביתות תופסת קנדה, שנרשמו 41 אחוז מכלל ימי השביתה שהיו בנמלי העולם. אוסטרליה תופסת את המקום השני עם 27 אחוז; ניו זילנד 18 אחוז; ספרד ארבעה אחוז; בלגיה שני אחוזים. ישראל, כמו ברזיל, תרמה רק 0.62 אחוז מכלל ימי השביתות בנמלי העולם.

מתנכלים לריבוק

שר התעשיה והמסחר אריאל שרון החליט להיענות ללחצם של יצרני נעלי הספורט ולהגביל עוד יותר את יבוא הנעלים מהמזרח הרחוק. אשתקד ניתן היתר ליבוא 300 אלף זוגות, אך לאחר פניית היצרנים המקומיים החליט שרון להקטין את המכסה ולהעמידה על 250 אלף זוגות בלבד.

הגבלה זו תיצור קושי אמיתי למי שמבקש להתהדר בנעלי אדידס, נייקי או ריבוק. יבואני הנעלים טוענים שכתוצאה מההגבלות והמסים המקומיים הגבוהים יכולים היצרנים המקומיים ליקר את תוצרתם ללא הצדקה כלכלית.

כתב זר / תום שגב

מבחן באבו גוש

"זה כמו הפגנה בעד יהודי ברית־המועצות", אמר הטרמפיסט שלי. הוא גם בעדם

ברגע מסוים שמעתי השבוע בביפר של אחד הגלמים, שיש צרות באבו־גוש. זה היה ביום השביתה ביישובים הערביים בישראל.

אבו־גוש הוא כפר מבוסס, בואכה ירושלים. משפחת אבו־גוש התיישבה במקום לפני כ־400 שנה והתפרנסה ממסדרדכים שהשיתה על עולי הרגל לירושלים. כאן היה מקומה של גבעת יערים התנכ"ית, אחת מארבע ערי הגבעונים שכרתו ברית עם בני ישראל ואליה הובא ארון הברית לאחר שהוחזר משבי הפלשתים. בני אבו־גוש כרתו ברית עם לח"י ועם השי"י, ועל כן הורשו להישאר במקומם במלחמת העצמאות. היום הם ישראלים לכל דבר, רבים מהם אמידים, כפרם מעין פרוור־גנים עירוני שמשך בשנים האחרונות גם יהודים.

עד שהגעתי אל הכפר, כבר הודיעו על התקרית ברדיו: בעדים חוסמים את הכביש ומיידים אבנים בכלי־רכב. שום דבר: התנועה בכביש התנהלה כרגיל, בית־הקפה היה פתוח, הילדים היו בבית־הספר. עשיתי שני סיבובים וחזרתי הביתה.

במבואות הכפר לקחתי איתי טרמפיסט, תלמיד בכיתה י"א. באותו היום היתה לו כוונה בבתי־סיקה. הלך לו טוב. הוא בעד השביתה, ערבי חדש: יותר ישראלי מאביו, יותר פלשתיני ממנו. זה כמו הפגנה בעד יהודי ברית־המועצות, אמר. הוא גם בעד יהודי ברית־המועצות. לפי מה שהוא קורא בעיתון — קשה להם. כשהוא אומר העיתון, הוא מתכוון ל"הארץ". והוא בעד הקמת מדינה לפלשתינאים. כשתקום, יאהב אותה כמו שיהודי ארצות־הברית אוהבים את ישראל. כמו שהם בשארים אמריקאים, הוא יישאר ישראלי. לא תהיה לו עם זה בעיה.

היה משהו רהט מאוד בדבריו. אולי הוא לא אומר את זה בפעם הראשונה, חשבתי. הוא שאל הבחור: למה כל הנוגים שלוקחים אותי מרפם ליד־ושלים שואלים אותי את אותן השאלות?

לא מהכאה בשביל עיתונאי, הערה כזאת. הורדתי אותו ליד בנייני האומה. הוא הלך להופעה של ציפי שביט ומייק בורשטיין.

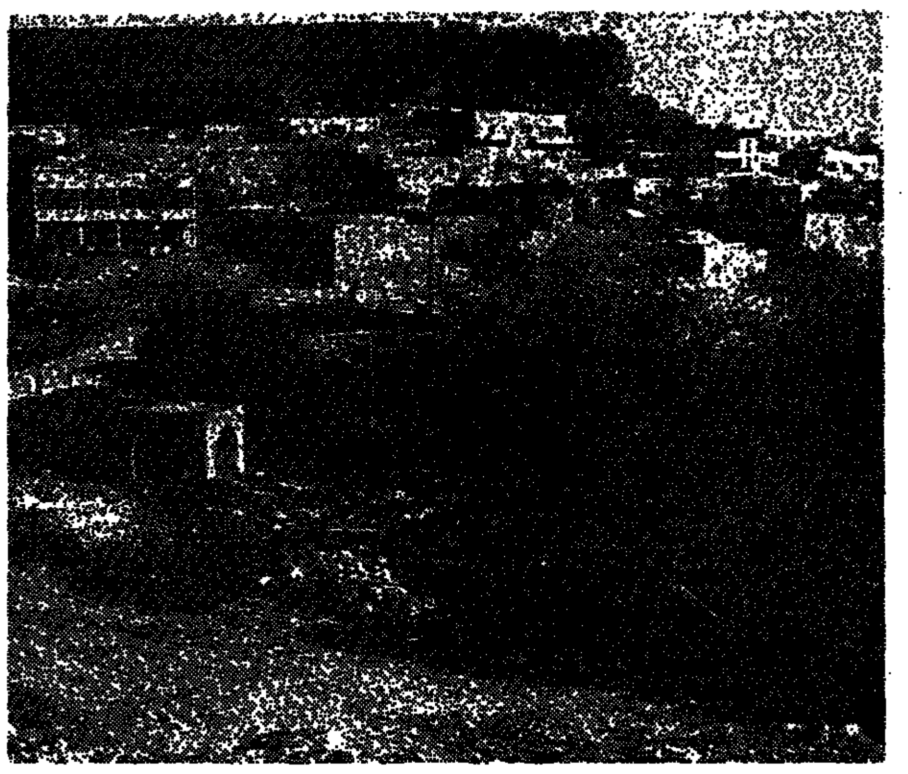

כפר ישראלי. אבו־גוש

הלורד ועוגת הקצפת

מה בין ידע בסיסי לטריוויה אקסצנטרית: פחות ממה שנדמה

יום אחד, כשהלורד אלן בולוק עיין כמנהגו במוסף הספרותי של ה"טיימס" הלונדוני, הוא נתקל במונח הרמנאוטיקה והבחין "נתעורדה בו מפקות [illegible]" משמעו המדויק. הלורד, ההיסטוריון, אינו רגיל להיתקל במונחים שאינו מכיר. כהרף־עין עלה בדעתו, שיש צורך במילון מתאים ובו מונחים מתחום המחשבה המודרנית, לאנשים כמוהו.

התבואה היא ספר מועיל ומהנה מאוד, אף מבנורי כפי שרק בריטים יכולים להיות. לא מכבר יצא גם בעברית ל"מילון פונטנה למחשבה מודרנית". בהוצאת "עם עובד" ובעריכת אלי שאלתיאל. "כולנו בורים גמורים בשטחים רבים של ההגות המודרנית", כתב בולוק בהקדמה וכלל במילונו עוד על להקת "האבנים המתגלגלות" ועוד על עוגת הקצפת, שהיא, למרבה, מונח מתחום הקולנוע, מקביל לסלפסטיק.

בסך הכל, יש בספר הזה כ־2,500 ערכים קצרים, שאדם רגיל מהישוב עשוי להיתקל בהם כשהוא קורא כמנהגו את המוסף הספרותי של ה"טיימס" הלונדוני. או כשמישהו ממוזעיר מבקש לעשות עליו רושם. הרמנאוטיקה הוא מונח מתחום התיאולוגיה הנוצרית, שעניינו גילוי האמת הרוחנית הגלומה בתנ"ך, ופירושה.

לא הכל קיים בפתנטנה. אין אידיס, אין ידוקים, אין גולאג, אין חומייניזם. כל העניין קצת בריטי מדי, לא אמריקאי מספיק, והרי בארבעים השנים האחרונות אנחנו חיים בפרובינציה אמריקאית. לא הכל מתורגם כפי שהייתי רוצה. אבל בפעם הבאה שמישהו ידבר איתי על הטוליפסיזם, המנהיגים הגיישרלי או המיקרוטון — אדע לפחות להנהן בראשי. איך יכולתי לחיות עד כה בלי הספר המופלא הזה.

כשהלורד בולוק קורא את ה"טיימס"

קליק קלק — להצטלם ולאיים, רבין בעזה

שניים שירדו לעזה

מה בין יצחק רבין לדב שילנסקי. לא הרבה: יחד הם קונסנזוס

שני פוליטיקאים ישראלים שאינם צעירים עוד חצו השבוע את גבולה של מדינת ישראל וירדו לעזה, לבקר את הכיבוש. "מי לה' אליי", קרא חבר הכנסת דב שילנסקי כששלטונות הביטחון ניסו למנוע מכנו לסייר ברצועה, ומיד מצא אותי איתו.

גם יצחק רבין היה השבוע בעזה. מה שתואר אחר־כך כ"סיור ברחובות העיר" לא נמשך יותר ממה שדרוש לצלם המצלמה כדי להיפתח ולהיסגר מחדש, קליק קלק.

עד שעמדנו בפתח בית המושל בעזה ומחכים לו שייצא, עלה בדעתי כמה הם שונים, שני הפוליטיקאים האלה, שילנסקי ורבין: זה יהודי כליבך. הם וידידישסטי: זה ישראלי כליבך, קר, אמר ריקניסטי. כה רחוקים זה מזה וכעצם — כה קרובים, שתי פנים למדיניות אחת.

רבין נראה השבוע שרוף משהו, שיערו הלבן דליל, פניו המוצצות כתמיד, לעולם הוא בכעלב.

ימי המרי בשכונים עברו על שר־הביטחון בארצות־הברית. היה לי ממלא־מקום, העיר בשובו. הבסית יד חזקה, להבדיל, כנראה, ממה שעלה עד כה בחייהם של לפחות 20 מתושבי השטחים; שילנסקי בעד, כמובן. ברצועת עזה שילנסקי הוא רבין ורבין — שילנסקי.

ליד ועת־הפנים של הכנסת אין, כמובן, מה לעשות שם, מעבר לגבול. כשם שלרבין אין מה לאיים על אזרחיה הערביים של מדינת ישראל, כפי שעשה השבוע בנאומו בכנסת, אבל שילנסקי אוהב לבקר עם הוועדה שלו במוקדי מתיחות ותקשורת. קומנדו שילנסקי, קוראים לזה בוועדה.

מאחורינו כמיניבוס, דיברו בקול גדול על מה שצריך לעשות איתם.

היו שם הח"כים שליטא ויגאל כהן, אמל נאסר א־דין, רנינו ודיגר ועובדיה עלי. ככל שהתקדמנו בדרך — התלהטו הפרלמנטרים. שמעתי את המילים גירוש, חיסול, ענישה, הריסה, יד־חזקה, אגרופ־ברזל, טראנספר. שליטא אמר לגבי ברון מ"ידיעות אחרונות" שישב לידו, שצריך להרוג מהם חמישים במכה, כדי שיהיה שקט.

האווירה היתה בלתי־נסבלת למדי והח"כים היו עליזים כליבך; כהן הביא את אשתו. כל אותה העת תיחקרתי את שילנסקי על הקורות אותו בדרום־אפריקה ואיך מצא שם עדויות הנשות על יהוף מגלה.

אחר־כך עלה למיניבוס ברנש בהיר ומזוקן, חובש כיפה עקיפת, סרוגה בזוג, ולעיניו משקפי ג'ון לנון בהים. הוא עונה לשם חיים אלברט, ובמועצה המקומית חוף עזה הוא אחראי על "עניינים מיוחדים". אמר. התנגחויות המגוררות שהראה לנו, מאוחרנות, לדבריו ב"גושן" את הכביש שבסופו עליו תיאר כ"צירי".

אם הבינותי אותו נכון, תפקידו המדיני באותו בוקר היה להזהיר בח"כים את התחושה שיש בעזה יותר מדי ערבים. לא רק מפני שהם מבעידים צמיגים. הבעיה היא שהם גם מעבדים אדמות ומשתמשים במים ובונים בתים. הנה וילה שעלתה פתאום מתוך החושות, אמר האיש, מיאוש קל בקולו, והורה לעצור את המיניבוס כדי שהח"כים יוכלו לראותה היטב. יש לה שתי קומות.

הח"כים התרשמו כיאות. בבוא היום, אמר שילנסקי, ירצו לטלוק על הציר הזה, אבטוסטראדה אל הנגוש, ואז "יצטרכו להרוס את הבתים שבנים עכשיו. האם לא מוטב למנוע מהם להקים אותם עכשיו? למעו להתחבר? אמר כבר בטון, אתמקה. שהילנסקי דרש לדעת מה חושב על זה הנציג של דוברצה"ל שהיה איתנו, מילואימניק ושמו אמנון לוי, מפיק סרטי וידיאו מתל־אביב. לוי, סרן, אמר שזו שאלה פוליטית ועל כן אין לו מה לומר עליה.

המסגרים, קבל האיש מהמועצה. המסגרים נבכר מבינתי איך לא מצליחים למנוע את הוצאת הנשמעת מהמסגרים האלה. צריך לעשות משהו. רשמו להם הח"כים. מישהו שישב מאחורי, לא קלטתי בדיוק מי, אמר בנקודה זו בלודוחר ומישהו אחר צחק.

אין לכם מושג כמה ילדים יש כאן, אמר האיש הממונה על העניינים המיוחדים של המועצה המקומית. מאות ילדים יש כאן כל בוקר. מה זה מאות: אלפים. אולי רבבות. רבבות ילדים: זה נשמע בפיו כאסון טבע. הח"כים הניחו בראשיהם. צריך לעשות נגד זה משהו, רשמו להם.

★

אין ברירה. יש לכבוש את השטחים ולהחזיק בהם, באורח זמני, עד שהערבים ירימו טלפון ויבקשו שלום.

למה שיבנו בתים, הרי את"כ יהיה צורך להרוס להם אותם. אומר שילנסקי ברצועה

כששילנסקי (64) עלה ארצה ב־1948 היה כבר היה סגראלוף, יליד ירושלים עם קול באס ומבטא של "כורזי", יפה ועבר. ל"בקר" שילנסקי יש סגור־ [illegible] ובמבאו הבחוז אותו־מיר כ"ליר־אגאלי" שביליטא. רבין היה בין כובשי הר־ציון, שילנסקי תכנן התנגדות המונית על ההר, כמחאה נגד הסכם השילומים עם גרמניה. הוא הלך להניח חפץ ממולכד בחצר של משרד־החוץ במחאה על ההסכם ההוא וישב בכלא, נאמן לאמונתו. רבין, פרגמאטי כליבך, היה ראש־הממשלה הראשון שערך ביקור רשמי בגרמניה.

רבין היה מפקד ההתקפה על "אלטלנה". שילנסקי סיפר לי פעם, שהטבעת הספינה היתה לו בבחינת "טרגדיה אישית". רבין היה ילד שמנת. המלחמות עשו את הקריירה הפוליטית שלו. שילנסקי ישב במחנה־הריכוז דאכאו, כנו נפל בעת שירותו בצה"ל. השנים מיטיבות עימו, כולו מרץ נעורי.

עינויים זה לא הכל

צבי הדר, פרקליטו של עיזאת נאפסו שעונה בשב"כ, סבור שצריך לענות מחבלים, מותר לענותם והעינויים מגיעים להם. לתשומת לב הקורבן הבא של השב"כ, שיחפש פרקליט

עורך־הדין צבי הדר היה אחד משני סניגוריו של עיזאת נאפסו, שיחרורו של הקצין הצ'רקסי, אשר עונה במהלך חקירתו בשב"כ, תואר כנצחון לצדק ולזכויות האדם.

באחרונה הופיע הדר באוניברסיטת תל־אביב, במסגרת סימפוזיון על דו"ח לנדוי שארגן הסניף התל־אביבי של האגודה לזכויות האזרח. הדר מתח ביקורת על דו"ח הוועדה. לא, לא מפני שהתירה לשב"כ לענות עצירים, אלא מפני שלא התירה לענותם יותר.

כדי להסיר ספק מלב — הבהיר פרקליטו של נאפסו כי לא קבל על כך שעינו את מרשו. אלא על כך שהעמידו אותו לדין, למרות שידעו שהוא חף מפשע. עורך־הדין הדר סבור שצריך לענות עצירים כדי להוציא מהם מידע על פעולות חבלה. "לחץ גופני" לסירוגים והשפם לדבר. מותר לענותם והעינויים מגיעים להם. אין סיבה מוסרית שלא לענותם. ברגע מסוים התבטא הדר בביטוי "מכשירים חקירתיים" ואמר שאם לא תפעיל אותם — תבעל המדינה בתפקידה.

ציטוט: "החקירות האלימות — אני רואה אותן כחלק מהמלחמה שלנו באויב. החקירות נעשות בהמשך המלחמה בשדה. מידה כנגד מידה של לחץ פיסי בחקירות — היא הכרחית, ולא רק לחץ פיסי מתון. גם לחץ פיסי שאינו מתון."

"ברור שמידת הלחץ הנחוצה ההכרחית תלויה במידת השבירה של הנחקר. יש נחקרים שיספרו הכל מתוך זמן קצר. יש נחקרים שיספרו טיפין טיפין במשך תקופה ממושכת. בעקבות הלחצים שמופעלים עליהם. אני מטיל ספק אם יש נחקר כל שהוא שיעמוד בכל הלחצים."

לדעת הפרקליט, השאלה היחידה היא אם הלחץ על הנחקר נחוץ ואם כדאי לענותו, כי, לדברי הדר, "מה שאנחנו נעשה למחבלים העצורים אצלנו, הם עלולים לעשות לנו, באותה צורה ואפילו באופן הרבה יותר חמור, ולנו לא יהיה כל פתחון פה בנדון. זה מחסום מעשי. לא מחסום מוסרי".

הדר שימש בעבר כפרקליט הצבאי הראשי.

39 ש"ח + מע"מ

ויש חופשה בחנוכה

הזמנות בבתי המלון ישירות:

דיפלומט ת"א 03-294422
דיפלומט י"ם 02-777777
מרינה ת"א 03-282244
מרינה בת־ים 03-5526111

מבצע ברשת מלונות ת. שיף
39 ש"ח + מע"מ* לינה וארוחת בוקר ליחיד בחדר זוגי במלונות דיפלומט ת"א וירושלים
31 ש"ח + מע"מ לינה וארוחת בוקר ליחיד בחדר זוגי במלונות מרינה ת"א ובת־ים
המבצע עד 1.1.88

* מינימום 3 לילות

האם שליטה כפויה מתמשכת בשטחים מסכנת את מדינת ישראל?

מתוך חרדה עמוקה לדמותה, עתידה ובטחונה של מדינת ישראל אנו קוראים לבחינה מחודשת של המדיניות הישראלית על מנת שאפשר יהיה לטפל בשורשי האירועים האלימים האחרונים. אי אפשר להעביר קו מפריד בין ההסלמה האחרונה בביטויי האלימות בין ערבים ליהודים לבין הקפאון המדיני הנמשך זה עשרים שנה. אין פתרון למצב שאליו נקלעה ישראל כל עוד נמשכת השליטה הישראלית הכפויה על האוכלוסיה הערבית בשטחים המוחזקים. לא תיתכן התעלמות משרשי הבעיה על ידי הצגתה אך ורק כבעיה של הפעלת כח לשם אכיפת חוק וסדר. אין גם להטיל את האחריות לפתרון על שכם כוחות הבטחון ובראשם צבא הגנה לישראל שהוטפל בהפרות הסדר מסיט אותו מתפקידו העיקרי. אל לנו להשלים עם כך שצעירים מגויסים ימצאו עצמם נקלעים למצבים של פתיחה באש על נערים ואזרחים מפגינים בני עם אחר בשל אי נכונות ממשלת ישראל להתמודד עם שרשיו העמוקים של המשבר. מצב דברים זה פסול מבחינה מוסרית וחסר תוחלת מבחינה מדינית.

לפיכך, על מנת לפתוח בבחינה מחודשת של המצב אנו – החותמים מטה – מזמינים את הציבור לדיון פומבי פתוח במשבר ביחסי שני העמים ובסכנות הגלומות בהמשך השליטה הישראלית בשטחים.

דיון ראשון יתקיים ביום ד', 30.12.87, בין השעות 14.00-18.00 בבית הלל, הר הצופים, בירושלים.

מיכאל אורדון	יהושע קולודני	דוד אשרי
הלל שובל	מרדכי קרמניצר	גבי הרמן
שמואל אייזנשטדט	דניאל עמית	אלון קדיש
רפאל פלק	חנוך גוטפרוינד	אלחנן יקירה
דן פטינקין	רות גביזון	עדי צמח
ירון אזרחי	דוד קרצמר	נעמי חזן
מיכאל הד	אוריאל פרוקצ'יה	גדעון שפסקי
דוד הד	סיליה פסברג	שמואל אטינגר
אמנון סלע	גדעון בן שחר	פני דולג'נסקי
ניסן אורן	מלאכי בית־אריה	יוסף קפלן
דן הורוביץ	אדי קאופמן	רות ששינסקי
ברוך קנר־פז	שמעון זנדבנק	גליה גולן
משה ליסק	מיה בר־הלל	יצחק גלנור
אלי יפה	אברהם זוס	דניאל להמן
נורמן רוז	פישר הילמן	ראובן גרונאו
יהושע אריאלי	איתמר פיטובסקי	אברהם גל.
מנחם יערי	אבישי מרגלית	
מרי גור אריה	גבי מוצקין	

صكنا من الأهل

صكنا من الاجل

ריח שום ומרק דגים

מי הגבעות: ז'אן דה פלורט; מאנון. מאת מרסל פאניול. מצרפתית אביטל ענבר, הוצאת מסדה, 1987, 434 עמודים

מאת אביבה ברק

מארסל פאניול (1895–1976), נולד באובאניה אשר בדרום צרפת, ואת ראשית דרכו עשה כמורה לאנגלית. תחילה ניסה את כוחו כפואטה קלאסית בחרוזים, שלא הותירה רושם רב, ובעריכת כתבי־עת ספרותיים. את מחזהו הראשון, "סוחרי התהילה" (1925), כתב בשיתוף עם ניבואה: קומדיה־בופה סאטירית השמה ללעג את העושים שימוש לרע בזכרם של הנופלים בקרב. מיד אחריו בא המחזה "ג'אז", סיפורו של מורה ואיש־מדע המקדיש את חייו למחקר ובאחרית ימיו נוכח לדעת כי שכח לחיות.

הצלחה של ממש קנה לו פאניול לראשונה במחזה "טופז" (1928), הדן בהשפעתו המשחיתה של הממון. גם כאן הדמות הראשית היא דמותו של מורה, המפוטר ממשרתו על שום שלא נזהר בכבודם של תלמידיו בני־העשירים ולא טיפל בהם בכפפות של משי. כיוון שהוא ישר עד כדי אווילות, הריהו נחשב בעיני כל לאידיוט אשר ישמש איש־קש מצוין לעסקיו המפוקפקים של יועץ־העירייה. הרף נקיפות המצפון המייסרות אותו, מאירה לו ההצלחה פנים במקצועו החדש, וגם האשה אשר קודם לכן דחתה את ידו, משיבה אהבה אל חיקו.

שני הכרכים, הארוכים במקצת, משחקים אדמת פרובאנס ומזג האוויר ההפכפך תפקיד חשוב לא פחות מן התפקיד שבייחסייה לו תפישות הפועלית. הדמויות אל אדמה זו בטבורן, אנשים פשוטים, צרי־מחשבה, שאף על פי שהם נוצרים טובים, הם מאמינים באמונות הבל, עורכים טקסים מאגיים כדי להשביע את השדים, ומנעים כירי כוחות על־טבעיים לרידת.

בסיפור העלילה ניכרת ידו של המחזאי, בעיקר בחלק השני הרצוף סממנים של טראגדיה יוונית. דומה שהגורל פועל כמכשיר ביד הגורל העיוור, בעוד שלמעשה הוא מונע על־ידי פגם כלשהו באופיו (ובמקרה זה חטא החמדנות ולאו דווקא חטא הגאווה) ועל ידי הצורך לכפר, בלא ידיעתו, על חטא נושן. הנחשף רק עם התרת העלילה ומתוה למעשה את הסוד (סוד המעיין, הידוע למאנון ולקורא, וסוד לידתו של הגיבן, אביה של מאנון, המתגלה רק בפרק האחרון של הרומאן). שני האיכרים, סבא ואחיינו אוגולין, גורמים את מותו של ז'אן דה פלורט — הזר אשר העז להתחבר אל עדר לא לו והמ־הזה אינם לא רק בשל זרותו אלא גם בשל חשוטותו, המסמלת את חטאו של אבירמולידו ועל פי האמונה

מרסל פאניול: "מי הגבעות" הוא חלק ממסורת ארוכה שהפכה את פרובאנס לאחת הדמויות המרכזיות בספרות הצרפתית. פרובאנס, זו הקפריזית, היפה, קפוחת־החמה, הנתונה לחסדי הגשמים ולרוח המיסטראל

אך את עיקר תהילתו קנה פאניול בזכות טרילוגיה של מחזות הווי המתרחשים על רקע עיר הנמל מארסיי ("מאריוס", "פאני", ו"סזאר", שנכתבו בין השנים 1928 ל־1931). דורות שלמים גדלו על ברכיה של הטרילוגיה ועל הסרטים שהופקו על פיה, בהשתתפות השחקן האגדי־כמעט ראימו, עד כי נדמה שאין עוד להעלות את שם מארסיי ופרובאנס, בלי להזכיר באותו הבל־פה את שמן של הדמויות הללו ואת שם יוצרן, דמויות קונבנציונאליות וריאליות כאחת, כה ריאליות עד כי היה מי שאמר שריח השום ומרק־הדגים עולה מהן.

טבעי איפוא שפאניול פנה לכתיבת תסריטים ולבי־מויים ("טופז", "מכתבים מן הטחנה" על פי ספרו של אלפונס דודה, ו"מאנון", שגרסתו החדשה, בבימויו של קלוד ברי, מוצגת עתה על המסכים); וכשנקרא פאניול לכהן כחבר באקדמיה הצרפתית נבחר לייצג בה את ענף הקולנוע.

בטרילוגיה הנזכרת לעיל מציג פאניול, בבימה סלתנית ומלודרמאטית כאחת, את הווי עיר־הנמל; מלחים שהם מרחיקים מאהובותיהם, לבבות שבורים, אבות המקפידים בכבודם ובכבוד בנותיהם, טיפוסים "ים תיכוניים" לעילא, רגשנים, מקפידים בכבודם, גוזמאים ובדאים, קצת בטלנים, אך טובי לב", כמצוין על גב הכריכה של "מי הגבעות".

"פאניול לא חידש דבר, אך הוא ניחן בחוש מצוין למחזאות ובכשרון קומי", כך מסכם "לארוס המאה העשרים" את חלקו של פאניול בספרות הצרפתית. ספרים אחרים אף הם אינם מרבים בערכו של פאניול: מציינים לשבח את מחזותיו ואינם מזכירים כלל את הרומאן שלפנינו. אף כי הוא נרשם בשורה ארוכה של יצירות מפרי עטם של סופרים כאלפונס דודה, ז'אן ז'יונו, פרנסואה מוריאק, בלז סאנדראר וקולט, שהפכו את פרובאנס לאחת הדמויות המרכזיות בספרות צרפת: פרובאנס זו הקאפריזית, היפה, קפוחת־החמה, הנתונה לחסדי הגשמים ורוח המיסטראל הפתאומית והאכזרית.

"איש הדרום הדיבכי הזה", נאמר עוד על פאניול, "מעלה את סיפורי מארסיי לדרגת סוגה ספרותית בזכות הלירית וההומור שהוא מוסף בהם". ואמנם, ברומאן בן העצמות היא סימן מבשר רע. פשעם אינו רק פגיעה בחוק החברתי: בבלי דעת הם חוטאים גם נגד עצמם ובשרם, וגם העונש שהם נענשים בו נובע מאישיותם יותר משהוא נחת עליהם מידיו של הגורל. הצדק אינו עיוור כל עיקר, אך להבדיל מן הצדק היווני, אין פוק־דים כאן "עוון אבות על בנים" ושרשרת העונש נקטעת בזכות הצדק הנוצרי, שאינו הולך בדרכי־הצדק הקלאסי, שכן "נאמר על־ידי אלוהי ישראל, אף־על־פי שהיה אל נקמות אכזרי: אם יימצא בעיר צדיק אחד, היא לא תיחרב". (כרך ב', ע' 176)

מאנון, "ילדת המעיינות", "אלילת הגבעות", "הבתולה הקדושה הפראית", כפי שהיא קרויה בפי אנשי הכפר, נוקמת את נקמת אביה; וגם בזה יש ממין הצדק: "בטוחה היתה שהשגחה העליונה גילתה לה את סוד המעיין (כרך ב', ע' 114), "הבינה שנתנה בידה את מפלתו של אוגולין ואת עונשו של הכפר" (שם, ע' 102), אך תחת שגם היא וגם צאצאיה ייענשו, כפי שנענשו אורסטס ואחותו, או בנותיו של אדיפוס דרך משל, הריהי מסמלת את הכפרה ואת ההתחדשות.

חלקו הראשון של הרומאן, הקרוי "ז'אן דה פלורט", מניח את יסודות העלילה, מורו אותה עד לשיאה — כלומר, מות הגיבן וההשתלטות על ביתו ועל אחוזתו. החלק השני, "מאנון", מכשיר את הקרקע להתרת הקשר — כלומר, עונש, כפרה, והתחלה חדשה ברמות הגי־(שה האלוהים) העובר כחוט השני בפרקיו האחרונים של הרומאן, וברמות הילד שנולד למאנון ולבעלה, מורה הכפר.

תרגומו של אביטל ענבר מדויק והדוק, אף כי יש בו כמה וכמה מעידות תחביריות המעכבות את הקורא במהלך הקריאה ומאלצות אותו לתהות, למשל, לפני מי מצטלב זה אשר "המצטלב לפניו" (כרך ב' ע' 5), או מי הוא שאחזה התזית בפסוק "צלצול פעמונו של רוכל־שוקים אחוז תזזית" (שם, ע' 81), הפעמון או שמא הרוכל? והסנאי "הבורח עד ראש צמרתו" (שם, ע' 42) כלום יש לו צמרת או שמא מדובר בצמרתו של האילן שעליו הוא מטפס? יש גם חוסר אחידות בהעברת הלשון המדוברת: מי שאומרים "קצת פארפומריה בשערות" ומשתמשים במונחים כגון "מפצלה" ו"להגרס", מן הסתם לא יאמרו "הוא שמעני" ו"אמש" ו"הגר לי". אך כל אלה דקדוקי עניות של מי שגם הוא שולח ידו במלאכת התרגום, והם בטלים בששים לאחר כמה עמודים של בדיקה קפדנית.

אביבה ברק תרגמה מצרפתית בין השאר את "המדונה של הפרחים" לז'אן ז'נה ואת "ספר השא־לות" לאדמון ז'אבס

הכנענים, עיון מחודש

עד אפסי ארץ הפרת

הקבוצה הכנענית — ספרות ואידיאולוגיה. עורכת: נורית גרץ. האוניברסיטה הפתוחה 1987

מאת יהושע פורת

לפנינו שני קבצים העוסקים בקבוצה הכנענית: בראשון שש יחי־דות לימוד העוסקות בבחינות השונות של האידיאולוגיה הכנענית: הספרות שנולדה בתוך קבוצה זו. הקובץ השני הוא אסופת מאמרים, ובעיקר סיפורים, מתוך "אלף", בטאון הכנענים בשנים 1948–1953. יש בקובץ גם מבחר מאמרי עיון שהתפרסמו במשך השנים על שי־רתו של יונתן רטוש, אבי הקבוצה והיוצר החשוב ביותר שפעל ב־מסגרתה.

מדובר איפוא בספר לימוד, ש־מטרתו דידקטית. הוא אינו פרי מחקר עצמאי של משתתפיו אלא סיכום המחקר שנעשה עד כה על התפתחות הקבוצה הכנענית ועל יצירתו ההגותית של יונתן רטוש. כיוון שהעורכת, הד"ר נורית גרץ, תרמה אף היא למחקר על שירתו של רטוש, מכיל החלק הדן בצד הספרותי של התנועה את אחד ממאמריה ומשווה לקובץ כולו גוון של מקוריות כלשהי.

ואכן עיקר חשיבותו של הקובץ הוא כמכשיר עזר ללומד ולמתעניין. ממצאיו של יעקב שביט בספרו "מעברי עד כנעני" מובאים בפרק ההיסטורי בצורה תמציתית. התפתחות הביקורת על יצירת רטוש, מקורצוויל ועד גרץ וידידיה יצחקי, מוצגת בפרק העוסק בביקורת השירה. האסופה, לעומת זה, מ־אפשרת גישה למבחר הסיפורים שהתפרסמו בשעתו ב"אלף" למי שאין ביכולתו להגיע אל הכרכים של "אלף" המקורי.

בניגוד למאמרים הפוליטיים־רעיוניים של רטוש שלא נשארו אצורים בכרכי "אלף" בלבד אלא שבו והתפרסמו בספריו, לא זכו עד כה הסיפורים שראו אור ב"אלף" לפרסום מחודש ולניתוח. זה עיקר חשיבותו של הקובץ הנדון כאן. עתה יכול הקורא להכיר מכלי ראשון את האסכולה הספרותית הקטנה שהתפתחה במסגרת "אלף", את דרכי ביטויה ואת תכני כתיבתה.

כבאמור בדברי הפתיחה של ה־קובץ, נבחנת היצירה הספרותית תוך בדיקת הקשר בינה לבין האי־דיאולוגיה הכנענית. אבל מתברר שהקשר בין השתיים היה חלש מאוד. בעיקרו של דבר היתה האסכולה הספרותית שהתגבשה ס־ביב "אלף" מעין גילוי של מרד נגד ספרות דור הפלמ"ח, תכניה ואופי־בטויה. ביטוי לתורת "הלאומיות העברית" בדרך ספרותית־הווייתית היא לא נתנה.

תולדות הקבוצה הכנענית ומ־קורות יניקתה מוצגות בקובץ על פי תפיסותיו של קורצוייל ושביט. על פיהן אין הכנענים אלא חוליה נוספת, אם כי קיצונית, של רעיון ה"עבריות" החילונית, שצמח בגולה במסגרת מחשבת התחייה היהודית למן שלהי המאה ה־19. לכן אף־על־פי שבכנעניות היתה לניתוק גמור מן־היהדות, לא היה רטוש, לפי תפיסה זו, אלא ממשיכם של בר־דיצ'בסקי וברנר, שניאור ו־טשרניחובסקי.

יונתן רטוש: קור־צוייל ושביט תפסו את הכנע־ניות כחוליה נוספת של רעיון ה"עבריות" החי־לונית שצמח בגולה, ואת רטוש ראו כממשיכם של ברדיצ'בסקי וברנר. תיזה זו ראויה לבחינה מחודשת, כי ספק רב אם אפשר למצוא במחשבת התחייה היהודית שורשים לתפיסת הזהות העברית המגיעה עד למרגלות הרמה האיראנית.

תיזה זו ראויה לבחינה מחודשת. ספק רב אם אפשר למצוא שורשים במחשבת התחייה היהודית לתפיסת הזהות העברית המגיעה עד "אפסי ארץ הפרת" למרגלות הרמה האיר־אנית. מכל מקום, כדי להבין את מקורותיה של הכנעניות, חשוב הרבה יותר הדיאלוג שניהל רטוש עם ע.ג. חורון למן שנת 1940, ושבמהלכו התגבשה התורה הכנע־נית. דיאלוג זה לא החל ב־1938 כבתוב בקובץ. פריו הראשון ראה אור ב"הירדן" כבר ב־1935, וראה מאמרו של אוריאל הלפרין (רטוש) "שמיות וערביות" מה־13.10.35!

יש עוד קביעות המובאות בקובץ המחייבות בחינה נוספת. למשל: אוריאל הלפרין (רטוש) לא עזב את מערכת "הירדן" בעקבות פרסום סדרת מאמריו השנויה במחלוקת "עינינו נשואות אל השלטון", שהתפרסמה בחלק השני של שנת 1937. עד יוני 1938 המשיך רטוש להשתתף ב"הירדן" ובעיתונים רוויזיוניסטיים נוספים ואף הוגדר כי סופרו המיוחד של "הירדן" בפאריס.

שנית, "כתב", חוברתו הכנענית הראשונה של רטוש מ־1943 אינה גלגול מאוחר של "קביעות לדרכה של תנועת השחרור העברית". זהו חיבור חדש, כנעני לחלוטין, שהציג לראשונה את התורה החדשה. וש־לישית, "קביעות..." היה פרסום מעבר מרוויזיוניזם מקסימליסטי לתפיסה לאומית עברית, שרטוש גנזו מפני שלא היה משוחרר די הצורך מאמונותיו הישנות.

שאלה מעניינת אחרת היא מידת החשיבות שמייחס רטוש ללשון העברית כמרכיב ביצירת הזהות של האומה העברית. הקורא את הקובץ מקבל את הרושם שבעיני רטוש (ובעיני ע. ג. חורון) הלשון היא גורם שווה־ערך וחשיבות לגורם הטרי־טוריאלי. עיון קפדני יותר במקורות מגלה שלאמיתו של דבר ייחסו חורון ורטוש חשיבות גדולה הרבה יותר למרכיב הטריטוריאלי. הזהות הלאומית העברית מסוגלת על פי דעתם לכלול בתוכה גם קבוצות מיעוטים לשוניות ובלבד שתהיינה בתודעתן ובהכרתן, חלק אינטגראלי של האומה השוכנת ב"ארץ ה־עברים", הלא היא ארץ הפרת.

יש להעיר גם על אילו טעויות עובדתיות זעירות. יונתן רטוש נולד בנובמבר 1908 ולא ב־1909 (עמ' 13). שירו הראשון, "דמותך", הת־פרסם ב"הארץ — דברי ספרות וביקורת" ב־3 באוקטובר 1926 (ל' בתשרי תרפ"ז) ולא ב־15 בספט־מבר. ואילו ע.ג. חורון נפטר בשנת 1972 ולא בשנת 1970.

כמובן, אין בכוח טעויות אלה או בהערותי העקרוניות־יותר כדי ל־פגום במידת התועלת הרבה שיש לקובץ שלפנינו כסיכום אינטלי־גנטי של מצב המחקר על הכנענים עד כה, וכמכשיר־עזר למי שמעוניין להגיע ליצירות הספרותיות העיקר־יות של בני הקבוצה הכנענית. הקובץ כולו ראה אור בהידור רב. הוא מאויר בצילומי פסלים וציורים שנתנו ביטוי פלסטי לגישה ה־כנענית.

יהושע פורת הוא פרופסור לתולדות המזרח התיכון באוניברסיטה העברית בירושלים

תחיית הכנעניות והחצי־נחמה

אותיות קטנות / אהרן מגד

לא חלום, אחי, לא חלום; לאחר בלוחה, יש ל"כנע־נות" עדנה. עכשיו, שנת תשמ"ח, במאמר ארוך ב"פולי־טיקה" מס' 17, ושמו "צומת אכזר", מגיע אליה, כאל חוף־מבטחים אחרון, לאחר ארבעים שנות נדודים מיוסרים במדבר המדינה היהודית, יורם קניוק. קולו החנוק מרוגז ומרירות, נשמע כקולו של בן־יחיד, אהוב, שהודיע עזובתו בחדר חשוך והוא שופך את כל מר־לבו וזעמו עליהם.

כן, הציונות "בגדה" בו. אבא ואמא גם יחד, לפרות שמילדותו קיים את הדיבור הרביעי באמונות ובמסירות, היא גם רימתה אותו: הבטיחו לו שיצמח כאן, על האדמה העתיקה, שבין הים והירדן, עם עברי חדש, חד־פשי — ובמקום זה הקימה "גטו יהודי", "מדינה שספר־הבדיחות של חכמי־חלם נהפך לחוקתה הרשמית". ושכל מה שנשאר בה מן הציונות הוא "פקידים, מכבי ת"א, חב"ד". כל־כך נתן אמון בהבטחותיה, ברוב תמימותו, שב"רגע נורא", רגע של חולשה (שהוא גם "הצומת האכזר") — נכשל כשלון פטאלי ונתן ידו ל"חוק השבות". כי חשב — אחרי השואה ועם קום המדינה — ש"אולי מוצדק להפלות מעט את הערבים למען הסבונים", כפי שנקראו אז ניצולי השואה בפי ילידי־הארץ. על משגה זה אין הוא יכול לסלוח לעצמו, כי מה היתה התוצאה של אותו "חוק מפלה"? — התוצאה המרה היתה ש"ישראל היא היום מדינתו של העם היהודי, וכל תנועת התחייה היתה לשווא. ישראל אינה המדינה של אזרחיה". הכל היה שקר, שקר, והקורבנות — לחינם.

(מוזר: דברים אלה נאמרים כאשר כמעט אין עלייה, כאשר "חוק השבות המפלה" מוכה רק במספר מועט של יהודים. אם כן הכל בסדר, לא? מה הפחד כ־צו־"המפלה" שהגרום הציונות, כפי שמכריז הכותב? תתגבש־לה כאן חברתנו התמימה־האינטימית באין מפריע).

שלא כקניוק, רבים של הבנו מרודים, בישובה ונחת שאמרים, ללא הכעס והמרירות של "נבגד". לכן תמוהות עוד יותר כמה קביעות שלו, הנשמעות כפליטות־פה שמתוך קלות־דעת: בדבר על תוצאות הכיבוש של 1967, ועל כך שצריכים היינו להחזיר כבר אז את כל השטחים והיה בא השלום — הוא אומר: "הניצחון העביר אותנו על דעתנו... מנצחים אחרים, בעלי מסורת של ניצחונות, שאין מאחוריהם סיפורים של פוגרומים, כוח־טות ואונס — מגלים רוחב־לב ונדיבות". לאיזה מנצחים נדיבים, שאין על גבם חטוטרת של פוגרומים, הוא מתכוון? לספרדים במקסיקו ובפרו? לאנגלים בהודו ובאפריקה? לצרפתים באלג'יר ובווייטנאם? ל"כיבוש הנאצי" שלהם, שהפיל רבבות קורבנות של הפים־כהים, הוא מתכוון? ל"החורות השחורים" שביצעו האנגלים בעל־כורחם לאחר כמה מאות שנים הוא מתכוון? זה המופת לנו?

ובמקום אחר, כשהוא נשאל איך בכל־זאת קרה שבראשית הציונות עזבו כמה מאות אלפי יהודים (אלה ש"שיקרו" תמיד) את הגולה ועלו לארץ — הוא משיב בזה הלשון: "במזרח אירופה היתה שכבה דקה של עסקני עיירות סוציאליסטים מחוגי פועלי־ציון, כמו דוד בן־גוריון, יעקב זרובבל, ברל רפטור, שבפשם יצאה להנ־היג פועלים. הם היכו להמונים כיבואו כדי שיוכלו להנ־היג אותם". האם זוהי כוונתו או מה? — הרי לא ייתכן שהוא מתכוון לומר שכל המוני היהודים במזרח־אירופה ובמרכזה, בתנועת "החלוץ" הגדולה ובי־תנועות־הנוער, מן "השומר הצעיר" ועד "בית"ר", ובני המעמד הבינוני, חילוניים ודתיים, ונושאי התרבות העברית וספרותה — כל אלה שאפו לעלות לארץ־ישראל בין שתי מלחמות־העולם, ובחלקם עלו — היו עדר של פתאים שהלכו שולל אחר כנופיה שאפתנית קטנה, תאבת־שלטון?

יורם קניוק (מימין), בנימין תמוז: אם אמנם יתגשם חזונם, על ניתוק מן הפזורה היהודית — הרי אין הוא רחוק ביותר מחזון "המדינה הדמוקר־טית־חילונית" ששמענו עליו ממקור אחר

דברים מבלבלים מאוד ורבי־סתירות אומר יורם קניוק באותו מאמר, כפי שקורה לאדם שאין לו שליטה על רוגזו. מצד אחד הוא מטיח האשמות חמורות נגד "הציונים", שבימי השואה "הדאיגה אותם רק השאלה עם מי יקימו את המדינה הבילטמורית", ונגד יהודי א"י — שהוא עצמו צריך לזכור, היה אחד מהם ש"חשבו איך לבנות את המדינה הציונית ולא איך להציל יהודים" (חד־משמעי לחלוטין: אבא, ראה ספרה של דינה פורת "הנהגה במילכוד"); ומצד שני — הוא טוען, בלא פחות מרירות, שכשקמה המדינה, "נתנו אותה ליהודים ובני פשטים של הפזורה, אבל ברומנטית גזלו אותה מהאומה שצמחה כאן" — ואינך יודע אם הוא בעד "עלייה חו־פשית" או נגדה, ואיך בכלל תיתכן לדעתו דאגה אנאאיסטית למדינה ציונית, ללא דאגה שיעלו אליה יהודים רבים ככל־האפשר.

מצד אחר — וגם זו סתירה שקשה ליישבה — הוא שופך את חמתו על הרבנים־והגיבורים הציונים, ה"ד־פיאות" היהודים לחיינו והופכים את המדינה לגטו, ומצד שני — הוא מביע תקווה ל"שותפות רופפת אבל משמ־עותית בין הליבראלים הכי גדולים ובין נטורי־קרתא, שותפות שאולי תוליד יום אחד תהפוכה מעניינת". ושוב אינך יודע — מאיזה מקור נובעת התקווה הזאת ומה פשר "השותפות" הזאת; הלא קשה לשער שאיבתו ל"מדינה הציונית" — שרק היא עשויה להיות המכנה המשותף בינו לבין מפרסמי מודעות הזועה על מותו של פרופ' יגאל שילה ז"ל — גדולה מאיבתו לאלה המנ־סים לכפות עליו ועל כולנו עיוועות של דיני־ההלכה.

אם כך ואם כך — הדרך היחידה הנראית לו לצאת מן המשיכה הנוראה שאנו שרויים בה, היא זו: לבטל את "חוק השבות", לוותר על "מדינה יהודית כמלכתה" ("קריעה בחריבת המציאות אם בוודנו בחיים ולא במוות"), להקים חברה של היושבים כבר בארץ הזאת, יהודים כערבים, שתרבותה תהיה "טמיעה תוך כדי יי־חוד". מדינה שיהיו בה חוקי הגירה נורמאליים, אך — וזה ויותר לישראלי מאחד — "לא הנעל דלתות בפני פליט — אפילו הוא יהודי" (כך במקור).

וב"צומת" הזה נפגש יורם קניוק עם בנימין תמוז, גם אם יהודיו לא נועדו.

בנימין תמוז הוא, כידוע, מאבות ה"כנענים" בארץ ומורה־ואבותה. אבל כבר כמה וכמה שנים, בייחוד מאז הופעת ספריו "רקוויאם לנעמן", "משלי בקבוקים" ו"מינוטאור", מקובל היה על הכל שהוא "חזר בתשובה", אל שורשיו היהודיים, כלומר, ואת חטאת־נעוריו ה"כנענית" השליך מאחרי גוו. טעות: בראיון עם יונה הדרי־רמג ("ידיעות אחרונות", 6.11.87) — הוא שב אל ימיו כקדם. "הציונות היתה מבוססת מראשיתה על הנ־חות שקריות" — הוא אומר באותו ראיון. "התפיסה הכנענית היתה הדיאגנוזה היחידה הלא־שקרית של המציאות הישראלית".

צלילים שנשכחו, הדים מאז מאז, מימי יונתן רטוש והמצות, עולים מחדש. כאילו לא עברו עלינו ימי דור, כאילו לא היתה שואה, כאילו לא קמה מדינה, כאילו לא עמדה בכמה מלחמות, כאילו לא נשתנה דבר מאז 1939: היהודים "אינם עם אלא פזורה דתית־עדתית והם אינם זקוקים למדינה ואינם רוצים בה"; הם "שיקרו יותר מאלפיים שנה כשאמרו לשנה הבאה בירושלים", ועל השקר הזה עומדת הציונות. העם מתגעגע לציון בתנאי שלא ילך לשם"; וכן אומר הוא, כמו בימים הטובים ההם, ש"עלינו לחזור לעולם הפרה־תנ"כאי הקדום, לא ניתקנו מספיק מן העבר היהודי", וכו' וכו'. והמוצא, כמו זה שקניוק מגיע אליו באיחור רב, הוא — הקמת אומה חברה עברית־ערבית, מנותקת מיהדות העולם, כי — "מה שמפריע ליצירת הזהות העברית הן העליות הבלתי־פוסקות... העלייה מסיגה אחורנית את הגיבוש שנוצר".

וכשמדובר ב"כיבוש" וב"שטחים" — הרי ללא השוואה עם הנאצים אי־אפשר היום. כן, לא השוואה עם שום כובשים אחרים, אלא דווקא עם הנאצים. מאז שטבע פרופ' ליבוביץ' את המטבע המפורסם — שום אדם מתקדם בישראל לא יוותר על ההשוואה הזאת. ולמרבך מסמיע קניוק משפט פסיכולוגי עמוק, שאצלנו "והיהודית־עם־הנאצים־דוקה־מהדוהות עם הבעתיים". ומפרש שכוונתו ל"אנשים הפועלים כמו ניאו־נאצים". ותמה אומר ש"הנאציזם פרח על יסוד התחושה הקיפוח של הגרמנים ועל הדגשת החיוניות שלהם בפני עמי אירופה", וכך גם אצלנו "נהגו עקרונית עליתי אותו דפוס".

וכבר, היהודים אינם עם אלא עדה דתית שאינה זקוקה למדינה או כפי שאומר קניוק: "לא היה עם יהודי אלא ציבורים יהודיים שראו לעצמם"; והציונות "שיקרה" לאורך כל הדרך.

האומה לך לך אל הר הרצל ותקים מקברותיהם כמה אנשי־רוח־הגות הטמונים שם, לרבות את הרצל עצמו — כדי שיסבירו היום, בשנת הארבעים למדינת ישראל, ולאחר כל מה שעבר על היהודים מאז גזירות רשלה, ובימי השואה, ולאחריה, עד היום הזה — את הדבר שכבר נבאו עליהם עד לזרא להסבירו. כי אלפי ספרים וכליזי מלים נכתבו ונאמרו על כך — מדוע היהודים הם בכל־זאת עם ולא רק עדה דתית, ומדוע יש להם בכל־זאת צורך במדינה אחת קטנה בעולם.

"צומת אכזר" כינה יורם קניוק את מאמרו. אבל "הצומת האכזר" הוא במקום אחר מזה שהוא מציין. שהרי אם יש מאחורי קריאת הבילוכה הנכם והחדשל הנשמעות כלפינו על־ידי הארגונים הפלסטינאיים ורוב מדינות־ערב "אידיאולוגיה" כלשהי — הרי זו אותה אידיאולוגיה בדיוק: היהודים אינם עם ולפיכך אין להם זכות למדינה, על־אחת־כמה־וכמה בארץ המיושבת על־ידי עם אחר, שכל זיקתם אליה היא רק איזה זיכרון רחוק, מלפני אלפי שנים, מימי המקרא והפרה־מקרא".

צומת אכזר באמת לגבי כל הציונים בארץ שמוצאם מן היהודים. כי אם אמנם יתגשם חזונם של בנימין תמוז ויורם קניוק, על ניתוק מן הפזורה הדתית־עדתית — הרי אין הוא רחוק ביותר מחזון "המדינה הדמוקרטית־החי־לונית" ששמענו עליו ממקור אחר.

אבל חצי־נחמה יש בכל־זאת: כמו אצל סופרים רבים, בישראל ובעולם, שקיים ניגוד גדול בין ההצהרות הפוליטיות האידיאולוגיות ובין מה שמבטא יצירתיהם הבלטריסטיות — כך גם אצל מחבר "אדם בן כלב", "היהודי האחרון", "יעקב", "מינוטאור" וכו'. בסי־פורים וברומאנים של שני הסופרים האלה יש הבנה עמוקה יותר של המציאות היהודית הישראלית, על מורכבותה וסבכיה, ותחושה עמוקה יותר של הכאב היהודי־הישראלי, על מכאוביו ואוניו, מאשר באמירות העיתונאיות הספונטאניות וכו', שרק התייאשות גמורה מן העתיד עשויה היתה לגרום אותן.

בורחס, יהודים ויהדות

THE ALEPH WEAVER / Biblical Kabbalistic and Judaic Elements in Borges by Edna Aizenberg. Scripta Humanistica, 1383 Kersy Lane, Potomac, Maryland 20854 U.S.A. 164 pp.

מאת יורם ברונובסקי

לחוקרי יצירתו של בורחס, ו־אפילו לקוראים הארוקים של כתבי המשורר הארגנטיני הגדול, ברור זה כבר שבעולמו הגדוש להפליא ברמ־זים לתרבויות רבות ושונות, יחוד מקום בולט לעולם היהודי. הרבה מאמרים ואף ספרים הוקדשו לזיקות היהודיות של בורחס, אך עד לפני זמן מה התרכזו רוב העוסקים בחס־יבה זו כל מוקד בורחס בעיקר בהצבעה ובניתוח הזיקות של בורחס לעולם הקבלה וחכמת־הנסתר היהו־דית, זיקות הנמשכות כמעט מ־ראשית כתיבתו של היוצר, כשהמסה "להגנתה של הקבלה" היא משנת 1931, היינו כשמונה שנים לאחר צאת ספר־שיריו הראשון.

אכן, כמעט כל מי שהקדיש מונוגרפיה הנוגעת לבורחס בכלל נגע בזיקות אלה, היסודיות להבנת הפואטיקה שלו, ומלומדים דוגמת סוסנובסקי אף כתבו במיוחד על "בורחס והקבלה" (בואנוס איירס 1976). אחד מגדולי המחקר ה־בורחסי, חיימה אלאזרקי (ארגנטיני המלמד באוה"ב), חיבר כמה מסות מצוינות על הפואטיקה ה"קבלית" של בורחס, והוא אף סיפר לי באחת משיחותינו בעת כנס־בורחס ב־בואנוס איירס על הספר הנרחב שהקדיש לנושא זה בלבד, והעומד להופיע בעוד זמן מה בהוצאת אוניברסיטת קיימברידג' באנגליה. אלאזרקי, ששהה שנים אחדות באוניברסיטה העברית והיה מתלמי־דיו של גרשם שלום, מצביע כי־דיעה רצינית ומעמיקה לא רק של כתבי בורחס אלא גם של הקבלה (מה שלא תמיד אפשר לומר על מחברי מאמרים אחרים על הקבלה אצל בורחס) וידיעותיו האותנטיות על הקבלה עולות על אלו של בורחס עצמו.

ואולם הקבלה היא רק פן אחד של היהדות מכל הפנים שלה, שבורחס ביקש להכירם, בסקרנותו שלא ידעה שבעה, ומקצתם נתגלו לו ותוארו בסיפוריו ובשיריו ובמסו־תיו. זה כבר היה ברור שדרוש טי־פול מונוגרפי מקיף בנושא היהודי, הן בכתבי בורחס והן בביוגרפיה של הסופר. מונוגרפיה כזאת ראתה אור לפני למעלה משנתיים בארצות הברית, פרי עטה של חוקרת הספרות הלטינו־אמריקאית, עדנה אייזנברג. נוסח מעודכן של הספר שהורחב שמו המקורי "אורג האלף: יסודות מקראיים, קבליים ויהודיים אצל בורחס" ראה אור השנה בספר־דית בהוצאת "אלטלנה", במדריד. אין ספק שזו העבודה המקיפה ביותר עד כה בתחום הנרחב הזה, והיא תעורר עניין אצל כל הקוראים הרציניים של בורחס, ולא רק היהודיים.

דומה שיש מקום לחשוב על

לאחר מלחמת ששת הימים נתקף בורחס בהתלהבות ציונית נדירה, אבל גם לא ויתר על ראייתו את היהודי בדמות אזרח תרבות־העולם, מי שהוא מעל ללאומיות במובנה הצר והמסוכן

תרגומו העברי של הספר, הלמדני והאינטליגנטי הזה, שאינו נרתע מחשיפת כמה היבטים ביחסו של בורחס אל היהודים ואל היהדות שאולי לא יערבו לכל היהודים וב־מיוחד לכל הישראלים. שהרי יחסו של בורחס לישראל וליהודים לא היה כלל חד־ממדי ו"תמים", כפי שיסודה היתה לציירו המקובלת, בייחוד סביב הענקת "פרס ירושלים" לסופר הארגנטיני בשנת 1969. מובן שבורחס היה פילושמי מובהק — מן הגדולים שבי־דידי היהדות לסוגיה, בישראל ומעל לכל בארגנטינה עצמה. עדנה איי־זנברג מנתחת את הראיה המורכבת הזאת, שמצאה ביטויים ישירים וביטויים עקיפים־אמנותיים, בדפים רבים של ספרה.

אייזנברג מחלקת את ספרה לשני שערים. הראשון נדרש לזיקת בורחס אל היהודים מן הבחינה הביוגרפית־היסטורית, תוך תיאורי הרקע הארגנטיני והאירופאי שעליו פעל וכתב בורחס, ואילו השער השני עוסק ביהודים וביהדות בכתבי בורחס, ובייחוד במקומם של המקרא והקבלה בכתביו. מובן שהחלוקה אינה חותכת, שהרי הביוגרפיה וה־היסטוריה אחוזות ביצירה זו אחיזה ללא הפרד. נקודת־המוצא, למשל, להיכרותו של בורחס עם היהדות היא בית־משפחתו בבואנוס־איירס, שם היתה סבתו האנגלייה של בורחס לאחד ממקורות ההשראה הגדולים של יצירתו, ולוא בכך ששפתה היתה האנגלית והדת לה היה בורחס לדו־לשוני מינקותו. מסבתא אנגלייה זו נחל בורחס גם את זיקתו המתמדת עד אחרית ימיו אל התנ"ך. בפרק בספרה הקרוי "התנ"ך" היא נקודת המוצא לכל־מעמיה עדנה אייזנברג בראש דבריה מובאה מתוך ספר השיחות שערכה עם בורחס אחת מידידותיו ושותפות־לכתיבה, מריה אסתר ואסקס. בתשובה על השאלה "מה היה מגעך הראשון עם הספרות?"

הסוף בעמוד כ"ד

מרגריט יורסנאר: צלילו של קול

בשמוע שעבר הלכה לעולמה הסופרת הצרפתייה הגדולה מר־גריט יורסנאר שנודעה בעולם בעקבות הרומאן ההיסטורי ה־גדול שלה "זיכרונות הדריאנוס". יורסנאר היא האשה הראשונה שהתקבלה כחברה באקדמיה הצרפתית.

יורסנאר נולדה בבריסל בשנת 1903 והתגוררה מאז מלחמת העולם השנייה בארצות הברית. את דרכה כסופרת פתחה בדרך משונה: אביה, בעל אחוזות עשיר בדרום־צרפת, הראה לה סיפור שכתב ב־1900 וביקש ממנה לשכתבו ולפרסמו. יור־סנאר פרסמה את הסיפור בשמה ב־1929, לאחר שכבר פרסמה כמה קבצי שירה. את "זיכרונות הדריאנוס", שראה אור בעברית ב־1956 בהוצאת "דורות" בתר־גום דניאל שר, הגתה לכתוב כשהיתה בת 18, אבל הספר יצא לאור רק לאחר מלחמת העולם השנייה.

"רוב הספרים שניסיתי לכתוב היו ריוקאות על קולות", אמרה פעם בראיון. "זו תשוקה חזקה שלי לעצב אישיות דרך צלילו של הקול". גם ב"זיכרונות הדריאנוס" יש קול, קולו של קיסר מזדקן המבקש רעל מרופאו וכותב מכתב־צוואה אל יורשו, שבו הוא סוקר את חייו. בספר "היבט יהודי", שבו הדריאנוס מספר ליורשו בין השאר על דיכוי מרד בר־כוכבא, בן הרומאן עולה דמותו של הדריאנוס כסטואיקן, אדם ה־מנסה להקיף ברוחו ובגופו את כל חוויות הרגש, השכל וה־חושים ומחזיק בתפיסת עולם ליבירלית.

ספרים נוספים מפרי עטה של יורסנאר הם "ההתום", רומאן היסטורי שעלילתו מתרחשת במאה השש עשרה המקיף את החיים החומריים והרוחניים של

יורסנאר: גיבורים טראגיים הומוסקסואליים אצילים

תקופה זו באירופה דרך דמותו של גיבור מאדעת הנודד בר־חבי אירופה הנבלות "אלקטר" ו"מכת חסד" שראו אור בתרגום עברי והוצאת "זמורה, ביתן", תרגומה אביבה ברק. הרומאן במוקדה הבבו "מי אין לו פיגה־מאור כיהלו" — ל"הורמיניבנט פולחני בעבר מזרחי", רעד־סיפורים רבים שכלום קובץ במהדורות "הפלייאד" של כתביה בהוצאת "גאלימאר".

ספרה האחרון "מישימה" היא מסה ביוגראפית שראתה אור גם בתרגום אנגלי לפני כשנה. מישימה הוא הגיבור בבחרת הגיבורים הטראגיים, ההומוסק־סואליים האצילים של יור־סנאר, שגם הרבתה לתרגם לצרפתית יצירה, לבן שירה הכו־שיים בארצות הברית ("ספיר־טואלס") ועד לשירה יוונית עתיקה. שתי הבחורות הנצי־צות עדייה היו היצאלבית בת המאה ה־12 מוראסאקי שיקיבו, וסלמה לגרלף השוודית שאותו התיבה כפורצת בצניעה.

רות אלמוג

עורך: בני ציפר

ענייני לשון / משה זינגר

בשן ועין

ידיד אמר לי לאחרונה, אחר שיצאתי בשלום, בנס, מעניין מסוים: "תשמע, יצאת מזה בשן ועין". הודיתי לו על דבריו, כי ברור היה שכוונתו טובה — אך לא כל כך הבנתי מדוע בחר בני־טוח זה, שהרי נחלצתי בשלום מהעניין.

והנה, בימים האחרונים, בעת ההתפרעויות בשטחים, דיווח אחד הכתבים: "זגוגית התנפצה, ולמזלנו יצאנו בשן ועין". עכ־שיו הבנתי. הביטוי "יצא בשן ועין" פשוט הפך את הוראתו בפי חלק מהדוברים, ופירושו — יצא בשלום, בנס.

תהליך מעניין הוא גלגולים של ביטויים מהמקורות ושי־מושם בפינו בהוראה שונה, ולפעמים גם הפוכה. באחד מהמקרים הללו קל לעמוד על הסיבות שגרמו לשינוי ההוראה. במקרים אחרים — הגורמים הם בגדר תעלומה.

"האדם עץ השדה" — זוהי סיסמה ידועה בימינו, וכוונתה לומר שהאדם דומה לעץ השדה מבחינות מסוימות. מקורן של מלים אלו בספר דברים כ, יט: "כי תצור אל עיר ימים רבים להילחם עליה לתפשה לא תש־חית את עצה לנדוח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואותו לא תכרות, כי האדם עץ השדה, לבוא מפניך במצור?" זוהי שאלה, וה"א בטלה "האדם" אינה ה"א הידיעה אלא ה"א השאלה: האם עץ השדה הוא אדם, שיוכל לבוא מפניך במצור?

ברור כיצד התהפך בפינו המובן. ה"א השאלה אינה מש־משת כל כך בימינו; הגייתה של הה"א ב"האדם" אינה שונה מהגיית ה"א הידיעה; האוזן אזורן — מבנה המשפט הזה במקרא מסובך במקצת, וסביר שהמלים "כי האדם עץ השדה" ייתפסו בנפרד, ושלא בכוונתן במקור.

מקרה דומה של היפוך אירע לביטוי "איתרע מזלו". הוראתו המקורית היא לרעה — "איתרע", בארמית — נשבר. כלומר, נשבר מזלו. בימינו, שהלשון הארמית רחוקה מאתנו, התקשר הפועל "איתרע", כנראה, בתודעת הדובר העברי לפועל "אירע", קרה. וכך נוכל לשמוע על אדם שאיתרע מזלו והת־עשר. הלוואי עלינו מזל רע כזה.

ביטוי נוסף שבתודעתנו הוא הפוך מהוראתו במקורות הוא "אכסנאי". לפי הרגשתנו, מטע־מים מובנים, אכסנאי הוא המארח, בעל האכסניה. בכל המילונים שבדקתי כתוב שאכסנאי הוא דווקא — האורח. מה לעשות? הפעם, כמדומה, לא ידווחו המילונים באמונות, כי אם איני טועה, מופיע "אכסנאי" בהוראת בעל האכסניה גם במ־קורות עתיקים.

ונחזור אל השן והעין. כיצד התהפך "יצא בשן ועין" מרעה לטובה? למעשה, אין טעם לחפש הסברים להתהוותו של תהליך, כי אם הסיבות אינן בר־ורות — כל הסבר אינו אלא השערה. ובכל זאת, במקרה של "בשן ועין" יש איזו חידתיות מסקרנת על אופיים של תהליכי גלגול אלה. שהרי, זהו ביטוי המשמש שנים רבות בעברית הישראלית בהוראתו המקורית, ה"נכונה" — נחל תבוסה, נפגע קשה. והנה, פתאום, קם לו ביטוי ומחליף את בגדיו, ויוצא לחיים חדשים.

זוהי חידה מחידותיה של הלשון, מה שנהגו פעם לומר "מכבשונה" של הלשון — מסתורותיה הנסתרים והחבויים. וגם ביטוי זה, "מכבשונה" יש להניח שייתפס שלא כהוראתו המקורית בתודעת הדובר של היום, הדבר מובן.

בקיצור, כשם שהולך ומתהפך עלינו הביטוי "יצא בשן ועין" מרעה לטובה, נקווה שעוד דברים רבים הקורים בחיינו יילכו בדרכו.

סיפורים

חיי עיר, 21 סיפורים
מאת דונאלד בארתלמי
מאמריקאית: משה רון
עיצוב העטיפה: יעל ליאור
כתר, 1987. 179 עמודים, כולל אחרית דבר מאת המתרגם

על כריכת הספר שני איורים (של בארתלמי עצמו ככל הנראה, אבל זה לא כתוב): ונוס יושבת על זוג גלגלי מכאניות בחזה הספר, ובגבו סייף תוקע חרבו בזוג גלגלי משאית. במערש הגרוטסקה של התודעה המודרנית יש הרבה "הומורים זרים שיכולים להתהפך זה בזה מתוך עניין אדעי", כמו שכותב משה רון באחרית דבר האלגנטית שלו. ההומורים עצמם, איכוריים של פרטים למשל, (וכזכרתי את "ג'וני גיטאר", הסתכלתי בהדריך פרטים וראיתי שגם כל "הג'וני" האחרים זה מהודים), לא מעלים ולא מורידים. כתוב בעברית "תיאור תנועה לפי בראון". אני כבעט משוכנע שהכוונה למחקר בתנועה הבראונית, אבל מה בכוח האם יש או אין סופר צעיר בשם הוקס שכתב "דגל חיפושית"?

אצל בארתלמי, העובדות, הקוואזי־עובדות והפסוודו־עובדות, בסתתפפות יחד, בדמוקרטיה אוד־בית שאינה סורחת לתהות על אמיתותן, שכן די לה בהרכבת אותה גבה אירונית מודעת לעצמה שבה היא מוכה גדולים וקטנים, אמיתיים ומפוברקים. האם זו התפנקות, סירוב אנין לנקוט עמדה, פחד ממשמעות? לא חושב. "אני משוה שה... זכרונות ה...אלה יתמונו יום אחד. יישמעו — יתגבשו, היא אלי המלה הנכונה — לכדי משהו משמעותי". ("רואה את הירח?") אבל "לפי דעתי תאופיין תקופ־תנו בספרי ההיסטוריה עתידיים כתקופה מלאה היסד־סים הא־רוזאות" ("הגביאה"). "הגמולות האלה היו בחוקת המנה שאין לסעות בפשרה — הוכבה שאם נעים לה, מוליכה להרבה דרכים בזוית. אני נעניתי. איזו ברירה היתה?" ("חיי עיר").

הסיפורים כתובים במתכונות שונות: משל ("הבד־לון"), מסה ("על מלאכים"), קטע יומן ("אני ומיס מאנדיבל"), דו"ח ("דו"ח"), כתבה ("פרגוואי"), אפילו ראשי פרקים ("הר הזכוכית") רוח צרוק אולי שבארתלמי אינו סופר שווה לכל נפש (אם כי מי כן), אבל הקורא העברי שכבר קרא את בורחס, קאלווינו, קורטאסאר וקפקא לא ירגיש בהיזור זר או בודד בפרוזה של בארתלמי. תרגומו של רון מב־טיח מכל מקום ששוה להתאמץ.

הסוס של האמריקאים זו הצוללת "כאראקודה", שיש לה ציור סנאטר מהפכני. והרץ הרוסי הוא "פד־סיומקין", העשויה סיסאמים, היסולה לצלול לפיכך להתחמות בליישועה. מרגע שעלו זו על זו, בגלל טיפשותו של הפוליטרוק, כחושב שהוא יכול לשחק אותה, נחרך גורלן אהדדי.

ג'וזף בונה סיפור מרתק ומצליח לשכנע, לפחות את הגלפבית בצוללות, בצד הטכני של העניין. הנאה גדולה במיוחד מסבים תיאורי הדיוקנאות הצ־ליליים של הצוללות. "הצוללות חכמות", אומר המחבר בהקדמה, שבה הוא מזכיר גם את "דקר". לא בשביל סודנס, אלוף הבוטים של הרחיל הזהב".

התעמלות

אמנויות הקרב של המזרח הרחוק
מאת פיטר לואיס
מאנגלית: ג'ני נבות
יעוץ מקצועי למהדורה העברית: יונה מלניק
עורך המהדורה העברית: דני דבורין
עיצוב גרפי: מרים שיש
הוצאת אורדן בע"מ, 1988. 168 עמודים במתכונת אלבומית, כולל מילון מונחים

קרטה, דרך חיים
מאת ג'יצ'ין פונאקושי
מאנגלית: שרה הניג
עיצוב העטיפה: שלמה יהודיין
כתר, 1988. 146 עמודים

שני ספרים באים מאוד למתעמלי כורסה. הראשון נותן סקירות קצרות על מיני אמנויות הקרב של המזרח שזכו אחרי מלחמת העולם השנייה לשגשוג גם במערב: קרטה וקונג־פו כמובן, אבל גם האמנות המופלאה של הסומו היפאני (שני שמנים אוחזים זה בזה לשעות ספורות. "איזה רוחניות" שמעתי פעם מפי נערה יפנית, האחרי צפייה ממושכת בתחרויות סומו בטלוויזיה נדמה לי שיש משהו בדבריה), אמנות הבעיטה של הסקוון דו הקוריאני (צ'אק נוריס נודע מהסרטים אמן גדול בזה, וגם פונאקושי ב"חסלו את הפוטיומקין" הנ"ל, האגרוף התאי, ועוד הרבה מאמנויות פוסטגיות אלה.

הטקסט ענייני, אבל עיקר כוחו של הספר הוא הצילומים הנפלאים (אין קרדיטס). הכל שמצאו לנ־חוץ להוסיף למען הקורא העברי משפטים תמוהים כמו "יש בו באמן הלוחמה והקרב תשובה מוחלטת לניצחון הרוח והישול הגוף, ואין כמונו הישראלים, היודעים להעריך את השגי היהודי, המרקיעים למדרגה כה גבוהה של מיומנות". אפילו את דוד המלך הלא ולהתנדי גררו לשם.

פונאקושי נולד באוקינאווה לפני מאה ועשרים שנים (אהה, הוא לא זכה ומת בגיל תשעים, אם כי ב"א למרי, הוא האיש שעשה את הקרטה המודרני. הוא נחשב למייסד אסכולת השוטוקאן, הגרסה הלא־אלימה של קרטה, אבל הוא עצמו טוען שאין באמת יותר מקרטה אחד.

הספר חביב ביותר, ומספר גם על חייו של איש סימפטי זה. גם מי שלא מת על קרטה ימצא עניין בסיפורים הקטנים שלו מאוקינאווה. בין השאר למרתי שבוכותו נהגים כיום לכתוב (ביפנית) את המלה "קרטה" בסימנים שפירושם "היד הריקה". פעם היו כותבים אותה כתור "היד הסינית", אבל במילא כמו שאמר מישהו (בזים לי הבלתי נשכחת): "קונג פו בסר".

רומאן

כשהיותה ילדה טובה
מאת פילים רות
מאמריקאית: ניצה בניאמי
עיצוב העטיפה: רות הנגבי
ציור העטיפה: מיקי לס
זמורה, ביתן, 1987. 247 עמודים

"...זה כל מה שאת, את יודעת. כלבה מסרסת. באת מן קרוקה את. ילדה — מסרסת הביצים הקדושה. העולם עוד ישמע את זה לפני שאני אגמור איתך". לוסי נלסון, מיס מידל אמריקה. "יש לה אומץ. יש לה כח. היא יודעת להבחין בין טוב לרע. אין עוד אדם כמוה בעולם. הוא מרגיש את עצמו בעל זכות וכבוד להיות נשוי לה".

היא יודעת תמיד מה שהיא רוצה, ללמוד לעשות כל מה שמתחשק לה — אפילו להינשא לאדם שהוא את לו בלבה, ותמיד זה נבאם לה. את הקתו־ליות ואת הלימודים היא זונחת, את אבא שלה היא זורקת לכלא ולבעלה היא עושה את המוות, עד שהוא קם ובורח עם בנם. שטא אותה "בגלל האופי הצרוע, המתנשא, השתלטני, המתעב והאכזרי שלה" בגלל שהיא לא רוצה לראות את הפרצוף המכוער והאכזרי שלה יותר. גם אני לא עלולה!

האם אחרי כל זה הקורא לא קם וזועק "גם אני לא לעולם", זה רק בגלל כוחו של רות כמספר. המפלצת שיצר ברומאן "כשהיא היתה ילדה טובה" "והעוד ה"היא" בכתרות זו אותן התעצות הבודדות שיש לי נגד התרגום הקריא התגוו לאוזן של בן־ראי משבעת בקונקרטיות שלה. מה שהיה יכול להיות מוטמנט ה־מאפי של צדקנות ה"אפי" תופח לכ־לושה ממדים. לא מכחון של תכונות אחרות כלשהן המעבות את דמותה של לוסי, אלא מעצם עוצמתה של הכבאליות המתועבת שלה, ומפראיליה הפרוקרקת של אמריקה ה"ישנה והטובה" של החצי הראשון של המאה.

התמכרות

מנת יתר
מאת מאביאן פאורי
מצרפתית: אריה לום
הוצאת תמר בע"מ, 1987. 194 עמודים

בנה של הגברת פאורי הוא גנקי, מכור להרואין. הספר פותח בשחורוד מבית הסוהר בבנקוק, שם נעצר ב־1976, ומספר על הגיגי האם והרגשותיה בעמודים ארוכים של שורות פייסת קצרות. יש מעט אינפורמציה ממשית. איך למשל שוחרר מהכלא בבנקוק? "הקונסול השוויצרי הוא באמת מלאך, אמא. אין לך מושג כמה הוא היה נוסר אתי", וגם השוטר התאילנדי".

מן העיתונות מתקבל רושם שלא קל כל כך לצאת מבית הסוהר בתאילנד. אבל לגברת פאורי אין סבלנות לפרטים. זמנה נתון לאימפרסיות: "הילד הזה היה עטוף פעם בחיתולים של "האורחים". / הילד הזה היה פעם כל כך יפה. / הוא היה התינוק היפה ביותר בעולם." והיא בסיימת בפעמה אליו "הוא הטבור היקר שלי" או במקום אחר. שם היא נוסקת לגבהים פרוזודיים "הבטחתי באלן / שקט ועצוב מאוד. / רצית למות. / הציעו לי קפה. / תם, וטעמו כשל חומר חיטוי." מהספר מערבה לעסוק בסופרת עולה תמונה של אשה שהשחיתה את בנה בהגנת יתר, ושל איש צעיר שמצא מפלט בהרואין כדי לנקום באמו ולברוח ממסירה, והיא עוד מתפלאת שהפסיכולוג שאל אותה אם הוא הומו.

ספרים כאלה אין טעם להזכיר בדרך כלל, אבל ההתמכרות לסמים קשים היא בעיה חמורה גם בארץ. השלטונות מאמינים בכל הנראה, ששורש הבעיה הוא במינונו של הסם, ולא במחלתו של הבוקק לו. לכן מתרכזים עיקר מאמציהם במלחמה בסוחרי הסם, מלחמה יקרה שתועלתה מפוקפקת וסיכוייה להצליח אפסיים (כפי שמראה ניסיונה של אמריקה. שם מוציאים עוד יותר כסף ויש עוד יותר ג'אנקים), במקום לדאוג לשיקום וגמילה.

הספר, כאמור על גבו, קורא ל"מאבק ללא פשרה בתופעה של הסם המסוכן". אלא שללא הבנה של המכורים וללא הסדר הכרתי נאות דינו של מאבק זה כדינו של מאבק אחר ללא פשרות, המאבק בטרור.

מתח

חסלו את פוטיומקין
מאת מארק ג'וזף
מאמריקאית: אריה חשביה
עיצוב העטיפה: שמעון הגדאוד
צילום העטיפה: אבי גנור
עם עובד / ספרי מנאי, 1987. 322 עמודים

בשאת הבינגושי אחר מקריב רץ והאחר סוס. אבל שלא כמו בשאת, במשחק הבינגושי אסור שהצופים יידעו שהיה אי פעם רץ וסוס. רומאן המתח הנוכחי הזה תתום על האסכולה הגורסת שמוטב שהציבור לא יידע, אילו ידעו האמריקאים מה באמת קרה לצוללת הגרעינית "סקורפיון" שנעלמה ב־1968! למרבה המזל שליטיהן של אמריקה ורוסיה חכמים די הצורך לשמור בסוד את ההיתקליות הבלתי־נמנעות מתחת לפני המים המלאים צוללות, וכך, פעם אחר פעם, נמנעת מלחמת העולם השלישית.

א'קיף: השנים והפרחים

ג'ורג'יה או'קיף: ציור מתוך "מאה פרחים"

ציוריה של הציירת האמריקאית הגדולה ג'ורג'יה או'קיף מהווים גירוי בלתי פוסק לפרשנים. אחד אמר שציוריה מבטאים תשוקה לילד. אחר האשים אותה בהענקת משמעויות שרירותיות לפטישים פרטיים. שלישי החשיב אותה כמשוררת תשיות וכיוצא באלה. היום, במלאת מאה שנה להולדתה, נחשבת או'קיף לציירת ה־אמריקאית החשובה ביותר של המאה העשרים.

לורי ליזל כתבה את הביוגראפיה שלה בספרה "דיוקנו של אמן". ספרה רושם את העובדות, אף־על־פי או'קיף עצמה הכריזה: "איפה נולדתי ואיפה או איך חייתי — דברים אלה חסרי כל חשיבות. מה שחשוב זה מה עשיתי". בת 26 היתה כשהחליטה שיהיו חייה מוגבלים בכל שיהיו היא תצייר בכל העולה על דעתה. או גם ציירה את הטובות בתמונותיה, ועשתה שימוש בצבעי תיות עזה ובהפשטה של תנובות חושניות על העולם. היא גלגלה את הבדים הללו ושלחה אותם לידיד בניו יורק שהציגם לפני אלפרד שטיגליץ — הצלם הדינאמי ש־הגלריה שלו 291 היתה למכה הכללי של האוונגארד האמריקאי.

כך נפתחה פרשת היחסים בין שטיגליץ לאו'קיף שנישאו לבסוף. אבל או'קיף שכיכרה את ניו־מקסיקו על ניו־יורק גרמה לכך ששטיגליץ מצא לעצמו נשים אחרות, מה שהביא לידי משבר והת־מוטטות עצבים אצל או'קיף.

מאחר שלורי ליזל מטפלת מעט מאוד בקשר בין האמנית, עבודתה וחייה, ומתייחסת בשטחיות ל־יצירתה, אפשר להשלים את התמונה בקריאת ספרה של סו דיווידסון לווה "שטיגליץ: זכרונות / ביוגר־פיה", ספר המאיר את דמותה של או'קיף ומעמידה במרכז הספר.

"אני שונאת פרחים — אני מציירת אותם מפני שהם זולים יותר מכהדלים והם אינם זזים" כתבה או'קיף ב־1954. אבל למעשה לא היתה מסוגלת לצייר דברים נעים או יצורים נושמים וחקרה את החיים הפנימיים של נושאיה באמצעות סגנונה. המיניות של ציוריה מ־המוות.

בהוצאת "פיידון" יצא עתה אלבום בציוריה ושמו "מאה פרחים" והוא מלווה את התערוכה הרטרוספ־קטיבית הנערכת בוושינגטון במ־לאת מאה שנה להולדתה. תערוכה המבססת את מעמדה כאחד הציירים הגדולים של ארצות הברית. או'קיף מתה לפני יותר משנה והיא בת 98 שנים (אורגהוס, ס.ל.ס.).

A Biography of Georgia O'Keefe
Portrait of an Artist:
by Laurie Lisle. Heineman
Sue Davidson Lowe: Stieglitz:
A memoir Biography, Quartet.
Georgia O'Keeffe: One Hundred
Flowers. Oxford, Phaidon.

אהבותיו של אלבר כהן

סימפוזיון שהוקדש לאהבותיו של אלבר כהן, אותו "דבלה הספרד־י" לפי הגדרת הסופר אלבר ממי, נערך לא מכבר בפאריס בטעם מועדון פאן ומרכז רש"י. אחד המרצים, פרופ' בן סוסאן, ציטט את לוקאץ' האומר כי הסוגה רומאן משקפת את מאבק הדמויות בחברה, וכי אצל אלבר כהן החברה מיוצגת על ידי האשה, שבה מאבק הגיבור — סולאל — בין אם זו האם, האשה או המאהבת.

הסוציולוגית אני גולדמן דיברה על משיכתו של סולאל לנשים לא יהודיות כחלק ממשיכתו של היהודי אל תרבות המערב.

מנוי בטלפון

העיתון הצרפתי "לה מונד" הגך בימים אלה מפעל מיוחד בכינו. כל הקורא ביקורת במוסף הספרותי של העיתון והמתאווה עקב כך לרכוש את הספר שבו מדובר, יוכל להזמינו דרך הטלפון בספריית "לה מונד" והספר יישלח לביתו מייד. אם הוא תושב פאריס יקבל את הספר בו ביום. אם הוא תושב עיר אחרת, יקבל את הספר בתוך יום או יומיים.

המשלוח יינתן הינם אם מדובר בהזמנה בערך של למעלה מ־500 פרנק, ויעלה 20 פרנק אם ההזמנה בערך פחות מ־500 פרנק. התשלום ייעשה בכרטיס אשראי דרך המיני־טל, המחשב הביתי המחובר לטלפון, שהשימוש בו נפוץ עתה בצרפת.

חזרה ליודאיקה

אוסף שטיגליץ, יצירות מופת באמנות יהודית — מוזיאון ישראל, ירושלים

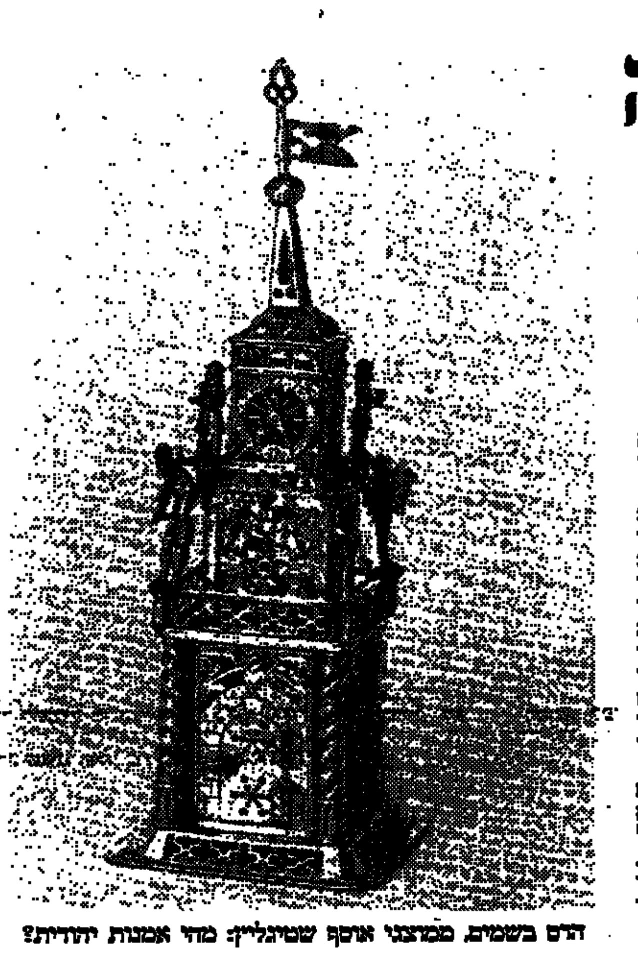

הדס בשמים, ממוצגי אוסף שטיגליץ: מהי אמנות יהודית?

שבקיא במסורת היהודית יודע כי צורתו המגדלית של הכלי יש לה גם משמעות יהודית מיוחדת: על מ־שקוף הקומה השנייה הדוסה ה־כתובת "ה' יבנה מפז הדביר המגדל אבנ יתן לפקל". שלוש המלים האחרונות מציינות את התאריך שבו נוצר הכלי, ואילו המלים "דביר" ו"מגדל" מתאורות חלקים מרכזיים של המקדש, שייבנה שוב עם בואו של המשיח.

התוכן היהודי והביצוע הנוצרי: מה היחס שבין תוכן היצירה לבין אופן ביצועה. או במלים אחרות: האם מה שהופך אובייקט מסוים לאמנות הוא איכות הביצוע, או הרעיון המוכל בו? בתחום היודאיקה מקובל לזהות את האובייקט ה־לשייכו בעיקר על פי תבנית הסמלים־או־הטקסטים־והשימוש שאליו נועד, ופחות על פי זהות היוצרת שלו. מי שצר אותו. הרעיון חשוב כאן יותר מהחומר.

המאפיין את הפריטים המרכיבים את אוסף שטיגליץ הוא דווקא ערכם האסתטי. הכולם מאוד על רקע ארונות התצוגה הפשוטים. התערוכה מלווה בקטלוג מפואר ויקר ובו תמונות צבע רבות וה־סברים מפורטים.

"הבוס" התקשורתי המלווה את תערוכת אוסף שטיגליץ אינו מקרי: רומזים לו ליוד בשנים האחרונות גם אירועים אחרים הקשורים ביוד־איקה, ולא במקרה. הזרם הפוסט־מודרניסטי השוטף את בירות ה־אמנות החל משנות השבעים ה־מאוחרות מדגיש מגמות לוקאליות באמנות ואת חשיבות המורשת התרבותית של האמן, בניגוד למגמות הבין־לאומיות של שנות הששים והשבעים.

מגמה זו הגיעה בשנים האחרונות גם לאמנות הישראלית. כך למשל מטפל איתן שובל ברמותו של דוד המלך, שחייו משתלבים בחיי י־רושלים של המאה העשרים: גרשוני משלב בעבודותיו מגיני דוד, מנורות חנוכה ואלמנטים קישוטיים מבתי כנסת פולניים, ואילו פנחס כהן־גן מנסה לקשר למעגל את בשורת הנביא. מנחם הבטע עוסק ב"מרו־עיונות" במורשת האמנותית של היהודים גם אל קהל צרכני האמנות המודרנית. אלה מתעניינים גם, הבע־יקר, בחפצי יודאיקה.

יוסף שטיגליץ, בעל האוסף שרכש בימים אלה למען מוזיאון ישראל, אינו נמנה על אלה שעניינם ביודאיקה אופנתי חולף. ההוכחה הטובה ביותר לכך היא אוספו המשובח, שפריטיו נרכשו במשך שנים רבות, ומתוך ידע מעמיק והקפדה על איכות.

אוצרת התערוכה, חיה בנג'מין, השכילה להציג את הפריטים כך שבנוסף להנאה החזותית יכול הצופה להציץ גם לתחומי האמנות וההיסטוריה הנפרשים לפניו בעזרת השוואות וההסברים הנלווים למוצ־גים. מתוך כך מעלה התערוכה את אותן השאלות החשובות והמעניינות בתחום האמנות היהודית: שאלות ההגדרה. רבות מהיצירות המוצגות בתערוכה נעשו בידי אמנים שאינם יהודים. מה שהכתיב זאת בשעתו היו הגילדות של האמנים, ששער־יהן היו נעולים בדרך כלל בפני הי־הודים. האם יצירה שנעשתה על־ידי אמן שאינו יהודי היא אמנות יהודית?

הדס הבשמים הנראה בתצלום, שהוזמן על ידי יהודי, נעשה בידי צורף נוצרי. צורתו צורת מגדל ששעון בראשו. צורתו מחקה מ־גדלים שהתנוססו מעל בתי העירייה שבערי אירופה, ועיטוריו מאפיינים את סגנון האיזור והתקופה שבהם נעשה. מה שמשייך את הכלי לעולם היהודי הוא בראש ובראשונה ש־מושו היהודי היעודי. אבל מי

לא להיות תלויים בחסדיהם של עסקני אמנות

מאת אודי אלוני

ב־18 בדצמבר התפרסם ב"תרבות וספרות" מאמר של איתמר לוי שעיקרו מניפולציה בוטה על מעמדי בעולם האמנות הישראלי, או ביצד בדרכים ערמומיות ואפלות הולכתי לכבוש את עולם האמנות הישראלי. אין לי ברירה, אלא להגיב לכל טענה לגופה, ולהאיר באור נכון את העובדות.

לוי טוען שאני אדם רב־כוח בגלל מעמדי הפוליטי כמנהל גלריה בגר־שוב, ובעקבות טשטוש הרשויות בין מנהל גלריה לאמן אני מנצל כוח זה לקידומי כאמן. איני מאמין שלוי

אינו יודע על קיומה של גלריה "רגע" למשל, שאנשיה מציגים את עצמם, וכך גם גלריה "מימד", "תת רמה", "אחד העם", "עשר פלוס" או האימפרסיוניסטים בזמנם, לפני מאה שנה. כל אלה אמנים המוליכים להתארגן כדי לדחוף את אמנותם, ואינם רוצים להיות תלויים בחס־דיהם של עסקני אמנות. מה גורם לו ללוי לעודד בצורה כה בוטה את מודל האמן כמוני אוטיסט, וצי נביא, היושב לו בסטודיו, יוצר מתוך חיזונות אלוהיים ואינו רשאי להיות אחראי לגורלו אלא לחכות לבואו של הכוהן או הלוי שיתווך בינו לבין העם?

ובכל זאת, אני שואל, למה דווקא בי בחר להיות מושא התקפתו? — ותשובת המבקר היא: מפני שיש לך גלריה מוצלחת מדי. כלומר, הצלחת הגלריה הצלחתי הם בעצם כשלוני. אילו היה המקום לא־מוצלח, אם לא היינו נהפכים למרכז התרבותי הפעיל ביותר ולא היינו מציגים אמנים ותיקים וצעירים הינם איך כסף, לא הייתי מאיים על שלוחו של מבקר ירושלמי ועל הגלריות הזוכות עליו.

מדבריו של לוי משתמע כאילו הנחיתו אותי על הגלריה המצליחה כפוליטרוק, ואין זה כך. אני יזמתי, הקמתי וקבעתי את אופיה, בגלל ולא למרות היותי אמן. אולם, מתוך הכרה במגבלותי, ביקשתי מאמנים ותיקים ממני, שאת יצירותיהם אני אוהב ואת דרך השיפוט והאמנותית אני מעריך, לבוא ולהיות אוצרים של הגלריה ולהיות שותפים בעיצוב אופיה. בחודרה, למשל, של דגנית ברסט לאוצרת בעשותה מתוך הערכה כנה. אך לוי כותב על כך שלא קשה לעקוב אחר הסקטיקה". מי שמכיר את עולם האמנות הישראלי יודע שדגנית ברסט אינה ביותר כוח פוליטי, היא פשוט אמנית טובה (אגב, רפי לביא מעולם לא היה אוצר של הגלריה). אך לוי אינו מסתפק בכך, הוא מאשים את יאיר גרמו ודגנית ברסט בחוסר יושר אמנותי. ובכן, לא עלה על דעתו שהם לא היו משתפים פעולה עם הגלריה, לולא העריכו את עבודתי כאמן. אנחנו פשוט גלריה המנוהלת על ידי אמנים ולמען אמנים, מתוך הערכה הדדית. חלקנו אמנים בשלים וחלקנו אמנים מבשילים.

מי עוד בהזמנה כתב לוי: "בעל ברית חשוב נוסף הוא עיתון "העיר" ומוסיף במגמה עוקצנית: "הגלריה הצליחה ליצור תדמית שמאלנית". ואולי אין זה עניין של תדמית אלא השקפת עולם, ואנחנו אכן שמאל־נים.

מה לוי כותב את הקשר שבין שיתוף־הקשורות כלכלה לבין חוסר ביקורת פנימית. ובכן, מאחר שאנו גוף לא כלכלי שאינו נתמך על ידי מוסדות ציבור, אנו משוחררים מכל שיקול שאינו אמנותי, ולכן אנו בעלי ביקורת פנימית חזקה. כמו גלריות ואמנים אחרים אנו מציגים את יצירותינו לציבור הרחב ועליהם המבקרים, המוזיאונים והציבור ל־עשות את הביקורת החיצונית.

אודי אלוני הוא צייר ומנהל גלריה בגורשוב בתל־אביב

בורחס, יהודים ויהדות

פרק מעמוד ב־9

השיב בורחס כך: "עלי להוכיר את סכתי שירדה את הביבליה בעליטה, באופן שאפשר לומר כי נכבסתי אל הספרות בדרך רוח הקודש..."

לדברים אוטוביוגרפיים אלה, הד־מוריסטים מעט באורח האופיינ־י לבורחס, מקנה אייזנברג משמעות יהודית ביחס לפואטיקה הבורחסית בכללה: תיאור הביוא הכביסה אל הספרות "בדרך רוח הקודש" מתקשר ל־עיקרון הספרות המרכזי של בורחס. עיקרון היצירה הלא־אישית. בורחס העיים בכמה פעמים. ביחוד במסותיו הטוקרטיות, את אמונתו בגדולתה של הספרות הבאה ממקורות חי־צוניים, עליונים, ואשר המשורר משמש לה רק מעין פה, מעין כלי בלבד. זו ספרות ש"האני" אינו משתק בה כל תפקיד, ספרות הנוגעת את העיקרון הרומנטי (את "פולחן האני" הרומנטי), לפי גישתו של בורחס באותה הנסות) ומציבה לעומתה את העיקרון הקלאסיציסטי שביסודות האמונה כי המוזה (אצל היוונים) או רוח הקודש (אצל היהו־דים) היא המקור האמיתי של המלה השירה בפרט. זהו בלי ספק עיקרון הפואטיקה הבורחסית, ואייזנברג משכילה לקשרו עם זיקתו היסודית של המשורר אל ספרי־הספרים (בורחס הירבה להדגיש את היותו של התנ"ך — "הספר הכמי הגדול" כפי שכינה אותו בשירו על מדינת ישראל — ספרים רבים, ביבליה

שהתראתה ספרים, בבחינת רייבו בתוך אחרונות).

הנה כי כן, שני השערים של "ארץ האלף" פותחים בתנ"ך, אך הם מובילים לכיוונים שונים. בשער הראשון נמשך הוט הביוגרפיה של בורחס, תוך התעכבות על הפגישות המכשיות הראשונות עם יהודים ועם יהדות בעת שהותה של משפחת בורחס באירופה. בז'נבה, בעת ליסר דייו שם בגימנסיה, היו שני חבריו הקרובים ביותר של בורחס שני יהו־דים מהגרי־אירופים במוצאם, אבר־מוביץ' וז'יכלינסקי. שבורחס שמר על קשר עמם עד מותם. ביחוד שמר של מוריס אברמוביץ' חוזר ונשנה בכתביו השונים, במין הוקרה ספרותית לידיד נעוריו שביקש להיות משורר והבטיס את הארגנ־טינאי הצעיר בסוד הוויות ספרותיות רבות. עם מותו של אברמוביץ' כתב בורחס שיר־קינה בפרוזה שנאסף בקובץ־שיריו האחרון "בעלי הברית" (1985). ספרה של אייזנברג הופיע לפני צאת הקובץ האחרון הזה, אך היא עוד מספיקה לציין בהערה את הופעת השיר "הקינה" כראה תחילה אורי בעיתון "לה נסיון". ימים ספורים אחרי מות הידיד בז'נבה. פחות משנה לאחר מות אברמוביץ' עתיד למות גם בורחס. גם הוא בז'נבה. "אותו תארצות־הולדת ש־לי" (כבתב ב"פרולוג" ל"בעלי הברית"). באותו הקובץ נאסף גם שיר־בפרוזה נוסף בשם "אברמוביץ'" שאת דבר הופעתו לא הספיקה כבר

עדנה אייזנברג לציין.

בפרקים אחרים של החלק ה־ראשון עומדת אייזנברג בהרחבה וב־דייקנות על פגישותיו של בורחס בעת שהותו בספרד עם רפאל קני־סינוס־אסנס, שער אורתודוקסי הד־סיו לראות בו את מורהו־רבו. רפאל קנסינוס־אסנס, איש מדליה, לימד בסמינריון לכמורה. כאשר גילה יום אחד את שם משפחתו ברשומות האינקוויזיציה הספרדית. למן אותו היום שבו החליט מניההוכיח כי הוא יהודי, נעשה קנסינוס־אסנס לחובב כל דברי יהודי ולעושה בספרות של היהדות בספרות הספרדית. בין השאר נודע בתרגומיו לתלמוד ולכמה מספרי המקרא, וכן גם בכל תיבות הרבות על נושאים מן ההוויה היהודית בספרי הקודש. הוא זה שפתח בפני בורחס את שערי היה־דות בחינת תרבות־עולם של עב־עולם. כבר לתמיד עתיד בורחס לראות את היהודי בדמות זו שהוט־מיר בפניו מורהו־רבו שעמו התוודע במדריד: היהודי כבעל התרבות הכוללת, הקוסמופוליט האידיאלי.

ועוד מטעימה אייזנברג את השתקעותו של בורחס בשפה ה־בספרות הגרמנית שגם אליה הובילו אותו כתבים הקשורים ביהדות: היינה היה המשורר שבאמצעותו התוודע לשירה הגרמנית, ואילו הספר הגרמני הראשון שקרא מ־תחילתו ועד סופו היה "הגולם" של גוסטב מאיירינק. ספר שעתיד גם הוא לעודד הרים לאורך כל יצירתו

מכל מקום, חשוב לציין שהגרמנית כמו הספיקה לבורחס לצורך ההתוו־דעות ליהדות הוא לא למד מעולם עברית, ועל כך קונן ברבות הימים לא מעט, ובעצם כבר במסה משנת 1931 "להגנת הקבלה" שבה דיבר על "בורחי הגמורה כמעט בשפה העברית". אך בגרמנית קרא את כתבי שלום, את כתבי בובר — ומעל לכל את כתבי קפקא, שעתיד היה לתרגם מהם לספרדית. בדרך כזאת התוודע בורחס גם לכל הסתירות והמבאבות של הקיום היהודי גרמני", בהיותו מבוא לגורל היהודים בתקופה הנאצית. גורל שעתיד היה להעסיקו הרבה, ביחוד בשנה ש־בים מן הרעיונות הנאציים הגיעו לארגנטינה, והאנטישמיות בוטה הנאצי קנתה לה שם שביתה.

על נושאים אלה כתבה אייזנברג בפרק על "נאציזם ויהדות". בורחס כתב כמה מאמרים אנטי־נאציים מוהירים במשך שנות השלושים, ובשנת 1939 עצמה כתב את המסה "הגדתו של חובב־הגרמנים" שבו, הגביע, מתוך סארקאזם נפלא, על סתירותיה שמתוך בערות של ה־תאוריה האנטישמית של הנאצים, הגרמנים והמקומיים־ארגנטינאיים. מלחמתם של הגרמנים ביהודים העסיקה את בורחס הרבה גם ביצירתו הבדיונית, והיא הרקע והמרכז של כמה מן המעולים שבסיפוריו. עדנה אייזנברג מנתחת אותם בחלק השני של ספרה: את "הנס הסמוי", שגיבורו הוא סופר

פרגאי המתגורר באותו הרחוב שבו התגורר במציאות קפקא, את ה"רקויאם הגרמני" שהוא ניסיון לשרטט את הביוגרפיה הרוחנית של נאצי ולהבין את סוד שבאותו ליהודי, הקורי רוד ירוזלם (על שם אחד מי־דידיו של גיתה, כבאמר באחת ההערות לניתוחה של אייזנברג את הסיפור).

תקופת פרון, וגורלה של יהדות ארגנטינה בתקופה זו, היא נושא לפרק אחר, "הגיגת המפלצת" (על שם סיפור שכתב בורחס בשותפות עם ידידו אדולפו ביוי־קאסרס). ולבסוף, הפרק הקורי על שם סוד מתוך השיר "ישראל, 1969". אחר משירי ההלל של בורחס למדינת ישראל: "העתיק שבעמים הוא גם הצעיר שבהם". בפרק זה מתוארת ה־התלהבות היוצאת מן הכלל של בורחס לישראל שהביאה את ה־משורר לכתיבת כמה המנונות שנתונו והיגה למרי בכלל שירתו.

במבוא לקובץ "הדו"ח של ברודי" (שבתוך "כל הכתבים" משנת 1974) כתב בורחס: "מעולם לא ויתרתי על דעותי (הפוליטיות), גם לא בשנים הקשות הקן. אך מעולם לא התרתי לקן שתהיינה מעורבות ביצירותי הספרותיות. להוציא את הדברים שכתבתי בעקבות הדיגשה שבה נתקפתי בעת מלחמת ששת הימים" (אייזנברג אינה נוקקת למובאה הזאת). אכן, בורחס נאחז בהתלהבות ציונית נדירה, אך איי־זנברג מטעימה שגם בשנה ההיא

שבה זכה בפרס ירושלים ובה ביקר בארץ, הוא לא ויתר על ראייתו את היהודי בדמות אזרח תרבות העולם, מי שהוא מעל ללאומיות במובן המודרני הצר והמסוכן, ושמילא הביע חרדה ביחס לגורל הדימוי הזה של היהודי, שהיה כה יקר לו, בתנאי מדינה לאומית חדשה, הנתונה במצור. ומצד שני — דווקא התקומה המדינית הזאת היא שמילאה אותו בהתלהבות כזאת, כאשר לערכי התרבות והספר נוסף בדמותו של היהודי הישראלי ערכי הגבורה הצבאית (ערכים שאותם העריך בורחס) — הוא מדבר על כך בשיר "ישראל, 1969". בכל מקרה, עדנה אייזנברג מביאה מפי בורחס עצמו, מתוך השיחה הארוכה שקיימה עמו בשנת 1979, דברים על חששו מפני אובדן היהודי ה"קוסמופוליטי" (אם לציין כך את הערכים הללו, במלה לא לגמרי מדויקת) של היהודי הישראלי.

בחלק האחרון של הספר מעניין במיוחד עיונה של המחברת ביחסו של בורחס אל המיתוס של "הגאוצ'ו היהודי", הקשר בימוי העצמי של היהודי הארגנטיני. כל האירוניות הבורחסיות וכל יחסו המורכב לש־אלות הזהות, האותנטיות וכיו"ב באות על ביטויין בגישתו אל פרשת ה"גאוצ'ים היהודים" הזאת. ואולם כן הנבוע להיכנס כאן לדיון ממשי בפרשה זו, או לתת מושג נוסף על תוכנו העשיר של הספר הזה. אכן, ראוי מאוד לתרגמו לעברית.

בריון
הגיעו ספרים חדשים
מ־ BLACKWELL ,OXFORD U.P.
ועוד.
בנושאים: פילוסופיה, היסטוריה, פסיכולוגיה
אריון ספרים תל אביב
דיזנגוף 198. טל. 03-222049

חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד

קבלת החלטות בסוגיות הבטחון הלאומי: היבט ישראלי — יהודה בן מאיר

הספר שלפנינו מתחקה אחר דרכי קבלת ההחלטות בישראל מאז קום המדינה. המחבר מציג הערכה בקורתית של תהליך קבלת ההחלטות, ומצביע על חולשות ופגמים בסיסיים במערכת.
בסקירה תיאורטית על תהליך קבלת ההחלטות מתעכב המחבר על כמה יסודות ועקרונות פסיכולו־גיים מרכזיים הכרוכים בכל תהליך של קבלת החלטות, וגם נותן תיאור של תהליך זה כפי שהוא מתבצע בכמה ממדינות המערב.

"קו אדום". בשותפות עם אוניברסיטת תל־אביב המרכז למחקרים אסטרטגיים ע"ש יפה

אנושות בצל האטום — עורך: אבנר כהן
בספר הזה נקבצו מאמרים מאת מחברים שונים שנושאם הוא מירוץ החימוש הגרעיני. המאמרים נחלקו בשלושה שערים, על פי תכנם: א. דברים בהיקף העולמי ובמשמעות האסטרטגית והצבאית. ב. דיונים במשמעויות הפילוסופיות של הנושא. ג. התייחסות ישירה לנגיעה הישראלית בנושא. עניינו של הקובץ הוא בהבנת המשמעויות המוסריות־תרבותיות של העידן הגרעיני לאנושות בכללותה ולישראל בפרט.

חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד

אתרינו
קונים ספרים
טריונפו
TRIONFO
טל' 02-226351 03-269328

שלק — אנטיקואריאט
ספרים ישנים
ועתיקים
הדפסים עתיקים
ומפות
גרפיקה
דקורטיבית
המלך ג'ורג' 36 ר"ג 42
תל־אביב, טל' 288613 (03)
* * * * *
קונים ספרים
ישנים ועתיקים
ברוב השפות
מחירים גבוהים!

קבלת מודעות!
מ־8.00 עד 20.00
הלוח הארצי
עד 60 יום אשראי
03-727630
03-739297
03-738707
לבעלי כרטיסי אשראי

SOTHEBY'S
FOUNDED 1744
בעקבות הצלחת המכירות בישראל נקיים
מכירת יודאיקה
בירושלים
מאי — 1988
הפריטים יתקבלו למכירה בישראל, ע"י מומחי סותבי'ס הבינלאומיים עד 25 בינואר 1988.
ספרים עבריים, כתובות, מגילות וכתבי־יד
ע"י פרופ. אברמסקי (סותבי'ס - לונדון).
תשמישי קודש, חנוכיות, גביעים, ציור וגרפיקה
ע"י ג'י. וינשטיין (סותבי'ס - ניו־יורק).
לקביעת פגישה, לצורך הערכה ומכירה, נא התקשרו בהקדם למשרדנו.
כתובתנו החדשה:
רחוב גורדון 38, תל־אביב טל. 03-223822, 246897
בשעות 09.00-17.00
קטלוגים של מכירות סותבי'ס בעולם, למינוי ורכישה במקום.
סותבי'ס
בית המכירות הפומביות הגדול בעולם.

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
רחוב יוסף הנשיא 13
הופיעו:
המשטר הפרלמנטרי בישראל
מאת שמואל סגר
תרגם מאנגלית עמוס כרמלי
הקדמות אבא אבן ופרופ. יצחק קלינגהופר
בשנת הארבעים למדינה מובא בספר זה תיאור עדכני ומקיף של המערכת הפרלמנטרית בישראל על כל היבטיה.
268 עמ' המחיר 45 ש"ח.
ערים ועיור בישראל
מאת פרופ' אלישע אפרת, אוניברסיטת תל אביב
מהדורה חדשה, מורחבת ומעודכנת לשנת 1988 262 עמ', 38 מפות עירוניות 22 לוחות וצילומים. המחיר 24 ש"ח.
להשיג בחנויות ספרים מובחרות ובהוצאה:
יוסף נשיא 13 תל אביב, ת.ד. 4810

האוניברסיטה הפתוחה
יום עיון בנושא
דמות הגורגונה (מדוזה) במיתולוגיה ובאמנות היוונית
16.15 התכנסות
16.30 יו"ר הגב' דרורה בהר"ל
ד"ר דניאל גרשנזון: דמות הגורגונה (מדוזה) במיתולוגיה היוונית
17.45 פרופ' ישראל רול: דמות הגורגונה (מדוזה) באמנות היוונית (ההרצאה בלווי הקרנת שקופיות).
יום העיון יתקיים ביום רביעי ט' בטבת תשמ"ח 30 בדצמבר 1987 בבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, תל־אביב.
יום העיון נערך במסגרת הקורס "יוון הקלאסית".
— הציבור מוזמן —

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושם

אין סיקור אוביקטיווי

אין ולא יתכן סיקור אובי־קטיווי לחלוטין, קובע לורנס גרוסמן, ראש רשת אן־בי־סי האמריקאית, בתשובה לשאלה פרובוקטיווית של מתי גולן, ב"זה הזמן". אני רואה כבר את פרצופם המחייך בהסכמה, של המאשימים את הטלוויזיה בכל מה שקורה ביו"ש ובעזה. בכלל, באחרונה אני חשה שפר־נסתי בסכנה: עלי לעמוד בת־חרות קשה עם שרים וחברי־כנסת שנעשו מבקרי טלוויזיה חריפים. לי לא נותר אלא לרוץ במצב עצמו, ולהניח להם את הביקורת.

גרוסמן איש קשה ונוקש בדעתו. אין הוא מעלה חיוך על שפתיו. הוא משיב להם. לדעתו, הכתבים שלו מאופקים והוגים. אין אמת באשמה שהכתבות הן שילוב של נקיטת עמדה ד־סיקור. הכתבים אינם משמשים פרשנים. ורשת אן־בי־סי מע־סיקה פרשן רשמי, הלא הוא ג'ון צ'נסלור. אמנם גם גרוסמן יודע שמצלמות הטלוויזיה יש בהן פי־תוי. כאשר ביקר בעזה באחרונה עם צוות טלוויזיה, נוכח שוב לדעת זאת: ברגע שהילדים ראו את המצלמות, פתחו בהפגנה. אבל לא רק ילדים בעזה. גם פו־ליטיקאים עושים שימוש במצל־מות הטלוויזיה למטרותיהם. זה אופיו של המדיום.

מהיכרותו הקרובה עם כתבי טלוויזיה כאן, אין גרוסמן רואה בהם מרדנים. אדרבה, לדעתו תגובתם וחשיבתם של כתבי הטלוויזיה הישראלית קו־נבנציונאליות מאד, ועל־פי רוב הם הולכים בעקבות הציבור ות־גובותיו. מכל מקום, קשה להאמין שכל המהפכנים והשמ־אלנים מצאו מקלט בבניין הטלוויזיה הישראלית. במקרה הטוב, פועל שם אוסף של כתבים בינוניים מאד. רק בעניין אחד — הסיקור שמקבלת יש־ראל בעולם ללא פרופורציה לגודלה — נשמע גרוסמן כ־מתגונן. הוא מודה שישראל אמנם אינה מרכז העולם, כפי שהיא מצטיירת שם, בדיווחים. אפשר לפרש זאת פירוש חיובי ושלילי כאחד.

ואם דנים בסיקור טלוויזיוני, הנה, לדוגמה, כתבתו של מנחם הדר ב"יומן השבוע" של ליל שבת. כמדומה, לגמרי במקרה, תפסה המצלמה איש ביטחון (שבינתיים פוטר מתפקידו) יורה לעבר מיידי האבנים, ולא באויר. מנחם הדר, נקלע ללא־ספק לאותו מחסום ולא בחר במיוחד להופש אחד יורה זה או אחר. אבל דווקא תמונות אלו חשפו מצב של מין מערב־פרוע, ה מאיים עלינו פירכמה ממיידי האבנים.

כך גם כתבתו של גיל סגן ממונה בלאטה — מוקד ה־התפרעויות בגדה. כתבה זו העבירה בנו חלחלה, הן בגלל האיבה הנוראה והן בגלל המצב שם, שיצא מכלל שליטה. לא ישנה אם צה"ל ישתלט על בלאטה הרוחות יירגעו ל־מראית־עין, לזמן־מה. חומר הנפץ נמצא שם והוא גלוי לעין כל. וכאשר צועקים אנשי המ־חנה שאנחנו כובשים אכזריים והם רוצים להיות לבדם, מת־חשק לי באמת שנעזוב אותם לנפשם. אמנם אינני מקנאה בהם אז, אבל הדי זה אינו מעניינו. לקנא אפשר רק במתנחלים ביו"ש, שאינם רואים, אינם שומ־עים ואינם יודעים דבר על ייאוש ועל התפרעויות. עכשיו הם גם מהללים ומשבחים את צה"ל, לאחר כל מה שהטיחו בו. אכן חזון אחרית הימים.

ואם מדובר בפרשנות, אני מוצאת את עצמי מסכימה עם אודי פורת. בלשון המעטה, הרי זה מגוחך מאד כאשר עמוס ארבל עוטה חשיבות עצמית ומראיין את גיל סגן על המצב בשטחים. אם אין לטלוויזיה פרשנים, יותירו במחילה את הפרשנות לדיווחיו של סגן.

כיצד להשיג מיליון שקל

כל מה ששר החינוך והתר־בות, יצחק נבון, מסוגל לתרום ל"יד ושם", אלו כדים מלים יפות, מנוסחות כהלכה, וגלגול עיניים לשמיים. אבל השורה האחרונה קובעת שמשרדו אינו יכול להפריש סכומים נוספים מתקציבו, כדי להציל, פשוטו כמשמעו, את "יד ושם" — אם כי מדובר במוסד שנהפך לסמל, ויש לו לכל הדיעות חשיבות חינוכית וסמלית ממדרגה ראשונה. תקציבו של "יד ושם" אינו עולה על שני מיליוני שקל בשנה, ומנהלו הנאמן והנרדף, יצחק ארד, גם אומר ש"יד ושם" לא חרג מתקציבו, אבל הכספים מספיקים בקושי לתשלום מש־כורות.

כפי שדווח בכתבה של בני ליס, ב"יומן השבוע", אין "יד ושם" מסוגל להקדיש תקציבים הכרחיים וכהוראים לאיסופו של חומר ארכיוני נדיר, ולרכישת מיליוני מסמכים חשובים מ־מזרח־אירופה, שרק עכשיו אפשר להגיע אליהם ולהביאם לכאן. אם לא יובאו מסמכים אלה לישראל, יילכו לאיבוד.

מתברר שהעם היהודי ומ־משלת ישראל אינם נזעקים. לא שמעתי שחברי־כנסת בעלי מצ־פון והדעה יעלו את העניין בכנסת. עכשיו שר החינוך מש־ליך את הכדור למגרשו של שר האוצר, וזה מחזירו למגרשו של שר החינוך. משחק ישראלי מוכר וטיפוסי. יש מי שבא ומציע להעביר ל"יד ושם" מתקציבם של תיאטרונים, כמו הבימה ותיאטרון חיפה. לי יש הצעה מעשית פירכמה: אם לממשלת ישראל חסרים מיליון שקל, מדוע לא לקחת אותם מתקציב האבטחה של השר שרון? שם היד פתוחה בנדיבות. הרי שרון עצמו אומר במפורש שאין הוא זקוק לאבטחה כל־שהי. אפשר גם לקחת מן הסכו־מים שהאוצר מנדיב ביד רחבה לרכישת מכוניות חדישות ויקרות יותר לשרים.

אני מתפלאה שהאחראים ל־תקציב "יד ושם" אינם מליטים את פניהם מבושה.

סיטואציה ישראלית

כמנחה ב"זה הזמן", נותן מתי גולן ביטוי לתחושה של צופים רבים, כשהוא מראיין את צבי גבעולי מתוך רגשי הזדהות. מתוך סקרנות של אמת לדעת כיצד הוא חש. את צבי גבעולי, פסיכולוג ויועץ סוציאלי, פגשנו בראשונה בסרט שהוקרן בשעתו ב"מבט שני", על הורים שכולים התמודדותם עם השכול — נושא ישראלי מאד. גבעולי שימש אז יועץ ומדריך להורים השכולים. עכשיו אנו פוגשים בו שוב — כאב שכול. בתו, אמי לוין ז"ל, עובדת סוציאלית גם היא, נרצחה בלשכתה בבית־שאן.

רגשות אשם מעיקים על גבעולי, על שחינך את בתו הב־כורה ללכת בעקבותיו. הוא מודה שרק עכשיו הוא מבין את משמעותה של האמירה — עד שזה לא קורה לך, אינך מבין. אמנם מתוך קרבה להורים הש־כולים, שאל את עצמו לא־פעם כיצד היה נוהג ומגיב אילו קרה לו אסון כזה. אפילו הפעיל על עצמו מעין מוגסטית. אבל מבחן המציאות שונה בתכלית. צבי גבעולי אינו מפגין רחמים עצ־מיים. הוא איש עצוב וכואב, המנסה, גם בשל מקצועו, ל־הסביר ולשכנע את עצמו. הוא מנסה למצוא תקווה בשכול. לא להתיר לשכול להרוס לכל תחומי החיים. לא להשלים. לשאת את הסבל ולא להיכנע. לפנינו סיטואציה טראגית שכל האמיתות אינן יכולות לה, — הן נוגעות רק בשוליה.

אנוסים יהודים

למרות הציניות והספקנות, עדיין אפשר להתרגש למראה אידה נודל, המדליקה נר של חנוכה במין שיטתיות. בעיניה דמעות התרגשות, אף־על־פי שהיא מצטיירת כאשה חזקה מאד, שאינה מזילה דמעות בנקל. אם לא היתה כה חזקה, לא היתה מסוגלת להתמודד עם כל מה שהתנסתה בו. מיד לאחר־מכן, כמו פרק המשך או התוולה, סרט תעודי ושמו "מסע אל עמי". הסרט משלב זיכרונות ותמונות ממסעם של בני־נוער ישראלים לברית־המועצות, ב־שנת 1957, כלומר לפני שלו־שים שנה. בני נוער אלה נפגשו אז בפעם הראשונה עם יהודים בברית־המועצות.

במיומנות רבה, וכשמץ ה־תרגשות, נדיר למדי במי שכובש את רגשותיו, מפגיש יעקב אודיאניר את גיבורי המפגשים משני הצדדים. מצד אחד, הישראלים, שהיו אז צעי־רים ולא ידעו למה לצפות, כי הנעלם היה גדול. ומהצד האחר — אם כי עכשיו זה כבר אותו צד — אותם יהודים שהגיעו או למוסקווה, מכל רחבי ברית־המועצות, כדי לפגוש ב־ישראלים ולהתבשם ממראה עיניהם. גם הם לא ידעו למה לצפות. לדבריהם הרגשים, ה־תחושה היתה של עולם שונה, הכרה עמוקה שזה העם שלהם.

כך גם חשו למראה האקוטי של שני יהודים תימנים, בעלי פיאות, שריקדו שם ריקודים תי־מניים ואחד מהם הוא עכשיו מראיין משעשע מאד.

הרגשים מרגשים גם היום. מרגשים מאד הצלומים ה־מוקרנים בתכנית. אנו צופים בקהל יהודי הסוגר על המשאיות המובילות את הישראלים. נשים וגברים בוכים, מחבקים את הישראלים הצעירים. וגם היום אנו רואים דמעות בעיניים. "מכירים יהודים, לפי הצורה שהם מבינים בך. לפי העיניים, ידענו שזה יהודי", מספר אחד המשתתפים. מתברר שכבר אז ידעו מלים בסתר לכם שלמפגש זה יהיה המשך.

כאקורד סיום, מספר משה נצר, ראש המשלחת, שכאשר דיווח על המפגש לבן־גוריון, אמר לו הלה ברוח נבואית: "אלה האנוסים היהודים של ברית־המועצות. לא יעברו עשר או שתים־עשרה שנים, והם יתחילו להגיע. זו תהיה התפרצות משיחית".

הולכים על־בטוח

ב"סיבה למסיבה" הולכים על בטוח. מפגישים את כלות פרס ישראל, שושנה דמארי ושרה לוי־תנאי, שתי תימניות "גד עיות", בחיפוש הנוסטאלגי אחר עבר ושורשים. מגלים מחדש את להקת "ענבל" שכמו היתה לה ערגה. "הגעש היהודי" מופיע באחד המערכונים הקלאסיים שלהם, "כותב הבקשות", מאת שייקה אופיר. אצל הגששים לא מפריע לאיש שאנו כבר מכירים את הסקטשים ואף את הג'סטות כמעט על־פה. אדרבא, אלה נהפכו למין קלאסיקה ישר־אלית. הגששים ראויים באמת לפרס ישראל, ואינני מקורית בדיעה זו. אין כמו הגששים [illegible] אלית, המרבדים ללב מילם ומצחיקים עד דמעות.

גם אי־אפשר לטעות בזמרת יהודית רביץ, המופיעה בשני שירים חדשים שכתב לה יעקב רוטבליט. "באה כאהבה" הוא פזמון בעל איכויות דקות, אך הפזמון האחר, על שבתות וחגים בדירות הגג, ישיר ושקוף מדי. זקוק לתחכום רב יותר; אם כי הסיטואציה של האשה האחרת אין בה תחכום רב.

וכמובן, ישנו שלמה ניצן שאין לו תחרות, ורבקה מיכאלי עצמה. אך את מיכאלי אני מעדיפה כקומיקאית, יותר מ־אשר כמנחה של תכנית־בידור פושרת.

נילי מירסקי — לא על עצמה

עלי להודות שיש לי דיעות־קדומות — לטוב ולרע — על אנשים רבים; גם על אלה שאינ־ני מכירה אישית ולא נזדמן לי לפגוש. נילי מירסקי היא אחת מאלה. היא נמצאת ברשימת העדיפויות שלי. אני אוהבת אנשים מוכשרים וחכמים, ה־עושים מלאכה חשובה ונאמנה, ואינם טשים לחשוף את עצמם באמצעי־התקשורת. גם אינם שייכים לחוגי ה"מו" האופנתיים המביעים דיעה בכל עניין תחת השמש.

מירסקי מתרגמת מרוסית ו־גרמנית כפי שרק בקיאה בספרות ואוהבת־ספרות באמת מסוגלת לתרגם. קראתי ו־שמעתי גם את דעתה הביקור־תית על מצב התרגום במקומ־תינו. אני חותמת על כל מלה שלה. אין ספק שהיא כואבת באמת את המלטורים שהשתלטו על תחום זה, הגובל בהפקרות.

ירון לונדון מגלה הפעם ב"סוף ציטוט" חושים טובים; כנראה הוא יודע שיושבת לפניו מישהי שאין הוא מסוגל ל־התחרות אתה לא בידע ולא באינטליגנציה. הוא מנמיך את הטונים האגרסיביים שלו עד לבלי הכר. הוא נוהג במירסקי בכבוד, אפילו מצטנע. אמנם הוא מנסה להכניס אותה למעגל הווידויים האישיים המקובלים, אבל היא שומרת על שלה, מסרבת להיגרר אחריו ולדבר על עצמה. בקושי היא מספקת כמה פרטים ביוגרפיים הקשורים ביריעת הרוסית שלה.

מירסקי רצינית ודרוכה, מעוניינת בעומקם של דברים בתחום עשייתה, הוזמנה לאולפן בזכות תרגומה המחודש לספרו של איסאק באבל, "חיל הפרשים ועוד סיפורים". אל פרסום הספר התלווה פולמוס עיתונאי ב־שאלת הצורך בתרגום המחודש. אין ספק שבאבל זקוק לתרגום עברי חדש. ומירסקי עשתה גם הפעם נפלאות, כדרכה. אבל אין זו סיבה לנתץ בשמחה לאיד את האנדרטה הספרותית של אברהם שלונסקי, מתרגמם הקודם של סיפורים אלה. זכותו של שלונסקי עומדת לו בזכות תרגומו של "יצירות־מופת מרו־

נילי מירסקי: לטוב

סית והישגיו בהקניית יצירות אלו לקורא העברי. תרגום המופת שלו ל"ייבגני אונייגין", אפילו הוא בלבד, מעמידו כבעל זכויות רבות.

לא זו בלבד ששלונסקי היה לוליין שפה, לטוב ולרע, אלא שהעברית עברה תהפוכות ב־עשרות השנים האחרונות. ייאמר לשבחה של נילי מירסקי, שנ־מנעה מהשתתף השתתפות פעילה בהילולה התקשורתית עם פרסומו של הספר, וכתשובה ללונדון היא אומרת — כמו שכ־תבה ב"אחרית הדבר" לספר — כי לדעתה היה באבל ראוי לתרגום עברי מחודש, והיא לא היתה יכולה להשלים עם פת־רונותיו של שלונסקי (כגון הארמיזמים שלו). היא חיפשה פתרונות משלה.

לאחר שכתבתי על ספר זה בגיליון "משקפי קריאה", ה־תפניתי לחזור ולקרוא בו, ואני מגלה אותו מדי פעם מחדש. אני מסכימה לדברי מירסקי, שהוא הפרוזאיקון הרוסי הגדול ביותר במאה העשרים. אין הוא סופר עברי, וכך, הוויכוח בדבר שמו נושא אופי קטנוני, קטרני וחסר כל פרופורציה. זה מסיח את הדעת מיצירתו של באבל. אילו רצה באבל, יכול לבחור בארץ־ישראל, כסופרים יהודים אחרים. אבל הוא בחר ברוסיה וכתב רו־סית. אם נקרא איסאק, למה לעברת כיום את שמו? ומדוע אין איש מתקומם על שבלו נקרא סול ולא שאול; שטרן הוא איזיק ולא יצחק; והפין נקרא ישה ולא יעקב?

מירסקי מדגישה את השניות שליוותה את באבל כל חייו, ואת המוטיב היהודי החוזר ונשנה בסיפוריו. כמירסקי, גם אני מוצאת בכתיבתו פסגות מהד־מות של כשר בישוי מודרני, הסתכלות מורכבת, סקרנות ה־גובלת במציצנות, אירוניה. סגנון כתיבתו אכן מזכיר פירמידה גבישית, רבת צלעות.

ואין לשכוח את תרגומה של נילי מירסקי — הפעם מוצדק היה בהחלט שלונדון יקדיש לה ולספר זה תכנית שלמה. גם אם העלותה את חמתם של הלוחמים בעישון.

מלל מיותר

"אולם ריק", כתבתו של פיטר ויינטראוב "במבט שני", דיווחה על מצבם של עולים מברית־המועצות, שנהפכו כאן לאמנים מובטלים ולארמוכרים, מסיבות רבות: מנטאליות, שפה, וגישה של שני הצדדים כאחד, ועוד כהנה וכהנה. נאמר אמנם כי יש גם אמנים ישראלים שאינם מהגרים, ואף הם מובטלים, אבל זה אינו מיישב את הבעייה. אלא שפיטר ויינטראוב לא אמר די בתיאור המצב ובהבאת דבריהם של האמנים עצמם. הוא כפה על הכתבה שלו פילוסופיות מיו־תרות לגמרי, על מהגרים, מצבי הגירה, גודל הטראומה. דברים מלומדים מאד, שמקומם אולי בדיון ציבורי, ולא בכתבה טלווי־זיונית האמורה לדווח על מצב ועל אנשים שנקלעו למצב זה. מרוב צרות שמשפיעים עלינו, כבר נעשינו אטומים לצרות הנראות לנו שוליות. מכל מקום, הכתבה היתה טעונת מלל מיותר, שנתמשך ללא־סוף.

עכשיו הזמן לקנות שולחן

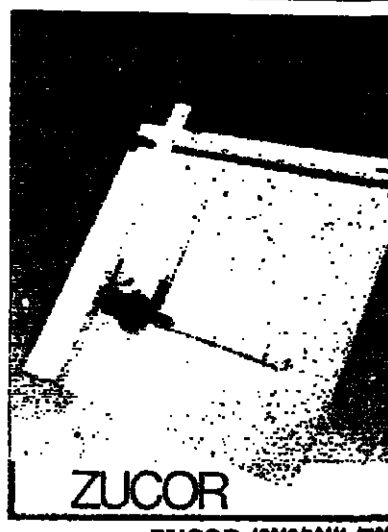

מכונת שירטוט ZUCOR
דגם O.K
~~485.- ש"ח~~ 325.- ש"ח

שולחן שרטוט 17-BIEFFE/NEOLTINO
+ לוח 80x120
~~574.- ש"ח~~ 435.- ש"ח

שולחן שרטוט יוניגרף
דגם Z + לוח 80x120
~~370.- ש"ח~~ 315.- ש"ח

עגלת BOBY לכל מטרה לבית ולמשרד
~~575.- ש"ח~~ 374.- ש"ח

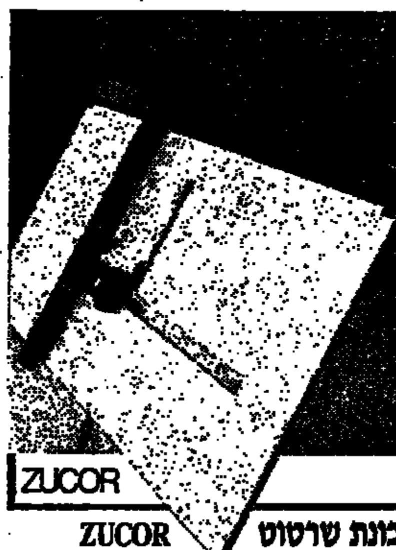

מכונת שרטוט ZUCOR
דגם M-45/S
~~610.- ש"ח~~ 480.- ש"ח

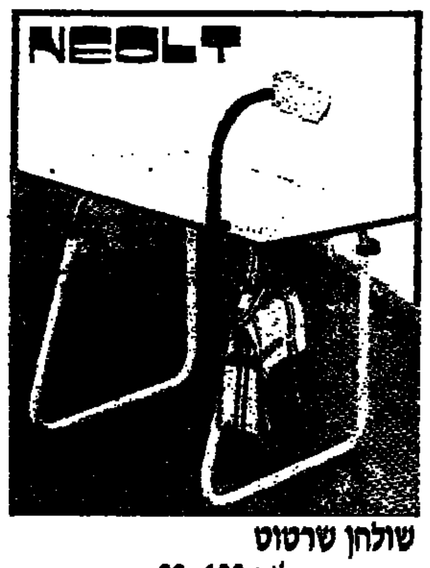

שולחן שרטוט
LOLLY + לוח 80x120
~~370.- ש"ח~~ 300.- ש"ח

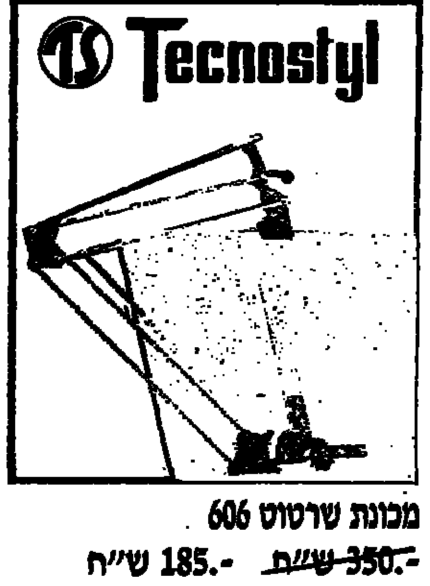

מכונת שרטוט 606
~~350.- ש"ח~~ 185.- ש"ח

מכונת שרטוט 628
~~485.- ש"ח~~ 330.- ש"ח

רשת קרביץ יוצאת במבצע חסר תקדים
לשולחנות ומכונות שרטוט.
תוקף המבצע עד גמר המלאי.

מתקבלים כרטיסי אשראי:
ישראכרט, ויזה דיינרס

KRAVITZ

חנויות קרביץ באזור המרכז: קרביץ מרכז: פרץ 29 ת"א 03-374526 ■ חשמונאים: ת"א רח' החשמונאים 107, טל. 5611330, 5610975, 5610986-03 ■ כפר המדינה ת"א, רח' ה' באייר 22, טל. 217628, 03-217736 ■ אבן גבירול ת"א, רח' אבן גבירול 86, טל. 03-228997 ■ גבעתיים רח' ויצמן 23, טל. 03-313152/310296 ■ שקם גבעתיים בנין השקם, רח' מודיעין, טל. 03-319172 ■ ראשון לציון רח' תרמ"ב 18, טל. 03-941964 ■ ראשון לציון רח' תרמ"ב 34, טל. 03-998289 ■ פתח תקוה רח' ההסתדרות 4, 03-905406 ■ חולון רח' סוקולוב 49, טל. 03-849851 ■ רחובות רח' יעקב 9, טל. 08-473251 ■ רעננה רח' אחוזה 117 טל. 052-452787 ■ רב מכר צומת גלילות, טל. 052-525262 ■ הרצליה רח' הנשיא 60, טל. 06-322358. חנויות קרביץ באזור הצפון: חיפה - הדר רח' נורדאו 15, טל. 04-674664/5 ■ נמל מחלקה סיטונאית רח' הנמל 24, טל. 04-663848/640940 ■ חיפה רח' העצמאות 39, טל. 04-640046/640940 ■ כרמל שד' הנשיא 129 טל. 04-382033. חנויות קרביץ באזור ירושלים והדרום: ירושלים רח' יפו 17, 03-221940/233538 ■ ירושלים ריהוט רח' יפו 17, טל. 02-223477 ■ ירושלים רח' בן יהודה 1, 02-223642/227433 ■ יבנה תחנת שער יבנה טל. 08-431848 ■ קרית גת בניין אוסירם, טל. 051-86319 ■ באר-שבע רח' הרצל 70, טל. 057-78119/78854 ■ שקם באר-שבע בנין השקם ■ אילת רח' אילות מרכז עברונה 1, 059-76779

המחירים אינם כוללים מע"מ

מכתבים למערכת הארץ

התרגיל הדמגוגי של שמיר

קריאתו של שמיר "להתאחד כו־לנו אחרי צה"ל" היא בחלקה הגדול תרגיל דמגוגי במטרה להציג את הניצים המשתוקקים לצאת "ולטפל בהם", ולדכא (יותר נכון: לנסות לדכא) את המהומות "ביד ברזל" כנאמנים בלעדיים לבטחוננו, כאילו אי אפשר לסמוך על אנשי השומר הצעיר, רצ, שינוי ואפילו המערך, אם כי חלקו של מה שמכונה אצלנו "שמאל" בכל מה שהוקם בישראל, כולל ביטחון, גדול לאין ערוך מתרומתן של "חרות", קודמתה האצ"ל ותנועות שוליים כגון "כך", "צומת" ו"התחיה". קריאותיו של שמיר על פי רוב מופנות לדמה הפרימיטיבית ביותר של רגשות הציבור.

מדאיגות לא פחות התגובות, בעיקר של העבודה, המבוססות רק על הפנייה לשכל הישר, ההיגיון ושיקול הדעת. זה לא מה שיקבע את עמדתם של רוב בוחרי הכנסת הבאה. סקרי דעת הקהל, כל עוד אין בודדות באופק הציבור קובע את עמדתו על סמך העובדות בשטח, מראים יתרון למערך. בתקופה של עימות, כשהאדרנלין נשפך בעור־קינו, קריאת ה"כולנו יחד", חזקה הרבה יותר מכל נימוק שכלתני.

לא ברור מדוע הפסיקו למעשה להוקיע את מעללי ממשלות הלי־כוד ולמה אין מציגים את מנהיגיו כמו שהם: מפריחי סיסמאות חסומי מוח הנשלטים על־ידי הרגשות ויצרים.

אברהם הרצברג
חיפה

הקול קול יעקב והידיים ידי עשו

במערך מורגשת איזו סתירה מוזרה כשמדובר בהתרחשויות בשט־חים. שר החוץ שמעון פרס, מטיף לשלום, רוצה שתקום ועידה בי־ן־לאומית כדי לזרז את תהליכי השלום עוד בדור זה, מבקר ארצות ומדינות, נפגש עם אנשים רמי־מעלה לשכנעם לרעיונו הנשגב. אולם שר הביטחון יצחק רבין נוקט יד חזקה כדי לשמור בביטול על סדר וביטחון בשטחים הכבושים. בתקופתו, כפי שהוא עצמו הכריז מעל דוכן הכנסת, גורשו מהשטחים פי כמה מאשר בתקופות קודמות. כפי שמדובר בהריסת הבתים ובמ־עצרים מינהליים.

האמצעים החריפים לא מעט התסיסו את חלקם של התושבים, במיוחד הצעירים, וכתוצאה מכך אולי צמחו המהומות בזמן האחרון. הנה שר החקלאות, אריק נחמקין, ביום של מהומות ברצועת עזה, מבקר באיזור גוש קטיף ומכריז שיש להמשיך בהתיישבות יהודים בחבל זה. האם התיישבות באיזור שכזה קרוב למוקד המהומות, אינה סיבה למהומות אלה?

חיים הצורי
אילת השחר

להסיר את הכפפות

עיתון "הארץ" ראוי לייחד כתר על מאמר המערכת "ראש קטן פה גדול" שנתפרסם בגיליון יום ה' 16 בדצמבר. סגנון בוטה מעין זה שנוקט במאמר נרמז לכך כי בעי־תון התגבשה החלטה "להסיר את הכפפות" במאבק התוכחי על חיסול מארת הכיבוש ובנגד המדיניות ה־הרסנית של ראש הממשלה ושל "חרות" הזומה. דווקא כשבאים הדברים ממוסד בעל דימוי "סולידי" כ"הארץ" יש להם משנה תוקף ומשום אינדיקציה לגודליותו של ה־נושא העובר על הפרק.

נזדמן לי להאזין לפני מספר שבועות לתוכנית רדיו עם גרשום שוקן בה הירהר בקול רם בשאלה אם פעלו רב השנים בעריכת עיתון "הארץ" אכן היה ראוי מבחינת תוצאותיו. בהקשר זה ציטט דברים ששמע מפי ידיד אנגלי שבפניו העלה אותה השאלה, ואשר ענה לו, כי ייחודו של "הארץ" טמון בכך שנודעת לו השפעה מתרבתת חשר בה (eminently civilizing influence בלשון הזומר) על החב־רה בישראל.

דומה כי בעיתון הרגישו בחוש נכון כי אינצלה זו, מכובדת ומ־תניפה ככל שתהיה, אין די בה ביו־מים מעין אלה. מול התהליכים ההרסניים מעין כמותם העוברים ובקצב מאיץ על החברה בישראל. מה שנדרש כעת, במיוחד נוכח גמגומו של המערך, זהו מאבק נחרץ ליצירת דעת קהל נגד המדיניות של "חרות" על הסכנות הקיצוניות שהיא נושאת בחובה. לא יהיה זה מופרז לומר כי עיתון "הארץ" יכול למלא תפקיד היסטורי במאמץ זה.

יעקב עמית
רעננה

הערת המערכת: כאשר הנסיבות דורשות זאת, אין בהכרח סתירה בין תרבות לבין שפה שאינה משתמעת לשתי פנים.

הלוח הארצי
הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
10 ש"ח כולל מע"מ

הארץ

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן חיפה | הלוח הבטוח

כלהעיר ירושלים | חדשות הארץ

דירות למכירה

קוטג'ים

דירות בכלי

קבלנים מציעים

וילות ובתים

פנטהאוזים

קוטג'ים

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות מרוהטות

דירות בדמ"ב

ביקוש דירות

דירות בשכ"ח

מכוניות

אודי

אוטוביאנקי

אופל

אלפא

אמריקאיות

אוסטין

ב.מ.וו.

דייהטסו

דלתא

הולבן

מנדרים

מרקמורים

לנציה

מסחריות

מרצדס

סובארו

פיאט

פיז'ו

פולקסוואגן

פורד

סיטרואן

סיאט

סוזוקי

משאיות

רנו

ביקוש רכב

הצעות עבודה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה איסור יסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או בהנות חיותו נשוי או הורה אלא אם אופי או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה

העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

מתקבלות הזמנות
ללוח
כל העיר
02-247118
לבעלי כרטיס
אמאו
ויזה
וישראכרט

صكدا من الاهل

הכוונה הארצי / הארץ חדשות

המשך ירושלים

● מנהל חשבונות מוסמך + נסיון בניהול חשבונות בית ספר גדול בכל שעות לפנות בצירוף קורות חיים לת"ד 31239 ירושלים (5352)

● אחות מוסמכת למכון פיזיותראפי עם המלצות 712672 (5353)

● מזכירה בכירה + נסיון ידוע שפת אם אנגלית + הדפסה עברית ואנגלית לעבודה עם אתה. 226838 (5380) 867264 .861773

● עובדת תמלילים עברית ואנגלית + הקלדה מהירה 233436

● מזכירה בכירה עברית/אנגלית + עיבוד תמלילים למשרה מלאה (5450) 240438

מנפאור

הילה

● "הילה בע"מ" שירותי כוח אדם, בן יהודה 19

תיגבור

● רח' שמאי 12 כניסה א', קומה ד', 240439

אביב

● הרבנות 5, ק"א, 249619 .228238

ביקוש עבודה

עזרות ומטפלות

רפואת שיניים

עסקים

חבר

מגרשים

משרדים

אולמות

בריאות

חימום והסקה

מחשבים

מציעים למכירה

פסנתרים

צילום

ציפוי אמבטיות

רהיטים

ריפוי והדרכה

בעלי חיים

מערכות סטריאו

עתיקות

שיעורים פרטיים

תבדה טובה

חוגים

קורת גג

בתי אבות

מכירות חיסול

מקררים

אסטרולוגיה

טלוויזיות

עבודת פרך

שעורים פרטיים

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

3.5 — 3 חדרים

שכ"ח

תווך נבעה אשקלון סל': 051-33933

● דו משפחתי מרכז אפרידר, 4 חדרים $95,000

● ברנע, שיכון עובדים $120,000

● בנטיא, דו משפחתי 3 חדרים אפשרות לבניה $10,000

● וילה גדולה ברוח

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

ב.מ.וו.

דייהטסו

סאאב

סובארו

מכירות ושירותים

מחסנים

הלוואות

חנויות

מבני תעשייה

סאונות

שיפוצים

מוכרים

כלינגיה

הכוונה הארצי — כאן דרום

אזור הדרום

סוסיתא

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

מסחריות

משאיות

עזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

עסקים

חנויות

הקלאות

שידוכים

מכירות ושירותים

הצעות עבודה

מחשבים

שידוכים

הברות

מכון מ.ש.פ. שירותים פסיכולוגיים

עבור אחד מלקוחותינו — בית הוצאה לאור חברה גדולה, דינמית ובעלת מוניטין דרושים

I מנהל מחסן ספרים

תיאור התפקיד: פיקוח על אספקת הסחורה ועל מלאים, קשר עם מחלקת השיווק והייצור, הפעלת עובדים מסייעים.

כישורים נדרשים: כושר ארגון, נסיון בניהול מחסן ממוחשב ובניהול עובדים, ידע באנגלית, השכלה מתאימה, נכונות ויכולת לתת שירות נעים ואנושי לגורמים הקשורים, מקום מגורים ירושלים. נסיון של 5 שנים בענף.

II מקדם מכירות — מסייע למערך השיווק במבצעים מיוחדים

תיאור התפקיד: על המועמד לעניין קניי ספרים פוטנציאלים, לבקר בנקודות מכירה על מנת להציג את החומר של החברה ולקדם את המכירות. העברת אינפורמציה מהשטח אל מחלקת השיווק.

כישורים נדרשים: סקרנות והבנה בעולם הספרים, יכולת הסברה ושכנוע, יוזמה, ניידות, נכונות לעסוק גם בחלק המכירתי של הנושא, הופעה ייצוגית, גיל רצוי 35 — 25

תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורים

להגשת המועמדות יש לפנות בכתב יד תוך פירוט קורות חיים, ניסיון עבודה והשכלה, וציון מספר המשרה לת"ד 13012 ירושלים 91130

המודעה מופנית לנשים וגברים כאחד

להר־אדר ישוב קהילתי דרוש

פקח בניה בישוב

נסיון קודם בעבודה דומה - יתרון

כישורים דרושים: טכנאי או הנדסאי בנין.

תנאי שכר טובים

יש לפנות אך ורק בכתב יד להר־אדר ד.נ. צפון יהודה, מיקוד: 90970

קריירה שרותי כח אדם בע"מ

לסניפינו בת"א, נתניה ורחובות

★ **הנדסאי חשמל/חשמלאים מוסמכים** נסיון תעשייתי, לעבודה במשמרות, 5 ימים בשבוע.

★ **טכנאי** לתיכנות והפעלת CNC, לערוה בת"א, 3 שנות נסיון לפחות.

★ **כרסמים** בעלי נסיון של 3 שנים לפחות, פרופיל צבאי גבוה.

★ **רתכים חשמל/שריון/CO_2** מנוסים, פרופיל צבאי גבוה.

★ **מכונאים** בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי, לעבודה במשמרות, 5 ימים בשבוע.

★ **מכונאי רכב בנזין/דיזל** בוגרי בי"ס מקצועי, בעלי נסיון של שנתיים לפחות.

★ **מזכירות** ע, ע/א+הדפסה, למשרות מלאות ולמשרות אחה"צ.

★ **כתבניות תמליליות** עברית־אנגלית מנוסות.

לסניפינו בת"א ורחובות

★ **מנהל עבודה** בוגר קורס מנהלי עבודה, בעל נסיון תעשייתי, לעבודה ב־3 משמרות באזור פ"ת.

★ **נהגי סמיטריילר** בעלי נסיון בהפעלת מלגזה

★ **עוזר/ת מנהח"ש** מנוסה + נסיון בחשבשבת.

★ **מזכירה ע/א** מנוסה לניהול משרד (גיל: 28-35).

לסניפינו בת"א ונתניה

★ **תמליליות** עברית־אנגלית־ספרדית, עברית־ספרדית, לאזור הרצליה.

לסניפינו בתל־אביב

★ **טכנאי** אלקטרוניקה ו/או מחשבים, רקע בעבודת מעבדה. נסיון רב בתחום IBM-P.C.

★ לחברת מחשבים **מנהל מחסנים** עתיר נסיון בתחום רכיבי אלקטרוניקה, שליטה באנגלית.

★ **מכיני הזמנות** למחסני תוצרת בת"א, עבודה ב־3 משמרות.

★ **נהגי ג'** מנוסים בהובלת סחורות, גיל 30+. לעבודת לילה, 5 ימים בשבוע.

לסניפינו ברחובות

★ **מזכירה** + הדפסה מעולה, ע/א+נסיון בניהול משרד, ידע במעבד תמלילים — יתרון. העבודה בירושלים, 5 ימים בשבוע.

★ **אחראית קו ייצור** טכנאית ייצור או תופרת מנוסה.

★ **תופרות** למפעל מסודר.

משרות קבועות, תנאים מצוינים, ארוחות והסעות

תל־אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848

רחובות, הרצל 158, טל. 08-465277

נתניה, שמואל נציב 17, טל. 053-338901

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

---

caprice d'art

International marketing L.t.d.

לאגף השיווק של חברה יצרנית **דרושים**

רכז מכירות

★ בעל יכולת לניהול משא ומתן עם רשתות שיווק

★ נסיון מוכח במכירות מרוכזות

מנהלת משרד

★ נסיון מוכח בניהול וארגון משרד

★ בעלת יוזמה ויכולת עבודה עצמאית

★ שעות עבודה לפי הצורך

★ ידע באנגלית

מנהלי סניפים

לאיזורי תל־אביב וגוש דן, חיפה והצפון

★ נסיון מוכח בניהול מערכת מכירות

★ נסיון בארגון וניהול כח אדם

★ גיל 35 — 27

★ רכב חובה

למתאימים תנאים מיוחדים

נא לפנות בכתב לת"ד 24051 ירושלים

או טלפונית 02-527205

סודיות מובטחת

זמיר

דרושים/ות

עובדי ייצור

לעבודה ממושכת במפעלים בסחוניים

יוצאי צבא פרופיל 72 ומעלה.

בוגרי בי"ס מקצועי במגמות מכניקה/מכונות או בוגרי קורסים מקצועיים בצבא.

5 ימי עבודה ארוחות והסעות מרוב חלקי הארץ.

אנא פנה לסניף הקרוב אליך. לקבלת פרטים לעבודה **באיזורך**

חיפה: רח' החלוץ 3 טל. 04-870373

ק. ביאליק: צומת צור חל. טל. 04-709284

תל־אביב: רח' בן־יהודה 26 טל. 03-284494

רחובות: רח' הרצל 202 טל. 08-473832

אשדוד: רח' רוגוזין 22 טל. 08-535455

באר־שבע: רח' ההסתדרות 73 טל. 057-73118

שרותי כח אדם בע"מ

למשרד הנסיעות רג'ואן ירושלים

דרושים/ות

פקידים/ות מורשים/ות לנסיעות

דרישות התפקיד:

★ עדיפות לבעלי תעודת מומחה לנסיעות

★ נסיון של 5 שנים לפחות

★ ידיעת שפות זרות

לפרטים: 8־5־02-224416

— סודיות מובטחת —

רים

תשלובת הריהוט הגדולה בישראל

דרוש

קצין בטיחות רכב

בוגר קורס קציני בטיחות רכב של משרד התחבורה

• העבודה בחצי משרה

• 5 ימים בשבוע

• מתאים גם לפנסיונר

לפנות: בטלפון 02-521111 ליליל"י

או בכתב 3405 ירושלים 91031 עבור "כח אדם"

דרוש **מהנדס אזרחי**

לעבודת תיאום ופיקוח באיזור ירושלים

02-827056

והערב: 02-976524

לבית חולים ביקור חולים דרושה

לבורנטית

עם תואר B.A בביולוגיה, ל־2/1 משרה, למעבדת הפריה חוץ־גופית.

טלפון: 02-248148,

02-864252 בערב

למוסד חינוכי לנוער מחו"ל

דרוש/ה

מדריך/ה חברתי/ת

לקבוצת צעירים מחו"ל דוברי אנגלית השוהה באשקלון

דרישות התפקיד:

אנגלית שוטפת, נסיון בהדרכה, שירות צבאי/לאומי, גיל 20 עד 28

משך העסקה 8 חודשים החל מ־14.1.88

מגורים עם התלמידים חובה

המעוניינים יתקשרו לטלפון 02-717421 שלוחה 29, 31, 32

שיטה

דרושים מחלקה משרדית

★ אקדמאי/ת לניהול לשכת מנכ"ל

נסיון רב במזכירות עיבוד תמלילים, יחסי אנוש טובים, שעות נוספות. ושליטה מלאה בעברית ואנגלית ברמת שפת אם.

★ מעבדת תמלילים — עברית אנגלית

כמו שפת אם לעבודה בשעות 19.00 — 14.00 תנאים מעולים

★ בוגר קורס חשבי שכר בכירים 8 שנות נסיון, למפעל עתיר ידע

★ סטודנט/ית מעבד/ת תמלילים בוא/י לעבוד אצלנו לפי שעות

★ תושב/ת בית שמש 1. מזכירה אנגלית + שליטה בעברית + מעט הדפסה. לשעות 13.00 — 8.00, 5 ימי עבודה

2. מנה"ש סוג 3 — 2 עם נסיון בחשבונות ספקים, לקוחות, הזמנות במערכת ממוחשבת

3. מחסנאי ממוחשב לתוצרת גמו"ה, מלאי ושילוח

ירושלים

בן יהודה 7,

טל: 02-242801

טל: 02-222177

להתקין דואל

האגודה לתכנון ולפתוח שרותים למען הזקן בישראל

דרוש/ה

מתאם/ת תוכניות דיור לקשישים

תאור התפקיד: סיוע בפיתוח וקידום תוכניות דיור לקשישים, בהיקף של חצי משרה.

דרישות התפקיד:

• השכלה אקדמאית באחד מהתחומים הבאים: מדעי ההתנהגות, עבודה סוציאלית עם רקע בתכנון

• ניסיון ארגוני בפיתוח תוכניות, הפעלה ומשא ומתן בין ארגונים.

• כשר ניתוח והבעה בכתב ובע"פ

• עדיפות לבעלי ידע וניסיון בתחום האקנה

• התפקיד הינו ארצי ומחייב נסיעות מחוץ לעיר

• מקום העבודה ומגורים בירושלים

תנאים לפי כישורי המועמד. העובד יועסק בחוזה מיוחד. לפנות בצירוף קורות חיים והמלצות לאשל, ת.ד. 3489 ירושלים. מיקוד 91034 ולציין "מתאם דיור" עד לתאריך 17.1.88

סודיות מובטחת

העיר צומת השרון

תל אביב גוש דן והשרון

לא מכרת לא שילמת
רק לוח העיר
המחיר למילה 10 ש"ח כולל מע"מ
קבלת מודעות
20.00–8.00 מ־
03־371261

דירות למכירה

טוביה לשם
דח קהילת סלוניקי 7 ת"א
03־481387

• בניהול, למכירה וילה דו־קומתית + יחידת מגורים נפרדת.

• בשיכון דן – להשכרה לתקופה ארוכה קוטג' מושקע + קלניקה + טלפון.

• בסביון במרכז למכירה וילה דו־מפלסית, מושקעת, מגרש 1300.

• בירושלים ברמות למכירה 3 1/2 מרווחת + גג ק"ג מיידי.

בהדר יוסף, להשכרה משרדים 400 מ"ר, 7 טלפונים, מיידי, לתקופה ארוכה.

• ביהודית הסכבי – להשכרה 4/1 ק"ד, מעלית, גג מרוצף, 2 חניות + טלפון

דירות גג

וילות ובתים

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז דירות גג

קבלנים מציעים

1.5–1 חדרים

2–2.5 חדרים

3–3.5 חדרים

4 חדרים ויותר

ראשל"צ

חולון ובת"ים

גוש דן

איזור השרון

תל"אביב

בת־ים

קונים זהב
ויהלומים גדולים
מהציבור
יהודה הלוי 143 ת"א
טל. 03־235924
ZAMLER

דירות בשכ"ח

תווך גבי את רפי
סירקין 19 גבעתיים
03־722238

• בגבעתיים בשכונת בורוכוב, דירות גג יוקרתיות, השקטות, מפוארות וחדשות.

• בסירקין ובבורוכוב חיוקרתיים 3, 4, 5, 6 + דירות גג בבניה סופר מפוארים

• בבני ברק גבול רמת־גן דירות גג חדשה במקום מרכזי שקט בהזדמנות.

• בויסוצקי 4 מפוארת, יוקרתית, מושקעת, ק"ג + מעלית $ 160,000

• בגבעתיים 4 כ־5 בטעלי־הרכבת ע"ע וזוית יפיפיה עוקית

ויצמן 85 כפ"ס
052־32343
052־449482
85

דירת 3 חדרים 85 מ"ר בכפר־סבא ק"ג ידישניה $65,000

בכפר־סבא 5 חדרים כניסה בקוץ 88 בבניין 9 דיירים, איזור מעולה. $105,000

במרכז כפר־סבא להשכרה משרד 3 חדרים + טלפון.

להשכרה חנות 30 מ"ר בר־חוב ויצמן בכפר־סבא.

למכירה דירות יד שניה מסודרות הכוס 3 חדרים קומה ב' 100 ברחוב ירושלים כפר־סבא.

ויצמן 85 כפר־סבא
052־32343
85

• למכירה בכפר סבא קוטג' 7 חדרים מיידי באזור מעולה.

• למכירה שני מגרשים במקום מעולה במגדיאל לבניה מיידית.

• למכירה קוטג' מנכוח 7 חדרים בבניין 10 דיירים.

• למכירה דירת 4 חדרים 82.000 דולר. כניסה מיידית.

• בכפר־סבא דירת 3 חדרים במקום מעולה + מעלית 75.000 דולר.

"בני בר"
סוכנות לתיווך
03־570365

קידמה
אלפי דירות למכירה בגוש דן
ללא דמי תיווך!!!
מחפש דירה!!!
הכתב לנו בטלפון את פרטי הדירה שאתה מחפש (אזור, חדרים, תקציב...) ואנו נשלח לביתך דו"ח מחשב עדכני ומפורט של הדירות המתאימות לדרישותיך.
מחיר מבצע 30 ש"ח בלבד (בכרטיס אשראי בטלפון), ללא דמי תיווך!
מוכר דירה!!!
הכתב לנו בטלפון את פרטי דירתך ואנו נפגיש אותם בין קונים פוטנציאליים, כל זאת בחינם וללא התחייבות מצידך!
עובר דירה!!!
התקשר למשרדינו וקבל לביתך חינם את "משנה מקום" – המדריך לעוברים דירה.
הצטרף ל"קידמה" בשוק הדירות!
03־5449772

לא מכרת לא שילמת
רק לוח העיר
קבלת מודעות
20.00–8.00 מ־
03־371261

"לא מכרת, לא שילמת"
קבלת מודעות
לוח העיר
לבעלי כרטיסי אשראי בטל:
290697
293648

صكنا من الاجل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

לידיעת המפרסמים ב"לוח העיר"

מודעה באחריות / לא מכרת - לא שילמת

כללי פרסום

● "חודש פרסום" משמעו פרסום אותה מודעה 8 פעמים בתשלום בארבעה שבועות.

● המבצע חל על פרסום מודעות מילים (לא שטח) בלוח העיר בלבד ולגבי נכס או שירות. (להלן: נכס) המוצעים באזור ת"א, גוש דן והשרון בלבד.

● אם בתום חודש פרסום ועד להגשת הבקשה להחזר כספי כאמור להלן לא נמכר הנכס בדרך כלשהיא זכאי המפרסם להחזר התשלום עבור המודעה או לפרסום חודש נוסף במקום ההחזר.

● מודעה בה הוצעו יותר מפריט אחד, ונמכר אחד מהם, לא יהא המפרסם זכאי להחזר.

● בקשות להחזר כספי או לפרסום חודש נוסף יתקבלו במשרדי הלוח ישירות (לא באמצעות משרדי פרסום) רח' הנגב 4 ת"א טל' 03-371261 בימים א'-ד' בין השעות 8.00-15.00 ולא יאוחר משבועיים מתום חודש פרסום.

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

ווקסהול

טלבוט

לנציה

מוריס

מיני מינור

מרצדס

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

ג'יפים

דייהטסו

לא מכרת
לא שילמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול
66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל' 03-219149
03-218713
נשמח
להישמע

ב.מ.וו.

דלתה

הילמן

וולוו

אופל

אינוצנטי

אלפא רומאו

אוטוביאנקי

חדש
בדיזנגוף
סנטר!!
קבלת מודעות
ללוח העיר
בתנאים
מיוחדים

אטרקציה
הפקות
טל.
29-05-29
שער מס' 2
בקזינו הלאומי

אמריקאיות

אוסטין

דירות בדמ"ב

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ביקוש דירות

מכוניות

אאודי

דירות מרוהטות

המשך ת"א גוש דן והשרון

פולקסוואגן

סיטרואן

פורד

פיז'ו

טנדרים

משאיות

מסחריות

טרקטורים

אופנועים

פיאט

רנו

סימקה קרייזלר

ש.ת.ל
שרותי כח אדם
052-455542

● חשמלאי מוסמך לאחזקה אלקטרומכנית בתל-אביב ובשרון
● מתלקי סחורה בעלי רשיון נהיגה מעל 15 טון תושבי השרון
● פקידות הנהלת חשבונות מנוסה. 15.00-7.00 לכפר סבא
● מסגר אחזקה/יצור עם/בלי נסיון לאזור השרון

SOS
כח אדם
אנשים טובים לעבודה טובה
תל-אביב: פינסקר 7.
טל 296384; 03-292190

מאגרי אנוש
שרותי כח אדם
מזכירות בפידות עברית אנגלית כולל ניסיון והדפסה
מעבדות תמלילים עברית אנגלית על כל סוגי המעבדים
קלדניות עברית אנגלית עם ניסיון של שנתיים
מסנרים רתכים מעולים ידע בקריאת שרטוט
מלחימים ות מחווטים ות עם ניסיון מוכח למעגלים מודפסים
מחסנאים בכירים עוזרי מחסנאים לעבודות מעניינות
מכונאים מנוסים לרכב טרקטורים מלגזות קומביינים
מכונאי אחזקה למפעלי תעשיה ומאון עם ניסיון מוכח
נגרים ובעלי מקצוע בענף העץ כנוסים ומתחילים
מפעילי ציוד מכני כבד שופל גרדר מגופאי
עובדי "מאגרי אנוש" נהנים מתנאים סוציאליים מלאים כגון ימי חופשה ימי מחלה הבראה ביטוח מנהלים ש' לחגים ועוד..
סניף תל-אביב: דרך השלום 20 טל: 333420-03, 331657-03, 336079-03, 337578-03
סניף רחובות: אחד העם 25 טל: 476906-08
סניף אשקלון: בנין הדר הרצל 20. 29536-051

הצעות עבודה

מתכנות/ת
על "מחולל יישומים טיימקר" + ניהול משרד (10% מזמן העבודה) לבעלי ידע בתיכנות תינתן הדרכה. 6 ימי עבודה בשבוע
לטל: 624113-03, 624654

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

לא מכרת
לא שילמת
קבלת מודעות
בלוח העיר
03 625015
5365759
עד חצות

מודעה באחריות
לא מכרת
לא שילמת
רק בלוח העיר
379-379

מסעדה
אקסלוסיבית
ולא יקרה
ארוחה:
עסקית 22 ש"ח לאדם
זוגית 28 ש"ח לאדם
בנוסף ל:
180
מטעמים
א-לה-קארט
אני סוגא
בקאלה מגל הוכל
התחנה מרמורק 30
ת"א טל 227424
225007

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

אחיות

גזירה ותפירה

דפוס

הנהלת חשבונות

חרטים/מסגרים

חשמל / אלקטרוניקה

מכונאים / הנדסאים

עובדי מוסך

יהלומים

דוגמניות צילום

מוכרים/ות

מכירות

סוכנים/ות

מחסנאים

נערים

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתכת

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

מורות וגננות

עוזרות ומטפלות

פועלים/ות

פקידים/ות

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

מקדמי מכירות

לקבוצת נו'אורנים דרושה

איש/ת מכירות

ידע מוכח בענף הארועים

הופעה נאה

שעות עבודה גמישות

תנאים טובים למתאימים

03-5490091

עסקים

הלוואות

1% ריבית לחודש!!!

עד 15,000 ש"ח!!

ל־60 חודש

'אורית סחר' בע"מ

שינקין 36 גבעתיים

03-313660

מכירות ושירותים

חקלאות

בתי אבות

מבני תעשיה

מציעים למכירה

מגרשים

משרדים

מחסנים

אולמות

חנויות

נתח

ליד האיילון, בנין משרדים 850 מ"ר, ניתן לחלוקה.

במרכז ת"א 200-1,500 מ"ר, חלוקת מיזוג.

בפ"ת מבנה תעשיה 3,000 מ"ר, חצר, ניתן לחלוקה.

לתעשיה: בחולון, ראשל"צ, ובת-ים, 500-3,000 מ"ר.

מרכזי לתצוגה ושיווק, 800 מ"ר, חניה, ניתן לחלוקה.

דיפוי והדרכה

גינון

בריאות

ניקוי ופוליש

נפט וקיים

שיפוצים

אותיות דביקות

מוצרי חשמל

צילום

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

מלונות ונופש

ציוד אלקטרוניקה

מקרר

רהיטי-חכים

רהיטים יפים — במחירים שמתאימים לכיסך — מבחר גדול של רהיטים חדשים ומשומשים.

ספרים

מערכת סטריאו

כלי נגינה

רהיטים

טלוויזיות

רוצים לקנות

מזגני אויר

סידות

וידאו

שידוכים

ציפוי אמבטיות

חימום והסקה

קבלנים

מחשב

דמ"פ

שיעור

וילות ובתים

אמנות

5 חדרים ויותר

אסטרולוגיה

4—4.5 חדרים

חיות בית

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

הלוח הארצי

דירות למכירה

ביקוש דירות

בר-זוג

בת-זוג

הלוח הבטוח — חיפה והצפון

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

דירות בשכ"ח

קריות

וילות ובתים

חצי חינם

הכרזות

חוגים

5 חדרים ויותר

4—4.5 חדרים

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

דירות בשכ"ח

גליל

דירות למכירה

עסקים

חנויות ועסקים

מגרשים

משרדים

מבני תעשיה

שירותים

שיפוצים

הצעות עבודה

אחזקת ומטפלות

ביקוש עבודה

רהיטים

מקרר

صحفنا من الداخل

הלוח הארצי / הארץ חדשות

המשך חיפה

יד שניה

חיות בית

מכירות

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

דלתה

וולוו

טלבוט

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

פולקסווגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

טנדרים

אופנועים

מסחריות

ביקוש רכב

● לציקלון חדשים מרצדס [illegible] 114 כרמיאל.

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אינוצנטי

אלפא רומיאו

קבלן
לעבודות מסגרות
אחזקה
מעוניין לקבל עבודות

מכונאי אלקטרוניקה
נסיון במכירות
לעבודה מפוצלת עם קהל
הפרטרוניקס בע"מ
04-711121

882230
882396

למכון הדסה
ליעוץ
דרושות
צעירות בעלות
תעודת בגרות
לאחר שרות צבאי
לתפקיד בוחנות
פסיכומטריות
במשרה מלאה ובשעות
משתנות, כולל נסיעות מחוץ
לירושלים, לעבודה עד
אוקטובר 1988.
02-244372

היפופותם
HIPPOPOTAME
RESTAURANT
ירמיהו 12, תל־אביב.
YIRMIYAHU 12, TEL-AVIV TEL 445729

ערב סילבסטר שמח!
ללקוחותינו - אנא
התקשרו להזמין מקומות.
שבי ופול
לא כולל שרות

למוסד רפואי פרטי
דרוש/ה
רופא/ה
כללי, פנימי, תעסוקה
טכנאית רפואית/
אחות/ חובשת בכירה
לביצוע
בדיקות רפואיות
מגוונות
לפנות
(שרה) 669513

לרשת חנויות הגיה־מיפ
דרושות:
מוכרות,
צעירות,
נאות
ומנוסות
טלפון: 04-671281
641062

לעיתון "כאן דרום"
דרוש/ה
רוכש/ת
מודעות
★ תושב/ת אשקלון בלבד
★ בעל/ת רכב
★ בעל/ת נסיון במכירות
טל: 08-561144

צעירים
בע"מ.
חברה לשרות כח אדם
עבור אחד מלקוחותינו
המעוניין להרחיב
את מערך השיווק
דרושים
אנשי ונשות
שיווק
לפרטים וראיון
052-915916, 444432

למוסד ציבורי
בירושלים
דרוש/ה
כלכלן/ית
תואר בוגר
כלכלה או
מנהל עסקים
רקע בחשבונות
ולוטוס יתרון
03-238553-552

לעיתון "כאן דרום"
דרוש
צלם
אופסט
רצוי בעל נסיון
למשרה חלקית
טל: 08-561144 לדפנה

קבלת מודעות
אשראי
מיוחד
פרסום פז
735588/9

למפעל "בטון מובא"
המוביל בענף
דרוש:
איש אחזקה
בעל נסיון
נא לפנות לת.ד. 101
ק.ביאליק

לחברה חיפאית בענף הריהוט המשרדי
דרושים:
אנשי מכירות
רצוי עם נסיון קודם.
לפנות בכתב יד ובצירוף קורות חיים
לת.ד. 33302 חיפה מיקוד 31332

לעיתון הארץ
דרושים
מחלקי עיתונים
בעלי קטנוע
באזורים:
ת"א טלפון: 5121336
בת־ים טלפון: 591542, 5526834

עיריית קרית מוצקין
המחלקה לחינוך ותרבות
דרוש:
שרת לביה"ס
לפנות לטל' 04-706435/6 04-709709

למשא"ז קרית־ביאליק
דרוש:
לחצי משרה לתפקיד ביטחוני
קצין — משק
רצוי תושב צור־שלום והסביבה
04-702482, 04-715200 לרוסי או נחמה

לחברה מסחרית ציבורית
דרוש:
עובד למחלקת הכספים
לפקוח על מערך הגביה של החברה.
הכישורים:
* תואר ראשון בכלכלה
* רצוי נסיון בעבודה במוסד בנקאי
* נסיון בעבודה עם מחשב
* יכולת לנהל מו"מ
* מקום העבודה העיקרי — בחיפה.
המעוניינים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 1521, חיפה 31014 "עבור השגב"

כולם בלב אחד

יתרון האיכות של צה"ל הוא השאיפה של קרן לב"י:
חיילים אשר לא קיבלו השכלה בסיסית בטרם גיוסם -- זוכים לסיכוי נוסף במיתקפי הלימוד המיוחדים בצה"ל.
לב"י משקיעה בציוד הצלה ובמיתקנים רפואיים, לטיפול בחיילים נפגעים ובפצועים.
לב"י מממנת מחקר, פיתוח וייצור של אמצעי לחימה מתוחכמים, להתעצמותו של צה"ל.
כל אלה הן הפעולות של לב"י. כל אלה הן המטרות שלך.

קח אל לבך-3ה"ל תורם לב
והתרומה ללב"י היא התרומה שלך.

לב"י
למען בטחון ישראל

לכבוד קרן לב"י
תל-אביב רח' ארניא 17, הקריה מיקוד 64734
במענה לפניתכם אנו מעלים תרומה בסך ___ ש"ח (במילים) ___
☐ מצ"ב המחאה מספר ___ משוכה על בנק ___ סניף ___
☐ מצ"ב העתק הודעת זכוי מבנק ___
שם התורם וחתימתו ___ טלפון ___
התרומה על שם ___ כתובת ___
קבלה על הסכום התורם תשלח בהקדם.
הרוצה לקרן לב"י מוכרת לצרכי מס.
הרוטה על מטרות הקרן ללא ניכוי הוצאות.

אנו מחפשים
נציגי פרסום
לניהול משא ומתן
עם בתי עסק
לקידום המכירות
באמצעות הפרסום

כישורים נדרשים
· יכולת מכירה וכושר שכנוע
· זיקה והבנת מדיית הפרסום
· הופעה ייצוגית ואמינה
· חריצות ושאיפה להישגים
העובדים המתאימים יהנו
מהכנסה מובטחת בחברה יציבה
· ויעברו הכשרה מקצועית
נא לפנות לתאום ראיון לתמי
טל' — 052-911110

צומת השרון
עיתונות מקומית בע"מ

דנאל
חברה לשרותי כח אדם בע"מ
למחלקה הטכנית
לסניפנו בירושלים
■ מהנדס מכונות
נסיון של 5 שנים לפחות במעברי חום ודבקים.
■ אנשי זיווד
במיקרו אלקטרוניקה
בוגרי מכניקה עדינה.
■ מהנדס חומרים (מטלורג)
נסיון של 3-5 שנים.
■ מהנדס תעשיה וניהול
שליטה מלאה בעברית ואנגלית (ברמת שפת־אם). נסיון קודם בתפ"י.
ירושלים: רח' בן יהודה 7,
02-222177, 242801

לחברת אלקטרוניקה
בענף הבקרה התעשייתית
דרוש:
איש שווק
טכנאי/הנדסאי חשמל
או אלקטרוניקה
רשיון נהיגה חובה.
04-453605 איילה

עיתונות מקומית בע"מ
מקבוצת "הארץ"
העיר · כל העיר · כלבו · ירושלים · תל-אביב · מקומון

בוא לקחת חלק בהצלחה
לחברת תקשורת
העוסקת בפרסום בעתונות
דרושים
נציגי מכירות בפרסום
לעבודה מיידית באזורים
תל אביב והמרכז
חיפה והצפון
ירושלים
שפלה
שרון
הכישורים הנדרשים:
יכולת ברמה גבוהה
ביצירת תקשורת בין אישית
הופעה נאה ומטופחת
ידע בסיסי באנגלית
רכב יתרון
המועמדים יעברו השתלמויות בפרסום
ויהנו ממשכורת בסיסית ועמלות
לפרטים נוספים:
נא להתקשר ביום א' טל: 03-267111
בין השעות 9.00-16.00 לבקש את סימה

נציגי מכירות
בואו נעשה עסק
אם אתם גרים באזורים של:
* פתח תקוה * חולון בת ים *
* רמת גן * גבעתיים * בני ברק
ובעלי
כושר שכנוע, רכב, הופעה נאה,
הרבה מרץ, נכונות לעבוד קשה
להרויח הרבה
אז
עשינו עסק
אתם אמינה
וחברה
פרטים נוספים בטל' 03-267111 לימור.
העיר
רח' קארו יוסף 19 ת"א

לחברה מסחרית
בתל־אביב
דרוש
מנהל
חשבונות
בעלי הכשרה מקצועית של סוג ג'
לפחות וניסיון של 3 שנים
יתקשרו החל מיום א' 27.12.87
טלפון 5121309

לעיתון "הארץ"
דרוש/ה
רכז/ת מכירות
לאזור חיפה והצפון
דרישות התפקיד:
· ניסיון במכירות
· כושר ארגון והפעלת צוות מוכרים
· יחסי אנוש
· בעל רכב חובה
נא לפנות בכתב יד בלבד על נייר
חלק לת.ד. 233 תל־אביב.
מיקוד 61001 מח' קידום ופיתוח
ולציין היד הכותבת.

הסתדרות מדיצינית
הדסה
דרוש
מנהל אגף
כספים
לניהול המערך החשבונאי והכספי של ההסתדרות מדיצינית הדסה.
דרישות התפקיד:
1. רואה חשבון מוסמך. רצוי בנוסף תואר בכלכלה או מינהלה.
2. בעל ידע ונסיון בניהול מערכת חשבונאות ממוכנת, ובהפעלת מערכות תשלומים ותקבולים בהיקף רחב.
3. נסיון של 5 שנים לפחות בהפעלת צוות עובדים מקצועי גדול, ובעבודה כחשב או מנהל כספים במפעל/מוסד גדול.
4. שליטה בעברית ואנגלית.
המועמדים מתבקשים לשלוח
קורות חיים, בכתב יד
למחלקת כח אדם ת.ד. 12000 ירושלים.

עיריית הרצליה
דרוש
אחראי לגביית כספים
דרושים
עובדים/פועלים
למחלקת הציבור.

אחות מוסמכת
לחצי משרה בבקר
בעלת ידע בקריאת א.ק.ג.
בוגרת קורס לטיפול נמרץ בחולי לב
להתקשר מיום א' לטל' 516522

לרשת עיתונים ארצית
דרושים בחיפה
אנשי מכירות
★ הופעה נאה.
★ כושר ביטוי טוב בכתב ובע"פ.
★ נכונות לעבודה קשה ומעניינת
להתקשר מיום ב' ☎ 04-643902, 04-670315

שיאון
אבטחה ושמירה
דרושים
שומרים ומאבטחים
לכל המשמרות
תנאים טובים למתאימים
לפרטים: "שיאון", שמאי 12 ☎ 02-227002-5

ר.ל.י. שיווק מזון
חלוצי התעשיה 53 מפרץ חיפה
דרושים:
סוכנים — עצמאים
בעלי רכב מסחרי, בענף המזון רצוי בעלי ניסיון
04-768342, 04-728416, 04-762485

היפר הגל־החדש
HIPPER HAGAL HAHADASH
דרושות
1. קופאיות ראשיות
2. קופאיות
3. סדרניות ומדגימות
למשרה מלאה וחלקית.
052-558722/3/6

למשרד תכנון כבישים בירושלים
דרוש/ה
מהנדס/ת אזרחי/ת
פרטים בטלפון:
02-815576
02-810255

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ
לסניפנו בחיפה דרושים/ות
מהנדס תעשיה וניהול / מכונות
בעל ניסיון ניהולי של 5 שנים בתעשיה לתפקיד ניהולי באזור מ"ק
חשמלאי מוסמך
רצוי בעל רשיון לעבודה במתח גבוה לאזור מגלות
מזכירה — כתבנית
עברית/אנגלית, אנגלית ברמת שפת אם ידע ב־WORDMILL
חיפה, הרצל 22, 04-670825, 04-670841
הכח שלנו הוא כח אדם-קריירה.

למוסד ציבורי בירושלים
דרושים כלכלנים
תינתן עדיפות לבעלי נסיון בתחום יחסי עבודה ברמה גבוהה
פרטים בטלפון: 02-699324, 02-558415

לחברת בניה
דרושים
מנהלי עבודה
נסיון בעבודות גמר
ת.ד. 1692 ירושלים

לחברת פייזקום
דרושים
עובדי ייצור
להרכבת מעגלים אלקטרוניים
טלפון: 02-825555
מיום ראשון ליעל

דנאל אשקלון
051-25996 051-29896
דרושים:
* מזכירה עברית/אנגלית שפת אם
* רתכים
* עובדי יצור
* מפ"ט
* יוצאי ח"א
* איש אחזקה
תושב ק. מלאכי

לוז
חברה תעשייתית לתכנון ולבנית מערכות הפקת חשמל מאנרגית השמש.

דרושים: -
עבור מחלקת תחשב: -
חשב/ת שכר
הכישורים הנדרשים:
★ מנהל/ת חשבונות
★ 3-5 שנות נסיון מוכח במערכות שכר במשק הישראלי
★ נסיון במערכות ממוחשבות
★ ידע באנגלית – יתרון
★ מגורים באזור ירושלים

עבור מחלקת ציפוי בהתזה (SPUTTERING): -
מהנדס תהליך/יצור
הכישורים הנדרשים:
★ מהנדס אלקטרוניקה/מכונות/חמרים
★ 3-5 שנות נסיון בתהליכים או יצור בתעשיה
★ נסיון בטכנולוגיות של שכבות דקות
★ נסיון מוכח בנהול אנשים
★ ידע באנגלית
★ מגורים באזור ירושלים
המשרות מיועדות לנשים ולגברים כאחד. מקום העבודה – ירושלים. נא לשלוח פירוט קורות חיים (בציון מספר טלפון) למחלקת משאבי אנוש, לוז – תעשיות ישראל, ת.ד. 7929, ירושלים 91079
– סודיות מובטחת. –

האור של השמש. היום.
LUZ

למפעל כימי במפרץ חיפה
דרוש:
חשמלאי מוסמך
בעל נסיון, דרוש ידע באלקטרוניקה
רצוי הנדסאי/טכנאי
על המועמדים המתאימים לפנות בכתב־יד
למחי המגנטון ת.ד. 1809 חיפה
(לציין עבור חשמלאי)
— סודיות מובטחת —
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

למפעל עץ כרמיאל בע"מ
דרושים
מנהל ייצור ו/או הנדסאי ייצור
לניהול עובדים וביקורת על הייצור (תפ"י) עם ניסיון של 5 שנים לפחות.
לפנות בכתב עם פירוט רקע מקצועי לת.ד. 539 כרמיאל 20101 או טלפונית 04-986661-2

ORS שרותי כח אדם
לאו.אר.אס ירושלים
טלפון: 242162, 242159
דרושים:
[illegible]
רח' אבן־ישראל 5 (מול קולנוע עדן)
הטובים עובדים קבוע ORS

ORS שרותי כח אדם
סניף חיפה
מחלקה טכנית
* **צבעים** — מנוסים, ניסיון בתעשייה בענף המתכת, התזה, ניקוי חול ריסוס – לעבודה קבועה
* **פועלי ייצור** — בוגרי בי"ס מקצועיים במגמות מכניקה, מכונאות רצוי בוגרי ח"א או חמוש. פרופיל מ־72 ומעלה העבודה במשמרות, בהפעלת מכונות עדיפות למועמדים מאזור קריות, נצרת עילית, מגדל העמק.
* **כרסמי C.N.C** — בעלי ניסיון, מאזור כרמיאל והקריות
* **כרסם אוניברסלי** — בעל ניסיון למשרה קבועה
* **מרכיב חלונות** — אלומיניום, ניסיון בחיתוך הרכבת חלונות אלומיניום עצמאי בעבודה, שכר גבוה ביותר למתאים.
* **מבלטן** — בעל יכולת עבודה ככרסם וגם כמבלטן וגם בכיפוף פחים.
* **פחח** — לאזור אלקטרוני בעל ניסיון למשרה קבועה. שכר גבוה למתאים.
* **מרכיבות / מחווטות** — בעלות ניסיון מאזור חיפה הקריות, כרמיאל, עכו נהריה, לעבודה לתקופה ממושכת, שכר גבוה למתאימות.
* **מרכיבים מכניים** — במסגרות כבדה מועמדים שעבדו ברום־כרמל, סולתם ומפעלי מתכת למשרה קבועה.
* **חשמלאי רכב** — ניסיון בחשמל של רכב כבד, הרכבת מערכות חשמל לסמיטריילר בעלי ניסיון בלבד, לעבודה קבועה.
* **מכונאי רכב** — ניסיון בהרכבת סרנים ובלמים ניסיון ברכב כבד. הפעלה פנאומטית וידע טכני בתחום המתכת לעבודה קבועה.
* **מנהלי עבודה** — א) מנהל עבודה בכיר – כסגן מנהל השיווק, מנהל לוגיסטיקה, ניהול מחלקות המעסיקות בשיווק חומרים, הובלות, קשר עם השוק, יכולת ניהולית של צוות גדול עד גיל 43 – קבועה ב) אחראי על מחלקת שעווה וקרמיקה, נהול צוות של 12 אנשים – קבועה ג) מנהל עבודה המתמצאת בנושאי מלאי, אריזות, איש שטח עד גיל 37 – קבועה
* **חשמלאים** — מוסמכים/עוזרים – ניסיון רב בתעשייה מאזור עכו נהריה, חיפה קריות – קבועה
עובדינו מקבלים תנאים סוציאליים מלאים ושכר גבוה. מתאימים יפנו:
סניף חיפה רח' הרב הרצוג 2 חיפה. טל: 04-671937, 663703, 664002
סניף הקריות מרכז צבר, חדר 29 טל: 04-709076, 04-709077
הטובים עובדים קבוע ORS

חורים
רשת הריהוט הגדולה בישראל
ל"דורים" חטיבת הייצוא
דרושים
מלגזנים
• נסיון של שנה לפחות בעבודה על מלגזה
עובדי ייצור/ מפעילי מכונות
• בוגרי בי"ס מקצועי
• יכולת טכנית
• נסיון בתעשייה יתרון
רססי צבע
נסיון מוכח בתעשיה או בצה"ל
המעוניינים יפנו בטל' 02-521111 ל"לילי" או בכתב לת"ד 3405 ירושלים 91031 עבור "כח אדם"

למפעל תעשייתי גדול
דרושים/ות
1. **חשמלאי ראשי בתעשייה**
* רישיון למתח גבוה
2. **חשמלאי מוסמך/ עוזרי חשמלאים**
* ניסיון בעבודות הרכבה ומנועים
נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 5433 ק. ביאליק
סודיות מלאה מובטחת

למשרד תכנון של חברה תעשייתית בחולון
עוזר למתכנן
הכישורים הדרושים:
– 5 שנות נסיון במשרד תכנון.
– נסיון בתיב"ם – יתרון.
לפנות בכתב עם ציון טלפון לת.ד. 10513 ר"ג 52150 עבור מס' 224

דרוש לנו
מעצב גרפי
למועמד/ת המתאים/ה מוצע תפקיד בעל אתגר ותנאי שכר מעולים!
מועמדים יפנו טלפונית ל־04-526603
לקביעת ראיון אישי
סודיות מובטחת
פרסום אימפקט

חרטים/כרסמים

אנחנו דואגים לעבודה ולמנוחה

למפעל תעשייתי בעכו
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת, מדופלם/ת
* בוגר/ת חשבונאות באוניברסיטה
* ידע ונסיון במערכת הנהלת חשבונות מסועפת, יבוא ויצוא
* ניסיון בהכנת דו"חות כספיים חודשיים בעבודה במחשב
* יכולת עבודה עצמאית וכן פיקוח על צוות
* יכולת ונכונות להשקיע מאמץ רב.
* גיל עד 40.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 4496, חיפה. לציין על המעטפה עבור מס' 246

ORS שרותי כח אדם
סניף חיפה
מחלקת בכירים:
* **מהנדס כימיה/מכונות** — ניסיון בניהול מתקן כימי, טיפול בשטח הכימיקלים, טיפול בבעיות טכניות בתחום הצבע – קבועה.
* **מהנדס כימיה/ מהנדס תהליך** — יוכשר כמנהל מתקן, 3-5 ש' ניסיון, הכרת תהליכים כימיים במפעל תעשייתי, כושר אירגון וניהול צוות עובדים גדול – קבועה
* **מהנדס מכונות** — ניסיון במעבר חום, לתכנון מכני של מגנטונים מדוייקים, 3 ש' ניסיון – קבועה.
* **מהנדס אלקטרוניקה** — מהנדס פיתוח אנלוגי, בעל רקע בנושאים דיגיטליים. רצוי ניסיון באלקטרו־אופטיקה. 3-5 ש' ניסיון מוכח בתעשייה – קבועה.
* **הנדסאי אלקטרוניקה** — א) 3-5 ש' ניסיון בנושאים דיגיטליים ואנלוגיים, הבנה בנושא מערכת (פיתוח ואינטגרציה) – קבועה. ב) 2 שנות ניסיון בפיתוח מעגלים דיגיטליים בעל המלצות מעולות – קבועה
* **הנדסאי מכונות** — בעל ניסיון בתכנון מגנטונים מכניים עדינים. פיתוח מערכות אלקטרו־אופטיקה, ניסיון בתיב"ם – קבועה
* **אנשי רכש פנים וחוץ** — א) קניין בכיר – ניסיון ברכש ומכירות, נסות חוזים והסכמים, בעל רקע טכני, יכולת ניהולית – קבועה. ב) קניין – ניסיון בתפקיד אדמיניסטרטיבי, הליכי יבוא ויצוא, הוצאת הזמנות, הצעות מחיר, רצוי ניסיון במפעל אלקטרוניקה, אנגלית ברמה גבוהה – קבועה. ג) קניין – ניסיון ברכש פנים וחוץ, אנגלית ברמה טובה, רקע טכני – קבועה.
עובדינו מקבלים תנאים סוציאליים מלאים ושכר גבוה. מתאימים יפנו:
סניף חיפה רח' הרב הרצוג 2 חיפה טל: 04-671937, 463703, 664002
או בצרוף קורות חיים לת.ד. 5346 לידי שרה רדין
הטובים עובדים קבוע ORS

למכון מחקר רפואי במרכז הארץ
דרוש
מתכנת
עם נסיון בקובול ובתוכניות סטטיסטיות
להתקשר בימים א-ב
03-349517 מ־14:00 עד 17:00
03-346756 מ־18:00 עד 20:00

אנו פותחים אופקים חדשים
אפשרויות מקצועיות ללא גבולות...
הזדמנויות קידום ללא מגבלות...
תנאי עבודה מתקדמים...

מרכז התכנון של מוטורולה סמיקונדקטור, שהינו מהמתקדמים בעולם, מתמחה בפיתוח רכיבי VLSI כלי CAD ומערכות מיקרו־מעבדים מתקדמים.
לאור הרחבת פעילותנו דרושים לנו:
לתיכנון רכיבי VLSI חדשיים בתחומי עיבוד ספרתי (DSP) ופרוססורים ייחודיים דרושים:
מהנדסי/ות VLSI
תאור התפקיד: פיתוח ותיכנון רכיבי VLSI בטכנולוגיה מתקדמת.
כישורים דרושים: בוגרי/מוסמכי הנדסת חשמל או הנדסת מחשבים מצטיינים.
ידע ונסיון בתיכנון רכיבי VLSI או בתיכנון דיגיטלי/אנלוגי – יתרון.
מהנדסי/ות מערכות
תאור התפקיד: הגדרת ארכיטקטורות ופיתוח רכיבי הדור הבא של חברת מוטורולה.
כישורים דרושים: ידע ונסיון מגוון במערכות מיקרופרוססורים (3-6 שנים).
בואו הצטרפו לצוות מעולה בחברה עתירת־ידע המובילה בעולם בתחום המוליכים למחצה.
אנא פנו בכתב יד בצירוף קורות חיים וציונים למוטורולה סמיקונדקטור. ת.ד. 32288 ת"א 61322
מוטורולה סמיקונדקטור
– סודיות מובטחת –

חבר
לעובדות "חבר"
ברכות לרגל יום האם
מאחל
צוות "חבר" חיפה
אמהות עובדות "חבר" מוזמנות לקבלת שי במשרדנו
כתובתנו: דרך שמריהו לוין 5
04-663966

לאתר בניה (למגורים) בכרמיאל
דרוש:
הנדסאי/ מהנדס ביצוע
בעל נסיון מוכח
פרטים – זיקו חברה לבנין בע"מ
עם, בן עמי 17 טל' 04-912415, 04-918880

לחברת "מרו" משווקי קלין וסנו
דרושים
* מלגזן * עובדי מחסן
נסיון מוכח
טל' 02-716783/4
לפנות לדוד

לחברת יבוא ושיווק מוצרים רפואיים דיאגנוסטיים למעבדות רפואיות ומחקר
דרושים/ות
אנשי מכירות נמרצים
לכל אזורי הארץ
• רקע אקדמאי מתאים. נסיון קודם במעבדות רפואה ומחקר
• נסיון קודם במכירות דיאגנוסטיקה
• יכולת השתלבות בצוות. נכונות לעבודה מעבר לשעות מקובלות
• שליטה בשפות ורשיון נהיגה
תנאים טובים כולל הדרכה והשתלמויות בארץ ובחו"ל למתאימים
נא לפנות בכתב בצרוף פרטים ונסיון קודם אל ת.ד 1604 רמת גן 52141 עבור מכירות

למכון למחקרי שוק ודעת קהל
באיזור רמת־גן
חוקר/ת בכיר/ה
למשרה מלאה
המשרה מיועדת אך ורק לחוקר/ת עם נתונים והשכלה מתאימים. כולל נסיון במחקר תאורטי ויישומי ונסיון רב במחקרים שיווקיים לשוק הצרכני והמוסדי.
מועמדים – יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון קודם לת.ד. 33263 תל־אביב. יש לציין על המעטפה "חוקר בכיר"
– סודיות מובטחת –

למוסד פיננסי גדול
בתל־אביב
דרושות:
מזכירות
למשמרת אחה"צ
הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית מלאה.
★ ידיעה טובה בשפה האנגלית.
★ הדפסה עברית – שוטפת.
★ רצוי נסיון של שנתיים במזכירות.
העבודה במשרה חלקית, א'־ה בין השעות 14.00־18.00.
המעוניינות תפנינה בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 23136, ת"א 61230 עבור "מס. 40".

טרומאסבסט
חברה להרכבת מבנים טרומיים בע"מ
למפעלנו בעכו
דרושה
פקידת שכר/כ"א
* נסיון של שנתיים
* 5 שעות עבודה ביום
* 5 ימי עבודה בשבוע
לעבודה מיידית
נא לפנות טלפונית 04-911615-6-7

בית מרקחת שור־טבצ'ניק
דרושות
דיילות יופי
בעלות נסיון רב
טל 03-280644

רגבה
עיצוב וייצור מטבחים
לחנות החדשה בכיכר המדינה
דרושים
מתכנני מטבח - הטובים בישראל!
השכלה בעיצוב פנים הכרחי.
נסיון - יתרון.
רצון להיות הטוב ביותר.
שעות עבודה: 9:00-13:00
16:00-19:00
תנאי עבודה מצויינים.
לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים לרגבה, ה' באייר 60, תל־אביב.

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ
לסניפינו בת"א, נתניה ורחובות
★ **מהנדס תכנון** לייצור מבלטים בעזרת מחשב, לפחות שנתיים נסיון.
★ **מהנדס כימיה** נסיון לפחות 4 שנים בציפוי מתכת, תהליכים ועיבודים כימיים. עבודת שטח. שליטה באנגלית.
תל־אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-465277
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ
עבור לקוח שלנו, חברה ציבורית גדולה
דרושים למינהלת החברה באיזור ת"א
מנהל אגף רכש
הכישורים הדרושים: ★ 10 שנות נסיון בנושאי רכישה, יבוא ומחסנים ומתוכן 5 שנות ניהול בתחומים אלה ★ כושר ניהול מו"מ עם ספקים ויצרנים בארץ ובחו"ל ★ רקע טכני/הנדסי במכונות או חשמל ★ נסיון בהפעלת מערכת ממוכנת בנושאי רכש ★ שליטה בעברית ובאנגלית.
מנהל אגף הנהח"ש
הכישורים הדרושים: ★ תואר בראית־חשבון או מינהל עסקים ★ 10 שנות נסיון בניהול צוות מקצועי גדול (כ־40 איש) ★ נסיון בהנהח"ש ממוכנת וביישום תוכניות מחשב ★ עדיפות לבעל נסיון בחברה ארצית, לרבות תיאומים עם סניפים
פניות יש לשלוח בכתב־יד, תוך פירוט קורות־חיים לת.ד. 11850 ת"א ולציין על המעטפה "עבור C.A.R."
– סודיות מלאה מובטחת –

אינטל
חברת אינטל ביצעה את פריצת הדרך בתחום תכנון מעגלים משולבים VLSI וממשיכה בפיתוח הפעילות בארץ. אינטל ישראל מרחיבה את פעילויותיה בפיתוח דור העתיד של המיקרו מחשבים, תכנת מערכות ותכנת תיב"ם מתקדמת.
מפעיל/ה מחשב למרכז מחשבים
(משרה מס' 2051)
העבודה ב־ 3 משמרות.
הכישורים הדרושים:
* 12 שנות לימוד לפחות (עדיפות לבוגרי בי"ס מקצועי).
* שליטה טובה בשפה האנגלית.
* נסיון במחשבי Digital — יתרון.
* הכרת מערכות הפעלה Ultrix / VMS — יתרון.
* כושר שיתוף פעולה ויחסי אנוש טובים.
# מזכירה בכירה
(משרה מס' 1334)
לנהול משרד בצורה עצמאית.
כישורים נדרשים:
* ניסיון בארגון ונהול משרד.
* שליטה מלאה בשפה העברית/אנגלית כולל הדפסה.
* השכלה אקדמאית - רצויה.
* ניסיון בהפעלת משרד ממוחשב - יתרון.
אנא פנו בכתב למחלקת גיוס עובדים בצירוף קורות חיים, מס' תעודת זהות, ומספר טלפון תוך ציון מס' המשרה.
המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד.
אינטל ישראל (74) בע"מ
ת.ד. 1659 חיפה 31015
-סודיות מובטחת-
פרסום שפי

הלוח הארצי — הארץ חדשות

LAMBDA למבדא
ELECTRONICS אלקטרוניקה ומערכות בע"מ

למפעלנו בכרמיאל דרושים/ות
מנהל/ת מח' הרכבות בתחום אלקטרוניקה וזיווד
* בוגר/ת ב"יס מקצועי,
רצוי במגמת אלקטרוניקה/חשמל.
* ידע טכני ונסיון בכל נושאי הרכבות אלקטרוניות.
* נסיון בניהול צוות של כ־40־30 עובדים.
הנדסאי/ת טכנאי/ת אלקטרוניקה
* עם נסיון של שנה לפחות באיתור ותיקון תקלות.
* נסיון בספקי כח יתרון
תנאי שכר מצוינים למועמדים/ות מתאימים/ות
המעונינים/ות יתקשרו טלפונית 985255־04 או בכתב לת.ד. 500 כרמיאל. לקביעת ראיון.

יותר טוב מנפאואר
סניף חיפה
מעל 1000 ש"ח לחודש
לעובדי ייצור
בוגרי בי"ס מקצועי במגמת מכניקה או מכונאות. יוצאי צבא, רצוי בוגרי חי"א או חיל־חימוש.
לעבודה ממושכת
הסעות מהקריות, עכו, מגדל העמק, יקנעם, עפולה ונצרת
לפנות לג'וד
תנאים סוציאלים כחוק למתאימים
העצמאות 104, א־ה 14:00־8:00
טל: 04-530051 גם בשבת
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

דרוקר זכריה
DRUCKER ZACHARIA

לדרוקר קידוח וביסוס בע"מ
דרוש
מכונאי צמ"ה מעולה בעל נסיון רב בעבודות צמ"ה.
ידע בציוד הידראולי וקומפרסורים — יתרון
מגורים מועדפים — איזור חיפה
לפרטים נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים
לת.ד. 828 חיפה
טל. 04-725941
ליהודית.
ק. אתא רח' התעשיה, עיר גנים, ת.ד. 828 חיפה 31007 טל. 04-725941

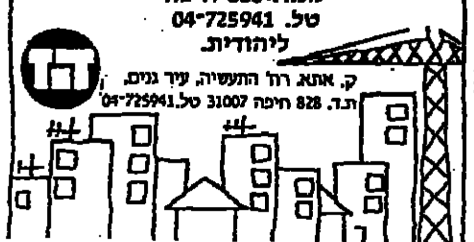

לצ'מפיון מוטורס צפון דרוש
מחסנאי לחלקי חילוף
(רצוי מפ"ת חימוש)
ת.ד. 1973 חיפה מיקוד 31019

לבנק ספחות בעמ — בנק ספחות
דרוש/ה
פקיד/ה
לקבלת קהל עם השכלה תיכונית
למשרה חלקית
שעות עבודה בוקר ואחה"צ לסרוגין
לטלפון למנהל סניף חיפה 8־668177־04

למפעל בינלאומי בצפון
דרוש/ה
כלכלן/ית
דרישות התפקיד:
√ תחשיבים ובדיקות כלכליות
√ תקציב √ תמחיר ובקרה
√ הכנת סקרים דוחות ומעקבים
כישורים:
√ נסיון 5 שנים בתעשייה
√ תואר אקדמאי
תנאים טובים למועמד המתאים
סודיות מלאה מובטחת
נא לפנות בכתב יד בפרוט נסיון לת.ד. 6624 חיפה
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

שטראוס

שטראוס שיווקצפון (1969) בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
הכישורים הדרושים:
* דרוג מקצועי סוג ג'.
* נסיון בעבודה ממוחשבת
* נסיון בחברה מסחרית
לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 320 ק. חיים

איגוד ערים אזור חיפה
שרותי כבאות — מכרז מס' 1/87
דרושים:
כ ב א י ם
לעבודה במשמרות במרחב האיגוד.
הכשורים הדרושים:
1. גיל 26־21 שנה
2. סוג בריאותי גבוה
3. השכלה תיכונית/מקצועית
4. ידיעת השפה העברית
5. רשיון נהיגה למשאית
6. תעודת יושר
7. בעלי רקע טכני
המועמדים יוזמנו לתערת קבלה למבחנים ומבדקים. הגשת מועמדות בצירוף תעודות ומסמכים יש להגיש עד 7.1.88 ועד בכלל למזכירות האיגוד בבית מכבי אש חיפה, רח' חלץ 9 גשר פז בין השעות 12.00 — 08.00
י. בלושטיין
יו"ר האיגוד

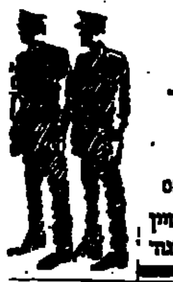

קופת חולים מכבי
למעבדה המרכזית של קופת חולים "מכבי" ברמת השרון
דרושים
1) עובד/ת מעבדה אקדמאי/ת
בעלת נסיון בבקטריולוגיה ופרזיטולוגיה קלינית במשרה מלאה. שעות העבודה: 14:30־07:30
2) עובד/ת מעבדה (רצוי אקדמאי)
בעל/ת נסיון בבדיקות המטולוגיות וסרולוגיות ובלקיחות דמים למשרה מלאה. שעות העבודה: 14:30־07:30
3) מזכירה רפואית
בעלת נסיון בקבלת קהל וידע כללי במונחים רפואיים למשרה מלאה. שעות העבודה: 14:30־07:30
נא לפנות בכתב לגב' לילי גוטפריד מנהלת מעבדת מחוז השרון סניף קופ"ח "מכבי" רח' אוסישקין 5 רמת־השרון.

לפרוייקט תיירותי גדול באזור חיפה והצפון
דרושים לעבודה קבועה:
אנשי מכירות
דרישות התפקיד: יכולת שכנוע, יצירתיות, יוזמה הופעה נאה (רצוי רכב).
תנאים: בסיס + אחוזים + בונוסים (לפי הכישורים)
לקביעת ראיון להתקשר לאיריס טל' 4/667763־04
— סודיות מובטחת —

רכב הצפון — סוכנות פיג'ו וסיטרואן לאזור חיפה
דרוש
מחסנאי חלקי חילוף
יועדף מפייט חלקי חילוף או מכונאי רכב לאחר שירות בצה"ל
* בעל נסיון קודם כמחסנאי
* גיל 30 — 20
תנאים טובים!
נא לפנות טל' 520461־04 למנהל מח' חלפים — חיים.
סודיות מלאה מובטחת

למכירה
חנות במרכז ק. מלאכי
08־586691

לחברת אלקטרוניקה גדולה
דרוש
סוכן מכירות
למוצרי חשמל ומערכות סטריאו
נסיון קודם בענף חובה
ורשיון נהיגה חובה.
לטל' 725968־04
723657־04
בין השעות 16.00־8.00

הוצאת ספרים
מחפשת
עבור חנות הספרים בחיפה
מנהל/ת מכירות אחראי/ת
על הזמנת ספרים, סידור ומכירות.
כישורים נדרשים:
* השכלה על יסודית
* התמצאות טובה בעולם הספרות העברית
* אהבת ספרים.
נסיון בענף — יתרון
המתאימים/ות יפנו לקביעת ראיון לטל. 669262־04.

איטר אלקטריק
שרות ובצוע עבודות חשמל בע"מ
ד ר ו ש י ם
1. חשמלאים מוסמכים
בעלי נסיון קודם בתעשיה
2. חווטים ללוחות חשמל
בעלי נסיון קודם
3. מסגרים
בעלי נסיון קודם
4. מזכירה בכירה
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 609 נצרת עלית או לטלפון 574434־06

למתנ"ס שלומי
דרוש/ה
רכז/ת תרבות ואמנות
(במשרה מלאה)
הכישורים הדרושים:
* *בעל תעודת בגרות מלאה (רצוי השכלה אקדמאית).*
* *נכונות לעבודה בשעות בלתי שיגרתיות.*
* *יכולת לנהל צוות עובדים.*
* *יכולת מוכחת בייזום וביצוע פרוייקטים תרבותיים ברמה גבוהה.*
פרטים והגשת מועמדות במתנ"ס ת.ד. 1 שלומי 968487־04

גל וייספלר (1978) בע"מ
למפעלנו באזור התעשיה תפן דרושים:
דפסים
במכונת פלקסו ו/או נסיון בדפוס אופסט, נסיון של 3־2 שנים לפחות. גיל 40־25.
עובדי ייצור
רציניים ואחראיים להכשרה כמפעילים למכונת דפוס. רצוי בוגרי בית־ספר מקצועי, רקע טכני. גיל 40־25.
ממונה בטיחות
הנדסאי/טכנאי או סיים קורס ממונה בטיחות מטעם משרד העבודה.
מנהל משמרת
מנהל עבודה/מחלקה, נסיון של 3־2 שנים במפעל תעשייתי, רצוי במפעל הפלסטיק. כושר ניהול עובדים, יחסי אנוש תקינים. גיל 40־25.
מלגזן
בעל רשיון מלגזה מטעם משרד העבודה והמוסד לבטיחות וגהות.
לבורנטים
או הנדסאי/טכנאי כימיה לעבודה במעבדה בשטח הפלסטיקה.
מגורים באזור חיפה, עכו, נהריה, מעלות וכרמיאל חובה. לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 13 מגדל תפן, מיקוד 24959 או למנהלת כח אדם בטלפון: 978686־04

נילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
אנו מחפשים מועמדים לדור הבא של
ראשי צוותים ליחידות תחזוקה
דרישות התפקיד:
- הנדסאי/טכנאי מלומד.
- נסיון מעשי בן 5 שנים לפחות בתעשיה.
- נסיון עבודה במתקנים כימיים/טכסטיליים – יתרון.
- ידיעת אנגלית.
המועמדים מתאימים יכשרו לתפקידי ניהול תוך כדי עבודה מעשית.
מנהלי משמרת
למחלקות הייצור.
דרישות התפקיד:
- בוגרי בי"ס תיכון או מקצועי לפחות.
- בעלי רקע ניהולי או פיקודי קודם.
- סדר, כושר ארגוני ויחסי אנוש טובים.
- נכונות לעבודה ב־ 3 משמרות ובכלל זה בשבתות וחגים.
- גיל 24 לפחות.
- לבעלי רקע טכני – יתרון.
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח־ אדם, ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת.

לחברת שיווק מזון
דרוש
מחסנאי – פקיד
ידע בסיסי בהנה"ח
מאזור טבעון בלבד
בעלי כשורים מתאימים יפנו
לטל' 831178־04, 833602־04

למפעלנו בקריית שמונה
דרושים:
הנדסאי חשמל
נסיון בחשמל תעשייתי
חשמלאי מוסמך
נסיון בחשמל תעשייתי
על המעוניינים לפנות ל"סלילים חולה" בע"מ 5־944911־06 למנהל כח אדם,
בין השעות 16.00־08.00 תנאים טובים למתאימים.

י. סוסבר בע"מ
חברה לעמילות מכס
דרוש בחיפה
פקיד רישוי
בעל נסיון וידע בסיווג
לפנות בטלפון 672176/7־04 לדני או יצחק.

דרושה
רכז (ת) התנדבות
בלשכה עירונית לשירותי רווחה.
כישורים:
* תואר בעבודה סוציאלית/קהילתית, יזמה, מעוף, תקשורת טובה, רצון ויכולת לפעול ולקדם נושא
* נסיון רצוי — אך לא הכרחי.
תאור התפקיד:
* התפקיד אינו טיפולי אלא הסברתי / ארגוני.
הסברת נושא ההתנדבות וגיוס מתנדבים למשימות סיוע לזולת, ארגון פעולות הדרכה ותגמול למתנדבים, קשר עם מוסדות בקהילה ועם אנשי מקצוע.
היקף המשרה — חצי משרה.
לפנות: הדסה ארבל, טלפון: 671611־04
בין 14.00־08.00

ק ר י י ר ה
קריירה היא לא רק מילה יפה,
כדי לעשות קריירה יש צורך להשקיע
הרבה שעות עבודה התוצאה היא כסף.
לפרוייקט תקשורתי מעניין
אנו מחפשים איש/אשת קריירה
בתפקיד: מנהל/ת מכירות בכיר/ה
בעלי/ות נסיון בלבד יפנו לת.ד. 6945, חיפה ויצרפו קורות חיים ונסיון קודם.
— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי באזור הצפון
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי
סוג 3 ומעלה
* נסיון בתעשיה של 5 שנים
* ידע בהנה"ח ממוחשבת (חשבשבת)
* יכולת עבודה עצמאית וניהול עובדים
פרטים בטל' 807377־04 רותי

רמנט מאגרי כח־אדם
ללקוחותינו דרושים:
1. מהנדס כימי – אין צורך בניסיון קודם
2. מהנדס מכונות – 3־2 שנות נסיון קודם
3. פקידה מנוסה – הדפסת אנגלית עברית
כמו כן דרושים אנשי מקצוע בכל תחומי התעשיה ב"רמנט" — שרות מקצועי ומיומן בכל תחומי התעשיה
שד' הנשיא 124 חיפה (מתחת לסופרסל)
380473־04

עבור חברת התמרוקים היוקרתית "סיסלי"
דרושות
יועצות יופי מובחרות
אם את עונה על הציפיות הבאות:
★ בעלת הופעה נאה ובשלה.
★ בעלת ידע באנגלית או צרפתית
★ בעלת יכולת לעבודה בשעות גמישות
★ כושר מכירה
יש לנו מה להציע לך.
להתקשר ביום ראשון 523274־04 ליפה
הכשרה והדרכה יתנו למתאימות

הכנסה גבוהה – לרציניים בלבד!
▫ מעל גיל 25
▫ 12 שנות לימוד ומעלה
▫ בעל רכב (רצוי)
▫ מעוניין לפתוח אופקים חדשים
▫ בזמן ההכשרה הכנסה
פרטים נוספים מיום ראשון אצל לאה בטל' 535330, 535329־04

לציון חברה לביטוח בע"מ
דרושה:
קלדנית
עדיפות לבעלות נסיון בביטוח
יש לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
לת.ד. 33330 חיפה 31332

— אמריקה ישראל בלייזדס —
למפעלנו בנצרת עילית
דרושים
מכונאי אחזקה
לתפעול מכון
אוטומטי ומתקדם
כישורים דרושים:
* נסיון באחזקה ובאוטומציה תעשיתית
* מהנדס/הנדסאי/ טכנאי מכונות
תנאים מעולים ואתגר מקצועי רב למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב־יד
לת.ד 3993 נצרת עילית
סודיות מובטחת!!!

דרושים
סוכנים/ות
להפצת סוגי מאפה
בעלי מוטיבציה והתמדה
למשרה מלאה וקבועה.
משכורת + אחוזים, למתאימים רווחים גבוהים.
לפנות לאיציק - במפעל 942153־02
במשרד 231484־02 בבית 941614־02 (בערב)

לאלדה פיתוחים אלקטרואופטיים בע"מ
מפעל העוסק בטכנולוגיה מתקדמת לייצוא
דרוש
מהנדס תוכנה
ידע ונסיון מוכח של שנתיים לפחות באסמבלר של Z80.
יתרון לבעלי נסיון באסמבלר של IBM-PC לעבודה במערכות תקשורת בזמן אמיתי.
מועמדים מתבקשים לשלוח קורות חיים לת"ד 16266 ירושלים
לציין עבור מהנדס תוכנה
- סודיות מובטחת -

Eldan
אלדן ציוד אלקטרוני בע"מ
דרושים
הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה
למתן שרות לציוד מדעי ורפואי
בעל נסיון של 3 שנים לפחות
ידיעת אנגלית טכנית,
מגורים באזור ת"א, רשיון נהיגה
רכב צמוד, השתלמויות בחו"ל,
תמריצי עידוד, 5 ימי עבודה בשבוע
לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 1270 ירושלים 91012
סודיות מובטחת

דפי רפיד
מדריכי הטלפון המסווגים
דרושים לנו:
אנשי מכירות
אם אתה מוכן לעבוד קשה ולהרויח לפי כישוריך, אם אתה בעל יכולת מכירתית המוכן להתמודד עם אתגרים, ובעל רכב, אנו נכשיר אותך להיות מס' 1.
נא לפנות מיום א' לנעמה
573011־03

לחברה בנמל תעופה בן־גוריון
דרושים
ראשי צוות
* בוגרי 12 שנות לימוד לאחר שירות צבאי מלא.
* שליטה טובה באנגלית
* גיל עד 26
* בריאות תקינה (פרופיל מעל 72)
טרקטוריסטים ומלגזנים
* בעלי רשיון נהיגה לרכב פרטי ומשא
* שליטה מלאה בעברית
* לאחר שרות צבאי מלא
* בריאות תקינה (פרופיל מעל 72)
העבודה במשמרות ואינה מתאימה לסטודנטים
ועדת קבלה תתקיים ביום ג' 29.12.87 בין השעות 12:00־09:00
בבנין ממן, נמל תעופה בן גוריון, מחלקת כח אדם.
נא להצטייד בפנקס מילואים, תעודת זהות, רשיון נהיגה ואישורי לימודים

לחברת נירגד סוכנות ב.מ.וו
דרושה פקידת מכירות
נסיון + אנגלית חובה רשיון נהיגה
הופעה נאה טל' 731888

למשרד רואי חשבון
המתמחה במלכ"רים
דרושים
רואי חשבון ומתמחים
בתל אביב ובירושלים
בעלי נסיון של כמה שנים. שליטה בעברית ובאנגלית וידע בבקורת ע"א
הצעות יש להפנות בכתב יד בעברית ובאנגלית בציון השכר הנדרש לת.ד. 7041 ת"א 61070

CI INFRARED RADIOMETRY ELECTRO-OPTICAL SYSTEMS TESTING AND MEASUREMENTS
אנו חברה צעירה עתירת ידע המפתחת ומיצרת מערכות מדידה אלקטרו־אופטיות באינפרא־אדום
למחלקת הייצור
של מפעלנו דרוש
מכשירן
לבצוע עבודות הרכבה וכיול של מכשירים אלקטרואופטיים
נדרש נסיון של שנתיים לפחות בתחום האלקטרואופטיקה ו/או המכניקה העדינה
(יתרון למכשירנים יוצאי חיל־האוויר)
נא לפנות לעודי
5 ימי עבודה, הסעות, ארוחות במפעל, אוירה נעימה טל. 543488־06
ת.ד. 147 אזה"ת מגדל העמק 10551

ORS שרותי כח אדם
סניף חיפה
מחלקה משרדית
* ***מזכירה***
שליטה בשפה האנגלית, עיבוד תמלילים עברית/אנגלית, נהול משרד – קבוע
* ***מעבדת תמלילים עברית/אנגלית***
או נסיון על אחת התוכנות הבאות: וורדפרפקט, וורד סטאר, איינשטיין, רצוי שליטה מלאה בשפה האנגלית קבועה/זמנית.
בו נסיון על המקינטוש של אפל
* ***קלדנית***
או עברית/אנגלית / ממסרי בעלת נסיון קבועה/זמנית
בו נסיון בחשבשבת/ לוטוס, קבועה/זמנית.
* ***מפעיל/ת טלקס***
שליטה מלאה בשפה האנגלית, קבועה/זמנית.
* ***שרטט/ת טכני***
נסיון בתוכנה ממוחשבת רצוי אוטוקד, קבועה/זמנית.
* ***מנהל/ת חשבונות***
מדרגת/ת נסיון של 4־3 שנים, עצמאי/ת בעבודה, נסיון בעבודה על מחשב, אנגלית ברמה טובה – קבועה.
* ***מנהלת חשבונות***
סוג 3/2 עצמאית בעבודה, נסיון בכל מכלול הנהלת חשבונות עד ההגשה למאזן, נסיון בחשבשבת חובה – קבועה
עובדינו מקבלים תנאים סוציאליים מלאים ושכר גבוה.
מתאימים יפנו: סניף חיפה רח' הרב הרצוג 2 חיפה. טל: 664002, 663703, 671937־04
סניף הקריות מרכז צבר. חדר 29, קרית ביאליק טל: 709076־04, 709077
הטובים עובדים קבוע ORS

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
מנהל/ת חשבונות מחקר
לניהול, תקצוב, ניתוח וגביה של חשבונות מחקר.
הכישורים הדרושים
בוגר/ת החוג לכלכלה — יתרון, יכולת הכנת דו"חות כספיים לממנים, סוג 3 בהנה"ח, רצוי נסיון קודם בהכנת דו"חות כספיים, יכולת קיום מגע נאות עם גורמי פנים וחוץ טכניונים, שליטה טובה בשפה העברית, נכונות לעבודה בשעות נוספות.
מכרז מס' 85/87
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה — 32000, עד יום 3.1.88 בציון מס' המכרז.

בפקולטה להנדסה כימית
חוקר/ת
למחקר תאורטי בשווי משקל נוזל — נוזל עבור מיצוי.
הכישורים הדרושים:
בעל/ת תואר ראשון או שני בהנדסה כימית.
הערה: קיימת אפשרות ללימודים לקראת תואר גבוה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לפרופ' א. קהת טלפון 292820.

בתחנה לחקר הבניה
חוקר/ת
בנושאים הבאים:
אוטומציה ורובוטיקה בבנייה, מבנים מתפרקים. ארגון חברות ופרוייקטי בניה, מחשוב התכנון והבקרה בבנייה. היבטים כלכליים של תכן מבנים, עלויות משך החיים של מבנים, הגנת מבנים בפני קורוזיה, מבניקת בטון מזויין פטלה משולבת קרקע מבנה.
הכישורים הדרושים:
תואר ראשון בהנדסה אזרחית / ארכיטקטורה / הנדסת תעשיה וניהול.
הערה: קיימת אפשרות ללימודים לקראת תואר גבוה.
על המעמדים להפנות את הצעתם לתחנה לחקר הבניה, קרית הטכניון, חיפה, מיקוד 32000, בצירוף קורות חיים.

עירית תל־אביב־יפו
לעירית תל־אביב־יפו
דרושים/ות
למרכז למחול בתל־אביב
★ **פסנתרנים/ות** ללווי שיעורי מחול קלאסי מודרני וכו'. העבודה בשעות אחה"צ והערב
בעלי/ות נסיון מתבקשים/ות לפנות לצילה גורבין בימים א, ב, ד, ה בין השעות 12.00־9.00 טלפון 438743 (בימים ג, ה, בין השעות 18.00־15.00 לטלפון 219457)
★ **מורים לחטיבות הביניים ולחטיבות העליונות**
במקצועות: אנגלית, פיזיקה, ביולוגיה, תנ"ך מתמטיקה, ספרות, מחשב, ערבית.
★ **מ"מ לחופשת לידה** — ערבית
ספרות, ביולוגיה, אנגלית.
★ **מדריך לנערות** — משרה.
נא לפנות (להציג תעודות והמלצות) למינהל החינוך הנוער והתרבות, חדר 227, קומה ב' בימי ב-ד 13.00־08.30.

דלתא DELTA
גליל תעשיות בע"מ

למפעלנו בכרמיאל
דרושים
למערכות מידע

★ **מהנדס תעשיה וניהול** במגמת מערכות מידע

★ **הנדסאי מחשבים** עם ניסיון של שנתיים בתחום מערכות מחשבים

לשני התפקידים העבודה המוצעת הינה בתחום פיתוח מערכות ויישום פרוייקטים

★★ רצוי הכרה של S 36 ★★

מגורים בכרמיאל או סביבתה הקרובה חובה. נא לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים לת.ד. 137 כרמיאל 20101

— פניות טלפוניות לא תיענה —

לחברה ארצית
העוסקת בתחום שיווקי חדשני ומיוחד במינו
דרושים/ות

מקדמי מכירות

★ בעלי כושר ביטוי
★ מוטיבציה גבוהה
★ בעלי כושר החלטה מהירה

להשתלב עם צוות צעיר ודינמי באיזור חיפה והקריות טל: 04-725515, 728611 לרבקה

לחברת שיווק ארצית למוצרי צריכה ביתיים השייכת לקונצרן תעשייתי גדול דרושים לעבודה קבועה בסניף ירושלים

1. אחראי מחסן
- בוגר 12 שנות לימוד
- יוצא צבא
- נכונות לעבודה קשה ושעות נוספות
- רצוי רשיון ג'

2. פקידת מכירות
- השכלה תיכונית
- יוצאת צבא — רצוי בעלת רקע פיקודי
- עד גיל 28
- כושר עבודה מעולה בתנאי לחץ ונכונות לשעות נוספות

3. עובדי מחסן / נהגים
- בעלי רשיון ב' ו־ג'
- יוצאי צבא בוגרי 10 שנות לימוד לפחות
- כושר עבודה מעולה בתנאי לחץ ונכונות לשעות נוספות

מועמדים/ות מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים נסיון קודם ומספר טלפון להתקשרות, אל ת.ד. 3953 פתח תקוה 49517, בציון המשרה המבוקשת.

סודיות מובטחת

לסטקייה חדשה
דרושים
- **מלצרים/מלצריות**
- **עובדי גריל/שווארמה**
- **עובדי מטבח**

להתקשר בערב
לטל' 02-723353 (בני)

כרכום
תעשית חומרים מרוכבים כרמיאל בע"מ
דרושים/ות

1. מחסנאי
- 3 שנים ניסיון

2. מסגר/רתך
- בעל ניסיון

3. עובדי ייצור למחלקת פלסטיקה

4. מפעיל ציוד ממוחשב
- טכנאי/הנדסאי מכונות או חשמלאי

לכל ארבעת המשרות הנ"ל נא לפנות טלפונית 04-962211 שלוחה 261

דרושים/ות

1. מבקר מחסנים
- טכנאי מכונות או בוגר בי"ס מקצועי

2. מבקר אל־הרס
- ניסיון שנתיים על רנטגן או אולטר־אסוניקה – יתרון

למשרות הנ"ל נא לפנות טלפונית 04-962211 שלוחה 265

מפעלנו עובד 5 ימים בשבוע ומקיים הסעות מאורגנות למפעל (הנמצא בין עכו לכרמיאל) לתושבי חיפה, הקריות עכו ונהריה.
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

המחלקה הטכנית
חָבֵר

לסניפנו בחיפה - לעבודה קבועה בשכר גבוה ובתנאים סוציאליים מלאים

- **מרכיב מכני** נסיון במכניקה כבדה - עדיפות ליוצאי חיל חימוש.
- **מכונאי רכב** - נסיון בהרכבת סרנים ובלמים למשאיות.
- **חשמלאי רכב** - נסיון בתחום מכונות כבדות ומשאיות.
- **רתך שריון** מנוסה בוגר צבא.
- **מכשיר לקונסטרוקציות** כבדות - נסיון בתחום המתכת, ידע בפנאומטיקה והשמל.
- **כרסם קונבציונאלי** ו/או CNC מנוסה.

לעבוד בחבר - להרגיש בבית
חברה לשרותי כח אדם
חיפה שמריהו לוין 5
טל. 04-663966 ,642996 ,667267

כרמל כימיקלים בע"מ עתלית
דרוש

מהנדס מכונות
לניהול מחלקת אחזקה

★ עדיפות לבעלי נסיון

נא לפנות למחלקת כח־אדם ת.ד. 8 עתלית 30300 טלפונים: 04-842351, 04-842457

- סודיות מלאה מובטחת - מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

דלתא DELTA
גליל תעשיות בע"מ

למפעלנו בכרמיאל
דרוש/ה

הנדסאי/ת ייצור
לעבודה בנושאי תפ"י

★ יוזמה ★ דינמיות ★ עצמאות
★ ניסיון של עד שנה בתעשיה

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 137 כרמיאל 20101 (עבור נתנה)

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ

לעבודה אחראית בתנאים טובים ביותר דרושים בוגרי בי"ס מקצועי ו/או בי"ס טכני של חיל האוויר במגמות מכניקה, מסגרות, מכונאות או חשמל.

בעלי נסיון בהפעלת ותחזוקת מכונות

★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ תנאים סוציאליים + ארוחות
★ הסעות מאורגנות מהקריות, עפולה, יקנעם נצרת ועוד.

פנה עוד היום לאיריס או מיכאל במשרדנו חיפה רח' הרצל 22, טל. 670841, 04-670825

הכח שלנו הוא כח אדם-קריירה.

חָבֵר
חברה לשרותי כח אדם
רח' ינאי 6, 234266-6-7-8

מבקרי טיב
1. ניסיון בתעשית המתכת – הכרחית.
2. ידע בקריאת שרטוט
3. ניסיון במדידה, הכרחי מידי.

הנדסאי/מהנדס תעשיה ונהול
לנושא תפ"י
בעלי נסיון בלבד

דרוש
ג ז ב ר
- בעל ניסיון מוכח בניהול כספים
- ניסיון במשא ומתן עם בנקים וספקים שונים
- ידע וניסיון בהכנת דרחות כספיים וחשבונאיים
- ידע וניסיון בבקרה כספית

נא לפנות בכתב יד תוך ציון פרטים וניסיון קודם לת.ד. 1009 ק. מוצקין 20102

קרמירה • carmira

WANTED
SALES ENGINEER

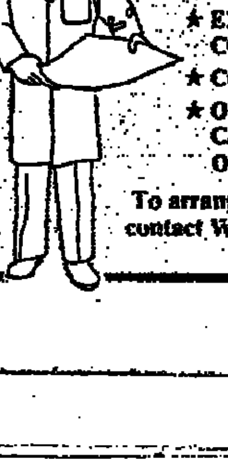

for scientific products.
Technical selling experience essential, Jerusalem resident preferred.

★ EXCELLENT CONDITIONS
★ COMPANY CAR
★ OUTSTANDING CAREER OPPORTUNITY

To arrange an interview contact Walter or David at: 02-811608

המועצה המקומית מעלה-אדומים

מחלקת רווחה — מחלקת חינוך
להפעלת מועדונית לילדים בגיל בי"ס יסודי בשעות אחה"צ מ־12.00-17.00 בימים א'-ה'
דרושים

★ **מדריך/ה** – חצי משרה
דרישות התפקיד:
מורה מוסמך או מדריך מוסמך בעל נסיון בהדרכת ילדים. התפקיד מחייב הפעלת צוות פיתוח תוכניות ויוזמות.
דירוג: בהתאם לכישורי המועמד.
למחלקת רווחה

★ **עו"ס כוללני** —
משרה מלאה
עדיפות לבעלי נסיון בעבודה קהילתית
בדבר פרטים נא להתקשר לטל' 02-351262 סמדר, דבורה.
מועד אחרון להגשת מועמדות 3.1.88
עמוס טרטמן, ראש המועצה

המוסד לביטוח לאומי
דרוש/ה

עוזר/ת למנהל הכללי
במשרד הראשי בירושלים

הדרגה: 7-5 בדירוג המנהלי
תיאור התפקיד: התכתבות עם סניפי המוסד וגורמי חוץ לפי דרישות המנהל הכללי. השתתפות בישיבות שמכנס המנהל הכללי; הכנת חומר לישיבות האלה; רישום פרוטוקולים והפצתם; טיפול בעניינים שהועלו בישיבות. השתתפות בביקורים ובסיורים של המנהל הכללי, והכנת חומר לביקורים. פגישות עם הפונים אל המנהל הכללי, וטיפול בעניינם. מעקב אחר ביצוע ההוראות והדרישות של המנהל הכללי. עיסוק בעניינים רשמיים לפי דרישת המנהל הכללי.
הכישורים הנדרשים: השכלה אקדמית (רצויה השכלה במדעי החברה או בעבודה סוציאלית); ניסיון של שנתיים בעבודה; כושר הבעה בכתב ובע"פ; ידיעת השפה העברית על בוריה, רצויה ידיעת עוד שפות; כושר לקיים מגע נאות עם קהל.
הערות:
א. במשרה מועסק עובד על־פי חוזה מיוחד.
ב. המועמדים למשרה הנ"ל ייבחנו בכתב.
ג. את הבקשות, בצירוף תעודות השכלה, יש להגיש למחלקת כוח אדם, המוסד לביטוח לאומי, שד' ויצמן 13 ירושלים 91909, בטופס בקשה למשרה פנויה (מדף 2115) עד 31 בדצמבר 1987.

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

חטיבה טכנולוגית משולבת
רמתא רכיבים ומערכות
דרוש

מנהל מכירות

בעל רקע פיקודי בחיל הים, השכלה הנדסית יתרון. שליטה מלאה בעברית ואנגלית הכרחית.
המועמדים מתבקשים לפנות לטל' 79400, 79200 או בכתב עם פירוט קורות חיים וניסיון מקצועי לת"ד 323 באר שבע

לרשות שמורות הטבע
דרושה

מזכירה
בהיקף של 1/2 משרה
דרישות: ידע בשרטוט והדפסה
המעוניינות יפנו למשרדי רשות שמורות הטבע למילוי שאלונים עד לתאריך 1.1.88, רח' ירמיהו 78 ירושלים. רח' הלני המלכה 13 ירושלים.

לארגון ציבורי בירושלים
דרוש

מנהל
שרותי פנימיה
במעון למפגרים

תפקיד עם אתגר מקצועי רב לאדם בעל רקע בתחום השיקום
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים. ת.ד. 2618, ירושלים 91026
— סודיות מובטחת —

שופר-סל

לסניפי ירושלים
דרושים

מנהלי מחלקת בשר

– רצוי ניסיון קודם בנושא הבשר

המעוניינים מתבקשים לפנות אישית ביום ראשון 27.12.87 בין השעות 11.00-14.00 לסניף שופרסל, רח' אגרון 1 ירושלים.

מלונות מוריה
למלון מוריה ירושלים
דרושים

★ **חשמלאי מוסמך**
★ **טבח קופי־שופ בשרי**
לעבודה במשמרות

★ **טבח**
למסעדה א־לה־קרט
למשמרת ערב

נא לפנות למחלקת כח אדם
רח' קרן היסוד 39 טל. 02-232232

חברה ישראלית לקופסאות פח בע"מ

דרושים
למפעלינו בפתח־תקוה ובכפר־סבא

חשמלאי תעשייה

בעלי רשיון חשמלאי מוסמך. בוגרי בי"ס 4 שנתי במגמת חשמל. עדיפות לבעלי נסיון בתעשייה או בצה"ל ובעלי ידע באלקטרוניקה תעשייתית.
העבודה ב־3 משמרות
5 ימי עבודה בשבוע. שכר ותנאים טובים + הכשרה מקצועית במסלולי קידום מיוחדים נושאי שכר.
לקביעת ראיון נא להתקשר החל מיום א' בבוקר לטלפונים:
במפעל בפ"ת: 03-9225321 למר רוזן
במפעל בכ"ס: 052-25241 למר שרון

פילת
אגף מיון והשמה

למחלקת שיווק במפעל המצוי בתנופת פיתוח
דרוש

מנהל תפעול
דינמי

כישורים דרושים:
- נסיון בתפעול מערכת משלוחים והרכבות.
- נסיון בניהול מלאי.
- נסיון בהפעלת צוות.

נא לפנות בכתב־יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ, רח' ירושלים 24 חיפה 33131, ולציין על המעטפה משרה מס' 5230.
סודיות תשמר בקפידה.

ג'וינט-ישראל
לג'וינט ישראל דרוש/ה

רכז/ת הכשרה מקצועית

במשרה מלאה

תאור התפקיד: תאום והפעלה של פרויקטים בתחום ההשמה וההכשרה מקצועית למבוגרים ונוער במרכזי הכשרה או במסגרת מקומות העבודה בהכשרה פנים מפעלית.
דרישות התפקיד
- תואר מוסמך בתחום החינוך או ההוראה הטכנולוגית
- נסיון מוכח בניהול מסגרות הכשרה מקצועית
- כושר ניהול מו"מ
- שליטה בבקרה תקציבית
- שליטה מלאה בעברית ואנגלית
- עדיפות למנהל ביה"ס מקצועי
- התפקיד מחייב נסיעות ברחבי הארץ

נא לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים לג'וינט ישראל ת"ד 3489, ירושלים 91034 עד ליום 10.1.88 ולציין טלפון להתקשרות.
פניות טלפוניות לא תענינה — סודיות מובטחת

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ
דרושים/ות

1. מבקר איכות
לעבודות מבנאות מטוסים. ★ נסיון של 3 שנים בעבודות מבנה תעופתיות ★ בוגר חיל האוויר במקצוע מבנה

2. רתך — מסגר
★ בעל נסיון ברתוך C02 ★ קריאת שרטוט

3. מבנאים תעופתיים
★ עדיפות לבוגרי חיל האוויר במקצוע הנ"ל ★ בוגרי ביה"ס מקצועי במקצוע זה.

4. כרסם C.N.C
★ ידע כללי בתכנות C.N.C ★ ידע בכוון כרסומת – CNC ליצור סדרתי SET-UP ★ 5 שנות נסיון

5 ימי עבודה בשבוע. הסעות מחיפה ורחבי הגליל
מועמדים מתאימים יפנו טלפונית לאסתי טימן 04-962211

מכון הנרייטה סאלד
המכון הארצי למחקר במדעי ההתנהגות
דרושים/ות

בוחנים/ות

לבדיקת מבחני הישגים של בתי־ספר יסודיים בשעות הבוקר במכון סאלד
לפנות החל מיום ראשון 27.12.87
אל' גב' דינה כהן, טל' 02-419191

למפעל מתכת בחולון

מנהל ייצור

הכישורים הדרושים:
1. ניסיון מעשי רב בעיבוד וטיפול במתכות
2. ניסיון בניהול יצור (5 שנים לפחות)
3. הכשרה במשא: ייצור וניהול ייצור

לפנות בכתב־יד בציון מס' טלפון לת.ד. 10513 ראשל"צ מיקוד 52150 למספר 129

לארגון ציבורי בירושלים
דרוש

מנהל
שרותי פנימיה
במעון למפגרים

תפקיד עם אתגר מקצועי רב לאדם בעל רקע בתחום השיקום
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים. ת.ד. 2618, ירושלים 91026
— סודיות מובטחת —

לחוף בנק קרמיקה
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

לצה"ל דרושים

קצין ברמת סגן - סרן

בוגר תואר ראשון במחשבים ו/או ניתוח מערכות ב־IBM/PC ובמערכות גדולות. הכרחי ניסיון של שנה לפחות.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לד.צ. 02145/א' צה"ל או לטלפונים: 03-205778, 03-205660

לבסיס הדרכה באיזור המרכז
רכז אחזקה

לשרות קבע. בעל ניסיון בתחום אחזקה שוטפת. גיל עד 30
השכלה 10 שנות לימוד ומעלה
בדבר פרטים יש לפנות לרס"נ רונית טלפון: 03-983420, 03-989483

מהנדס תעשיה וניהול

להשתלבות בהקמת מערכת חדשה מבוססת מחשב
הכישורים הנדרשים: קצין גיוס לקבע, רקע קודם בניהול משימות או ניהול פרוייקטים
2 שנות עבודה מעשית בעבר.
יועדף עתודאי לשעבר
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון: 03-983316 עבור צביקה

אקוקה סטייל
יצור הלבשה מוצרים בלעדיים במכירה לחנויות ויחידים גדעון בן יואש 45
דרוש

סוכנים/ות מכירות מנוסה עם רכב
המעוניינים יפנו לחיים או אשר 051-38933

מחלקה טכנית
דרושים

★ מהנדס תעשיה וניהול מערכות אם.אר.פי.2. שליטה מלאה באנגלית, משרות אחדות
★ מהנדס מכונות למפעל עתיר ידע. 3 שנות נסיון לפחות
★ כרסמים מנוסים בלבד
★ מבקרי טיב מנוסים, בענף המתכת
★ משחיזנים עם נסיון בהשחזה עגולה
★ מכוני מכונות מדויקות בוגרי מכניקה עדינה, רצוי עם נסיון
★ לבורנט/ית במעבדות לתהליכי מיקרו אלקטרוניקה
★ אנשי דיוד במיקרו אלקטרוניקה אפשרי בוגרי מכניקה עדינה או מכשירנות אלקטרו מכנית
★ איש אחזקה למכונות תפירה של מפעל טקסטיל

ירושלים
בן יהודה 7,
טל: 02-242801
טל: 02-222177

שרותק דואל
החברה לשרותי כח אדם בע"מ

דרושה
גננת לגן ילדים

★ טרום חובה – חובה.
★ משרה מלאה (אפשרות לחמישה ימים).
★ התחלה מיידית.

נא לפנות לגרי 02-203325 או טל' 02-711908

ברוסמן
SHARP

למשרדנו בירושלים
דרוש/ה

מנהל חשבונות בכיר

בעל נסיון מוכח בניהול מערכת חשבונות בחברה גדולה

לפנות: טל' 02-534121 (אשר)

לסוכנות ביטוח בחיפה דרושה

מנהלת משרד מנוסה
למשרה מלאה:
- גיל 30+
- בוגרת המכללה לביטוח
- ניסיון קודם בתחום פוליסות בענף אלמנטרי
- ידע בקבלת עסקים ובטיפול בסוכנים
- הדפסה עברית אנגלית
- ידע בהפעלת מחשב

6 ימי עבודה בשבוע. תנאי שכר טובים למתאימה.
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 4496 חיפה (לציין על גבי המעטפה עבור מספר 29)
סודיות מובטחת
— מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד —

לחברה גדולה דרושים

מקדמי/ות מכירות

אם את/ה לאחר שירות צבאי עד גיל 28
בעל/ת הופעה נאה, יכולת ביטוי בע"פ,
כושר התמדה ונכונות לעבודה בלתי שגרתית
צלצל/י מיום א'
תנאי העסקה טובים

מסע לארה"ב בתום 6 חודשי העסקה

ת"א – 03-812193 — חיפה – 04-660575
י-ם – 02-244279 — ב"ש – 057-74051

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ

לעבודה אחראית בתנאים טובים ביותר דרושים בוגרי בי"ס מקצועי ו/או בי"ס טכני של חיל האוויר במגמות מכניקה, מסגרות, מכונאות או חשמל.

בעלי נסיון בהפעלת ותחזוקת מכונות

★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ תנאים סוציאליים + ארוחות
★ הסעות מאורגנות מהקריות, עפולה, יקנעם נצרת ועוד.

פנה עוד היום לאיריס או מיכאל במשרדנו חיפה רח' הרצל 22, טל. 670841, 04-670825

הכח שלנו הוא כח אדם-קריירה.

לחברה עתירת ידע
דרושים/ות

1. מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
- רואה/ת חשבון – יתרון

2. מנהל/ת חשבונות סוג 2,3
- לעבודה ממוחשבת
- ניסיון בחשבשבת – יתרון

נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 33655 חיפה
סודיות מלאה מובטחת

صكنا من الاحل

صكذا من الاجل

הלוח הארצי · הארץ חדשות

לחברת שקם בע"מ
לחנות החדשה בבת־ים
דרושים
1. מנהלי מחסנים
– בעלי ניסיון קודם
– יום עבודה רצוף
– עד גיל 45 שנה.
2. עובדים בלתי מקצועיים לתפקידי זבנים במחלקת מכולת.
עד גיל 45 שנה.
המעוניינים תושבי בת־ים חולון יפנו לטל' מס' 03־521421 או 03־5121418.

יותר טוב מנפאואר
לסניף רחובות
המחלקה הטכנית
הרצל 190, א'-ה' 08:00-14:00
ו' 08:00-12:00
טל: 461717, 08-468122
דרושים
★ **מהנדס מכונות**
מנוסה בתחום אחזקת מכונות במפעל מתכת.
★ **מהנדס תעשיה וניהול (מדופלם)**
שנתיים נסיון לפחות במפעל תעשייתי.
★ **הנדסאי תעשיה וניהול**
הנסיון של 4 שנים לפחות בניהול מחלקת תפ"י. ידע בהפעלת מחשב – יתרון.
★ **חשמלאי מוסמך**
נסיון במפעל תעשייתי במערכות פיקוד ובקרה.
★ **מכונאי רכב**
מנוסה במנועי דיזל ובנזין, לתקופה ממושכת.
★ **איש אחזקה**
נסיון באחזקה/תיפעול מכונות במפעל תעשייתי.
★ **מחסנאי טכני בכיר**
נסיון במפעל תעשייתי בענף המתכת. ידע במחסן ממוחשב – יתרון
★ **מלגזן**
מנוסה, רשיון – חובה. לעבודה במשמרות.
שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים – כתוק פנו למנפאואר בהקדם – זה משתלם!
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.
מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

לחברה מסחרית פרטית בת"א
דרושה
מזכירה עצמאית
הידועת קורספונדנציה אנגלית והדפסה בעברית ובאנגלית
(הפעלת טלקס ומעבד תמלילים – יתרון)
לפנות בכתב אל: ת.ד. 16466, ת"א ל־785

למוסד חינוכי לנוער מחו"ל
דרוש/ה
מדריך/ה חברתי/ת
לקבוצת צעירים מחו"ל דוברי אנגלית השוהה באשקלון
דרישות התפקיד:
אנגלית שוטפת, נסיון בהדרכה,
שירות צבאי/לאומי, גיל 20 עד 28
משך העסקה 8 חודשים החל מ־14.1.88
מגורים עם התלמידים חובה
המעוניינים יתקשרו לטלפון 02־717421 שלוחה 29, 31, 32

למוסד ציבורי בירושלים
דרושה מידית
מזכירה בעברית
עם ידע באנגלית, משרה חלקית, 5 ימים בשבוע הכרת IBM PC, תכנית וורדמיל. עבודה מגוונת, מעניינת ואחראית עם מתנדבים. נכונות לעבוד שעות נוספות לפי הצורך.
להתקשר אל 02־632387 לקביעת ראיון

פרוייקטה בע"מ
משווקת בלעדית של חברת ADR
דרושים
נציגי מכירות
בעלי ניסיון במכירות תוכנה בסיסית
נא לשלוח קורות חיים
לת.ד. 544 הרצליה 46109

לחברה גדולה בענף המחשבים בתל־אביב
דרושים
אנשי תוכנה
– הכרת מערכות הפעלה DOS-1OS, MVS
– ניסיון בעבודה/תחזוקה של מערכי תקשורת הפעלים בסביבת VTAM, BTAM
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 6335 תל־אביב, 61061 עבור "מחשבים"

דרוש
מנהל עבודה
בעל נסיון רב
בעבודות שלד וגמר
עומר בנייה ושפוצים 1986 בע"מ
טלפונים: 210591, 266563, 03־218079

המחלקה הטכנית
חבר
לסניפנו בתל־אביב
■ **צבע תעשיה** בוגר בית ספר מקצועי, פרופיל 72 ומעלה, נסיון בהשחמות - ציפויים לת"א והשרון.
■ **משחזן** על עגולה, נסיון מעל 3 שנים פרופיל 72 ומעלה לת"א והשרון.
■ **טרקטוריסט** בעל הסמכה ונסיון, פרופיל 72 ומעלה לתושבי אשדוד, רמלה ורחובות.
■ **מלחימות** למעגלים מודפסים, נסיון מעל שנתיים, הסעות מאשדוד ונתניה. העבודה בת"א והשרון.
■ **מכונאי בנזין** בעל נסיון מוכח מעל 3 שנים לאשדוד.
לעבוד בחבר להרגיש בבית
חברה לשרותי כח אדם
ת"א: בניין מנדלור, בן יהודה 1, 03-5101420/70
• הציגו בנקס מלואים שבי והמלצות • שעות הקבלה 09.00-18.30

למוסף החוף
דרושים
* **צבעי רכב**
עם הסמכה
* **מכונאי רכב**
מעולה
טל: 08־436452

נפתחה פנימייה לנערות באזור הצפון
דרושות
מדריכות חברתיות
בדבר פרטים נא לפנות
לטל' 04־823112, 04־825146

קבוצת מפעלי "גלי"
דרוש
מנהל
לבית "גלי" בירושלים
הכישורים הנדרשים:
* ניסיון קודם
* גיל 35־40
* תושב ירושלים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצירוף קורות חיים תוך פירוט ניסיון קודם לת.ד. 4429 רמת־אליהו 75143, עבור "מנהל בית גלי ירושלים".
סודיות מובטחת

לחברה ליבוא תרופות וציוד רפואי
דרושה
מזכירה
לעבודות מזכירות כללית
כולל הדפסה באנגלית ובעברית
רצוי שפת אם אנגלית
עדיפות למזכירה רפואית
מקום העבודה: פתח־תקוה
המעוניינות יפנו לת.ד. 6609 תל־אביב, מיקוד 61066 עבור מזכירה רפואית
– סודיות מובטחת –

לחברת טריומף בירושלים, יצרני הלבשה תחתונה לנשים דרושים:
1. מנהל מחסן תוצרת גמורה
• נסיון קודם בניהול מחסן ו/או בניהול צוות עובדים - הכרחי.
• מסודר ובעל יכולת ארגון.
2. מחסנאים
• רצוי נסיון קודם בעבודה במחסן.
על המועמדים המתאימים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים, לת.ד. 10146 מיקוד 91101, ירושלים. או בטלפון 02-715255 בשעות: 07:00-16:00.
לפנות למחלקת כח אדם.
Triumph International
אני מרגישה בטריומף חדשה.

למפעל באזור אשקלון
דרוש
מנהל מחלקת גמירה
דרישות התפקיד:
* טכנאי ייצור
* ניסיון קודם של 3 שנים בתעשייה
* תושב האזור
נא לפנות בכתב בציון הפרטים המבוקשים לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2278 (מיקוד 31040)

Dun & Bradstreet International

דן אנד ברדסטריט היא החברה המובילה בעולם בתחום המידע העיסקי.
עם התרחבות פעילותינו אנו מציעים 2 תפקידים רבי ענין ואתגרים :

נציג/ת מכירות
להרחבת מעגל לקוחות החברה וטיפול בלקוחות קיימים. נסיון קודם במכירות-הכרחי, הבנה בנושאים כלכליים ועסקיים, חריצות ומוטיבציה גבוהים, שליטה טובה באנגלית, הופעה נאה.

יועצ/ת שיווק
לייעוץ והדרכה למנויי החברה בתחום המידע. בעל/ת רקע בכלכלה ו/או מנהל עסקים דינמי/ת ונמרץ/ת בעל/ת שליטה טובה באנגלית וכושר ביטוי בכתב ובעל-פה.
רקע במכירות או שיווק-יתרון.

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 101 סביון 56915 עבור מ.ע. ולציין המשרה המבוקשת.

סודיות מובטחת

הקשר שלך אל עולם העסקים

לסניפנו באשדוד
דרושים
• כרסם לכרסמות כבדות
• צבעי תעשייתי מנוסה
• מפעיל כלים חקלאיים
• חרט מעולה
• כימאי/ לבורנט תעשייתי
• מכונאי מיזוג אוויר
• שרטט/ת מכונות מנוסה
• מלחימות
ידע בקריאת שרטוט הכרחי
• מכונאי רכב
5 שנות ניסיון
• מזכירה בכירה
עברית/אנגלית ברמת שפת אם
אשדוד, רוגוזין 8
טל: 08־532221, 533644
רחובות, הרצל 187
08־455906
רהיטה
שמר כח אדם דפנה

האוניברסיטה העברית בירושלים
מכרז מס' 78/87
תכניתן מערכות בכיר
תאור התפקיד:
אחזקה שוטפת ופיתוח מערכת החיוב התקציבי במחשבים המרכזיים באוניברסיטה.
דרישות התפקיד:
השכלה אקדמית, ידיעת שפות התכנות "קובול" ו"פורטרן" הכרת מערכת NOS
נא לפנות בכתב לאוניברסיטה העברית בירושלים אגף כח אדם, מיקוד 91905 ולציין ע"ג המעטפה את מספר המכרז.
רק מועמדים מתאימים ייענו

לחברת פרסום
דרושים/ות
סוכנים/ות
עם או בלי רכב
למתאימים תנאים טובים
טלפון 02־523668

המחלקה הטכנית
חבר
מהנדס/הנדסאי חפ"י
נסיון רב במפעל תעשייתי הכרחי
לעבודה בכירה ואחראית
מיידי
לעבוד בחבר · להרגיש בבית
חברה לשרותי כח אדם
רח' ינאי, ירושלים
02 234265 6 7 8

למרכז לשיקום מקצועי הרצליה
דרושים
1) עובד/ת סוציאלי/ת
עדיפות לבעלי רקע שיקומי. 3/4 משרה.
2) מאבחן/ת
בוגר מדעי ההתנהגות – פסיכולוגיה – ריפוי ועי־סוק. 3/4 משרה (ממלא מקום לטווח ארוך).
פרטים בטלפונים:
052־84369, 052־86111

מהנדס תעשייה וניהול
או מהנדס מכונות עם ניסיון בתעשייה
חברה אמריקאית עם מפעל בתל־אביב מחפשת מהנדס צעיר, מוכשר ונמרץ לתפקיד משנה למנהל המפעל. * יועדף מועמד עם ניסיון בתעשיית המתכת (יציקות, השחזות, ריתוכים, וכיוצ"ב). * בעל ידע וניסיון בניהול והנהגת אנשים, בשימוש במחשבים, בתכנון ופיקוח על הליכי הייצור, בקרת איכות וכו'. * המשרה המוצעת מחייבת שעות עבודה ממושכות והתמסרות למשא ויכול להצליח בה, רק בעל כישורים גבוהים ורצון עז. * המועמד המתאים יוכשר לתפקיד במפעל האם בארה"ב (מספר חודשים), לפני תחילת עבודתו בישראל ויצטרך לשהות שם גם מספר פעמים בשנה לתקופות קצרות לצורך עדכון.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בפרוט קורות חיים. מידת ההתאמה לדרישות הכל ודרישת שכר. (נקובה ב־$ של ארה"ב).
– כל הפניות תשמרנה בסודיות מלאה –
KALOM (ישראל) ת.ד. 23136 ת"א מיקוד 61230 עבור "מס' 50".

רשות הדואר
רשות הדואר מעוניינת לגייס עובדים במחוז תל־אביב
1. דוורים/דווריות
לחלוקת דואר בתל־אביב
2. שליחים עם קטנועים או אופנועים
לחלוקת מברקים מכתבי אקספרס ודברי דואר מהירים.
עבור השימוש בקטנוע או באופנוע פרטי יינתן תשלום מתאים נוסף לשכר
.אפשרות העסקה גם בלי רכב פרטי
בדבר פרטים נוספים נא להתקשר לגב' רחל טל
טלפונים 03־307254 או 03־307258

יותר טוב מנפאואר
לסניף באר־שבע
רמב"ם 31, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 057-79523
דרושים
למחלקה המשרדית
* מזכירה אנגלית
רצוי שפת אם אנגלית, התכתבות והדפסה, למפעל באזור שדרות.
למחלקה הטכנית
* כימאי
בעל תואר שני + ניסיון לעבודת מו"פ בשטח אלקטרוכימיה. (לא אורגנית).
שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים – כתוק פנו למנפאואר בהקדם – זה משתלם!
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.
מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

מועצה אזורית דרום השרון
דרושים
1. **מורה לביאולוגיה לבית־ספר**
שש שעתי ע"ש עמיאסף בבית ברל. בדבר פרטים לפנות לביה"ס בטלפונים: 052־451241, 052־33855.
2. **רכז נוער איזורי**
3. **עובד נוער וקהילה**
4. **מדריכי נוער במושבים**
פרטים ניתן לקבל במחלקת תרבות נוער וספורט. טלפונים: 448773, 052־448123

חברת "מי ומה" תקשורת מקומית בע"מ
מחפשת
— מזכירות בכירות
— עובדים/ות סוציאלים/ות
בוגרי מדעי ההתנהגות
— מורים/ות בכירים/ות
לקריירה שניה בתחום ההוצאה לאור והתקשורת
תכונות נדרשות:
* השכלה רחבה
* כושר ניהול מו"מ
* כושר ביטוי מעולה בכתב ובע"פ
* רצוי ניסיון במכירות
* רצוי ידע בתחום השיווק
* הופעה נאה
לשם הזמנה לראיון, נא לשלוח קורות חיים בכתב יד על נייר חלק למערכת "מי ומה בירושלים". בית הכשרת הישוב, הלל 14 ירושלים. למועמדים/ות מרבטחות הכשרה מתאימה ושכר נאות. (בסיס + אחוזים)

למתנ"ס קטמון ח"ט'
דרושים:
מפעילי צהרון
תאור: הפעלת מועדון חינוכי לילדי גנים בשעות 12:30־16:00
דרישות: א – גננת או עובד חינוך
ב– מטפלת מוסמכת או סטודנט/ית למדעי הרוח והחברה
בדבר פרטים:
טל' 02־412285, 02־410550
בשעות 09:00־13:00
עד לתאריך 1.1.88

משרד החינוך והתרבות
לשכת מחוז תל־אביב
דרושים מורים וגננות
במחוז תל־אביב
במחוז תל־אביב דרושות לעבודה מיידית גננות ומורות לכתות א'.
גננות ומורות המעוניינות בעבודה מתבקשות להתקשר דחוף למנהלת כח אדם בהוראה במחוז – דינה קרמר – טלפון 03־5435438.

לעיריית רמת־גן
דרושים
נהגים כבאים
בפרטים נא לפנות לטלפון 742223 לאהרון

לקיבוץ יד מרדכי
דרושה
אחות מוסמכת
מגורים במקום
המעוניינים יפנו
לטלפון: 051־20507

האוניברסיטה העברית בירושלים
מכרז מס' 17/87
יועץ לתלמידים בביה"ס לתלמידי חו"ל
תאור התפקיד:
יעוץ למועמדים בענייני קבלה לאוניברסיטה, קליטה אקדמית ובחירת תחום לימודים.
דרישות התפקיד:
השכלה אקדמית. ידיעת השפות עברית אנגלית וצרפתית. הכרה ונסיון בקשר ללמודים אוניברסיטאיים בחו"ל ובארץ.
נא לפנות בכתב לאוניברסיטה העברית בירושלים, אגף כח אדם, מיקוד 91905 ולציין ע"ג המעטפה את מספר המכרז.
רק מועמדים מתאימים ייענו.

ביצועיסט/ית
עם נסיון מוכח ועבר מוצלח
הגיע הזמן לעלות לקשר בראל
טלפנו לטל בסטודיו
03-287222

לחברה מסחרית בתל־אביב
דרוש
כלכלן/ סטטיסטיקאי
רצוי עם נסיון בעבודה עם P-C ושליטה ב־LOTUS
גיל עד 40 שנה.
על המעוניינים לפנות בכתב יד בלבד עם פירוט תולדות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 866, תל אביב 61008 עבור מס. 558.

לויטקו יצרני קלין
דרוש:
מפיץ לשווק מוצרי ניקוי וחיטוי
למוסדות ותעשיה לאזור ירושלים
"המפיץ יהיה בלעדי באזור וייצג את חברת ויטקו בכל מגוון המוצרים התעשייתים והאריזות הגדולות של חומרי הניקוי והחיטוי.
דרישות:
1. מחסנים. 2. רכבים. 3. צוות של אנשי מכירות.
המעוניינים יפנו בכתב בלבד לת.ד. 10245 מפרץ חיפה 26112 מח שווק כימיקליים תעשייתים.
– סודיות מובטחת –

יש עבודה בחברת החשמל
להקמת תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון דרושים:
חשמלאים/מסגרים מעולים עובדי גובה
הכישורים הדרושים:
★ בוגרי בי"ס מקצועי
★ בעלי נסיון
בריאות תקינה
העונים לדרישות הנ"ל יפנו אישית עם תעודת השכלה אל מח' כח אדם, אגף הביצוע רח' החשמל 16 קומה 12 תל־אביב
לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון דרושים:
לקורס מפעילים לעבודה במשמרת
הכישורים הדרושים:
★ בוגרי 12 שנות לימוד
★ מסיימי שירות בצה"ל
בריאות תקינה
מגורים באשקלון
המעוניינים יעברו מבחני קבלה. למסיימי הקורס מובטחת עבודה קבועה בחברת החשמל.
המעוניינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, אל מחלקת כח־אדם תיפעול דרום, רח' החשמל 14, ת.ד. 25 ת"א.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

חברת החשמל לישראל בע"מ